

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BRAD 2021-2027

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
MUNICIPIUL BRAD

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BRAD 2021-2027

Contract de servicii nr. 42758/12.11.2020:

**«SERVICII DE CONSULTANȚĂ PENTRU ELABORAREA DOCUMENTAȚIILOR ȘI PROCEDURILOR
STANDARD DE FUNDAMENTARE A DECIZIILOR ȘI PLANIFICARE STRATEGICĂ LA NIVELULUI
MUNICIPIULUI BRAD ÎN CADRUL PROIECTULUI “CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII
ADMINISTRATIVE A UAT MUNICIPIUL BRAD”, COD PROIECT 136172, COD SIPOCA 798»**

Prezentul document a fost elaborat de S.C. SIGMA MOBILITY ENGINEERING S.R.L. cu scopul de a fi utilizat NUMAI de către beneficiarul MUNICIPIUL BRAD, conform principiilor de consultanță general acceptate și a condițiilor specificate în contract.

Copierea, extragerea, folosirea oricăror informații cuprinse în acest document (parțial sau în totalitate) de către părți terțe, în orice scop, este interzisă fără acordul scris al beneficiarului sau elaboratorului. Încălcarea acestei prevederi se pedepsește conform legislației aflată în vigoare.

Beneficiar: U.A.T. MUNICIPIUL BRAD

Str. Independenței, Nr. 2, Brad, Jud. Hunedoara, România

Tel.: 0254 612666

Fax: 0254 612669

E-mail: bradprim@yahoo.com

Elaborator: SIGMA MOBILITY ENGINEERING

Bulevardul Republicii, Nr. 117A, Pitești - 110195, jud. Arges, România

Tel.: 0722 655 228

Fax: 0348 459 078

E-mail: sigma_mobility_engineering@yahoo.com

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

CUPRINS

NOTAȚII ȘI ABREVIERI	5
LISTA FIGURILOR ȘI TABELELOR	9
1. INTRODUCERE	15
1.1. Scopul și rolul documentației	15
1.2. Încadrarea în prevederile politicilor și documentelor de planificare strategică	18
1.2.1. Politici și programe la nivel european	20
1.2.2. Planuri și strategii la nivel național	35
1.2.3. Programe și strategii regionale, județene și locale	45
2. ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE	55
2.1. Profilul socio-demografic	55
2.1.1. Structura populației	55
2.1.2. Mișcarea naturală și migratorie	63
2.1.3. Profilul etnic și confesional	76
2.1.4. Densitatea populației	77
2.2. Profilul economic	79
2.2.1. Activități economice	79
2.2.2. Forța de muncă	81
2.2.3. Turismul	86
2.2.4. Utilizarea terenurilor	90
2.3. Dezvoltare urbană și servicii publice	92
2.3.1. Profilul spațial și funcțional	92
2.3.2. Locuire	94
2.3.3. Spațiul public	97
2.3.4. Infrastructură și activități culturale, sportive și de agrement	102
2.3.5. Mobilitate și accesibilitate	112

2.3.6. Echipare edilitară și servicii publice	118
2.3.7. Educație	133
2.3.8. Sănătate și asistență socială	141
2.4. Mediu și schimbări climatice	150
2.5. Capacitate administrativă	155
2.6. Analiza SWOT	162
2.6.1. Profilul socio-demografic	162
2.6.2. Profilul economic și mediul	163
2.6.3. Dezvoltare urbană și servicii publice	164
3. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI SECTORIALE	169
4. PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE	177
4.1. Obiectivul sectorial Dezvoltarea serviciilor medicale și a celor sociale	177
4.2. Obiectivul sectorial Consolidarea unui învățământ dinamic și atractiv, adaptat cerințelor pieței muncii, vector al dezvoltării inteligente; Consolidarea mediului cultural	178
4.3. Obiectivul sectorial Îmbunătățirea eficienței energetice	180
4.4. Obiectivul sectorial Gestionarea eficientă a dezvoltării urbane și îmbunătățirea calității mediului	181
4.5. Obiectivul sectorial Extinderea rețelei de spații verzi și a ofertei de agrement / petrecere a timpului liber	183
4.6. Obiectivul sectorial Creșterea calității serviciilor publice locale, susținută de un model de administrație transparent și eficient	185
4.7. Obiectivul sectorial Diversificare economică, prin industrii noi și antreprenariat, cu valoare adăugată ridicată și impact direct asupra structurii mediului economic	186
4.8. Obiectivul sectorial Valorificarea durabilă a specificului local	187
5. PORTOFOLIUL DE PROIECTE	189
6. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	217
7. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI	227

NOTAȚII ȘI ABREVIERI

ADI SIGD	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Sistemul Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Hunedoara"
ADR	Agenzie de Dezvoltare Regională
AJOFM	Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANL	Agencia Națională pentru Locuințe
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
CAEN	Clasificarea activităților din economia națională
CDI	Cercetare - dezvoltare - inovare
CE	Comunitatea Europeană
CES	Cerințe educaționale speciale
CFR	Căile Ferate Române
CMID	Centru de management integrat al deșeurilor
CNI	Compania Națională de Investiții
DC	Drum comunal
DEPABD	Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date
DJ	Drum județean
DLI	Dezvoltare Locală Integrată
DN	Drum național
DUD	Dezvoltare urbană durabilă
ESI	(engl.) European Structural and Investment (Funds) (Fondurile Structurale și de Investiții Europene)
EU ETS	(engl.) EU Emissions Trading System (Schema de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii Europene)
EUR	Euro (moneda oficială a 19 din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene)
FC	Fondul de coeziune
FEADR	Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală
FEDR	Fondul european de dezvoltare regională
FEPAM	Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime
FESI	Fondurile Structurale și de Investiții Europene

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

FSE	Fondul Social European
FSE+	Fondul Social European Plus
GIS	(engl.) Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
GNC	Gaz natural comprimat
H.C.L.	Hotărâre a Consiliului Local
IDUL	Indicele dezvoltării umane locale
IF	Instrument financiar
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISU	Inspectoratul pentru Situații de Urgență
IT	(engl.) Information Technology (Tehnologia informației)
LED	(engl.) Light-emitting diode (diodă emițătoare de lumină)
LMI	Lista monumentelor istorice
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
NUTS	(fr.) Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques (Nomenclatorul unităților teritoriale pentru statistică)
ODA	(engl.) Official Development Assistance (Asistența Oficială pentru Dezvoltare)
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație non-guvernamentală
OP	Obiectiv de politică
OS	Obiectiv specific
PAC	Politica Agricolă Comună
PAED	Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă
PAM	Programe de Acțiune pentru Mediu
PATN	Planul de Amenajare a Teritoriului Național
PIB	Produsul Intern Brut
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PO	Program Operațional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POC	Programul Operațional Competitivitate
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCID	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POCU	Programul Operațional Capital Uman
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Program Operațional Regional
POS	Programul Operațional Sănătate
POT	Programul Operațional Transport
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
RIS	(engl.) Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (Strategia Regională de Specializare Inteligentă)
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
S.A.	Societate pe acțiuni
S.C.	Societate comercială
S.R.L.	Societate cu răspundere limitată
SACET	Sistem de alimentare centralizată cu energie termică
SIDU	Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană
SIPOCA	Sistem informatic al POCA
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SPC	Standardul puterii de cumpărare
SSN	Servicii sociale necesare
STEM	(engl.) Science, Technology, Rngineering and Mathematics (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică)
TEN-T	(engl.) Trans-European Transport Network (Rețeaua trans-europeană de transport)
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană
TVA	Taxa pe valoare adăugată
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
UNESCO	(engl.) The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)
YEI	(engl.) The Youth Employment Initiative (Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor)

LISTA FIGURILOR ȘI TABELELOR

Figura 1.1. Teritoriul administrativ al Municipiului Brad

Figura 1.2. Caracteristicile sistemului urban propus

Figura 1.3. Fondurile Structurale și de Investiții Europene - România 2014-2020

Figura 1.4. Distribuția teritorială a contractelor semnate pentru proiecte finanțate din ESI

Figura 1.5. Distribuția fondurilor atrase în Județul Hunedoara, contracte semnate -
Programe Operaționale

Figura 1.6. Regiunile NUTS 2 clasificate după categoria din politica de coeziune și după
categoria de regiune rămasă în urmă

Figura 1.7. Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

Figura 2.1. Variația populației, Municipiul Brad, perioada 2010-2020

Figura 2.2. Variația populației, Județul Hunedoara și Regiunea Vest, perioada 2010-2020

Figura 2.3. Distribuția populației pe grupe de vârstă în perioada 2010-2020

Figura 2.4. Ponderea populației din principalele grupe de vârstă, perioada 2010-2020,
Municipiul Brad

Figura 2.5. Raportul de dependență demografică, perioada 2010-2020

Figura 2.6. Rata de dependență a persoanelor tinere, perioada 2010-2020

Figura 2.7. Rata de dependență a persoanelor vârstnice, perioada 2010-2020

Figura 2.8. Gradul de îmbătrânire a populației, perioada 2010-2020

Figura 2.9. Proportia populației tinere din totalul populației, perioada 2010-2020

Figura 2.10. Proportia populației vârstnice din totalul populației, perioada 2010-2020

Figura 2.11. Indicele de îmbătrânire a populației, perioada 2010-2020

Figura 2.12. Rata de înlocuire a forței de muncă, perioada 2010-2020

Figura 2.13. Număr născuți vii, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.14. Rata natalității, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.15. Număr persoane decedate, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.16. Rata mortalității, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.17. Sporul natural, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.18. Rata mortalității infantile, Municipiul Brad, perioada 2012-2019

Figura 2.19. Indicele vitalității populației, Municipiul Brad, perioada 2010-2019

Figura 2.20. Numărul de căsătorii, Municipiul Brad, perioada 2010-2019

Figura 2.21. Rata de nupțialitate, perioada 2010-2019

Figura 2.22. Numărul de divorțuri, Municipiul Brad, perioada 2010-2019

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Figura 2.23. Rata de divorțiabilitate, perioada 2010-2019
Figura 2.24. Stabiliri cu reședință, perioada 2010-2019
Figura 2.25. Plecări cu reședință, perioada 2010-2019
Figura 2.26. Stabiliri și plecări cu reședință - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.27. Stabiliri cu domiciliul, perioada 2010-2019
Figura 2.28. Plecări cu domiciliul, perioada 2010-2019
Figura 2.29. Stabiliri și Plecări cu domiciliul - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.30. Emigranți definitiv, perioada 2010-2019
Figura 2.31. Imigranți definitiv, perioada 2010-2019
Figura 2.32. Soldul migator, perioada 2010-2019
Figura 2.33. Ponderea populației din localitățile componente și aparținătoare
Figura 2.34. Densitatea populației, exprimată în [loc./km ²], UAT Brad, 2020
Figura 2.35. Variația PIB - Județul Hunedoara, perioada 2010-2018
Figura 2.36. Domenii principale de activitate după cifra de afaceri, 2019
Figura 2.37. Număr de salariați - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.38. Domenii principale de activitate după numărul de angajați, 2019
Figura 2.39. Variația numărului de șomeri - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.40. Structura șomerilor pe clase de vârstă - Municipiul Brad, 2020
Figura 2.41. Variația capacității de cazare - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.42. Variația numărului de turiști sosiți - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.43. Variația numărului de turiști sosiți lunar - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.44. Variația numărului de înnoptări - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.45. Variația înnoptărilor pe luni - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.46. Utilizarea terenurilor - Municipiul Brad, 2014
Figura 2.47. Distribuția spațială a localităților - Municipiul Brad
Figura 2.48. Funcțiuni de utilizare a teritoriului - zona urbană Brad
Figura 2.49. Variația numărului de locuințe - Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.50. Variația suprafeței medii a locuințelor din Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.51. Variația suprafeței medii locuibile / locuitor - Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.52. Variația numărului de locuințe noi - Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.53. Variația numărului de autorizații de construire emise - Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.54. Monument istoric "Treptele Romane"
Figura 2.55. Monument istoric "Linia ferată industrială cu ecartament îngust Brad - Crișcior"
Figura 2.56. Monument istoric "Gara Brad"
Figura 2.57. Variația numărului de volume existente în bibliotecile din Municipiul Brad, 2011-2019
Figura 2.58. Variația numărului de cititori în bibliotecile din Municipiul Brad, 2011-2019
Figura 2.59. Variația numărului de volume eliberate din biblioteci, Municipiul Brad, 2011-2019
Figura 2.60. Parcuri din Municipiul Brad

Figura 2.61. Turul ciclist Drumul Aurului 2019 - ediția a VI-a
Figura 2.62. Rețeaua majoră de circulații din Municipiul Brad
Figura 2.63. Accesibilitatea Municipiului Brad
Figura 2.64. Variația anuală a lungimii străzilor modernizate, Municipiul Brad, 2010-2019
Figura 2.65. Variația indicelui de motorizare, 2016-2019
Figura 2.66. Rețeaua feroviară din zona Municipiului Brad
Figura 2.67. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din Municipiul Brad
Figura 2.68. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din Municipiul Brad
Figura 2.69. Lungimea rețelei de canalizare din Municipiul Brad
Figura 2.70. Energie termică produsă / vândută, perioada 2004-2019
Figura 2.71. Variația pierderilor, perioada 2004-2019
Figura 2.72. Evoluția prețului energiei termice, perioada 2007-2019
Figura 2.73. Valoarea investițiilor în milioane lei, 2015-2019
Figura 2.74. Variația consumului energetic al sistemului de iluminat public din Municipiului Brad, 2016-2020
Figura 2.75. Variația consumului energetic al clădirilor și parcului auto din proprietatea Municipiului Brad, 2016-2020
Figura 2.76. Variația lunară a cantităților de deșeuri colectate din Municipiului Brad, 2020
Figura 2.77. Variația populației școlare - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.78. Variația populației școlare pe niveluri de instruire - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.79. Variația cadrelor didactice pe niveluri de instruire - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.80. Variația personalului medical - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.81. Personal medical la 1000 locuitori - Municipiul Brad, perioada 2010-2019
Figura 2.82. Situație internări - Municipiul Brad, perioada 2016-2019
Figura 2.83. Număr zile spitalizare - Municipiul Brad, perioada 2016-2019
Figura 2.84. Număr consultații lunare - Municipiul Brad, perioada 2017-2019
Figura 2.85. Diagnostic prezumtiv - Municipiul Brad, perioada 2017-2019
Figura 2.86. Finanțarea acordată anual pentru persoanele cu handicap, 2016-2020
Figura 2.87. Arii naturale protejate în Județul Hunedoara
Figura 2.88. Situri Natura 2000 - zona Municipiului Brad
Figura 2.89. Surse de poluare și stații de monitorizare, Municipiul Brad
Figura 2.90. Accesibilitatea spațiilor verzi, Municipiul Brad
Figura 2.91. Zone cu risc de inundații, Municipiul Brad
Figura 2.92. Variația anuală a veniturilor totale, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020
Figura 2.93. Variația anuală a veniturilor totale pe locuitor, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020
Figura 2.94. Structura veniturilor Municipiului Brad, 2020
Figura 2.95. Structura cheltuielilor Municipiului Brad - părți și capitole de cheltuieli, 2020

Figura 2.97. Variația anuală a cheltuiilor (fonduri externe nerambursabile și cheltuieli de capital) pe locuitor, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020

Figura 2.98. Indexul de evaluare a e-gurvernării Municipiul Brad

Figura 3.1. Corespondența între Agenda urbană a UE și Obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite prin Agenda 2030

Figura 3.2. Pilonii orașului inteligent

Figura 3.3. Piramida nevoilor cetățenilor

Figura 3.4. Piramida nevoilor sectorului privat

Figura 3.5. Piramida nevoilor turiștilor

Figura 6.1. Etapele procesului de planificare strategică

Figura 7.1. Activități grupuri de lucru

Rezultare aplicare chestionare:

Figura 7.2. Distribuția pe clase de vârstă

Figura 7.3. Studii absolvite

Figura 7.4. Genul persoanelor respondente

Figura 7.5. Ocupația persoanelor respondente

Figura 7.6. Veniturile nete lunare - apreciere

Figura 7.7. Valoarea veniturilor nete lunare

Figura 7.8. Suma economisită lunar

Figura 7.9. Acoperirea nevoilor de trai

Figura 7.10. Calitatea spațiului comun

Figura 7.11. Eficiența energetică

Figura 7.12. Starea fațadelor

Figura 7.13. Stabilitatea structurală

Figura 7.14. Aprecieră generală a Municipiului Brad

Figura 7.15. Implicarea autorității locale

Figura 7.16. Curățenie

Figura 7.17. Liniște și siguranță

Figura 7.18. Utilități publice

Figura 7.19. Spații verzi

Figura 7.20. Locuri de joacă pentru copii

Figura 7.21. Grădinițe și creșe

Figura 7.22. Școli și licee

Figura 7.23. Piețe agroalimentare

Figura 7.24. Petrecerea timpului liber

Figura 7.25. Calitatea actului didactic

Figura 7.26. Capacitatea unităților de învățământ

Figura 7.27. Amenajarea unităților de învățământ

Figura 7.28. Dotările din unitățile de învățământ

Figura 7.29. Calitatea serviciilor medicale

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Figura 7.30. Capacitatea unităților sanitare

Figura 7.31. Numărul de cabinete medicale

Figura 7.32. Numărul de farmacii

Figura 7.33. Utilizarea serviciilor de asistență socială

Figura 7.34. Aprecierea serviciilor de asistență socială

Figura 7.35. Cantina săracilor.

Figura 7.36. Asistență pentru persoane vârstnice.

Figura 7.37. Asistență pentru persoane cu dizabilități.

Figura 7.38. Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate

Figura 7.39. Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale

Figura 7.40. Ajutoare pentru încălzirea locuinței

Figura 7.41. Cantina săracilor

Figura 7.42. Asistență pentru persoane vârstnice

Figura 7.43. Asistență pentru persoane cu dizabilități

Figura 7.44. Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate

Figura 7.45. Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale

Figura 7.46. Ajutoare pentru încălzirea locuinței

Figura 7.47. Iluminat public

Figura 7.48. Curățenie

Figura 7.49. Mobilier urban

Figura 7.50. Finisaje

Figura 7.53. Reparare străzi

Figura 7.54. Asfaltare străzi

Figura 7.55. Amenajare locuri de parcare

Figura 7.56. Reparare / amenajare trotuare

Figura 7.57. Siguranța deplasării pe timp de noapte

Figura 7.58. Colectarea selectivă a deșeurilor

Figura 7.59. Site-ul instituției

Figura 7.60. Comunicatele din presa scrisă

Figura 7.61. Comunicatele din presa online

Figura 7.62. Comunicatele pe rețelele de socializare

Figura 7.63. Întrebări prin e-mail sau registratură

Figura 7.64. Facilitarea comunicării între cetățeni și administrația publică locală

Figura 7.65. Schimbarea domiciliului.

Figura 7.66. Interes pentru relocare rezidențială

Figura 7.67. Principalele motive privind schimbarea domiciliului

Figura 7.68. Principalele domenii de intervenție

Figura 7.69. Măsuri de intervenție propuse de cetățeni

Tabelul 1.1. Scenariile privind viitorul Europei

Tabelul 1.2. Concentrarea tematică a alocărilor financiare 2021-2027

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Tabelul 1.3. Țintele naționale pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă

Tabelul 1.4. Corelarea Obiectivelor specifice ale POR Vest 2021-2027 cu Obiectivele de politică ale UE privind Fondurile de coeziune

Tabelul 2.1. Distribuția populației pe sexe, 2020

Tabelul 2.2. Structura etnică a populației, 2011

Tabelul 2.3. Structura populației după religie, 2011

Tabelul 2.4. Principalele unități economice după cifra de afaceri, 2019

Tabelul 2.5. Raportul salariați / locuitori, 2019

Tabelul 2.6. Principalele unități economice după numărul de angajați, 2019

Tabelul 2.7. Distribuția pe grupe de vârstă și niveluri de instruire - șomeri, 2020

Tabelul 2.8. Prețul de vânzare al produselor agricole, Municipiul Brad, perioada 2010-2019

Tabelul 2.9. Lista monumentelor istorice din Municipiul Brad, 2015

Tabelul 2.10. Situația consumului cultural în bibliotecile din municipiu și județ, 2019

Tabelul 2.11. Rețeaua rutieră din satele aparținătoare

Tabelul 2.12. Programul de circulație al trenurilor de călători

Tabelul 2.13. Traseele de transport public județean prin Brad

Tabelul 2.14. Tarife apă potabilă și canalizare S.C. Apa Prod S.A.

Tabelul 2.15. Situația economică S.C. Termica Brad S.A., 2013-2019

Tabelul 2.16. Tarife serviciu salubritate - Municipiul Brad, 2021

Tabelul 2.17. Parcări publice

Tabelul 2.18. Parcări rezervate

Tabelul 2.19. Infrastructura de învățământ, Municipiul Brad, perioada 2010-2019

Tabelul 2.20. Promovabilitatea examenului de bacalaureat, Colegiul Național "Avram Iancu" Brad perioada 2010-2020

Tabelul 2.21. Infrastructura sanitară - Municipiul Brad, perioada 2010-2019

Tabelul 2.22. Personal medical, anul 2019

Tabelul 2.23. Servicii sociale necesare - Municipiul Brad

Tabelul 4.1. Obiectivul sectorial A.I. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.2. Obiectivul sectorial A.II. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.3. Obiectivul sectorial A.III. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.4. Obiectivul sectorial A.IV. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.5. Obiectivul sectorial A.V. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.6. Obiectivul sectorial A.VI. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.7. Obiectivul sectorial B.I. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 4.8. Obiectivul sectorial B.II. - Priorități și Direcții de acțiune

Tabelul 5.1. Portofoliul de proiecte

Tabelul 5.2. Calendarul de implementare a proiectelor

Tabelul 5.3. Criterii de prioritizare a proiectelor

Tabelul 5.4. Lista proiectelor prioritizate

Tabelul 6.1. Calendarul ședințelor de monitorizare și evaluare

Tabelul 6.2. Indicatori de rezultat

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

1. INTRODUCERE

1.1. Scopul și rolul documentației

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027 este un instrument de planificare în vederea dezvoltării urbane durabile a Municipiului Brad.

Potrivit Ghidului pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală, Strategia de dezvoltare locală reprezintă documentul în care se fixează prioritățile de dezvoltare sectorială și intersectorială ale comunității și direcțiile de acțiune pentru atingerea acestor priorități pe termen mediu și lung (între 3 și 10 ani), pornind de la analiza contextului economic și social existent.

Pentru elaborarea *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027* s-au colectat, interpretat și sintetizat date și informații actualizate la zi, obiectivul general urmărit fiind ca prin documentul strategic să se consolideze capacitatea de formulare a politicilor publice pentru dezvoltarea urbană, socială și economică a Municipiului Brad.

Pentru atingerea obiectivului general, au fost identificate următoarele obiective specifice:

- Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) a Municipiului Brad 2021 - 2027, care va deveni un instrument relevant de planificare a inițiativelor de politici publice la nivel local pentru următoarea perioadă de programare pentru alocare de fonduri comunitare;
- Stabilirea unui portofoliu de proiecte prioritare la nivel local, pentru perioada de programare 2021-2027, pe o bază participativă și plecând de la nevoile reale de dezvoltare ale Municipiului Brad.

Strategia integrată reprezintă un instrument indispensabil în vederea identificării problemelor cu care se confruntă orașul și înțelegerii contextului urban actual. Astfel, în cadrul SIDU, planificarea pe termen mediu a viziunii și obiectivelor sale vizează

consolidarea tuturor aspectelor determinante de dezvoltare urbană (Dezvoltarea urbană durabilă, Integrarea sectorială, Integrarea spațială locală, Integrarea teritorială, Guvernare pe mai multe niveluri, Implicarea părților interesate în implementare¹) cu integrare verticală - orizontală.

În acord cu Strategiile aferente Programelor de finanțare care vor fi disponibile la nivel național și regional (variante aflate în consultare publică), zonele urbane care accesează fonduri au obligația de a include proiectele pentru care se solicită finanțare într-o strategie sau un plan existent aprobat de consiliul local.

Astfel, prin realizarea Strategiei, Municipiul Brad pregătește contextul de planificare la nivel local, care va sta la baza accesării de fonduri externe nerambursabile în exercițiul financiar 2021 - 2027.

Elaborarea *Strategiei integrate de dezvoltare urbană a Municipiului Brad 2021-2027* se realizează în cadrul proiectului CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE A UAT MUNICIPIUL BRAD, COD PROIECT 136172/ COD SIPOCA-798 co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 (POCA), Obiectivul Specific 2.1. Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice. Proiectul are drept obiectiv general: *Fundamentarea deciziilor, planificare strategică și măsuri de simplificare pentru cetățeni la nivelul administrației publice locale din Municipiul Brad*, iar ca obiective specifice:

- Realizarea de proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și elaborarea documentațiilor de planificare strategică: Strategia integrată de dezvoltare urbană a Municipiului Brad 2021-2027, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Brad pentru perioada 2021-2027, Planul Strategic Instituțional 2021-2022, Criterii de prioritizare a investițiilor în sectoarele educație, sănătate, asistență socială, infrastructură (mediu și transport) pentru realizarea bugetului aferent anului 2021 sau 2022, Politici publice ce necesită resurse financiare din bugetele aferente anilor 2021 și 2022;
- Implementarea unor măsuri de simplificare pentru cetățeni, în legătură cu Planul integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor prin implementarea și utilizarea GIS în administrația publică;
- Dezvoltarea cunostințelor și abilităților personalului din cadrul Municipiului Brad, în vederea sprijinirii măsurilor vizate de proiect.

¹ Studiu asupra Planurilor de Acțiune Integrate, URBACT, 2019. Sursa: <https://urbact.eu/>.

Prin implementarea celor trei obiective specifice se va obține cadrul de dezvoltare urbană durabilă pentru intervalul 2021-2027.

Arealul Strategiei este reprezentat de teritoriul administrativ al Municipiului Brad (figura 1.1), care este format din localitatea componentă Brad și satele Mesteacăn, Potingani, Ruda-Brad, Țărățel și Valea Bradului.

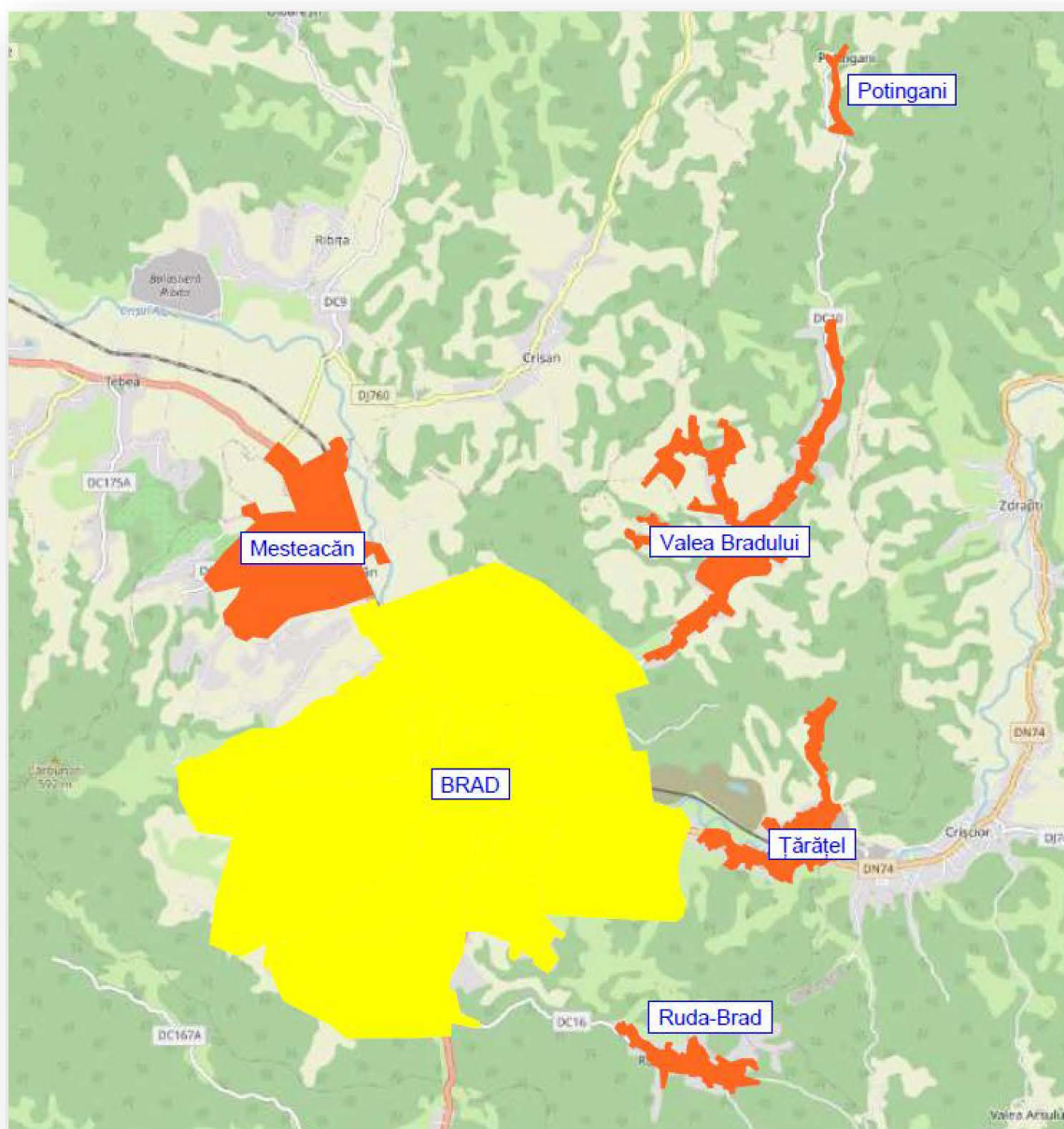

Figura 1.1. Teritoriul administrativ al Municipiului Brad.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Direcțiile de dezvoltare care vor converge la atingerea viziunii propuse în cadrul Strategiei integrate de dezvoltare urbană a Municipiului Brad 2021-2027, vor conduce la obținerea unui sistem urban durabil, atractiv, sigur și competitiv, care va asigura un nivel ridicat al calității vieții (figura 1.2).

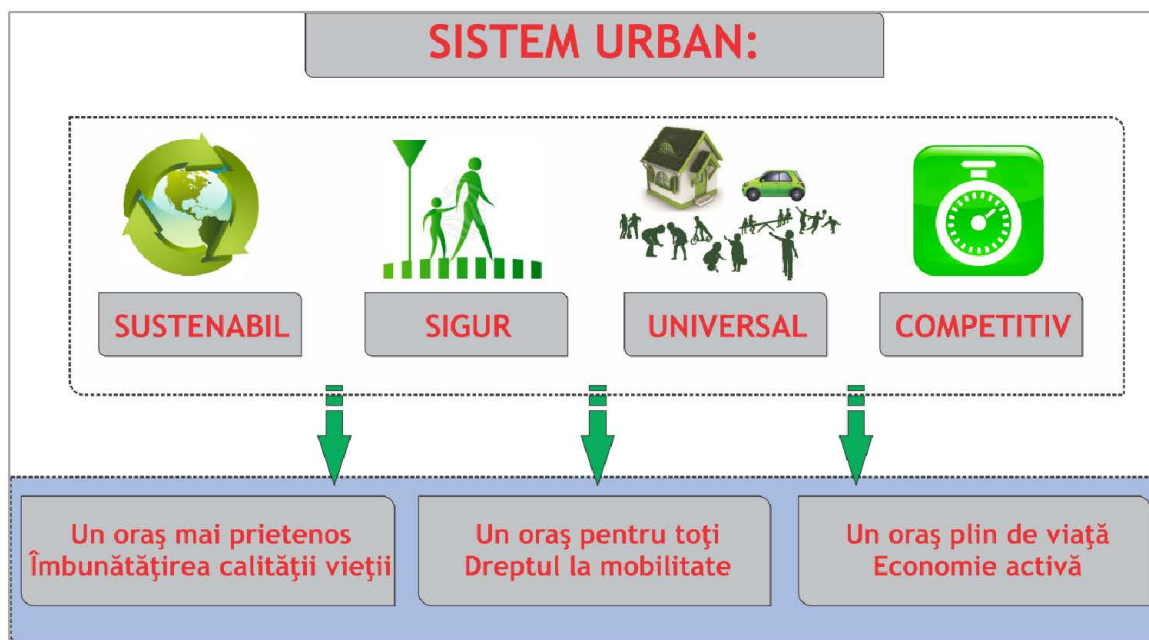

Figura 1.2. Caracteristicile sistemului urban propus.

1.2. Încadrarea în prevederile politicilor și documentelor de planificare strategică

Dezvoltarea durabilă a unei localități are loc într-un context în care aceasta trebuie să fie corelată în plan vertical cu planuri strategice constituite la nivel ierarhic superior. Astfel, unul dintre principalele elemente din procesul elaborării Strategiei îl reprezintă flexibilitatea viziunii strategice, adresată în mod eficient pe planurile ierarhice superioare.

Pentru a asigura coerența și conformitatea cu politicile naționale și europene, la elaborarea *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027* s-a avut în vedere corelarea cu prioritățile formulate în documente strategice relevante la nivel european, național, regional și local. În acest sens, s-au analizat următoarele documente de planificare:

▪ **Politici și programe la nivel european:**

- Politica de Mediu, Politica de Coeziune, Politica Agricolă Comună, Politica Externă;
- Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025;
- Pactul verde european;
- Agenda urbană pentru UE;
- Inițiativa Urbană Europeană;
- Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030;
- Programe de finanțare ale Uniunii Europene. Fonduri Structurale și de Investiții Europene în România.

▪ **Planuri și strategii la nivel național:**

- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României;
- Planul de Amenajare a Teritoriului Național;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională;
- Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru Sprijinirea Parcului Național de Clădiri Rezidențiale și Nerezidențiale, atât Publice cât și Private într-un Parc Imobiliar cu un Nivel Ridicat de Eficiență Energetică și Decarbonat până în 2050.

▪ **Programe și strategii regionale, județene și locale:**

- Planul pentru Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Vest;
- Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027 (RIS3) a Regiunii Vest;
- Programul Operațional Regional Vest 2021-2027;
- Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Hunedoara;
- Planul de Menținere a Calității Aerului pentru Județul Hunedoara 2019-2023;
- Planul Teritorial pentru Tranziție Justă Hunedoara 2021-2027;
- Strategia de Eficiență Energetică a Municipiului Brad 2017-2024;
- Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brad 2017-2020.

1.2.1. Politici și programe la nivel european

Politica de mediu este o politică relativ nouă a Uniunii Europene, consacrată în Tratatul CE prin adoptarea Actului Unic European. Aceasta se bazează pe principiile precauției, prevenirii, corectării poluării la sursă și “poluatorul plătește”. Programele multianuale de acțiune pentru mediu stabilesc cadrul pentru viitoarele acțiuni în toate domeniile politicii de mediu. Acestea sunt integrate în strategiile orizontale și sunt luate în considerare în cadrul negocierilor internaționale în materie de mediu.

Cadrul general pentru acțiunile planificate în toate domeniile politicii de mediu este stabilit prin programe multianuale de acțiune. La nivel comunitar, au fost elaborate și puse în aplicare șapte programe de acțiune pentru mediu (PAM), începând din anul 1973. Cel de-al șaptelea program a fost adoptat în anul 2013, pentru perioada 2013-2020 și are ca moto: *“O viață bună, în limitele planetei noastre”*.

În anul 2020 a fost lansată propunerea pentru un program general de acțiune pentru mediu pentru perioada până la 31 decembrie 2030 (“PAM 8”). Programul își propune să accelereze tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, curată și circulară, într-un mod just și favorabil incluziunii, și confirmă obiectivele în materie de mediu și climă ale Pactului verde european și inițiativele acestuia. Totodată, PAM 8 stă la baza îndeplinirii obiectivelor în materie de mediu și climă definite în temeiul Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite și al obiectivelor de dezvoltare durabilă ale acesteia, iar cadrul său de monitorizare reprezintă partea aferentă mediului și climei din eforturile UE de măsurare a progreselor înregistrate în vederea atingerii unui nivel mai înalt de durabilitate, inclusiv neutralitatea climatică și utilizarea eficientă a resurselor, bunăstarea și reziliența.

Obiectivul prioritar pentru 2050 al PAM 8 îl reprezintă o viață bună pentru cetățeni, în limitele resurselor planetei noastre, într-o economie regenerativă în care nu se irosește nimic, nu sunt produse emisii nete de gaze cu efect de seră și în care creșterea economică este decuplată de utilizarea resurselor și de degradarea mediului. PAM 8 are următoarele șase obiective tematice prioritare:

- reducerea ireversibilă și progresivă a emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea absorbțiilor cu ajutorul absorbanților naturali sau de altă natură în Uniune pentru a atinge ținta de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru 2030 și neutralitatea climatică până în 2050;
- progrese continue în ceea ce privește îmbunătățirea capacității de adaptare, consolidarea rezilienței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice;

- progrese către un model de creștere regenerativă care să dea înapoi planetei mai mult decât ia de la aceasta, decuplând creșterea economică de utilizarea resurselor și de degradarea mediului și accelerând tranziția către o economie circulară;
- urmărirea unui obiectiv ambițios de reducere la zero a poluării pentru un mediu fără substanțe toxice, inclusiv pentru aer, apă și sol, precum și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impactului aferent;
- protejarea, conservarea și refacerea biodiversității și îmbunătățirea capitalului natural, în special a aerului, apei și solului și a ecosistemelor forestiere, de apă dulce, de zonă umedă și marin;
- promovarea durabilității mediului și reducerea presiunilor principale asupra mediului și climei în legătură cu producția și consumul, în special în domeniul energiei, al dezvoltării industriale, al clădirilor și infrastructurii, al mobilității și al sistemului alimentar.

Politica de coeziune constituie principala politică de investiții a Uniunii Europene. Vizează toate regiunile și orașele din UE și sprijină creșterea economică, crearea de locuri de muncă, competitivitatea economică, dezvoltarea sustenabilă și protecția mediului. În ultimele exerciții financiare politica de coeziune a UE a beneficiat de creșterea alocărilor bugetare și a devenit, din acest punct de vedere, una dintre cele mai importante politici ale Uniunii.

În perioada de programare 2014-2020 au fost alocate peste 350 de miliarde EUR pentru politica de coeziune, adică 32,5 % din bugetul global al UE. Aceste fonduri au fost destinate unei palete largi de activități, printre care construcția de drumuri, protecția mediului, investiții în întreprinderi inovatoare, crearea de locuri de muncă și formarea profesională. Aproape 200 de miliarde EUR au fost alocate FEDR (inclusiv 10,2 miliarde EUR pentru cooperarea teritorială europeană și 1,5 miliarde EUR sub formă de alocații speciale pentru regiunile ultraperiferice și slab populate). Peste 83 de miliarde au fost alocate FSE. Fondului de coeziune a primit aproximativ 63 de miliarde EUR.

Începând cu anul 2018, Comisia Europeană a venit cu o serie de propuneri de regulamente privind politica de coeziune a UE după 2020. Unul dintre principalele obiective ale acestei reforme este simplificarea procedurilor și mărirea eficacității investițiilor UE. Cele unsprezece obiective tematice ale politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020 au fost înlocuite cu cinci obiective în materie de politică pentru FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM:

- *O Europă mai inteligentă*, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- *O Europă mai verde*, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- *O Europă conectată*, cu rețele strategice de transport și digitale;
- *O Europă mai socială*, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- *O Europă mai apropiată de cetățenii săi*, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Bugetul propus pentru viitoarea politică de coeziune, reziliență și valori este de 377,8 miliarde EUR. Aproximativ 200,4 miliarde EUR vor fi alocate FEDR. Aproximativ 42,6 de miliarde EUR vor fi alocate Fondului de coeziune (dintre care 10 miliarde vor fi utilizate pentru instrumentul Mecanismul pentru interconectarea Europei).

Politica agricolă comună a apărut odată cu înființarea pieței comune reglementată prin Tratatul de la Roma în 1958. Din acel moment politicile agricole ale statelor membre au fost înlocuite cu mecanisme de intervenție la nivel comunitar. Elementele fundamentale ale politicii agricole comune au rămas neschimbate de la Tratatul de la Roma, cu excepția normelor referitoare la procedura decizională. Tratatul de la Lisabona a recunoscut co-decizia ca fiind "procedura legislativă ordinară" a politicii agricole comune (PAC), înlocuind procedura de consultare.

Obiectivele PAC au rămas neschimbate de la Tratatul de la Roma, dat fiind că formularea acestora s-a dovedit a fi foarte flexibilă și capabilă să acopere numeroasele reforme care au avut loc începând cu anii 1980. Acestea vizează:

- creșterea productivității agricole prin promovarea progresului tehnic și asigurarea utilizării optime a factorilor de producție, în special a forței de muncă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă;
- stabilizarea piețelor;
- garantarea siguranței aprovizionărilor;
- asigurarea unor prețuri rezonabile pentru consumatori.

Cea de-a cincea reformă majoră a politicii agricole comune (PAC) s-a desfășurat în 2013 și a intrat în vigoare în 2015. Instituțiile europene s-au angajat să adopte o nouă reformă în cadrul financiar multianual 2021-2027. În acest sens, Comisia a prezentat un set de regulamente care stabilesc cadrul legislativ al PAC pentru perioada 2021-

2027, precum și o evaluare a impactului unor scenarii alternative privind evoluția politicii. Aceste propuneri prevăd o dată de aplicare fixată la 1 ianuarie 2021 și sunt prezentate pentru o Uniune cu 27 de state membre.

În acord cu noua PAC, statele membre vor fi în măsură să definească majoritatea condițiilor de eligibilitate la nivel național pentru a le face să fie mai adecvate pentru circumstanțele lor specifice. În același timp, sarcina administrativă legată de controale va fi redusă prin limitarea legăturii directe dintre condițiile de eligibilitate de la nivelul UE și beneficiarii finali. Cu scopul de a îmbunătăți în continuare dezvoltarea durabilă a agriculturii, alimentației și zonelor rurale, obiectivele generale ale PAC se concentrează pe viabilitatea economică, reziliența și veniturile fermelor, pe o performanță mai bună în materie de mediu și climă, precum și pe consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale. În plus, promovarea cunoștințelor, inovării și digitalizării în agricultură și în zonele rurale reprezintă un obiectiv transversal.

Noua PAC va avea următoarele obiective specifice:

- sprijinirea unor venituri viabile ale fermelor și a rezilienței fermelor pe întregul teritoriu al UE, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, precum și la bunăstarea animalelor.

Politica externă a Uniunii Europene a fost instituită în 1993 prin Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), cu scopul de a menține pacea, de a consolida securitatea

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

internațională, de a promova cooperarea internațională și de a dezvolta și consolida democrația, statul de drept și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Actuala Strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene a fost elaborată în anul 2016. Aceasta pune accent pe securitate, pe ambiția de autonomie strategică și pe abordarea principală, dar pragmatică a mediului european, indicând o schimbare importantă de filozofie comparativ cu Strategia europeană de securitate din 2003. Noua Strategie globală a UE identifică cinci priorități pentru politica externă a acesteia:

- securitatea Uniunii noastre;
- reziliența statelor și societăților în vecinătatea de est și de sud;
- o abordare integrată a conflictelor;
- ordinele regionale de cooperare;
- guvernanta globală pentru secolul XXI.

Potrivit raportului de evaluare a implementării strategiei prezentat în anul 2019, aceasta reprezintă o veritabilă busolă colectivă care ghidează acțiunea coerentă și coordonată a UE pe plan extern. Realizările notabile în implementarea Strategiei Globale vizează: pachetul securitate și apărare, în toate dimensiunile sale, reziliența statală și societală în vecinătate, abordarea integrată a crizelor și conflictelor externe, ordinii regionale cooperante, guvernanta și multilateralismul bazat pe reguli, nexus-ul intern-extern. În viitor, mizele privesc asigurarea coerenței în procesul de implementare și deciziile de alocare a resurselor, pentru a asigura mijloacele necesare ambiției UE de actor global.

Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025 a fost elaborată la începutul anului 2017, reprezentând punctul de plecare în conturarea unui plan, a unei viziuni și a unei căi de urmat pentru următoarea perioadă.

Analizele privind situația actuală relevă faptul că multe dintre transformările profunde cu care se confruntă în acest moment Europa sunt inevitabile și ireversibile. Altele sunt mai greu de prevăzut și se vor produce într-un mod neașteptat.

În scopul identificării căii de urmat, au fost conturate cinci scenarii privind viitorul Europei. Pentru fiecare scenariu, se pleacă de la premisa că cele 27 de state membre avansează împreună, ca o Uniune.

Posibilitățile menționate în cadrul documentului variază de la menținerea situației actuale la o schimbare a domeniului de aplicare și a priorităților sau la un salt înainte

al tuturor statelor membre ori doar al unei părți a acestora. Există numeroase suprapuneri între scenarii și, prin urmare, nu se exclud reciproc și nici nu sunt exhaustive:

- **Scenariul 1:** Continuând pe același drum - Uniunea Europeană se axează pe realizarea agendei sale de reforme pozitive;
- **Scenariul 2:** Accent exclusiv pe piața unică - Uniunea Europeană se reaxează treptat pe piața unică;
- **Scenariul 3:** Cei care doresc mai mult realizează mai mult - Uniunea Europeană permite cooperarea mai strânsă între statele membre care doresc să realizeze mai mult în anumite domenii;
- **Scenariul 4:** Mai puțin, dar mai eficient - Uniunea Europeană se axează pe obținerea de rezultate mai multe și cu mai mare rapiditate în anumite domenii de politică, acționând mai puțin în alte domenii;
- **Scenariul 5:** Mult mai mult, împreună - Uniunea Europeană decide să realizeze mult mai mult, colaborând în toate domeniile de politică.

Implementarea fiecărui scenariu are asociat următorul impact asupra politicilor:

Tabelul 1.1. Scenariile privind viitorul Europei.

Sursa datelor: Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025

Piața unică și comerț	Uniunea economică și monetară	Schengen, migrație și securitate	Politică externă și apărare	Bugetul UE	Capacitatea de a obține rezultate
Scenariul 1					
Piața unică este consolidată, inclusiv sectorul energetic și cel digital; UE-27 continuă să încheie acorduri comerciale progresiste	Progrese treptate în îmbunătățirea funcționării zonei euro	Se intensifică treptat cooperarea în materie de gestionare a frontierelor externe; progrese în direcția unui sistem comun de azil; o mai bună coordonare în aspectele legate de securitate	Se înregistrează progrese în exprimarea unui punct de vedere unic în afacerile externe; cooperare mai strânsă în domeniul apărării	Parțial modernizat pentru a reflecta agenda de reforme convenită la nivelul celor 27	Agenda pozitivă de acțiune aduce rezultate concrete; procesul decizional este în continuare dificil de înțeles; capacitatea de a obține rezultate nu corespunde întotdeauna așteptărilor
Scenariul 2					

Piața unică și comerț	Uniunea economică și monetară	Schengen, migrație și securitate	Politică externă și apărare	Bugetul UE	Capacitatea de a obține rezultate
Piața unică a bunurilor și a capitalurilor consolidată; continuă să existe diferențe între standarde; libera circulație a persoanelor și a serviciilor nu este pe deplin garantată	Cooperarea în zona euro este limitată	Nu există o politică unică privind migrația sau azilul; coordonarea în continuare privind securitatea este abordată la nivel bilateral; controalele la frontierele interne sunt mai sistematice	Unele chestiuni de politică externă sunt abordate tot mai mult la nivel bilateral; cooperarea în materie de apărare rămâne la fel ca în prezent	Reorientat pentru a finanța funcțiile esențiale necesare pentru piața unică	Procesul decizional poate fi înțeles mai ușor, dar capacitatea de a acționa în mod colectiv este limitată; chestiunile de interes comun trebuie să fie soluționate adesea la nivel bilateral
Scenariul 3					
Similar Scenariului 1, piața unică este consolidată și UE-27 continuă să încheie acorduri comerciale progresiste	Similar Scenariului 1, cu excepția faptului că un grup de țări aprofundează cooperarea în domenii precum impozitarea și standardele sociale	Similar Scenariului 1, exceptând faptul că un grup de țări aprofundează cooperarea în aspectele legate de securitate și justiție	Similar Scenariului 1, exceptând faptul că un grup de țări aprofundează cooperarea în materie de apărare, cu accent pe coordonare militară și echipamente comune	Similar Scenariului 1, unele state membre pun la dispoziție bugete suplimentare pentru domeniile în care decid să realizeze mai mult	Ca și în Scenariul 1, o agendă pozitivă de acțiune a celor 27 aduce rezultate; unele grupuri obțin mai multe rezultate în anumite domenii; procesul decizional devine mai complex
Scenariul 4					
Standardele comune sunt stabilite la un nivel minim, dar punerea în aplicare este consolidată în domeniile reglementate la nivelul UE; comerțul este gestionat exclusiv la nivelul UE	Se iau mai multe măsuri pentru a consolida zona euro și a asigura stabilitatea acesteia; UE-27 acționează mai puțin în ceea ce privește unele elemente ale politicii sociale și de ocupare a	Cooperarea privind gestionarea frontierelor, politicile privind azilul și aspectele privind combaterea terorismului are caracter sistematic	UE are o poziție unitară cu privire la toate aspectele de politică externă; se creează o uniune europeană a apărării	Regândit în profunzime pentru a răspunde noilor priorități convenite la nivelul UE-27	Acordul inițial privind sarcinile prioritare sau sarcinile la care să se renunțe este dificil de obținut; odată stabilit, procesul decizional poate fi înțeles mai ușor; UE acționează mai rapid și mai decisiv în

Piața unică și comerț	Uniunea economică și monetară	Schengen, migrație și securitate	Politică externă și apărare	Bugetul UE	Capacitatea de a obține rezultate
	forței de muncă				domeniile în care are un rol mai important
Scenariul 5					
Piața unică este consolidată prin armonizarea standardelor și întărirea asigurării punerii în aplicare; comerțul este gestionat exclusiv la nivelul UE	Se realizează uniunea economică, financiară și fiscală, așa cum a fost schițată în cadrul Raportului celor cinci președinți din iunie 2015	La fel ca Scenariul 4, cooperarea privind gestionarea frontierelor, politicile privind azilul și aspectele privind combaterea terorismului are caracter sistematic	UE are o poziție unitară cu privire la toate chestiunile de politică externă; ca în Scenariul 4, Europa se exprimă cu o singură voce, se creează o uniune europeană a apărării	Modernizat și majorat în mod semnificativ, susținut de resurse proprii; este operațională o funcție de stabilizare fiscală a zonei euro	Procesul decizional este mai rapid și asigurarea punerii în aplicare este mai solidă în general; apar probleme legate de răspundere pentru aceia care cred că UE a preluat prea multe dintre competențele statelor membre

Pactul verde european reprezintă foaia de parcurs a UE pentru a ajunge la o economie durabilă. Acest lucru va putea fi atins prin transformarea provocărilor legate de schimbările climatice și de mediu în oportunități - în toate domeniile de politică - și asigurând o tranziție justă și incluzivă pentru toți europenii.

Pactul verde european oferă un plan de acțiune menit să stimuleze utilizarea eficientă a resurselor prin trecerea la o economie circulară, mai curată, respectiv să refacă biodiversitatea și să reducă poluarea. Planul creionează investițiile necesare și instrumentele de finanțare disponibile. În același timp, arată cum se poate asigura o tranziție justă și incluzivă.

În fond, reprezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea Uniunii Europene într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, protejarea, conservarea și consolidarea capitalului natural, precum și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. Se are în vedere ca tranziția să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, să pună oamenii

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți. În forma actuală, Pactul are ca obiective principale:

- *Sporirea nivelului de ambiție al Uniunii Europene în materie de climă pentru 2030 și 2050;*
- *Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri abordabile;*
- *Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară;*
- *Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor;*
- *Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă;*
- *"De la fermă la consumator": conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic;*
- *Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității;*
- *Un obiectiv ambițios de reducere a poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice.*

UE va oferi sprijin financiar și va acorda asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. Pentru aceasta, a fost creat așa-numitul *Mecanism pentru o tranziție justă*. Mecanismul va contribui la mobilizarea a cel puțin 100 de miliarde EUR, în perioada 2021-2027, în regiunile cele mai afectate.

Agenda urbană pentru UE se concentrează, în mod special, pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE:

- *O reglementare mai bună*
Se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor existente ale UE. Legislația UE ar trebui să fie concepută astfel încât să atingă obiectivele la costuri minime, fără a impune sarcini legislative inutile.
- *O finanțare mai bună*
Va contribui la identificarea, susținerea, integrarea și îmbunătățirea surselor tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane, la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în concordanță cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea implementării eficiente a intervențiilor în zonele urbane.
- *O cunoaștere mai bună*

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele de încredere sunt importante pentru portretizarea diversității structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea de politici urbane bazate pe dovezi, precum și pentru furnizarea de soluții adaptate la provocările majore.

Inițiativa Urbană Europeană își propune să consolideze abordările integrate și participative la dezvoltarea urbană durabilă și să ofere o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și, în special, cu investițiile în politica de coeziune, prin următoarele trei linii de acțiune:

- *sprijin pentru consolidarea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ și îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe;*
- *sprijin pentru acțiunile inovatoare prin dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane;*
- *sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare.*

Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030 este un document strategic la nivel european care oferă un cadru de acțiune către coeziunea teritorială, aducând în același timp plus valoare printr-o abordare orientată spre implementare și creștere a vizibilității. Agenda teritorială propune șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european, și anume:

- *Europa echilibrată - dezvoltare teritorială mai echilibrată, utilizând diversitatea Europei;*
- *Regiuni funcționale - dezvoltare locală și regională și mai puține inegalități între teritorii;*
- *Integrare și dincolo de frontiere - trăind și muncind peste granițele naționale;*
- *Mediu sănătos - medii ecologice de viață mai bune și orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic;*
- *Economie circulară - economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată;*
- *Conexiuni durabile - conectivitate digitală și fizică durabilă a teritoriilor.*

Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FESI) reprezintă principalul instrument de politică de investiții al Uniunii Europene. Pentru perioada de programare 2014-2020, în scopul susținerii financiare a investițiilor ale căror rezultate contribuie la atingerea Strategiei Europa 2020, a fost alocat un buget total de 454 miliarde EUR, distribuit pe următoarele componente:

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

- FEDR - Fondul european de dezvoltare regională
- FEADR - Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală
- FC - Fondul de coeziune
- FSE - Fondul social european
- FEPAM - Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime
- YEI - Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor

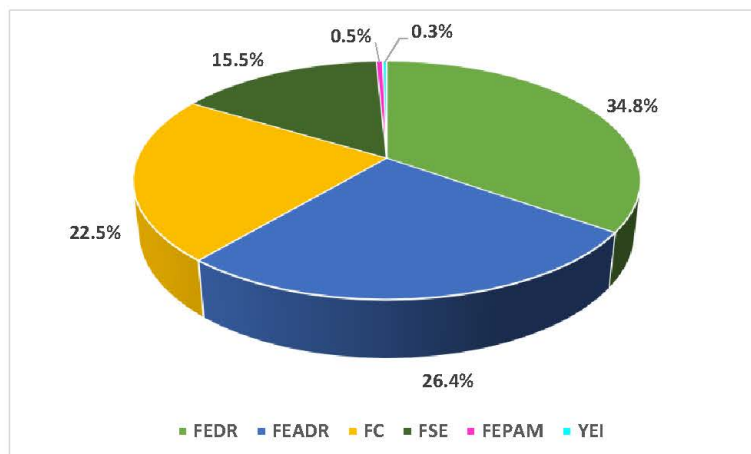

Figura 1.3. Fondurile Structurale și de Investiții Europene - România 2014-2020.

Acordul de parteneriat cu România 2014-2020 are ca obiectiv sprijinirea demersurilor de asigurare a convergenței cu strategia europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și cu scopul specific al fiecărui fond, în conformitate cu obiectivele tratatului, inclusiv în ceea ce privește coeziunea economică, socială și teritorială.

După adoptarea acordului de parteneriat, Comisia și autoritățile naționale au convenit asupra unor programe care stabilesc prioritățile pentru țară, regiuni sau domeniile de politică în cauză. Astfel, în România programele finanțate din fondurile ESI în perioada 2014-2020 sunt:

- Programul Operațional Regional - POR
- Programul Operațional Infrastructură Mare - POIM
- Programul Operațional Competitivitate - POC
- Programul Operațional Capital Uman - POCU
- Programul Operațional Capacitate Administrativă - POCA
- Programul Operațional Asistență Tehnică - POAT

Distribuția teritorială a contractelor semnate și a valorilor totale atrase prin aceste contracte, la nivel de județe este evidențiată în figura 1.4.

Contractele semnate pentru proiecte finanțate din bani europeni

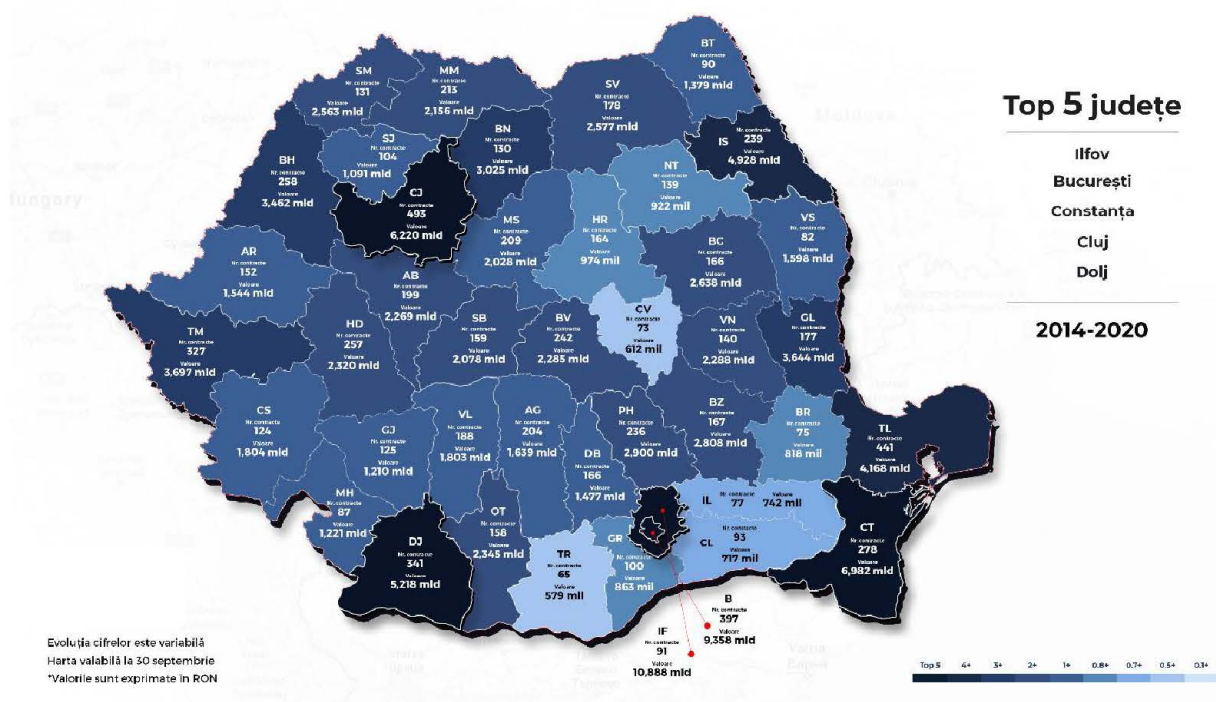

Figura 1.4. Distribuția teritorială a contractelor semnate pentru proiecte finanțate din ESI.
Sursa: <http://mfe.gov.ro>.

În Județul Hunedoara, până la finalul anului 2020 au fost semnate 286 de contracte, a căror valoare totală reprezintă 2.480.827.669 Lei.

Aproximativ 92% din această valoare atrasă corespunde programelor operaționale Infrastructură Mare (21%) și Regional (71%). În figura 1.5 se poate observa distribuția pe fiecare program.

Municipiul Brad reprezintă una dintre cele 19 autorități publice locale din Județul Hunedoara care au semnat contracte de finanțare în cadrul programelor operaționale.

În cadrul Programului Operațional Regional, 4 dintre cele 234 de contracte din sectorul public au ca beneficiar Municipiul Brad. Valoarea totală a proiectelor pentru care Municipiul Brad a obținut finanțare prin acest program este de 24.203.524 Lei.

În cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă, Municipiul Brad are în implementare 2 proiecte a căror valoare totală este de 5.833.844 Lei, reprezentând aproximativ 19% din totalul valorii atrase de beneficiarii din Județul Hunedoara.

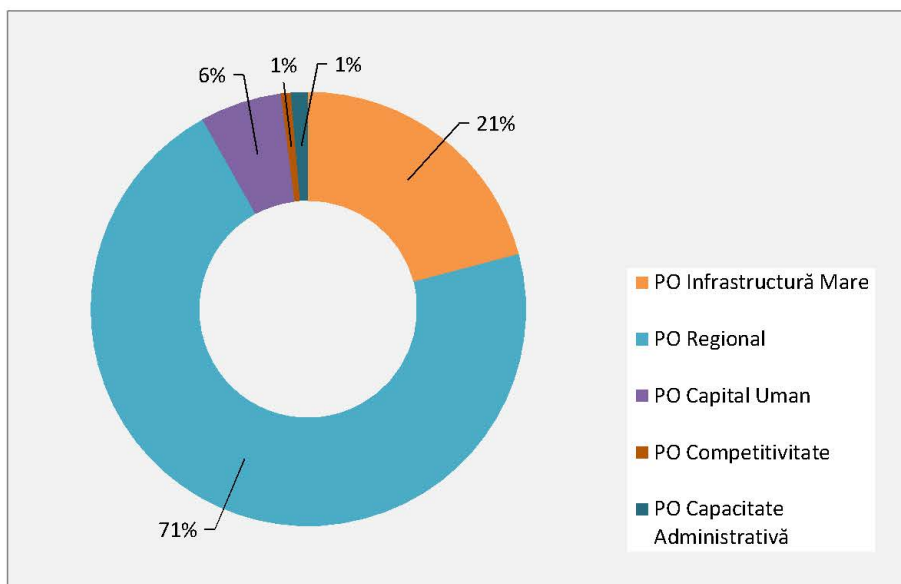

Figura 1.5. Distribuția fondurilor atrase în Județul Hunedoara, contracte semnate - Programe Operaționale.

Din analiza datelor statistice privind contractele semnate în Județul Hunedoara aferente tuturor programelor operaționale, se constată o bună implicare a autorității publice locale în atragerea de finanțări nerambursabile din Fondurile Structurale și de Investiții Europene. La polul opus se situează mediul privat, unde au fost înregistrate 3 cazuri în care beneficiarii proiectelor care au obținut finanțare prin programele operaționale sunt din localitatea Brad. În scopul îmbunătățirii competitivității economice locale, în planul de acțiune al Strategiei sunt propuse măsuri de informare a reprezentanților mediului de afaceri cu privire la oportunitățile de finanțare disponibile în viitor.

În ceea ce privește perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a identificat 80 măsuri de simplificare în politica de coeziune, care vizează:

- Cadrul juridic - un cadru juridic mai scurt, unificat, care oferă certitudine de la bun început;
- Cadrul de politici - un cadru eficientizat pentru o programare mai simplă;
- Condiții - mai puține cerințe strategice pentru creșterea eficacitatea politicii;
- O programare mai rapidă și mai strategică - pentru un start mai rapid și mai simplu al implementării;
- Instrumente teritoriale - concepere mai simplă, adaptată situațiilor locale;
- Implementare mai simplă - aplicare mai rapidă și mai simplă a rezultatelor;
- Management, control și audit - un sistem mai simplu și mai proporționat care se bazează în mare măsură pe sisteme naționale;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

- Instrumentele financiare (IF) - dispoziții mai simple și mai puțin detaliate;
- Monitorizare și evaluare - raportare mai frecventă, dar mai ușoară, dispoziții eficientizate;
- Interreg - un cadru de reglementare unic, integrat, adaptat la contextul specific de cooperare.

Potrivit Raportului final elaborat de Banca Mondială în cadrul Acordului Administrativ privind Programul de Finanțare Multi-jurisdicțional pentru România, analizele realizate în ultimii ani indică faptul că nu toate regiunile UE au putut profita pe deplin de beneficiile politicii de coeziune care au avut ca obiectiv atenuarea decalajelor de dezvoltare și reducerea disparităților între țările și regiunile membre.

Au fost identificate regiunile rămase în urmă, încadrate în două categorii - Regiuni cu creștere lentă și Regiuni cu venituri mici (figura 1.6).

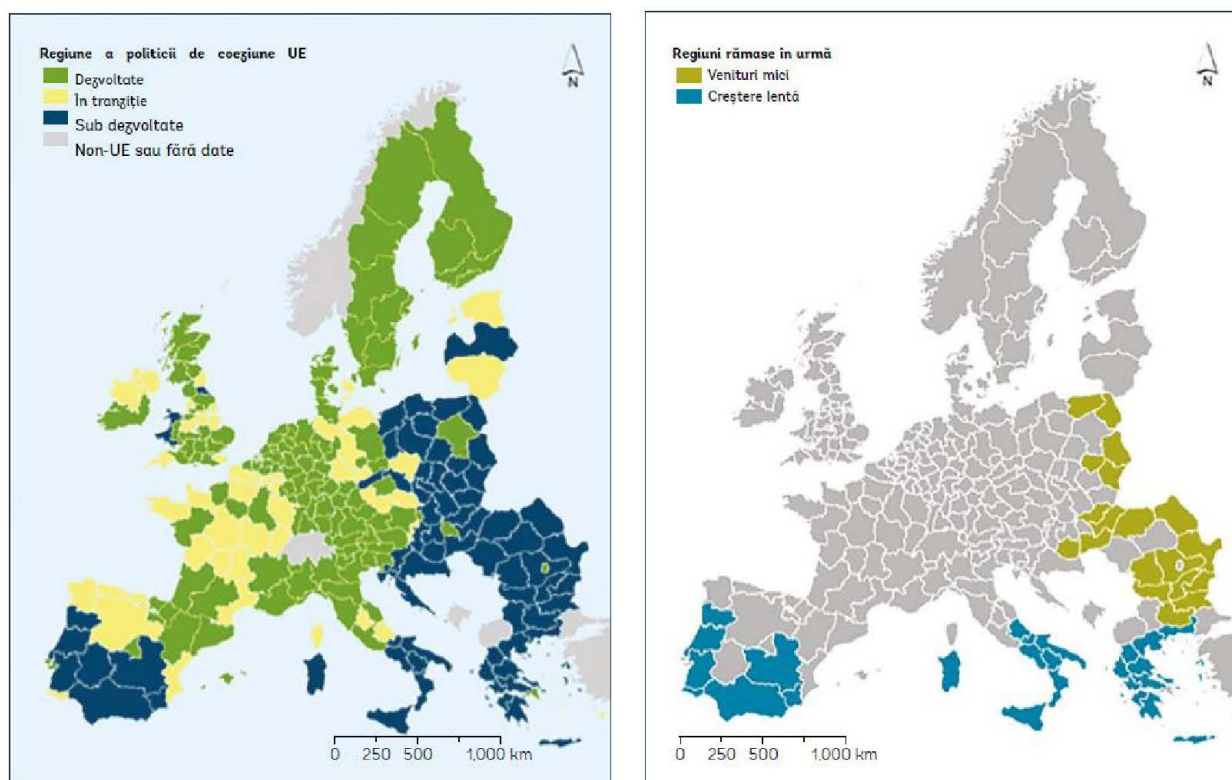

Figura 1.6. Regiunile NUTS 2 clasificate după categoria din politica de coeziune (stânga) și după categoria de regiune rămasă în urmă (dreapta). Sursa: Banca Mondială, *România Catching-Up Regions - Raport final, 2019*.

Regiunile cu creștere lentă sunt cele mai puțin dezvoltate și de tranziție care nu s-au apropiat de media UE între anii 2000 și 2013, aflate în state membre cu un PIB pe cap

de locuitor (exprimat în SPC - standardul puterii de cumpărare) mai mic decât media UE în 2013.

Regiunile cu venituri mici cuprind le cuprind pe toate cu un PIB pe cap de locuitor (exprimat în SPC) mai mic de 50% din media UE în 2013.

Din figura 1.6. se observă că Regiunea Vest, din care face parte Municipiul Brad, este sub-dezvoltată, deși nu este încadrată în categoria regiunilor cu venituri mici.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus ca Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) să pună un accent mai puternic pe activitățile de dezvoltare urbană durabilă (DUD), statele membre fiind încurajate să aloce cel puțin 6% din fondurile FEDR dezvoltării integrate în zonele urbane (dezvoltare urbană durabilă).

De asemenea, Comisia Europeană dorește să ofere ”mai multe stimulente pentru o guvernare mai eficientă bazată pe parteneriat, o guvernare pe mai multe niveluri și o abordare locală integrată în programele sale”.

Astfel, toate țările membre ale UE, inclusiv România, trebuie să se axeze mai mult pe abordări trans-sectoriale și interjurisdicționale și să răspundă mai bine la nevoile unor teritorii care nu sunt neapărat definite printr-o limită administrativă clară.

Conform proiectului de politică de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027, statele membre trebuie să aloce cel puțin 6% din fondurile FEDR pentru dezvoltare urbană durabilă (DUD). În cazul României, aceasta înseamnă cel puțin 1,039 miliarde EUR. Proiectul de politică de coeziune oferă, în continuare, următoarele orientări în ceea ce privește concentrarea tematică (tabelul 1.2.):

Tabelul 1.2. Concentrarea tematică a alocărilor financiare 2021-2027.
Sursa datelor: Banca Mondială, România Catching-Up Regions - Raport final, 2019.

OBIECTIVUL DE POLITICĂ	% ALOCARE	± CUANTUMUL INVESTIȚIEI
OP 1 – O Europă mai inteligentă	35% din FEDR	+ 6 miliarde EUR
OP 2 – O Europă mai verde	30% din FEDR	+ 5,2 miliarde EUR
Schimbări climatice	30% din FEDR	+ 5,2 miliarde EUR
Schimbări climatice	37% din FC	+ 1,7 miliarde EUR
Sprijin material pentru persoanele defavorizate	2% din FSE+	+ 0,17 miliarde EUR
Incluziune socială	25% din FSE+	+ 2,1 miliarde EUR
Sprijin pentru tinerii șomeri	10% din FSE+	+ 0,18 miliarde EUR

Ținând cont de concentrarea tematică prevăzută în Regulament și de propunerile de alocări maxime la nivelul celor 3 instrumente financiare europene (FEDR, FSE+ și

Fondul de Coeziune), Ministerul Fondurilor Europene a propus următoarea arhitectură a programelor operaționale²:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD);
2. Programul Operațional Transport (POT);
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCID);
4. Programul Operațional Sănătate (POS);
5. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO);
6. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS);
7. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT);
8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ);
9. Programele Operaționale Regionale - implementate la nivel de regiune (8 POR).

1.2.2. Planuri și strategii la nivel național

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

În anul 2015 statele membre ale Organizației Națiunilor Unite au adoptat *Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă* - program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal, care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: (i) *economică*, (ii) *socială* și (iii) *de mediu*, cuprinzând 17 obiective de dezvoltare durabilă (figura 1.7).

La nivelul Uniunii Europene, documentul politic asumat de statele membre privind implementarea *Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă* este: “*Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*”.

Ca membru al Organizației Națiunilor Unite și Uniunii Europene, România și-a exprimat adeziunea la cele 17 obiective de dezvoltare durabilă. *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030* conturează cadrul național românesc pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea setului de 17 obiective de dezvoltare durabilă, fiind încurajată dezvoltarea durabilă a României pe cele trei dimensiuni menționate.

² Sursa: Documente naționale - Cadrul general, accesat la data de 10 noiembrie 2020:
<http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

Figura 1.7. Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.
Sursa: <http://dezvoltaredurabila.gov.ro>.

Documentul programatic are în centrul atenției cetățeanul, întemeindu-se pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecăruia, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 prezintă în conținutul său o analiză obiectivă a stadiului actual de dezvoltare al României, în urma implementării *Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013 - 2020 - 2030*, prezentând neajunsurile constatate și identificând domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru atingerea scopului de realizare a obiectivelor de convergență și apropierea semnificativă de media UE la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

În tabelul de mai jos, se prezintă sintetic țintele naționale, extrase din *Strategie*, pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), atât pentru măsurile preconizate, cât și pentru eşalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii scopului menționat (Ținte 2030).

Tabelul 1.3. Țintele naționale pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă.
 Sursa datelor: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Obiectiv	Ținte 2030
1. Fără sărăcie	-> Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii -> Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă -> Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme
2. Foamete Zero	-> Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014 -> Finalizarea cadastrului agricol -> Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018 -> Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite -> Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone -> Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole -> Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică
3. Sănătate și bunăstare	-> Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri -> Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor -> Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate -> Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE -> Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați -> Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor -> Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile -> Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale -> Reducerea mortalității cauzate de boli cronice -> Reducerea consumului de substanțe nocive

Obiectiv	Ținte 2030
4. Educație de calitate	-> Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional -> Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale -> Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă -> Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției "celuilalt", despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli -> Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional -> Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri -> Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE -> Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea co-interesării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe -> Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul -> Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor -> Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile
5. Egalitate de gen	-> Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe -> Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare -> Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică
6. Apă curată și sanitație	-> Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare -> Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face

Obiectiv	Ținte 2030
	față deficitului -> Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90% -> Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate -> Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură -> Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile
7. Energie curată și la prețuri accesibile	-> Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile -> Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale -> Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile -> Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi -> Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor -> Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură
8. Muncă decentă și creștere economică	-> Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației -> Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare -> Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă -> Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică -> Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți
9. Industrie, inovație și infrastructură	-> Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți

Obiectiv	Ținte 2030
	-> Îmbunătățirea siguranței rutiere -> Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora -> Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere -> Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare -> Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare -> Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe
10. Inegalități reduse	-> Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate -> Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile -> Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului
11. Orașe și comunități durabile	-> Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii -> Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ -> Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate -> Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială -> Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic -> Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului -> Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului -> Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural -> Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor

Obiectiv	Ținte 2030
	farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului
12. Consum și producție responsabile	-> Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs -> Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare -> Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030 -> Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%) -> Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialelor textile până în 2025 -> Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024 -> Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene
13. Acțiune climatică	-> Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale -> Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate -> Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie -> Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie "verde", cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE
14. Viață acvatică	-> Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți -> Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile -> Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement -> Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii
15. Viață terestră	-> Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede -> Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Obiectiv	Ținte 2030
	-> Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă -> Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural -> Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatarei și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice -> Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului -> Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații
16. Pace, justiție și instituții eficiente	-> Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție -> Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice -> Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe -> Stoparea abuzului, exploatarei, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor -> Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată -> Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile -> Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile -> Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor	-> Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030 -> Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Obiectiv	Ținte 2030
	-> Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică -> Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scara regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional. Cu scopul întăririi coeziunii teritoriale, *Strategia* propune:

- *Susținerea dezvoltării policentrice a teritoriului național;*
- *Sprijinirea dezvoltării zonelor economice cu vocație internațională;*
- *Asigurarea unei conectivități crescute a orașelor mici și mijlocii cu orașele mari;*
- *Susținerea dezvoltării infrastructurii de bază prin asigurarea accesului tuturor localităților la servicii de interes general;*
- *Întărirea cooperării între autoritățile publice de la diferite niveluri administrative în scopul asigurării unei dezvoltări armonioase a teritoriului național.*

Strategia se întemeiază pe următoarele perspective: (i) *perspectiva strategică* (care oferă un cadru de planificare strategică la nivel național); (ii) *perspectiva integratoare* (care integrează politicile sectoriale în plan teritorial) și (iii) *perspectiva teritorială* (care oferă un model de dezvoltare a teritoriului național la orizontul de timp 2035).

Obiectivele generale și specifice privind dezvoltarea teritoriului național la nivelul anului 2035 sunt:

- *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;*
- *Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;*
- *Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;*
- *Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;*

- *Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.*

Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) reprezintă suportul dezvoltării complexe și durabile, inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului, reprezentând contribuția specifică a României la dezvoltarea spațiului european și premiza înscrierii în mișcarea dezvoltării economico-sociale europene. Planul are caracter director și fundamentează programele strategice sectoriale pe termen mediu și lung, determinând dimensiunile, sensul și prioritățile dezvoltării în cadrul teritoriului României, în acord cu ansamblul cerințelor europene.

PATN cuprinde secțiuni adoptate de Parlament sub forma unor legi cadru de amenajare a teritoriului pentru principalele domenii sectoriale și anume:

- Secțiunea I - Rețele de transport;
- Secțiunea a II-a - Apă;
- Secțiunea a III-a - Zone protejate;
- Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități;
- Secțiunea a V-a - Zone de risc natural;
- Secțiunea a VI-a - Zone cu resurse turistice.

Secțiunile aflate în curs de aprobare sunt următoarele:

- Secțiunea a VII-a - Infrastructura pentru educație;
- Secțiunea a VIII-a - Zone rurale.

În etapa de stabilire a priorităților de dezvoltare a Municipiului Brad s-a ținut seama de încadrarea în prevederile PATN.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) este documentul prin care se stabilesc prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, reprezentând totodată baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe, naționale, regionale și/sau locale.

Obiectivul general al Strategiei constă în: *«Îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecția mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială a regiunilor»*. Pentru a îndeplini acest obiectiv general, în SNDR au fost identificate următoarele obiective specifice:

- Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziune socială;

- Creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO₂ în conformitate cu Strategia Europa 2020;
- Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și incluzivă;
- Regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai;
- Creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor;
- Stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, cu potențial turistic și crearea/ modernizarea infrastructurii specifice de turism;
- Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creștere a capacității de intervenție în situații de urgență.

Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru Sprijinirea Parcului Național de Clădiri Rezidențiale și Nerezidențiale, atât Publice cât și Private într-un Parc Imobiliar cu un Nivel Ridicat de Eficiență Energetică și Decarbonat până în 2050 este o strategie a Guvernului care evaluează investițiile, măsurile și acțiunile necesare, și propune opțiuni pentru mecanismele de finanțare și programele naționale care ar trebui aplicate pentru îndeplinirea următoarelor obiective principale:

- *Îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;*
- *Crearea de beneficii suplimentare prin îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sănătatea, siguranța și calitatea aerului), reducerea nivelului sărăciei energetice;*
- *Extinderea duratei de viață și îmbunătățirea siguranței fondului de clădiri.*

1.2.3. Programe și strategii regionale, județene și locale

Planul pentru Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Vest constituie documentul de planificare care reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel regional în raport cu nevoile specifice de dezvoltare ale regiunii.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

La orizontul anului 2030, Regiunea Vest se dorește a reprezenta o referință națională pentru modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv, bazat pe creștere economică susținută datorată promovării inovării, digitalizării și creativității la toate nivelurile și pe o dezvoltare teritorială echilibrată, care asigură tuturor acces echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități.

Pentru atingerea viziunii Strategiei, au fost stabilite 7 domenii majore de intervenție, corelate cu următoarele priorități și obiective specifice:

1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare

P1: Transformarea regiunii într-un "hub de inovare"

P2: O regiune cu companii dinamice și competitive

P3: O regiune pregătită pentru era digitalizării

2. Tranziție verde și schimbări climatice

P1: Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu

P2: Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate

P3: Îmbunătățirea eficienței energetice și a energiei din surse regenerabile

P4: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre

3. Accesibilitate

P1: Continuarea investițiilor la infrastructura aferentă rețelelor TEN-T

P2: Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T

P3: Dezvoltarea infrastructurii digitale

4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante

P1: Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii

P2: Acces incluziv la servicii medicale performante și inovative, orientate către pacient

P3: Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie

P4: Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii

5. Sustenabilitate prin turism și cultură

P1: Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen

P2: Valorificarea patrimoniului cultural

P3: Promovarea culturii în regiune

6. Dezvoltare urbană durabilă

P1: Mobilitate urbană durabilă

P2: Orașele Regiunii Vest - orașe smart

P3: Regenerare urbană

7. Tradiție și diversificare în mediul rural

P1: Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural

Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027 (RIS3) a Regiunii Vest este un document strategic elaborat de ADR Vest în parteneriat cu alți actori din regiune, ce are rolul de a coordona politicile de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) în regiune. Strategia prezintă o analiză necesară pentru stabilirea investițiilor din domeniul CDI și se adresează mediului de afaceri, mediului de cercetare, administrației publice, societății civile din regiune. RIS3 a Regiunii Vest cuprinde:

- Analiza contextului regional și a potențialului pentru inovare;
- Analiza sctoarelor de specializare inteligentă;
- Prioritățile regionale pentru dezvoltare;
- Mixul de politici și planul de acțiune;
- Idei de proiecte pentru perioada 2021-2027.

Obiectivul general al Strategiei de Specializare Inteligentă 2021-2027 (RIS3) a Regiunii Vest este: *Până în anul 2027, Regiunea Vest își propune să își consolideze ecosistemul regional de inovare devenind mai productivă, mai dinamică și conectată la nou.* Pentru atingerea obiectivului general au fost propuse 3 obiective specifice:

OS 1. Accentuarea rolului cercetării-inovării aplicative;

OS 2. Preluarea tehnologiilor înalte;

OS 3. Concentrare asupra întăririi potențialului inovativ al IMM-urilor.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Vest pentru perioada 2021-2027 dezvoltă propunerile și direcțiile strategice specifice perioadei 2014-2020, ținând cont de: (a) tendințele și evoluțiile din domeniul CDI de la nivel european și național și (b)

nevoile actuale de dezvoltare propuse în focus-grupurile de descoperire antreprenorială pentru fiecare domeniu de specializare inteligentă din regiune. Aceasta a fost definită luând în considerare: nevoile / blocajele identificate, potențialul de specializare al sectoarelor prioritare, principalele orientări în materie de dezvoltare și finanțare de la nivel european din domeniul CDI, respectiv analiza partenerială realizată la nivel regional. Astfel, pentru perioada 2021-2027 au fost identificate următoarele 4 axe prioritare:

AP1. Consolidarea infrastructurii regionale de cercetare, dezvoltare și inovare

AP2. Creșterea competitivității companiilor prin inovare

AP3. Accelerarea digitalizării companiilor și a societății

AP4. Sprijinirea sectoarelor regionale de specializare inteligentă

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027, fundamentat de nevoile și specificul regional, este pregătit de ADR Vest. Varianta draft a Programului a fost publicată în consultare publică.

Prin strategia Programului, Regiunea Vest dorește să devină o regiune competitivă la nivel european, cu un nivel ridicat de cercetare, dezvoltare și inovare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni să beneficieze de un sistem educațional la nivel european, în localități prietenoase cu mediul și care să asigure o calitate a vieții ridicată.

Obiectivele și cerințele de dezvoltare durabilă asumate prin Agenda 2030 sunt integrate și indivizibile, de natură globală și universal aplicabile. Se urmărește ca acestea să fie abordate în mod integrat în cadrul investițiilor propuse prin POR Vest 2021-2027, în corelare cu politicile și prioritățile naționale și particularitățile regionale.

Pentru perioada 2021-2027, în cadrul Programului Operațional Regional Vest solicitanții din Regiunea Vest vor putea accesa o gamă largă de intervenții, în cadrul celor 5 Obiective de Politică propuse de Regulamentul Comun al UE privind Fondurile de Coeziune (tabelul 1.4).

Tabelul 1.4. Corelarea Obiectivelor specifice ale POR Vest 2021-2027 cu Obiectivele de politică ale UE privind Fondurile de coeziune. Sursa: <https://adrvest.ro/por-2021-2027>.

Obiectiv de politică (OP)	Prioritatea	Obiectiv specific - Măsuri
OP1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă Minim 25% din FEDR	Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a (i) Dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare și utilizarea tehnologiilor avansate a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice a (iii) Îmbunătățirea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în IMM-uri, inclusiv prin investiții productive a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat
	Prioritatea 2. O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice
OP2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon Minim 30% din FEDR	Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră b (vii) Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare
	Prioritatea 4. O regiune cu mobilitate sustenabilă	b (viii) Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon
OP3. O Europă mai conectată	Prioritatea 5. O regiune accesibilă	c (iii) Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră
OP4. O Europă mai socială	Prioritatea 6. O regiune educată	d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line
OP5. O Europă mai aproape de cetățeni	Prioritatea 7. O regiune atractivă	e(i) Încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și incluzive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane
		e(ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane

În cadrul POR Vest 2021-2027 se identifică posibilitatea de combinare a investițiilor din mai multe priorități/obiective specifice din cadrul și pe baza strategiilor integrate de dezvoltare urbană.

Într-o abordare structurată și corelată cu obiectivele de politică ale cadrului financiar multianual 2021-2027, POR Vest tratează dezvoltarea urbană integrată prin intermediul următoarelor tipuri de intervenții dedicate exclusiv abordării prin instrumente teritoriale integrate:

- *Smart city, prin activități de digitalizare în cadrul OP1, OS a(ii);*
- *Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale în cadrul OP2, OS b(i);*
- *Crearea și/sau modernizarea infrastructurilor verzi în cadrul OP2, OS b(vii);*
- *Promovarea mobilității urbane durabile, în cadrul OP2, OS b(viii);*
- *Regenerarea urbană a spațiilor publice, sprijinirea turismului și a patrimoniului și infrastructurii culturale în cadrul OP5, OS e(i).*

Proiectele de dezvoltare urbană vor fi selectate prin implicarea autorităților de la nivel local, responsabile cu elaborarea și implementarea SIDU.

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Hunedoara a fost elaborat în anul 2010. Acesta este structurat în 3 părți: *Partea I - Analiza situației existente, Partea II - Diagnostic prospectiv & general și Partea III - Strategie și plan de măsuri.*

Primele două părți cuprind analiza situației existente și identificarea principalelor probleme și disfuncționalități la nivel demografic, socio-economic, de mediu, infrastructură rutieră și edilitară, etc.

Obiectivul fundamental al Strategiei de amenajare a teritoriului județean este: *dezvoltarea armonioasă a teritoriului județean prin optimizarea folosirii resurselor existente, prin valorificarea șanselor de dezvoltare, pentru dezvoltarea economică, socială și ecologică durabilă, pentru creșterea calității vieții locuitorilor.* Pentru îndeplinirea obiectivului general au fost identificate 5 obiective strategice:

1. *Mediu înconjurător;*
2. *Patrimoniu construit și natural;*
3. *Rețeaua de localități;*
4. *Infrastructuri tehnice;*
5. *Zonificarea teritoriului.*

Pentru fiecare obiectiv strategic sunt propuse obiective specifice, direcții de acțiune și măsuri, care vor contribui la atingerea viziunii de dezvoltare.

Planul de Menținere a Calității Aerului pentru Județul Hunedoara 2019-2023

reprezintă o documentație elaborată de Consiliul Județean Hunedoara pentru unitățile administrativ-teritoriale din compunerea județului. În cadrul planului de acțiune sunt propuse măsuri pentru păstrarea nivelului poluanților sub valorile-limită, respectiv sub valorile-țintă, și pentru asigurarea celei mai bune calități a aerului înconjurător, în condițiile unei dezvoltări durabile.

În scopul menținerii valorilor poluanților sub valorile-limită / valorile-țintă stabilite prin Legea Nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, au fost propuse măsuri de acțiune în următoarele domenii:

- Transport;
- Surse de suprafață Rezidențial/ Servicii/ Iluminat Public/ Gestionare Deșeuri/ Agricultură;
- Industrie;
- Spații verzi;
- Protecția mediului.

Măsurile din planul de menținere a calității aerului se pot desfășura pe o perioadă de maximum 5 ani.

Comisia tehnică județeană pentru elaborarea Planului de menținere a calității aerului în județul Hunedoara este compusă din reprezentanți ai autorităților publice locale și județene și operatori economici de pe raza județului.

Planul Teritorial pentru Tranziție Justă Hunedoara 2021-2027 este realizat în scopul accesării sprijinului acordat din Fondul pentru o Tranziție Justă, în contextul POTJ (Programul Operațional Tranziție Justă). Județul Hunedoara este inclus în cele 6 teritorii afectate în mod semnificativ de tranziția către o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră. Varianta draft a Planului vizează următoarele obiective:

- *Dezvoltarea ecosistemului de cercetare, dezvoltare și inovare, care să susțină și să stimuleze o creștere economică sustenabilă;*
- *Creșterea capacității de adaptare a economiei locale și crearea de noi oportunități pentru forța de muncă prin dezvoltarea antreprenariatului;*
- *Creșterea gradului de digitalizare a întreprinderilor și a serviciilor publice, pentru susținerea transformării durabile a economiei județului Hunedoara;*
- *Îmbunătățirea confortului termic și scăderea costurilor cu energia prin creșterea eficienței energetice și prin valorificarea resurselor regenerabile de energie;*

- *Decarbonizarea sistemului de transport local prin promovarea unei mobilități verzi;*
- *Creșterea calității vieții prin decontaminarea și regenerarea siturilor poluate și integrarea acestora în economia locală și promovarea unei abordări verzi și sănătoase pentru regenerarea orașelor;*
- *Consolidarea economiei circulare prin stimularea unor tipare noi de consum care să prevină generarea de deșeuri și reducerea cantității acestora, reutilizare eficientă și reciclarea acestora;*
- *Reducerea poluării prin îmbunătățirea eficienței energetice a sistemelor de termoficare și a îmbunătățirii sistemelor de căldură și reducerea costurilor populației;*
- *Dezvoltarea și creșterea calității serviciilor medicale și sociale pentru atenuarea efectelor tranziției economice și declinului demografic;*
- *Recalificarea, diversificarea și perfecționarea competențelor și abilităților resurselor umane pentru susținerea tranziției economice și promovarea unor măsuri active pentru ocuparea forței de muncă.*

Se estimează că acțiunile propuse, implementate în sinergie și complementaritate cu Programul Operațional Regional Vest 2021-2027, vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de viață în localități, la reducerea migrației și vor atenua impactul declinului demografic, și de asemenea vor contribui la menținerea populației tinere și calificate în județ.

Strategia de eficiență energetică a Municipiului Brad 2017-2024 a fost elaborată având în vedere necesitatea orientării către surse regenerabile de energie. Obiectivul strategiei este *menit să raționalizeze consumurile de energie și să ofere alternativă consumatorilor de energie în vederea obținerii unui consum eficient de energie prin rețehnologizare și utilizarea diferitelor surse de energii regenerabile, existente la nivelul orașului.*

Strategia energetică definește obiectivele Municipiului Brad în domeniul energiei electrice și a eficienței energetice pentru perioada 2017-2024 și modalitățile de realizare a acestora, în concordanță cu principiile dezvoltării durabile. Strategia energetică urmărește creșterea securității energetice prin economisirea resurselor epuizabile și înlocuirea treptată a acestora, în baza conceptului dezvoltării durabile, având în vedere:

- *creșterea siguranței în alimentare cu energie;*
- *creșterea eficienței energetice în toate domeniile de activitate;*
- *instituirea unui management energetic efectiv la nivelul autorităților publice;*

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

- *utilizarea pe scară largă a energiei din surse regenerabile acolo unde este identificat un potențial exploatabil.*

Obiectivele specifice în sectorul energetic la nivelul Municipiului Brad derivă din obiectivele generale și urmăresc obținerea de economii considerabile de energie prin:

- Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public;
- Monitorizarea consumatorilor energetici prin implementarea de programe pe termen scurt, mediu și lung în vederea atingerii obiectivelor stabilite prin protocolul de la Kyoto;
- Reabilitarea și modernizarea termică a clădirilor existente sau a sistemelor de alimentare cu căldură pentru încălzirea și prepararea apei calde menajere, prin folosirea panourilor solare sau a altor elemente inovative;
- Eficiența energetică a clădirilor publice;
- În domeniul transporturilor se urmărește implementarea serviciului de transport local, orașenesc de călători, prin achiziționarea mijloacelor de transport în comun cu echipamente eficiente energetic și nepoluante;
- Informarea cetățenilor privind utilizarea rațională a energiei;
- Instruirea profesională pentru management energetic a personalului propriu al administrației locale, precum și a cadrelor didactice și elevilor;
- Identificare, proiectare și avizare implementare pentru proiectele de energie alternativă;
- Investiții în instalații, echipamente și punere în funcțiune necesare pentru o îmbunătățire a eficienței, reducerea pierderilor și economisirea energiei; înlocuirea aparatelor de iluminat cu unele noi.

Strategia de dezvoltare a Municipiului Brad 2017-2020 reprezintă versiunea precedentă a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad, realizată pentru perioada 2017-2020, care avea drept ținte specifice pentru anul 2020:

- 1. Municipiul Brad - un oraș cu o infrastructură modernă, accesibil și competitiv;*
- 2. Municipiul Brad - destinație turistică atractivă;*
- 3. Municipiul Brad - municipiu cu o economie dezvoltată, competitivă și diversificată;*
- 4. Municipiul Brad - municipiu cu o administrație locală responsabilă și orientată către nevoile cetățenilor;*

5. Municipiul Brad - municipiu cu o comunitate urbană activă și cu un nivel ridicat al calității vieții.

Cele 6 obiective strategice de dezvoltare propuse prin Strategia de dezvoltare a Municipiului Brad 2017-2020 sunt:

- *Creșterea calității vieții locuitorilor din unitatea administrativ-teritorială;*
- *Dezvoltarea infrastructurii și îmbunătățirea accesului locuitorilor la procesul de educație și cultură;*
- *Dezvoltarea durabilă a economiei locale;*
- *Dezvoltarea durabilă a turismului local;*
- *Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, asistență socială și protecție socială;*
- *Asigurarea unei bune guvernante la nivel local.*

Planul de acțiune aferent Strategiei, elaborat în acord cu țintele propuse și obiectivele strategice identificate, este structurat pe următoarele domenii de intervenție:

- *Infrastructură tehnico - edilitară: 14 intervenții;*
- *Educație și cultură: 6 intervenții;*
- *Activitate economică: 5 intervenții;*
- *Turism și mediu: 6 intervenții;*
- *Sănătate, asistență și protecție socială: 9 intervenții;*
- *Administrație publică: 5 intervenții.*

Documentul reprezintă punctul de plecare pentru prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2027, care continuă sinergic proiectele și obiectivele propuse anterior, completându-le cu viziunea strategică adaptată la realitățile globale pentru perioada 2021-2027.

2. ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

2.1. Profilul socio-demografic

2.1.1. Structura populației

Conform datelor existente în baza de date INS Tempo On-line, populația Municipiului Brad la nivelul anului 2020 a fost de 15.329 persoane, reprezentând 3,4% din populația județului Hunedoara. În ultimii 10 ani se constată reducerea cu 9,8% a numărului de locuitori, de la 16.990 în anul 2010, la 15.329 în anul 2020 (figura 2.1).

Figura 2.1. Variația populației, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2020.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Tendința de variație a numărului de locuitori la nivel local este similară cu cea înregistrată la nivel județean și regional, însă este mult mai accentuată. În aceeași

periodă, în Județul Hunedoara populația s-a redus cu 8,1%, iar în Regiunea Vest cu numai 2,4% (figura 2.2).

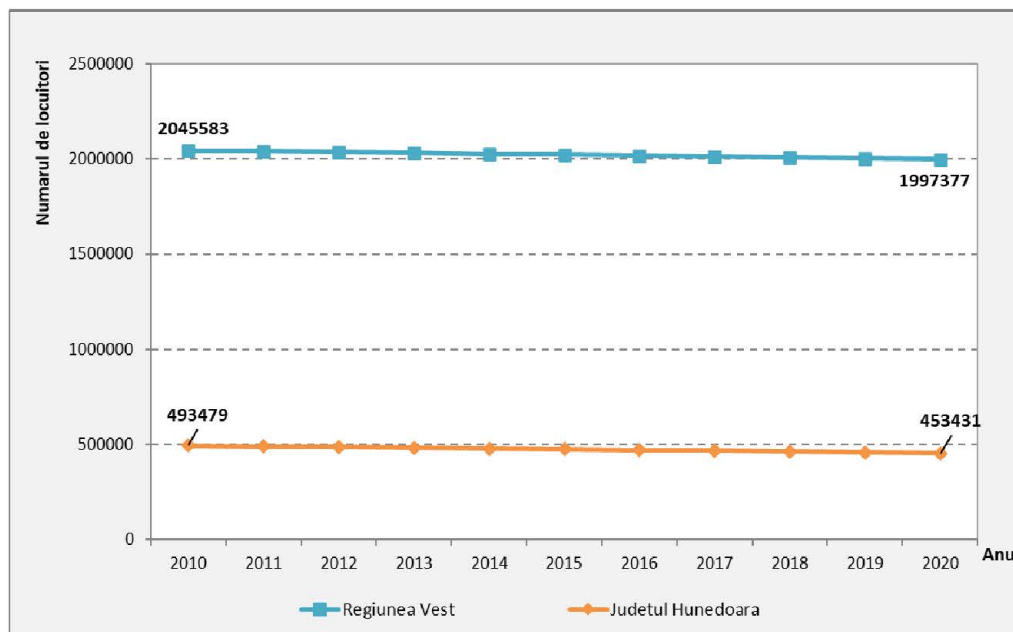

Figura 2.2. Variația populației, Județul Hunedoara și Regiunea Vest, perioada 2010 - 2020.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

În ceea ce privește structura populației pe sexe, la nivelul anului 2020 în Municipiul Brad 52% sunt femeile și 48% bărbații. La nivelul Județului Hunedoara situația este identică cu cea la nivel regional. Distribuția populației pe genuri la nivel local, județean și regional este reprezentată în tabelul următor.

Tabelul 2.1. Distribuția populației pe sexe, 2020. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Teritoriul	Masculin	Feminin	Total	% Masculin	% Feminin
Regiunea Vest	970.306	1.027.071	1.997.377	49%	51%
Județul Hunedoara	221.064	232.367	453.431	49%	51%
Municipiul Brad	7.313	8.016	15.329	48%	52%

Structura populației pe grupe de vârstă a fost analizată în raport cu cele 18 categorii publicate de INS - Baza de date Tempo, indicatorul "Populația după domiciliu". În figura 2.3 este prezentată distribuția pe clase de vârstă a numărului total de locuitori pentru fiecare an din intervalul 2010 - 2020. Analiza distribuției ponderilor anuale pe care le reprezintă principalele grupe de vârstă de-a lungul perioadei analizate relevă o scădere de 30% a ponderii populației tinere (cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 ani), concomitent cu majorarea procentului care revine locuitorilor cu vârstă de peste 65

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

ani (cu 27%), aspect care reflectă fenomenul de îmbătrânire demografică a municipiului (figura 2.4).

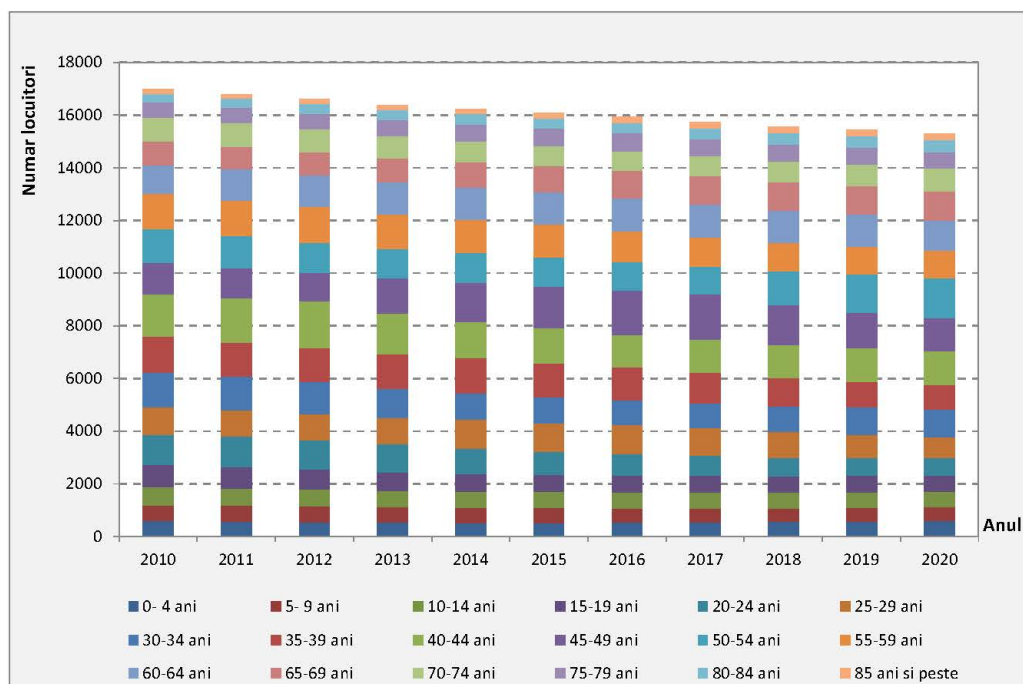

Figura 2.3. Distribuția populației pe grupe de vârstă în perioada 2010 - 2020, Municipiul Brad. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

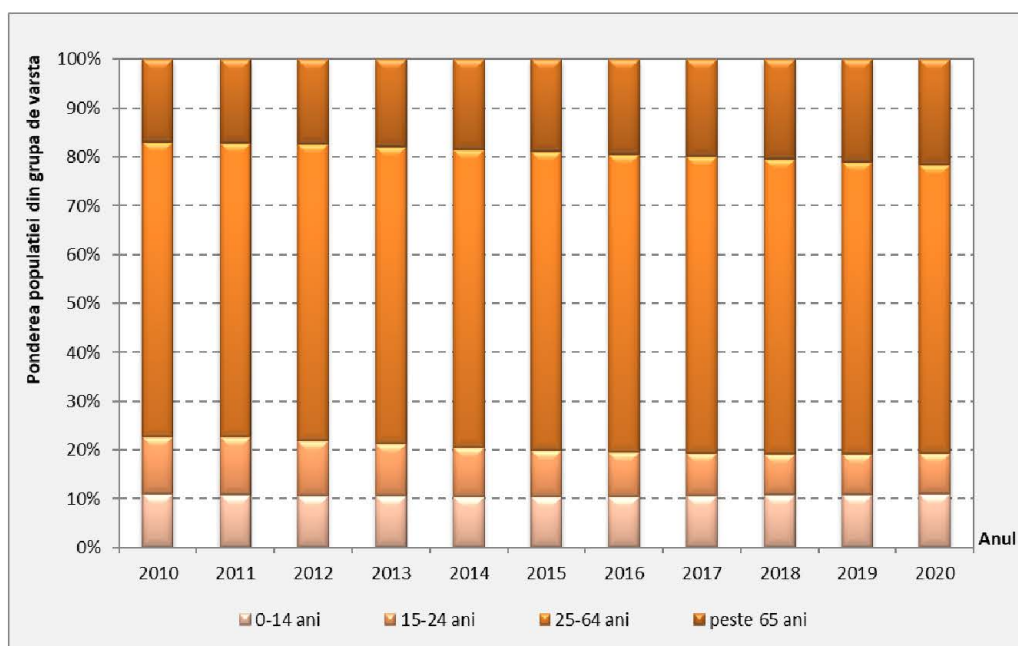

Figura 2.4. Ponderea populației din principalele grupe de vârstă, perioada 2010 - 2020, Municipiul Brad. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Raportul de dependență demografică la nivelul Municipiului Brad, calculat ca raportul dintre numărul persoanelor inactive (categorie în care sunt încadrate persoanele cu vârsta cuprinsă între 0-14 și peste 65 ani) și numărul persoanelor active (restul populației) în anul 2020 are valoarea de 48,5%. Același indicator pentru județul Hunedoara și regiunea din care face parte a înregistrat o creștere continuă în perioada analizată (figura 2.5). Concomitent cu raportul de dependență demografică, a fost analizată și rata de dependență a persoanelor tinere și vârstnice, rată calculată ca raportul dintre tinerii cu vârsta până în 15 ani, respectiv persoanele vârstnice de peste 60 ani, și populația cu vârste cuprinse între 15 și 59 ani.

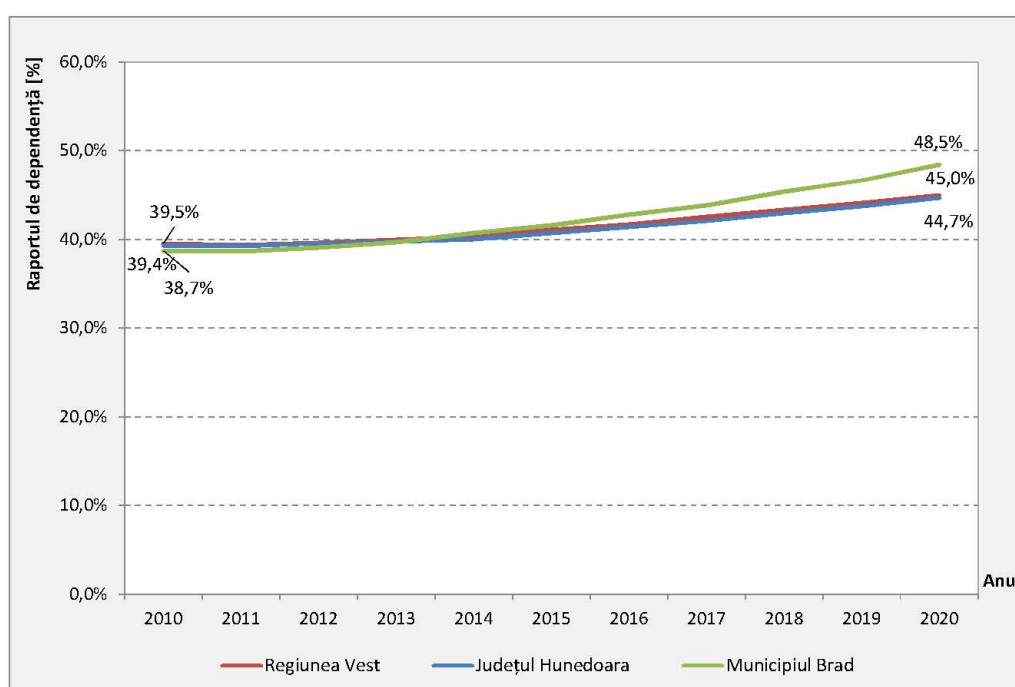

Figura 2.5. Raportul de dependență demografică, perioada 2010 - 2020.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Din analiza ratei de dependență a persoanelor tinere se remarcă creșteri în cazul Municipiului Brad și Regiunii Vest, în timp ce județul Hunedoara a înregistrat o scădere de la 20,8% în anul 2010, la 20,0% în anul 2020 (figura 2.6).

În cazul persoanelor vârstnice, rata de dependență demografică indică o creștere de 12,8 puncte procentuale în cazul municipiului, 10,6 puncte procentuale în cazul județului și 9,3 puncte procentuale în cazul regiunii din care fac parte (figura 2.7).

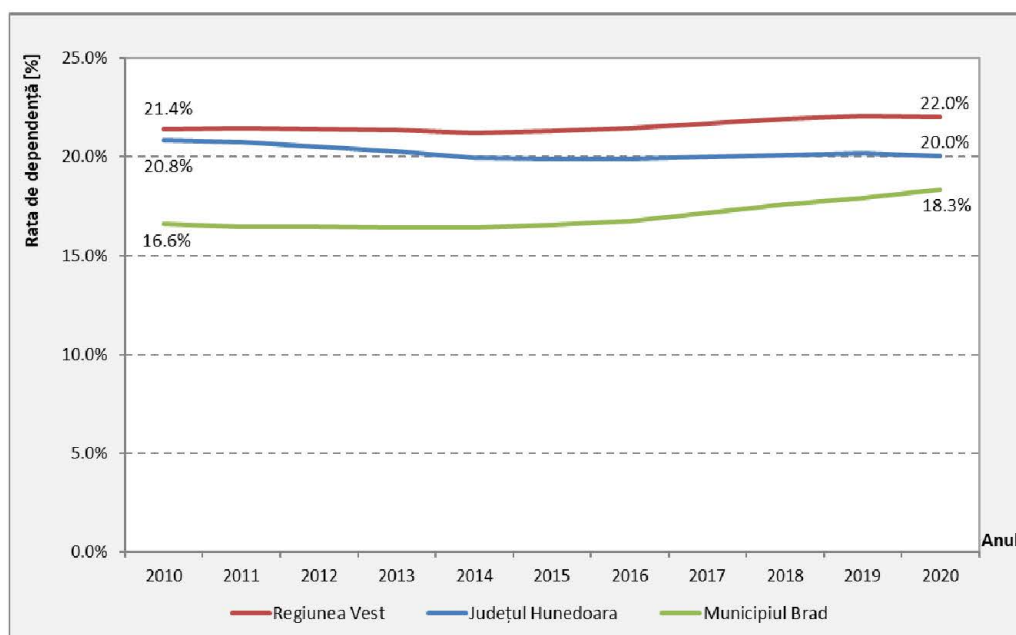

Figura 2.6. Rata de dependență a persoanelor tinere, perioada 2010 - 2020.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

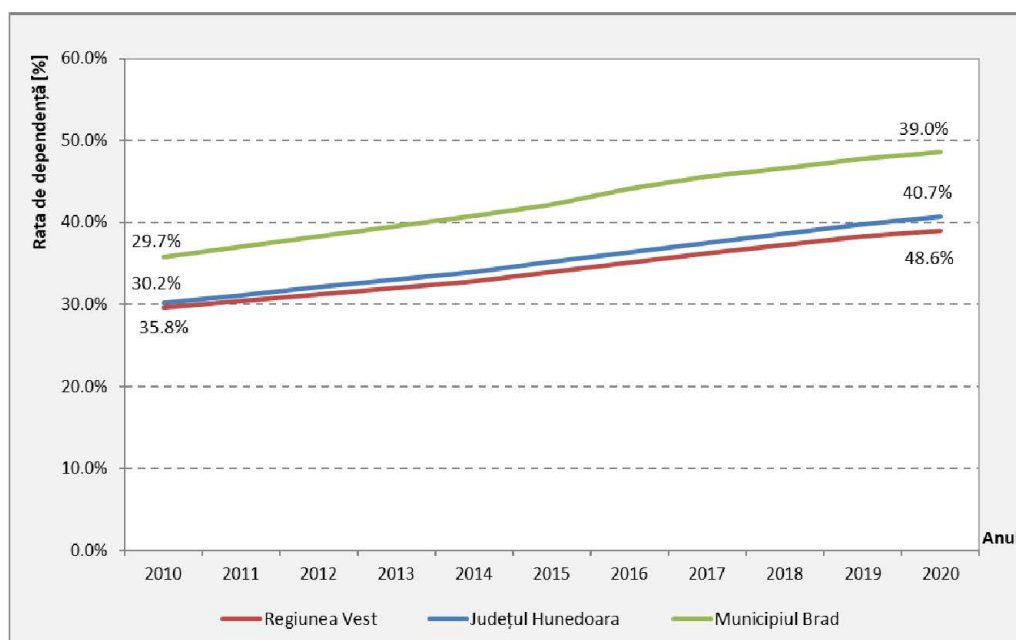

Figura 2.7. Rata de dependență a persoanelor vârstnice, perioada 2010 - 2020.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Gradul de îmbătrânire a populației Municipiului Brad la nivelul anului 2020, calculat ca raport între populația de peste 65 ani și populația tânără, este de 197,1%, ceea ce înseamnă că populația vârstnică este de aproximativ două ori mai numeroasă față de populația tânără (figura 2.8).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

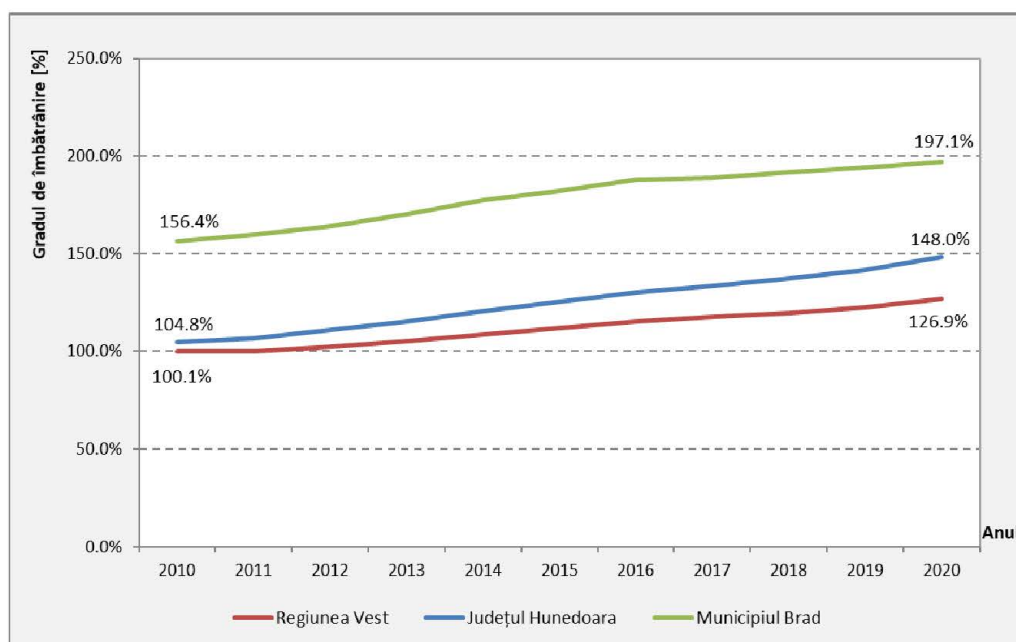

Figura 2.8. Gradul de îmbătrânire a populației, perioada 2010 - 2020.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Proporția populației tinere (0-15 ani) a municipiului a înregistrat valori crescătoare în perioada analizată, de la 10,9% în anul 2010, la 11,0% în anul 2020 (figura 2.9).

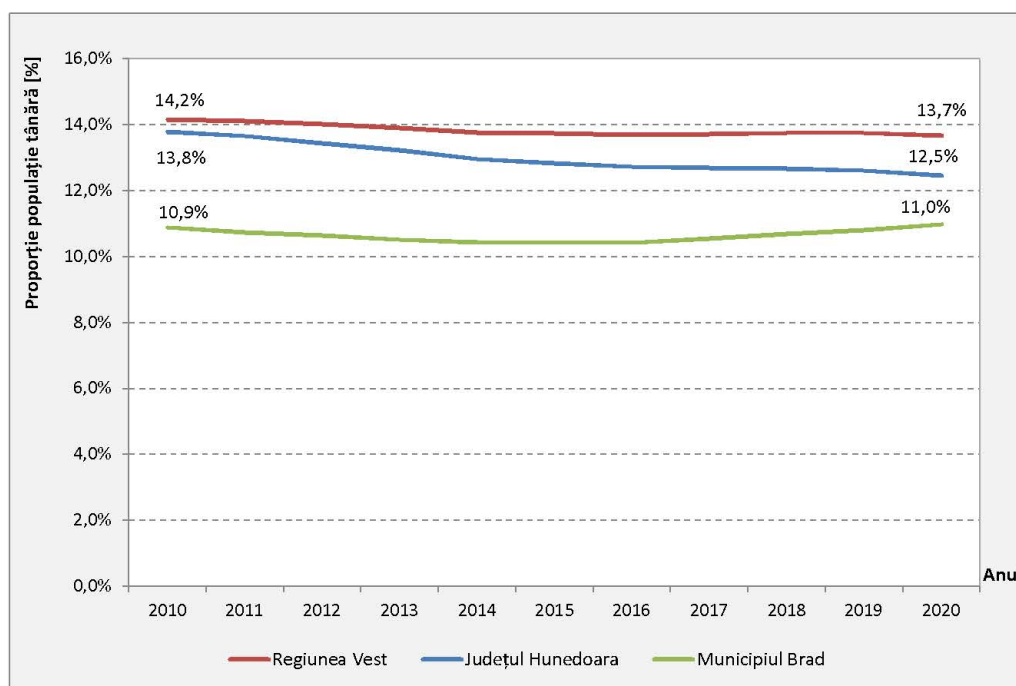

Figura 2.9. Proporția populației tinere din totalul populației, perioada 2010 - 2020.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

În ceea ce privește proporția persoanelor vârstnice (peste 65 de ani), indicatorul a înregistrat o evoluție crescătoare în perioada 2010-2020 pentru toate teritoriile de analiză (figura 2.10). Cea mai accentuată variație este specifică Municipiului Brad, unde s-a produs creșterea cu 5,6 puncte procentuale, de la 23,5% în anul 2010 la 29,1% în anul 2020.

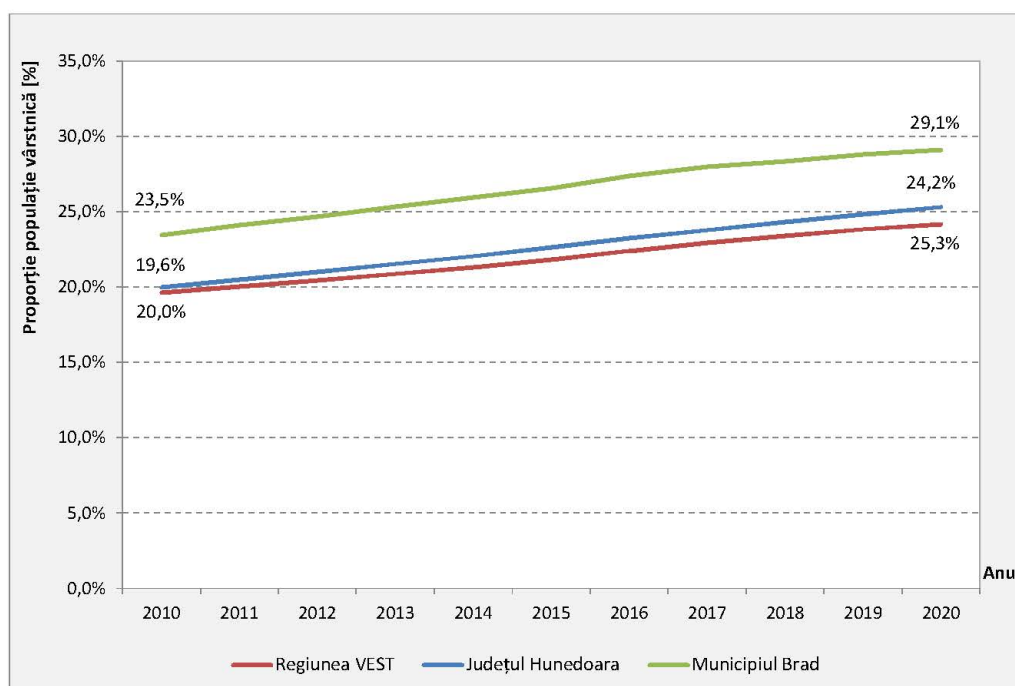

Figura 2.10. Proporția populației vârstnice din totalul populației, perioada 2010 - 2020.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Indicele de îmbătrânire a populației, definit ca raportul dintre numărul de persoane de peste 80 de ani și totalul populației, ilustrează creșteri în rândul celor trei entități (figura 2.11), ceea ce înseamnă un declin demografic la nivel local, județean și regional. În funcție de valorile acestui indicator, Municipiul Brad (4,9%) se situează pe ultimul loc, comparativ cu Județul Hunedoara (4,0%) și Regiunea Vest (4,2%).

Având în vedere situațiile prezentate mai sus, din care se estimează accentuarea procesului de îmbătrânire demografică pe termen mediu și lung, a fost analizată rata de înlocuire a forței de muncă. Aceasta este calculată prin raportarea efectivului populației tinere la o treime din persoanele de vârstă activă (15-64 ani). Rata de înlocuire a forței de muncă (%) indică măsura în care structura actuală a populației din arealul de studiu asigură un volum suficient de copii și tineri pentru a înlocui forța de muncă care va ieși din câmpul muncii în următorii 15 ani. Municipiul Brad înregistrează cea mai defavorabilă situație compartiv cu Județul Hunedoara și Regiunea Vest (figura 2.12). Cu un număr de 489 copii și tineri raportat la 1000 de

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

persoane de vârstă activă, rata de înlocuire a forței de muncă reprezintă o vulnerabilitate importantă a Municipiului Brad pe termen mediu și lung.

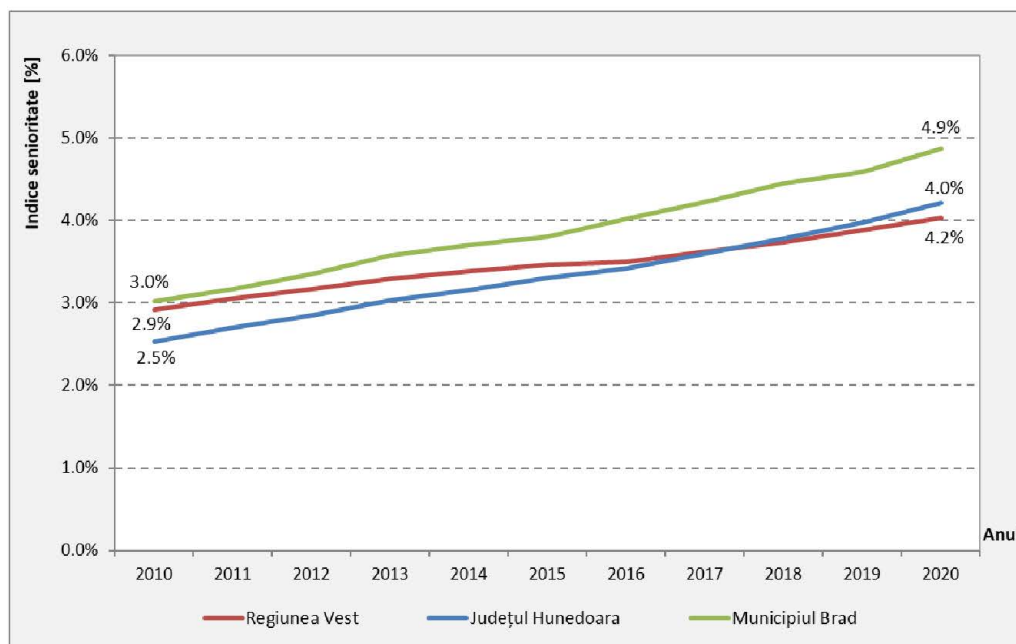

Figura 2.11. Indicele de îmbătrânire a populației, perioada 2010 - 2020.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

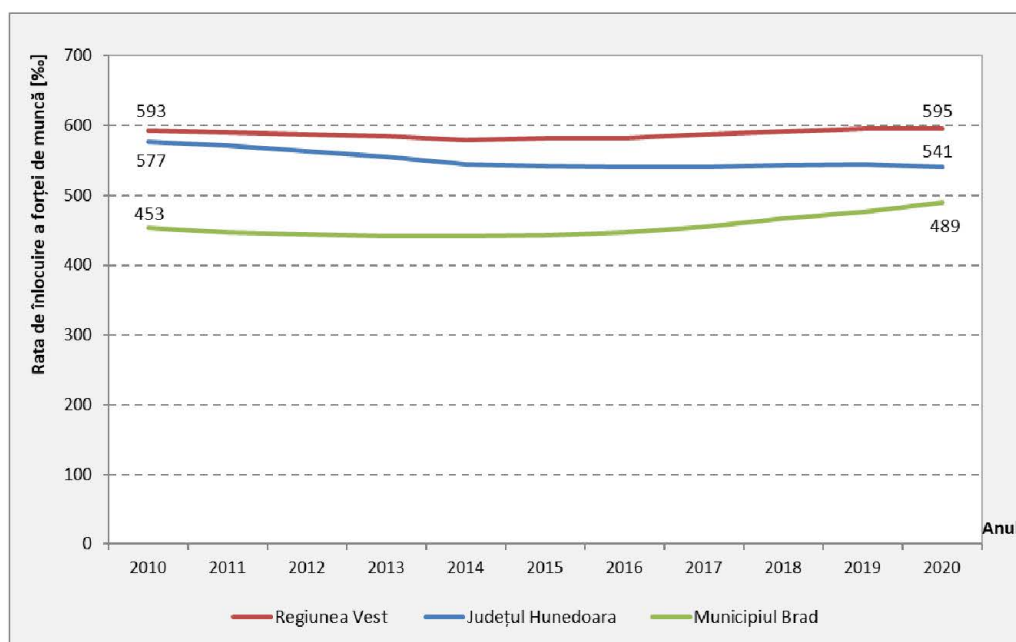

Figura 2.12. Rata de înlocuire a forței de muncă, perioada 2010 - 2020.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

2.1.2. Mișcarea naturală și migratorie

Mișcarea naturală a populației constituie o componentă esențială de caracterizare a proceselor demografice dintr-o anumită colectivitate umană.

Analizele referitoare la natalitate, mortalitate, spor natural, emigrări, imigrări constituie baze solide pentru estimarea evoluției pe termen mediu și lung a populației prin care se fundamentează intervențiile publice, astfel încât să contribuie la menținerea unei structuri echilibrate a populației, cu o evoluție care să asigure susținerea segmentelor inactive (tinerii și vârstnicii) de către segmentele active (populația în vârstă de muncă).

Natalitatea este măsurată prin indicatorul de referință *rata născuților vii*, într-un anumit interval de timp, a cărei valoare este calculată prin raportarea numărului născuților-vii la 1.000 de persoane (locuitori cu reședința în țară) din comunitatea umană vizată la un moment dat.

La nivelul Municipiului Brad acest indicator a fost analizat pentru perioada 2012 - 2019, pentru care există date statistice. Se remarcă variații neuniforme ale numărului de persoane născute vii (figura 2.13), respectiv ale ratei anuale a natalității (figura 2.14).

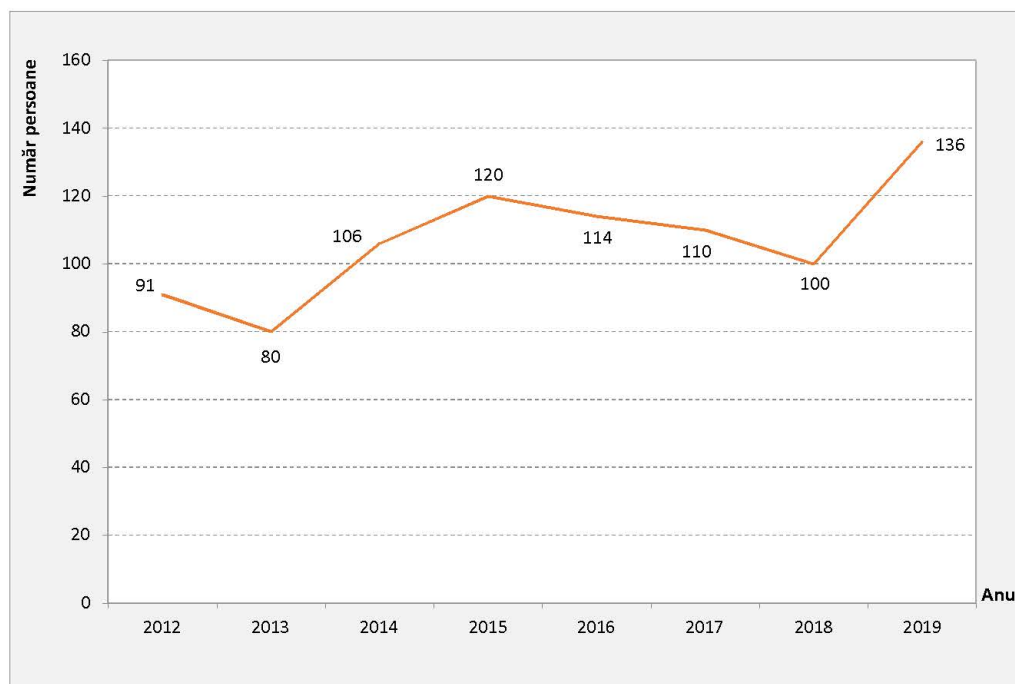

Figura 2.13. Număr născuți vii, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Valoarea maximă a ratei natalității (8,8‰) corespunde anului 2019 atunci când s-a înregistrat un număr de 136 persoane născute vii, cu 49% mai mare decât în anul 2012. Valoarea minimă a ratei natalității (4,9‰) este specifică anului 2013, când au fost înregistrați 80 născuți vii.

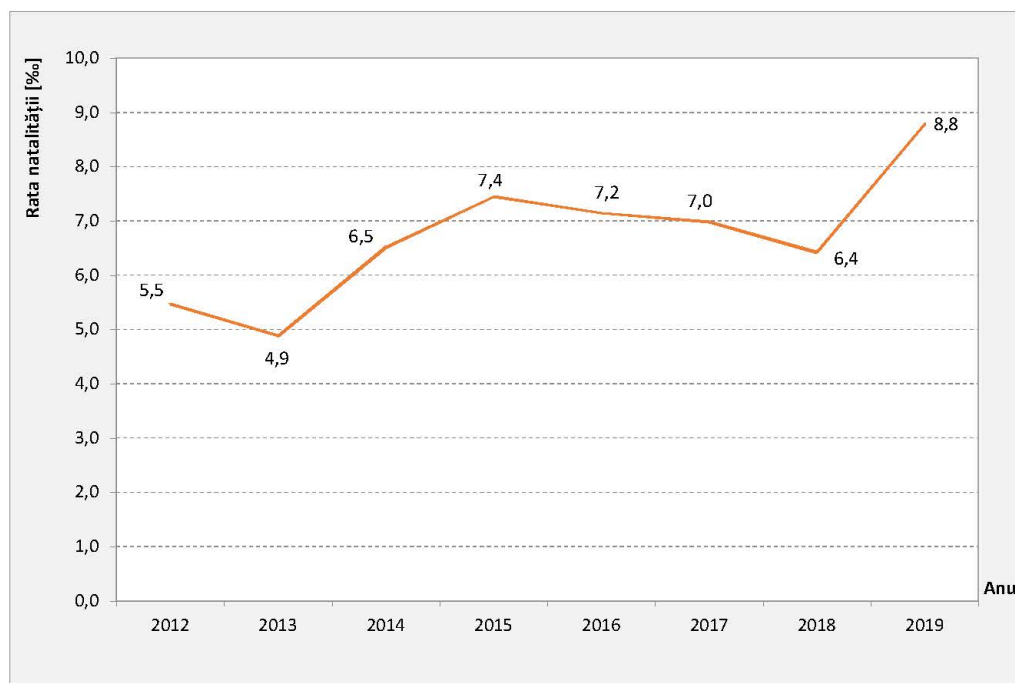

Figura 2.14. Rata natalității, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Mortalitatea este analizată prin prisma numărului de decese înregistrate la 1.000 de locuitori. Valoarea maximă a ratei mortalității (14,9‰) în Municipiul Brad a fost atinsă în anul 2016, când au decedat 237 persoane, iar cea minimă (13,2‰) în anul anterior, când au decedat 213 locuitori. Variațiile anuale ale numărului de persoane decedate și ale ratei mortalității sunt evidențiate în figurile 2.15 și 2.16.

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților vii și cel al deceselor, respectiv diferența dintre rata născuților vii și cea a deceselor, și poate avea valoare pozitivă sau negativă, în funcție de mărimile celor doi indicatori. În cazul Municipiului Brad se remarcă valori negative ale sporului natural pe toată perioada analizată (figura 2.17). Aceeași situație se întâlnește și în cazul ratei sporului natural, fiind negativă în intervalul de analiză 2012-2019, adică numărul celor născuți este mai mic față de numărul celor decedați în fiecare an, ceea ce semnifică faptul că populația nu se regenerează și volumul ei scade constant.

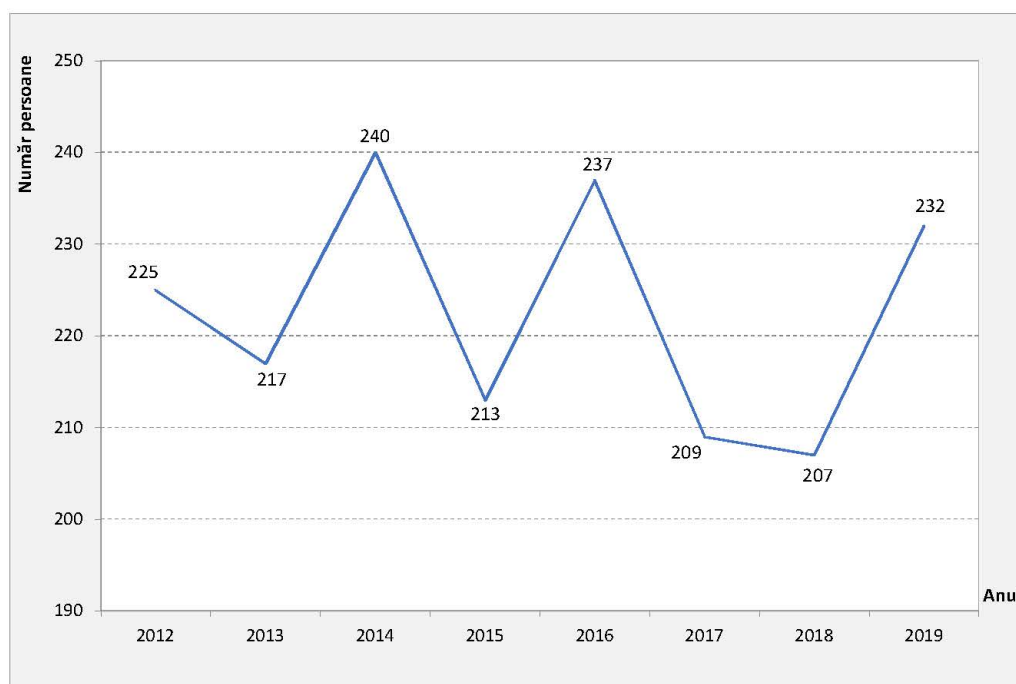

Figura 2.15. Număr persoane decedate, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

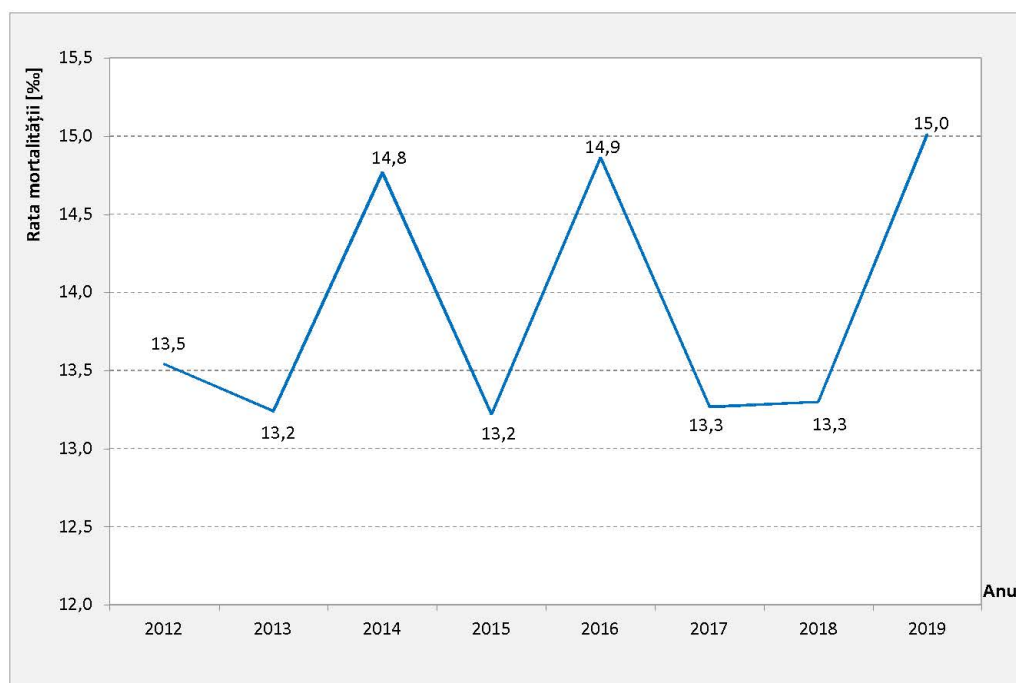

Figura 2.16. Rata mortalității, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Valorile negative ale sporului natural, conjugate cu soldul migrației externe, sunt cele două cauze ale scăderii demografice cu care se confruntă Municipiul Brad, situație care se înscrie în tendințele generalizate la nivel național.

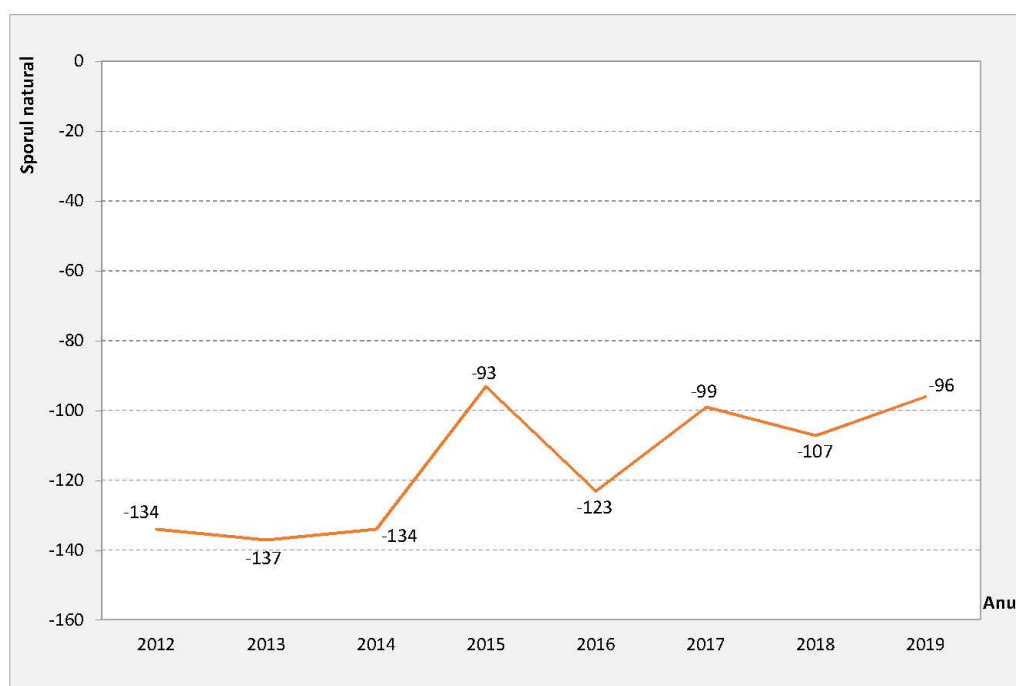

Figura 2.17. Sporul natural, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Un alt indicator prin care se caracterizează starea socio-economică a unei comunități este mortalitatea infantilă. Într-o mare măsură, șansele de a supraviețui ale nou-născutului în primul an de viață determină speranța de viață la naștere a unei populații.

În Municipiul Brad rata mortalității infantile (numărul de decese ale copiilor cu vârste de până la 1 an, raportat la numărul de născuți vii din același an și exprimat ca număr de decese la 1000 de născuți vii) în perioada 2012-2019 a variat între 7,4 ‰ și 12,5 ‰, cu excepția anilor 2015 și 2017 când nu au fost înregistrate decese în rândul acestei categorii de locuitori. În figura următoare sunt evidențiate valorile anuale ale ratei mortalității infantile în perioada analizată. Se observă că valoarea maximă a ratei mortalității infantile (12,5 ‰) a fost înregistrată în anul 2013, situându-se mult peste valoarea medie națională (5,7 ‰), care reprezintă primul loc în Uniunea Europeană, în condițiile în care valoarea medie UE este de 3,4 ‰.

La nivelul anului 2019 s-a înregistrat o scădere de 2,6 procente comparativ cu anul anterior.

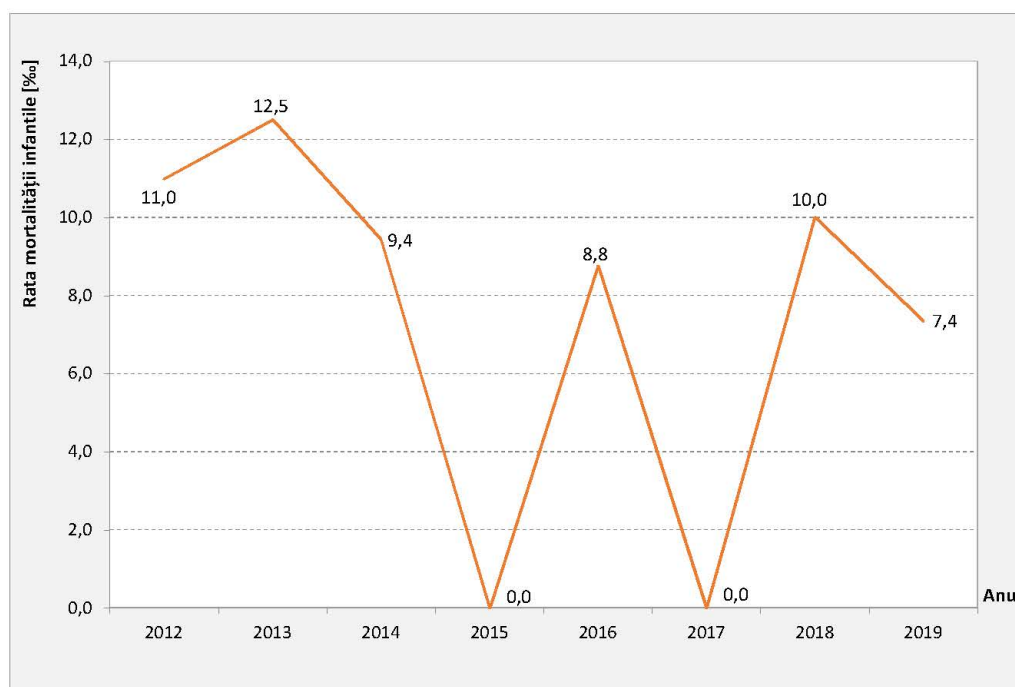

Figura 2.18. Rata mortalității infantile, Municipiul Brad, perioada 2012 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Măsurile luate de autoritățile locale sau conjuncturile favorabile create în anul 2019, care au condus la reducerea ratei mortalității față de anul anterior, trebuie menținute. Având în vedere faptul că decesele infantile pot fi din cauze endogene (boli congenitale, imaturități la naștere, etc.) sau din cauze exogene (factori care țin de mediul în care trăiește nou-născutul și care produc efecte în marea lor majoritate în prima lună de viață), autoritățile trebuie să se concentreze pe eliminarea cauzelor exogene, asupra cărora se poate interveni și care pot fi prevenite.

Un alt indicator specific mișcării naturale a populației este indicele vitalității populației, exprimat în procente. Acesta este reprezentat de raportul dintre numărul de născuți vii și numărul de decese la nivelul unui localități. În funcție de numărul născuților vii care poate fi mai mic, egal sau mai mare decât numărul deceselor, indicele vitalității înregistrează valori mai mici, egale sau mai mari decât 100. Prima situație reflectă tendința de scădere a numărului populației analizate, ca urmare a neasigurării reproducerii simple. Când indicele se menține egal cu 100 mai mulți ani consecutivi, populația tinde să devină staționară, în ipoteza absenței migrației, numărul rămânând neschimbat. Când indicele este mai mare de 100, populația se reproduce lărgit, numărul născuților vii depășește pe cel al decedaților, deci numărul populației are tendința să crească. Din graficul de mai jos se observă faptul că indicele vitalității populației în Municipiul Brad a variat în plaja 36,9% - 58,6% în

perioada 2012-2019. De asemenea, se remarcă instalarea unei tendințe generale crescătoare în perioada analizată.

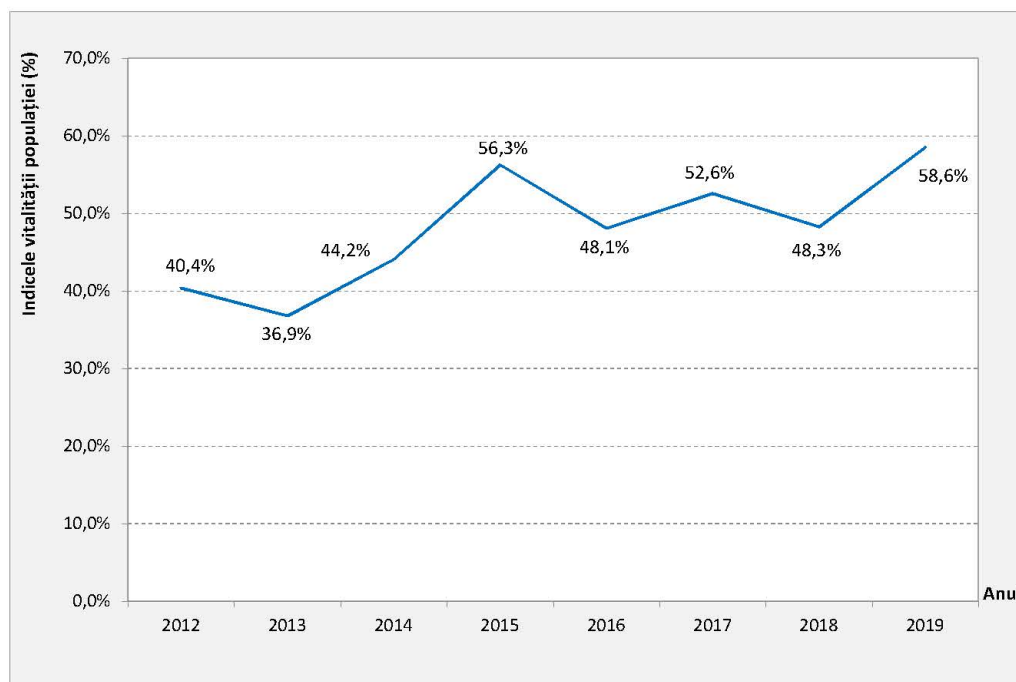

Figura 2.19. Indicele vitalității populației, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Printre evenimentele demografice specifice mișcării generale a populației se regăsesc și căsătoriile. Conform datelor existente în baza de date a INS, valoarea maximă a numărului de căsătorii din Municipiul Brad s-a înregistrat în anul 2017: 95 căsătorii (figura 2.20).

Rata de nupțialitate reprezintă raportul dintre numărul căsătoriilor la totalul populației. Valoarea maximă a ratei de nupțialitate din Municipiul Brad s-a înregistrat în anul 2018, fiind urmată de o descreștere de 0,8 procente în anul 2019 (figura 2.21).

Numărul divorțurilor înregistrate în Municipiul Brad a scăzut în ultimul an de analiză cu 19% comparativ cu anul anterior (figura 2.22).

În opoziție cu rata de nupțialitate este rata de divorțialitate, care reprezintă numărul de divorțuri ce revin la 1.000 de locuitori. Pe întreaga perioadă de analiză rata de divorțialitate la nivelul Municipiului Brad s-a situat peste cea județeană (figura 2.23).

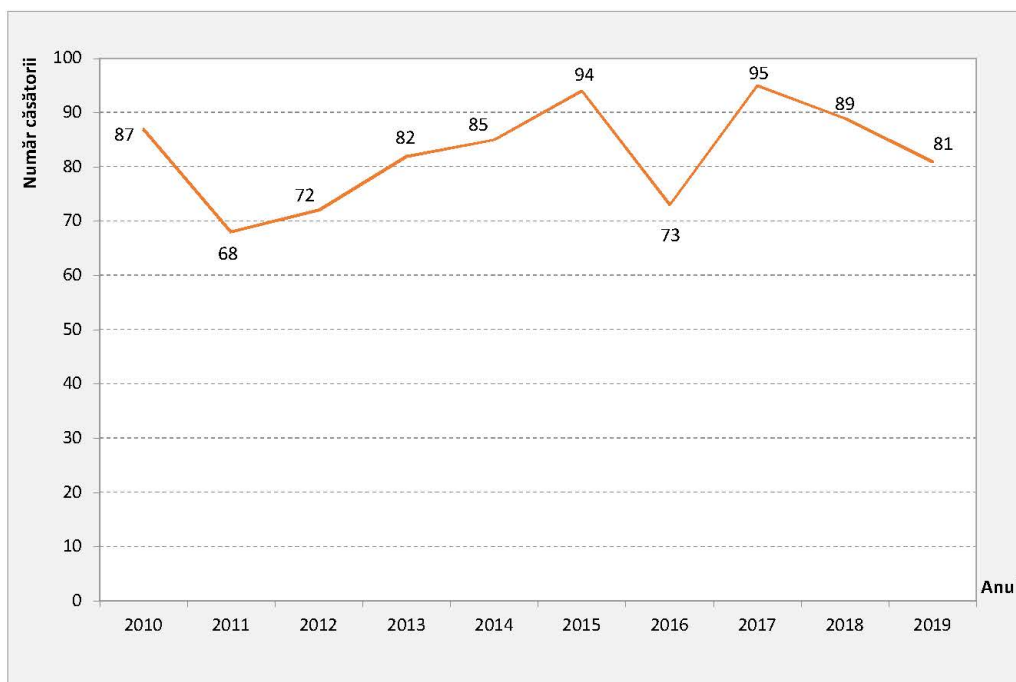

Figura 2.20. Numărul de căsătorii, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

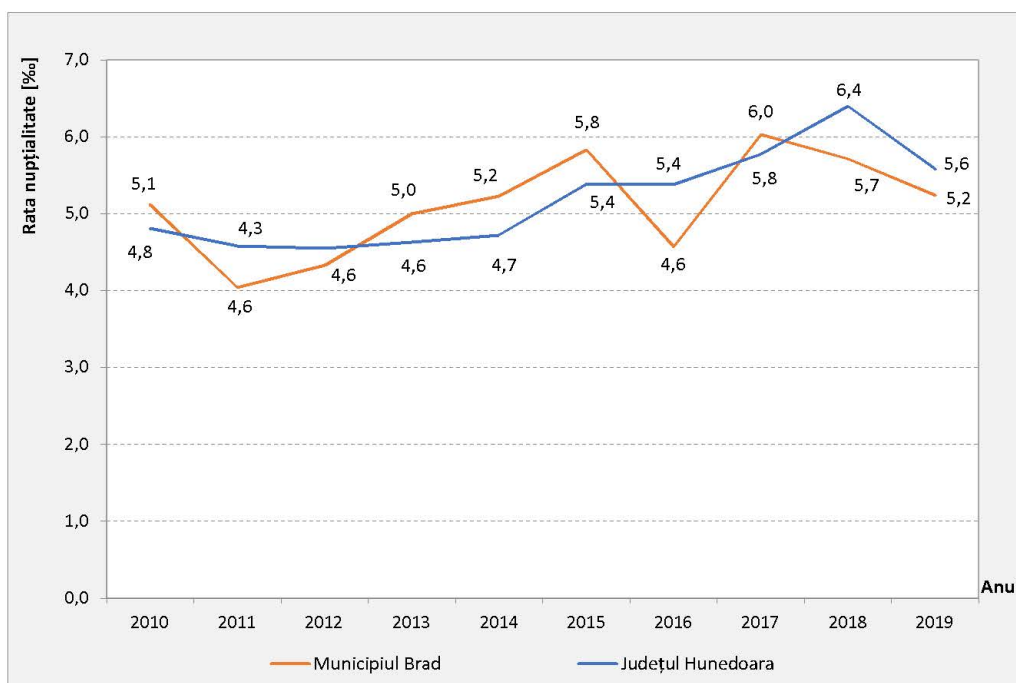

Figura 2.21. Rata de nupțialitate, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

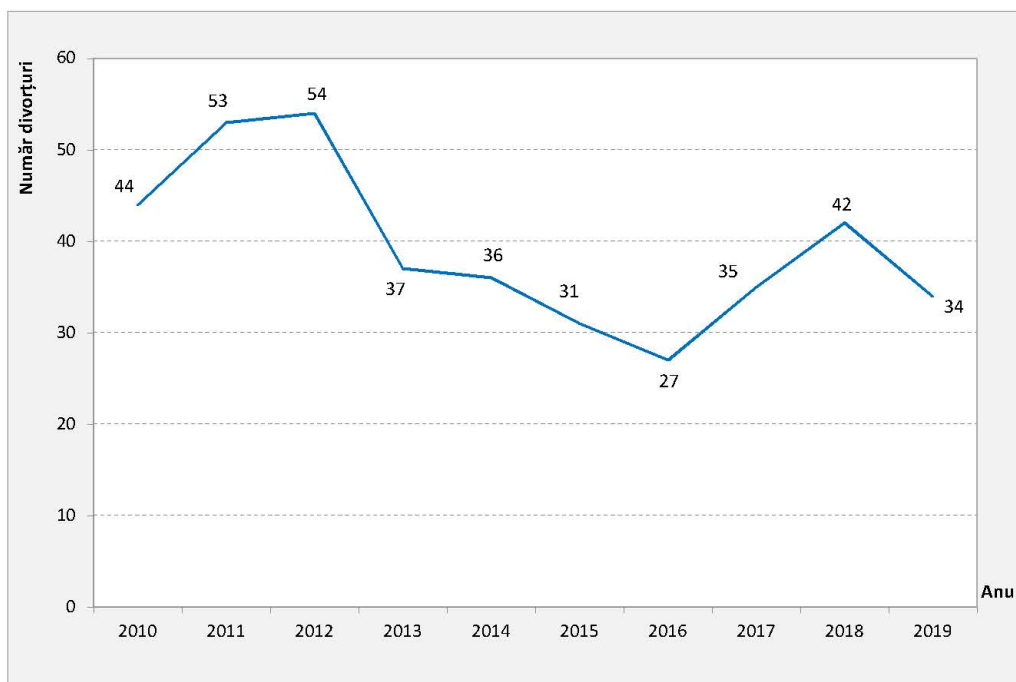

Figura 2.22. Numărul de divorțuri, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

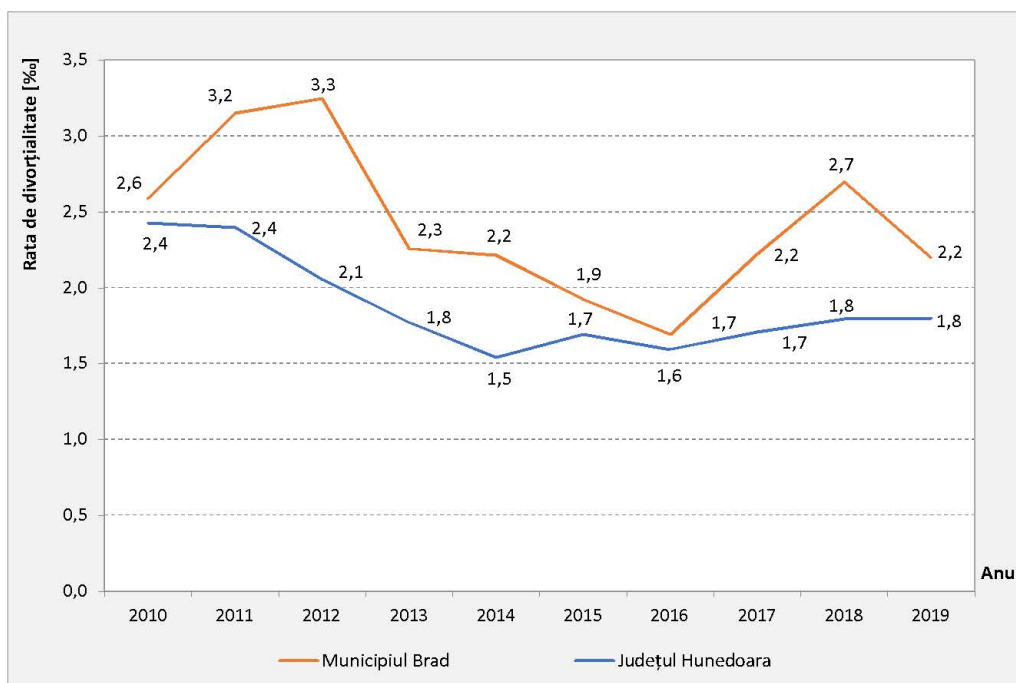

Figura 2.23. Rata de divorțiabilitate, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Mișcarea migratorie a populației este a doua componentă a mișcării generale (dinamicii) a populației, având un rol foarte important în evoluția numărului de locuitori ai unei comunități. Fenomenul migrației este analizat prin prisma indicatorilor care privesc schimbările de reședință și domiciliu, precum și migrația. Migrația se exprimă prin totalitatea stabilirilor și plecărilor cu reședința sau domiciliul. Distribuția acestor indicatori la nivelul municipiului și județului este reprezentată în figurile 2.24 - 2.29.

Stabilirile cu reședință în Municipiul Brad au variat în perioada 2010-2019 în plaja 240-287 persoane, înregistrând în anul 2019 o creștere de doar 4% comparativ cu anul 2010. În aceeași perioadă, la nivel județean se remarcă scăderea cu 2% a numărului de persoane stabilite în anul 2019 comparativ cu anul 2010 (figura 2.24). Valoarea maximă a indicatorului la nivel județean a fost atinsă în anul 2016 (5409), iar cea minimă în anul 2014 (3597).

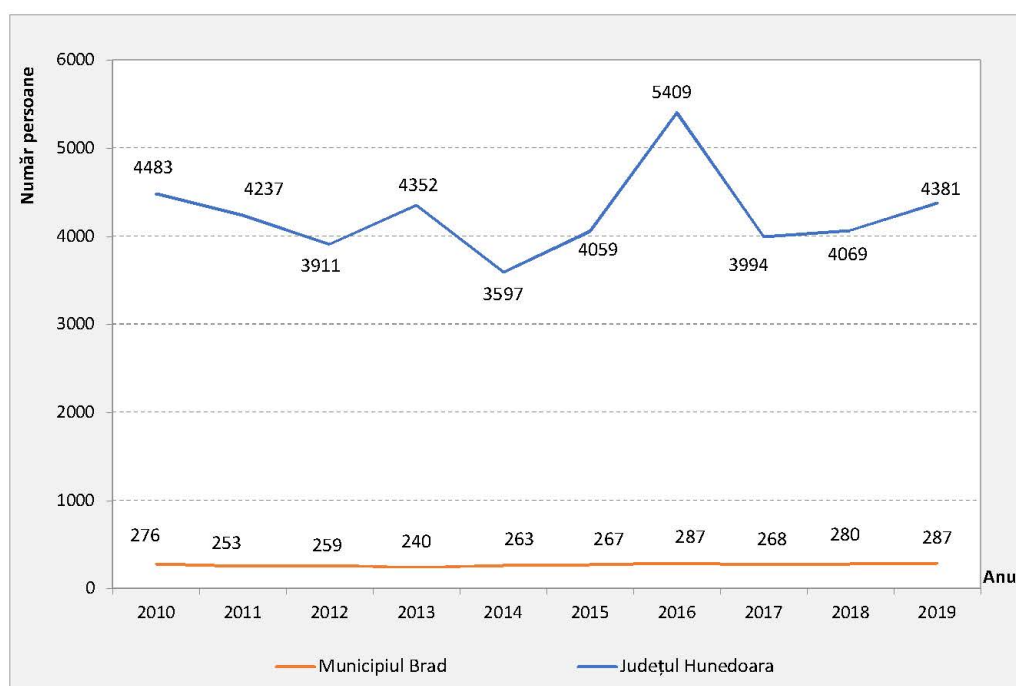

Figura 2.24. Stabiliri cu reședință, perioada 2010 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Privitor la plecările cu reședință, la nivelul anului 2019 se observă reducerea numărului de persoane din această categorie, comparativ cu anul 2010, în cazul ambelor unități administrativ-teritoriale, variația fiind mai accentuată la nivel județean (figura 2.25).

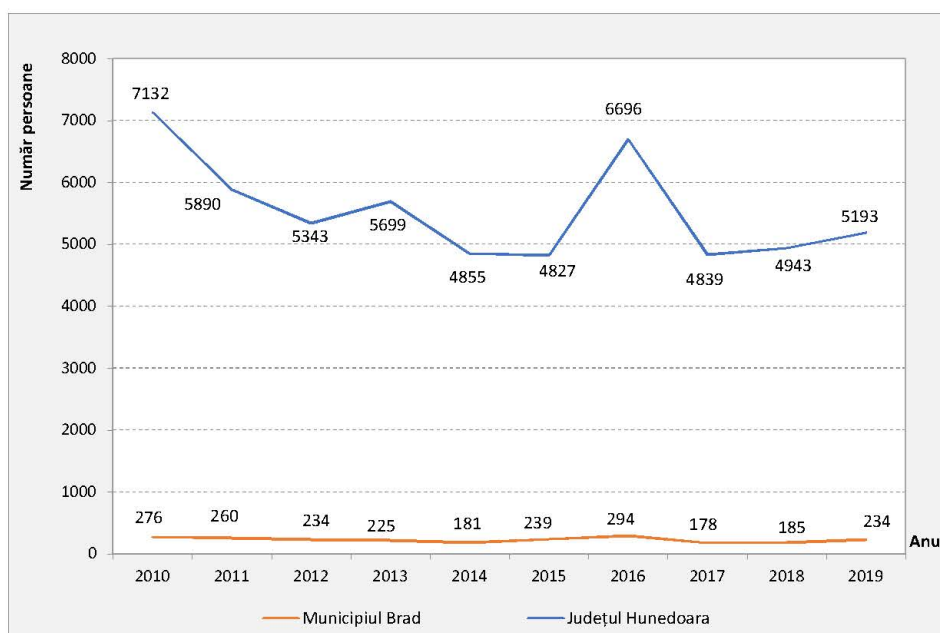

Figura 2.25. Plecări cu reședință, perioada 2010 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

În figura 2.26 sunt prezentate comparativ variațiile anuale ale stabilirilor și plecărilor cu reședință din Municipiul Brad în perioada 2010-2019. Se observă că numărul persoanelor stabilite este mai mare față de numărul persoanelor plecate, cu excepția anilor 2011 și 2016.

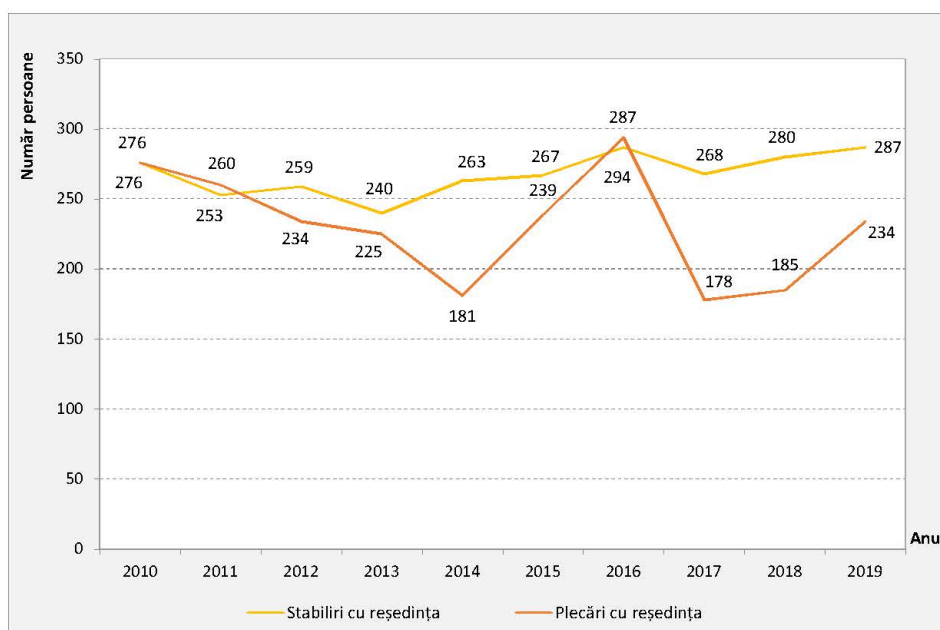

Figura 2.26. Stabiliri și plecări cu reședință - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

În ceea ce privește stabilirile și plecările cu domiciliul, valorile sunt similare cu cele referitoare la reședință. Valorile de vârf s-au înregistrat în anul 2010 pentru ambii indicatori, atât la nivelul municipiului, cât și al județului (figurile următoare).

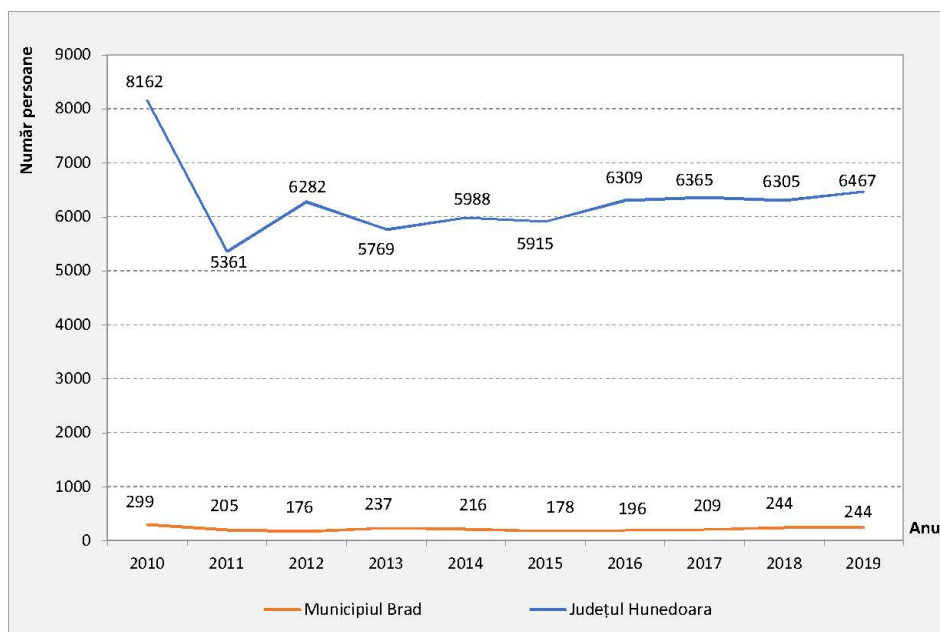

Figura 2.27. Stabiliri cu domiciliul, perioada 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

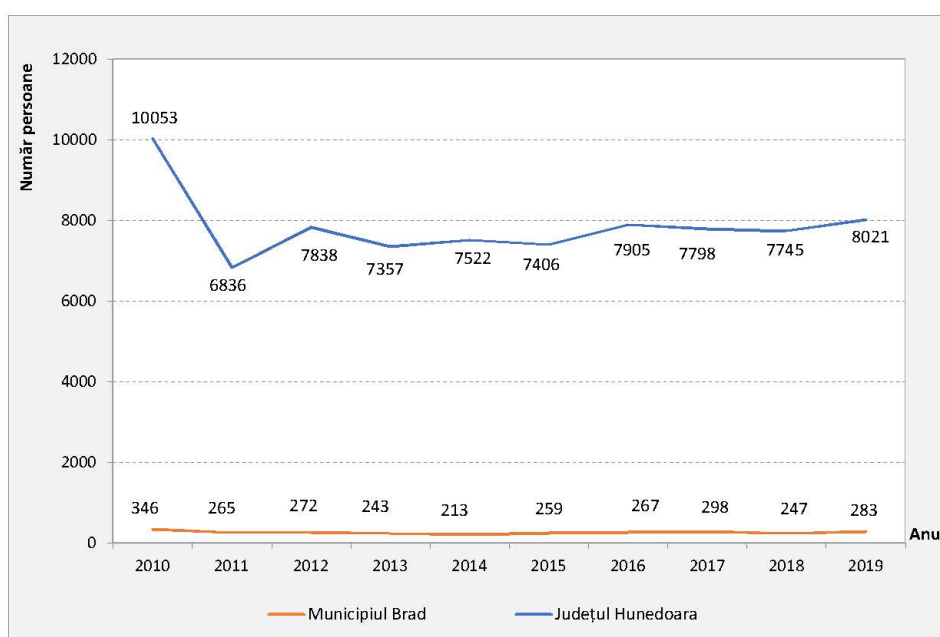

Figura 2.28. Plecări cu domiciliul, perioada 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

În figura 2.29 sunt prezentate comparativ variațiile anuale ale stabilirilor și plecărilor cu domiciliul din Municipiul Brad în perioada 2010-2019. Se observă că numărul persoanelor plecate este mai mare față de numărul persoanelor stabilite, cu excepția anului 2014, când s-au înregistrat valori aproximativ similare.

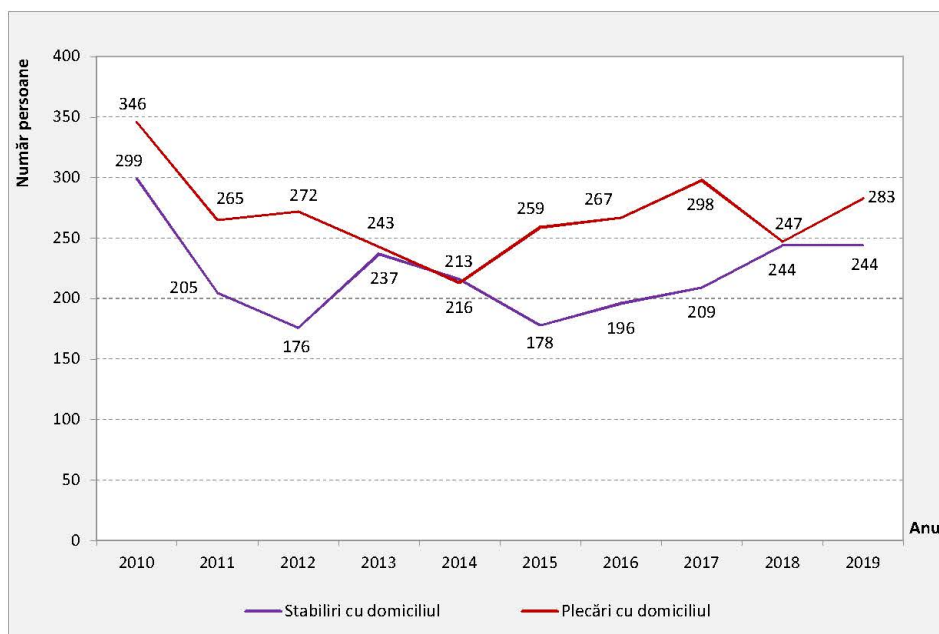

Figura 2.29. Stabiliri și Plecări cu domiciliul - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Alți indicatori specifici migrației sunt emigranții și imigranții definitivi.

La nivel județean, emigranții au înregistrat valori crescătoare în perioada 2014-2018, urmate de o descreștere de 10% în anul 2019 comparativ cu anul anterior. Între limitele intervalului de analiză s-a înregistrat creștere de 160%, de la 220 persoane în anul 2010, la 571 persoane în anul 2020. Valorile cele mai ridicate au fost atinse în perioada 2017-2018.

Referitor la imigranți, s-au înregistrat creșteri accentuate în perioada 2013-2017, urmate de o descreștere în anul 2018 și din nou o creștere în anul 2019.

În cazul Municipiului Brad valorile celor 2 indicatori au variat în plaja 3-12 persoane în cazul emigranților și 1-9 persoane în cazul imigranților. Variația acestor indicatori pentru ambele entități este prezentată în figurile de mai jos.

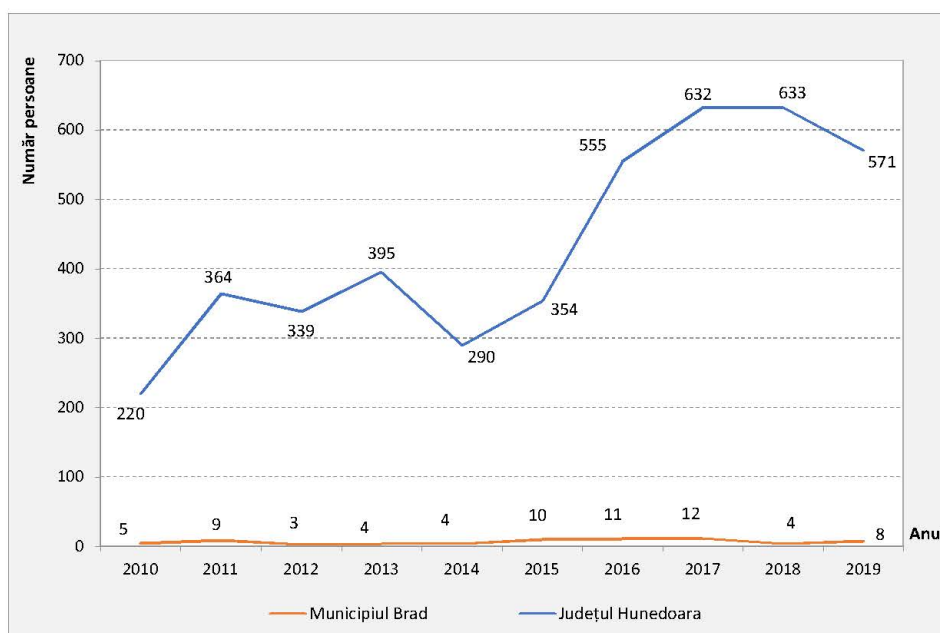

Figura 2.30. Emigranți definitivi, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

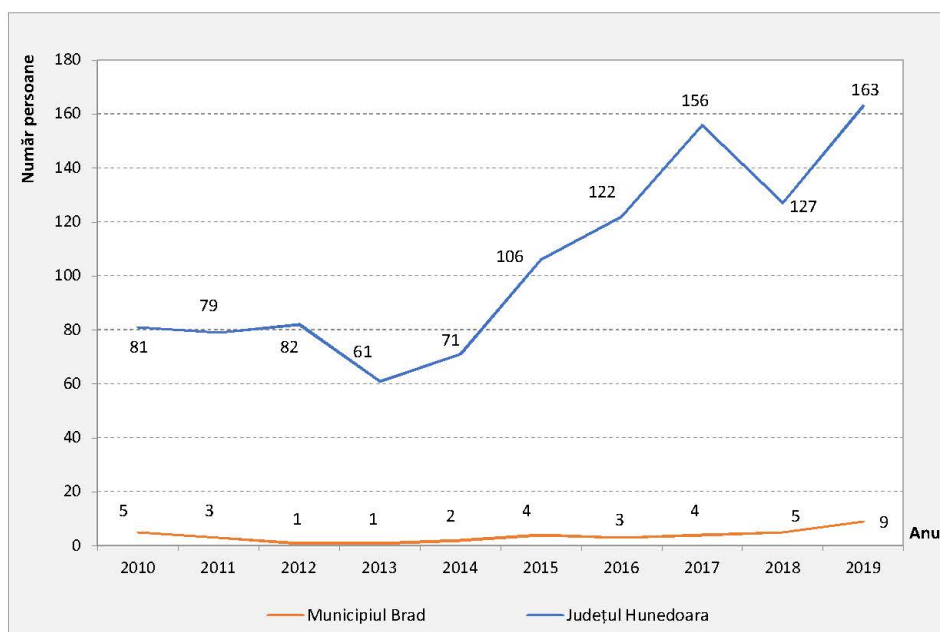

Figura 2.31. Imigranți definitivi, perioada 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

La nivel județean, ca urmare a numărului mare de emigrări față de imigrări, este cert faptul că soldul migrator a înregistrat valori negative. În ceea ce privește Municipiul Brad, în ultimii 2 ani de analiză s-a înregistrat sold migrator pozitiv, însă extrem de redus, iar în anul 2010 valorile celor 2 indicatori au fost egale (figura 2.32).

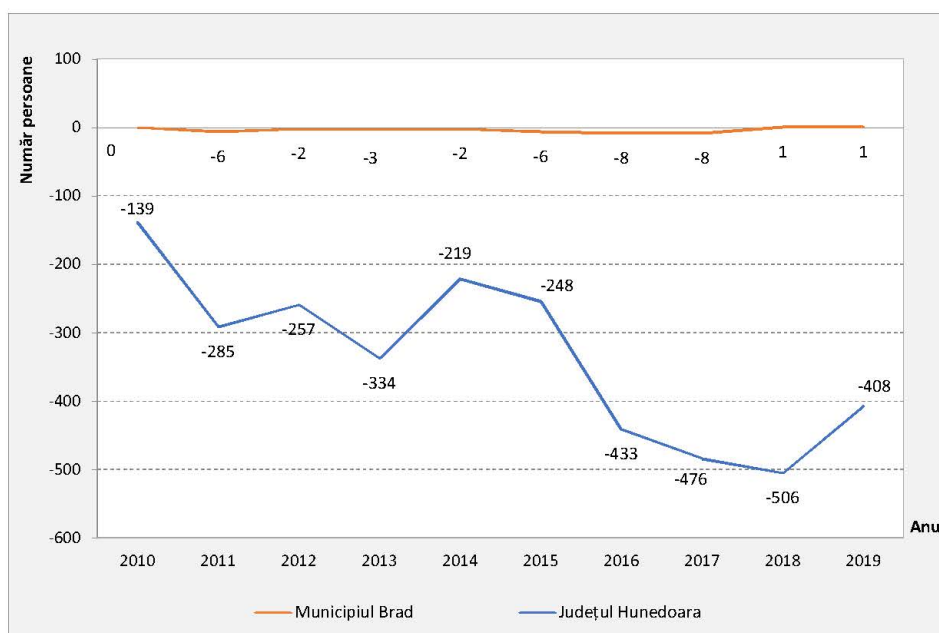

Figura 2.32. Soldul migator, perioada 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

2.1.3. Profilul etnic și confesional

Potrivit datelor culese la Recensământul Populației și al Locuințelor din 2011, structura etnică indică prezența românilor în proporție de 92% din totalul populației la nivelul Municipiului Brad și 88% din totalul populației la nivelul județului Hunedoara. Următoarea categorie în cazul municipiului este cea a romilor, care reprezintă 1% din numărul total de locuitori, în timp ce la nivel județean următoarea categorie după români este reprezentată de maghiari, care reprezintă 4% din numărul total de locuitori. Numărul de locuitori aferent fiecărei etnii pentru care au fost declarate peste 5 persoane la nivel local, este prezentat în tabelul următor.

Tabelul 2.2. Structura etnică a populației, 2011. Sursa datelor: INS, RPL.

Teritoriul	Populația stabilă	Etnia						
		Români	Maghiari	Romi	Germani	Chinezi	Altă etnie	Nespecificat
Județul Hunedoara	418.565	368.073	15.900	7.475	971	60	263	25.228
Municipiul Brad	14.495	13.365	123	197	20	9	6	764

În ceea ce privește religia, potrivit aceleiași surse, principala confesiune la care sunt afiliați locuitorii din Municipiul Brad este religia ortodoxă (81%). Următoarea categorie de locuitori în ordinea ponderii în raport cu religia declarată este cea

afiliată cultului penticostal. La nivelul Județului Hunedoara, următoarea categorie după cea ortodoxă este cea romano-catolică. Numărul de locuitori aferent fiecărei religii pentru care au fost declarate peste 50 de persoane la nivel local este prezentat în tabelul următor.

Tabelul 2.3. Structura populației după religie, 2011. Sursa datelor: INS, RPL.

Teritoriul	Populația stabilă	Religia			
		Ortodoxă	Romano-catolică	Penticostală	Nespecificat
Județul Hunedoara	418.565	337.780	15.367	15.375	26.061
Municipiul Brad	14.495	13.102	149	140	777

2.1.4. Densitatea populației

Din punct de vedere administrativ, Municipiul Brad este format din localitatea componentă Brad și din satele Mesteacăn, Potingani, Ruda-Brad, Țărățel și Valea Bradului. Localitatea Brad concentrează aproximativ 86,3% din totalul populației. Ponderile acoperite de celelalte localități sunt evidențiate în figura de mai jos.

Conform datelor statistice existente (Institutul Național de Statistică, Tempo Online), teritoriul intravilan al Municipiului Brad este de 1.256 hectare.

Prin raportarea numărului total de locuitori la suprafața teritoriului intravilan, rezultă că densitatea medie a populației la nivelul anului 2019 a fost de 1.230 loc./km².

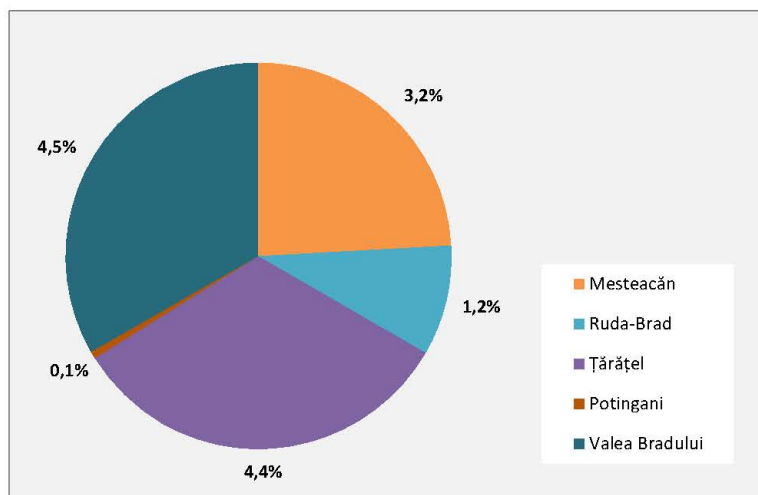

Figura 2.33. Ponderea populației din localitățile componente și aparținătoare. Sursa datelor: Ministerul Afacerilor Interne, DEPAD.

În condițiile scăderii demografice și a menținerii orașului în aceleași limite, în ultimii ani s-a înregistrat reducerea densității de locuire. Distribuția în teritoriu a locuitorilor relevă concentrarea în cartierele de locuințe colective din zona urbană (figura 2.34).

Dintre localitățile componente și aparținătoare, Țărățel are cea mai mare densitate de locuitori.

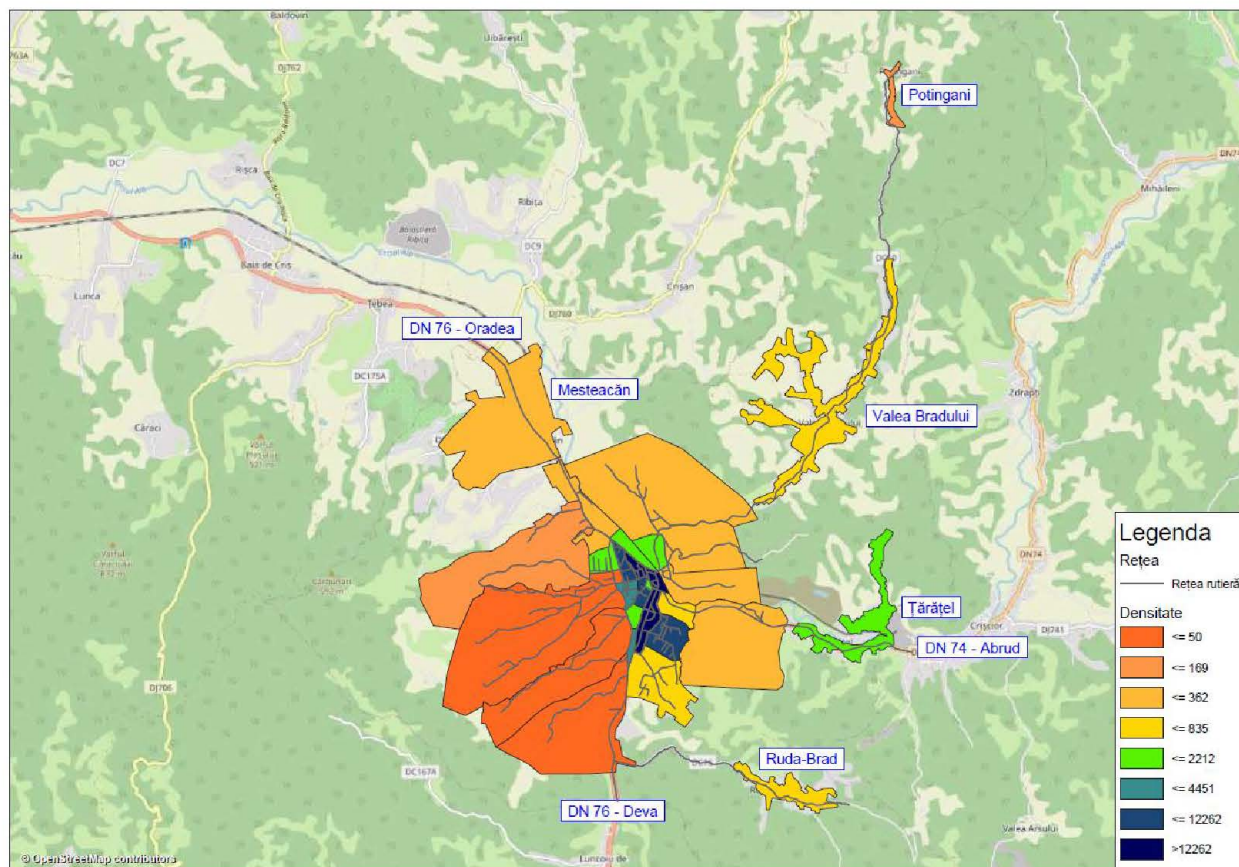

Figura 2.34. Densitatea populației, exprimată în [loc./km²], UAT Brad, 2020.

Indicele dezvoltării umane locale (IDUL) dezvoltat de Banca Mondială încadrează Municipiul Brad în categoria zonelor cu dezvoltare medie-ridică.

Potrivit Atlasului zonelor urbane marginalizate din România, în Municipiul Brad 73,52% din populație trăiește în zone nedezavantajate, iar o pondere de 1,53% din populație se regăsește în comunități marginalizate. În ceea ce privește zonele dezavantajate, 3,40% din populație este dezavantajată pe locuire, 3,97% pe ocupare și 16,36% pe capital uman.

Zonele marginalizate necesită o abordare adaptată la condițiile de trai din comunitățile identificate, atât prin investiții în infrastructură - de la asigurarea serviciilor publice de bază la prețuri accesibile, la managementul deșeurilor și la regenerarea fondului construit sau construirea de noi locuințe sociale, cât și prin programe de dezvoltare comunitară și integrare socială - programe de recalificare, asistență socială, acces la educație.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

2.2. Profilul economic

2.2.1 Activități economice

Unul dintre indicatorii consacrați pentru analiza activității economice la nivelul unui areal de studiu este Produsul Intern Brut (PIB). În cazul județului Hunedoara se observă variația pozitivă a PIB în perioada 2010-2018 (figura 2.35).

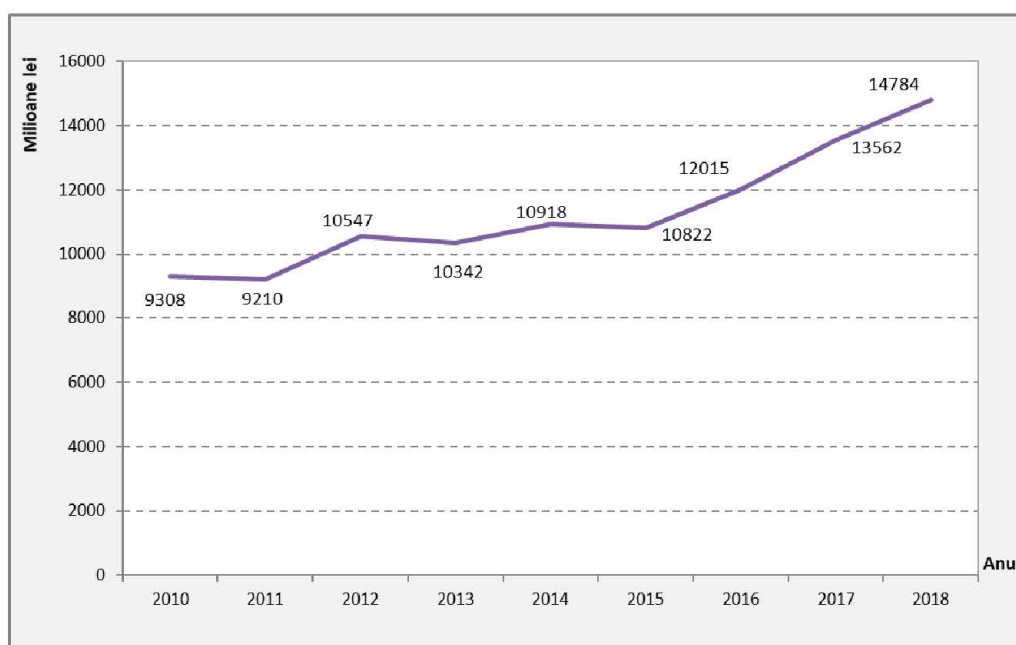

Figura 2.35. Variația PIB - Județul Hunedoara, perioada 2010 - 2018.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Conform principalilor indicatori economici, la nivelul Municipiului Brad în anul 2020 au fost desfășurate activități economice a căror cifră de afaceri a totalizat 496,1 milioane Lei. Primele 10 de unități economice clasificate după cifra de afaceri (tabelul 2.4) au concentrat 55% din total.

Din analiza principalelor domenii de activitate după cifra de afaceri, reiese că lucrările de construcții a drumurilor și autostrăzilor generează cea mai ridicată pondere (10,9%) din totalul cifrei de afaceri înregistrată în Municipiul Brad. Distribuția cifrei de afaceri pe activitățile a căror pondere este de cel puțin 4% din total, este evidențiată în figura de mai jos.

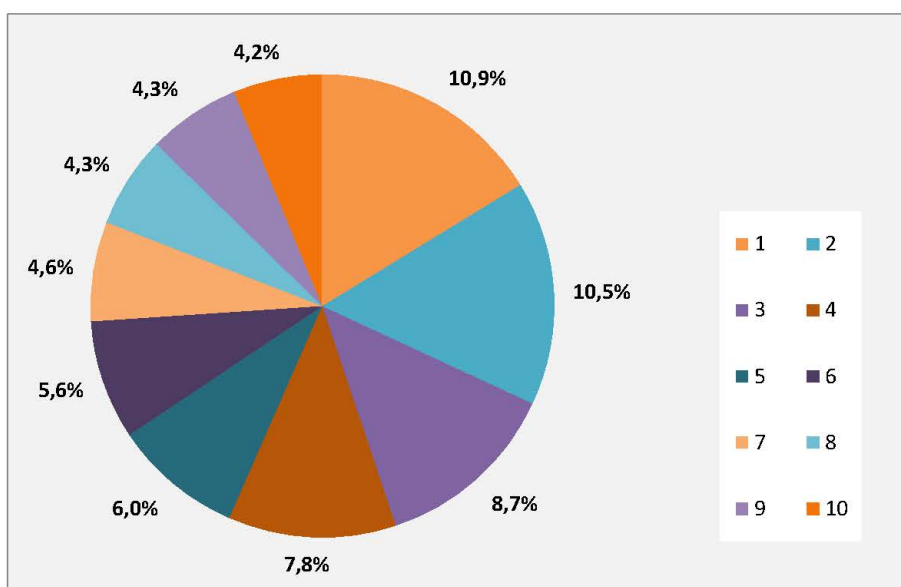

Figura 2.36. Domenii principale de activitate după cifra de afaceri, 2019.

Sursa: www.topfirme.com.

- 1 Lucrări de construcții a drumurilor și autostrazilor
- 2 Transporturi rutiere de mărfuri
- 3 Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare
- 4 Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat
- 5 Fabricarea altor produse alimentare n.c.a
- 6 Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)
- 7 Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcăminte și lenjeriei de corp)
- 8 Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule
- 9 Tăierea și rindeluirea lemnului
- 10 Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale

Tabelul 2.4. Principalele unități economice după cifra de afaceri, 2019.

Sursa datelor: www.topfirme.com.

Nr.crt.	Denumire companie	Domeniu cod CAEN	Cifra de afaceri, Lei	Nr. angajați
1	Borghesi S.R.L.	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrazilor	53.894.297	37
2	Tin Lavir Serv S.R.L.	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	37.043.493	23
3	Parapharm S.R.L.	Fabricarea altor produse alimentare n.c.a.	29.964.381	48

Nr.crt.	Denumire companie	Domeniu cod CAEN	Cifra de afaceri, Lei	Nr. angajați
4	Teba Brad Industry S.R.L.	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	27.737.309	125
5	Damias AS S.R.L.	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	24.592.157	46
6	Fabri S.R.L.	Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcăminte și lenjeriei de corp)	22.409.895	224
7	Adige Manufacturing S.R.L.	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	20.458.414	350
8	Prest Iulian Com S.R.L.	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	19.545.716	91
9	Palrom Products S.R.L.	Taierea și rindeluirea lemnului	18.636.300	85
10	Marini Trans S.R.L.	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	18.414.085	42

2.2.2 Forța de muncă

Potrivit datelor statistice existente, la nivelul anului 2019 (cele mai recente - publicate de Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo On-line), în Municipiul Brad au fost înregistrați 4.538 salariați. La nivelul teritoriului de analiză, ponderea populației ocupate reprezintă 29% din totalul numărului de locuitori, în timp ce la nivel județean acest indicator are valoarea de 23% (tabelul 2.5).

Tabelul 2.5. Raportul salariați / locuitori, 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo.

Unitatea Administrativ - Teritorială	Număr de salariați	Număr de locuitori	Ponderea populației ocupate
Județul Hunedoara	104.195	458.125	23%
Municipiul Brad	4.538	15.454	29%

Dinamica numărului de salariați la nivel local în perioada 2010-2019 evidențiază reducerea cu 13% între limitele intervalului de analiză (figura 2.37). Se remarcă o

tendință descrescătoare a numărului de salariați până în anul 2015, urmată de un vârf în anul 2016, după care s-a instalat o tendință descrescătoare.

În anul 2019 numărul de salariați activi din Municipiul Brad reprezintă o pondere 4,4% din numărul total de salariați înregistrați în județul Hunedoara.

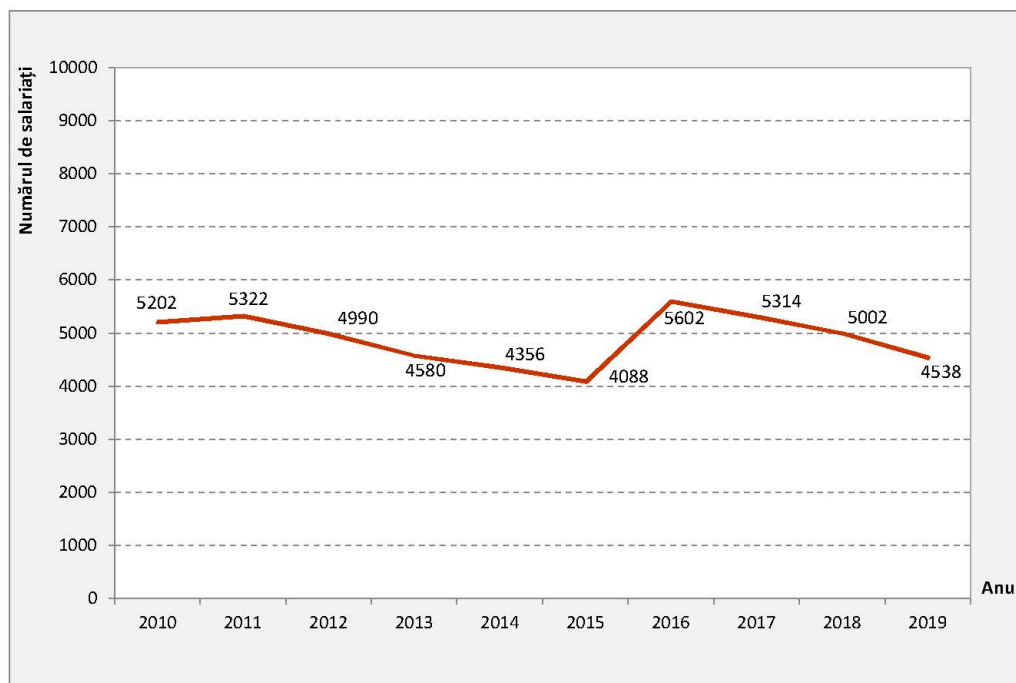

Figura 2.37. Număr de salariați - Municipiul Brad, perioada 2010-2019.

Sursa: INS, Tempo.

Analiza privind numărul de angajați pe unități economice relevă următoarea distribuție:

- între 300 și 350 salariați: 1 unitate economică;
- între 200 și 300 salariați: 2 unități economice;
- între 100 și 200 salariați: 2 unități economice.

Principalele unități economice, categorie în care sunt încadrate cele cu peste 100 angajați, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2.6. Principalele unități economice după numărul de angajați, 2019.

Sursa datelor: www.topfirme.com.

Nr. crt.	Denumire companie	Domeniu cod CAEN	Nr. angajați	Cifra de afaceri, Lei
1	Adige Manufacturing S.R.L.	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	350	20.458.414

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Nr. crt.	Denumire companie	Domeniu cod CAEN	Nr. angajați	Cifra de afaceri, Lei
2	Real Force Security S.R.L.	Activități de protecție și gardă	281	10.750.577
3	Fabri S.R.L.	Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcăminte și lenjeriei de corp)	224	22.409.895
4	Rostyle Alex S.R.L.	Fabricarea încălțămintei	177	7.379.306
5	Teba Brad Industry S.R.L.	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	125	27.737.309

Distribuția ponderilor aferente fiecărui domeniu major de activitate este prezentată în figura alăturată:

- 1 Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule
- 2 Activități de protecție și gardă
- 3 Transporturi rutiere de mărfuri
- 4 Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcăminte și lenjeriei de corp)
- 5 Fabricarea încălțămintei
- 6 Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)
- 7 Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale

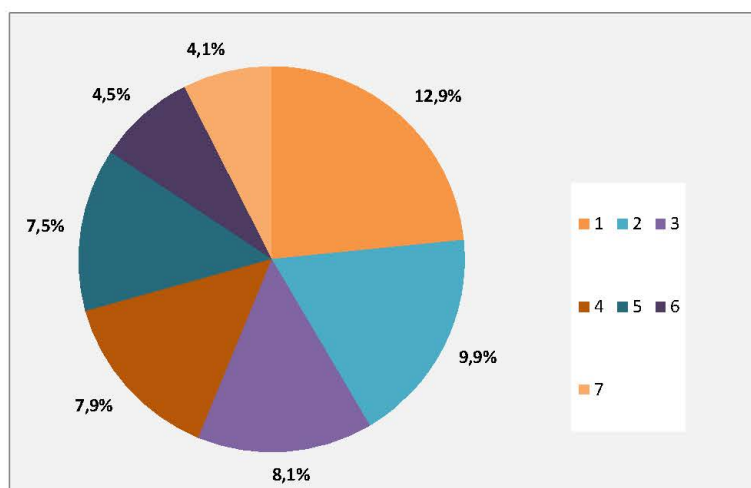

Figura 2.38. Domenii principale de activitate după numărul de angajați, 2019. Sursa: www.topfirme.com.

Potrivit definiției publicate de INS, resursele de muncă reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economice naționale. Resursele de muncă includ: populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

În județul Hunedoara, analiza resurselor de muncă din perioada 2014-2019 indică un trend descendent, cu o scădere medie de 3.920 de persoane pe an.

În perioada 2010-2019 situația somajului la nivelul Municipiului Brad prezintă o variație anuală neuniformă. Valoarea maximă, de 768 șomeri a fost înregistrată în anul 2013, iar cea minimă de 205 șomeri corespunde anului 2019 (figura 2.39).

În ultimii 5 ani, ponderea femeilor din numărul total de șomeri a crescut de la 26% în anul 2016, la 60% în anul 2020, trecând prin vârful de 66% corespunzător anului 2019.

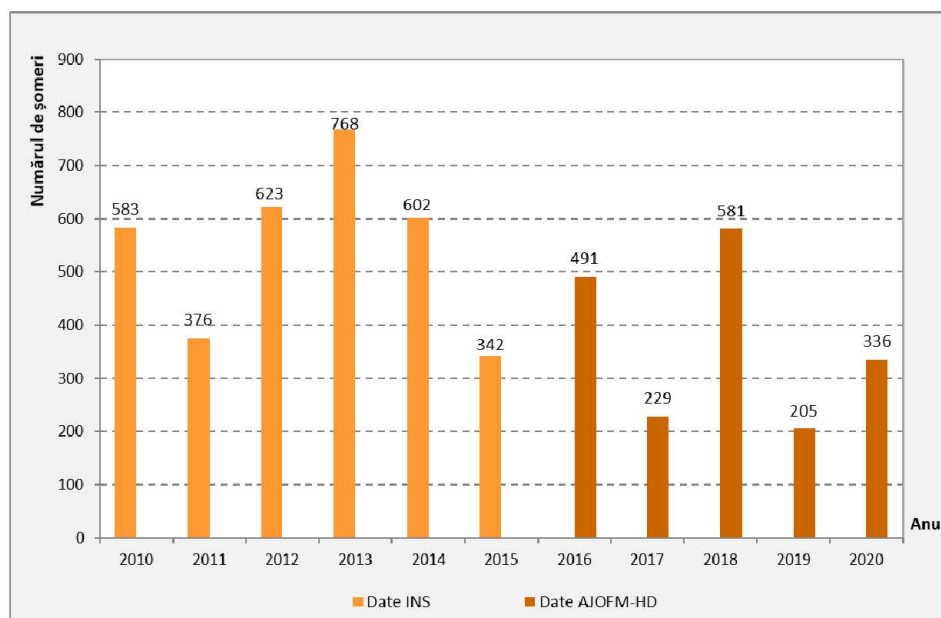

Figura 2.39. Variația numărului de șomeri - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa: INS, Tempo; AJOFM Hunedoara.

Peste 50% din numărul total de șomeri care au fost înregistrați în anul 2020 în Municipiul Brad, se încadrează în grupa de vârstă 40-55 ani (figura 2.40).

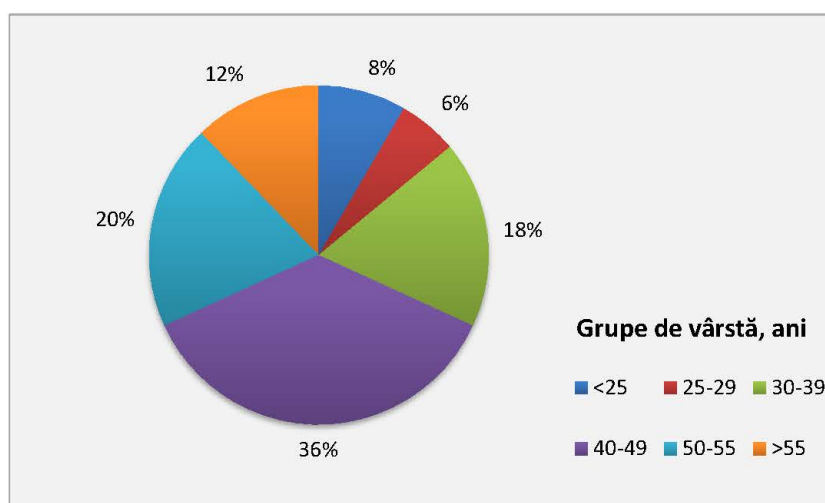

Figura 2.40. Structura șomerilor pe clase de vârstă - Municipiul Brad, 2020. Sursa datelor: AJOFM-HD.

În tabelul de mai jos este prezentată structura detaliată a numărului de șomeri pe grupe de vârstă și niveluri de educație. Se remarcă faptul că 13% dintre șomeri sunt absolvenți de studii superioare, iar 49 de studii liceale sau postliceale.

Tabelul 2.7. Distribuția pe grupe de vârstă și niveluri de instruire - șomeri, 2020.
 Sursa datelor: AJOFM Hunedoara.

Municipiul BRAD	Total	Grupa de vârstă, ani					
		<25	25-29	30-39	40-49	50-55	>55
ȘOMERI (TOTAL)	336	28	19	60	122	66	41
FEMEI	200	20	15	35	62	47	21
Toate formele de indemnizație	245	19	14	49	99	39	25
■ cu nivel de instruire primar, gimnazial și profesional:	129	0	3	21	56	31	18
➤ beneficiari indemnizație de șomaj	81	0	2	12	43	14	10
• din care femei	47	0	2	9	19	10	7
➤ beneficiari indemnizație de șomaj - absolvenți	0	0	0	0	0	0	0
• din care femei	0	0	0	0	0	0	0
➤ șomeri neindemnizați	48	0	1	9	13	17	8
• din care femei	25	0	1	4	6	10	4
■ cu nivel de instruire liceal și postliceal:	165	24	13	27	54	29	18
➤ beneficiari indemnizație de șomaj	119	6	10	26	46	20	11
• din care femei	76	4	7	16	27	16	6
➤ beneficiari indemnizație de șomaj - absolvenți	9	9	0	0	0	0	0
• din care femei	7	7	0	0	0	0	0
➤ șomeri neindemnizați	37	9	3	1	8	9	7
• din care femei	25	7	2	1	6	6	3
■ cu nivel de instruire universitar:	42	4	3	12	12	6	5
➤ beneficiari indemnizație de șomaj	32	0	2	11	10	5	4
• din care femei	14	0	2	5	2	4	1
➤ beneficiari indemnizație de șomaj - absolvenți	4	4	0	0	0	0	0
• din care femei	2	2	0	0	0	0	0
➤ șomeri neindemnizați	6	0	1	1	2	1	1
• din care femei	4	0	1	0	2	1	0

În ultimii ani Municipiul Brad a derulat acțiuni concrete în sprijinul mediului economic și al integrării pe piața muncii a persoanelor din zonele marginalizate. În perioada 2016-2020 a derulat proiectul "Comunitatea Brad - Acceptă sprijinul nostru", care a avut ca scop principal eliminarea discrepanțelor economice și sociale prin sprijinirea a peste 1.000 de persoane, din toate categoriile de vârstă, care locuiesc în zone marginalizate ale Municipiului Brad (în principal, zona numită "Peste Luncoi"). Au fost considerate mai multe direcții generale de acțiune în care au fost abordate probleme locale din domeniul educației, reconversiei profesionale și ocupării forței de muncă, stimulării antreprenoriatului local, sprijinirii persoanelor cu nevoi sociale și medicale, combaterii discriminării de orice fel și îmbunătățirii efective a condițiilor de locuit.

Proiectul, derulat în cadrul unui parteneriat între Asociația non-profit L&C Consulting Hunedoara, Municipiului Brad, S.C. Interlog Com S.R.L. Brad și Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" Brad, a fost finanțat prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020, având o valoare totală de 26.169.068,42 lei (21.948.061,57 lei nerambursabili din Fondul Social European, 3.790.204,07 lei nerambursabili din bugetul național, 430.802,78 lei contribuția beneficiarului).

De asemenea, pentru îmbunătățirea calității vieții și susținerea mediului economic, au fost demarate proiecte de investiții majore care vizează extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere, a rețelelor de apă, canalizare, a infrastructurii educaționale, precum și pentru facilitarea accesului cetățeanului la serviciile publice în format electronic la nivelul Municipiului Brad, finanțate prin fonduri europene și Programul Național de Dezvoltare Locală. Unul dintre cele mai recente proiecte aprobate pentru finanțare prin Programul Operațional Regional 2014-2020 constă în extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public.

2.2.3 Turismul

Sectorul turism prezintă cea mai mare creștere economică din ultimii ani la nivel global. Pentru multe țări, turismul este privit drept unul dintre principalele instrumente pentru dezvoltarea regională, dat fiind faptul că acesta stimulează creșterea orizontală a altor activități economice, precum comerțul sau serviciile.

Patrimoniul natural, coroborat cu moștenirea culturală și istorică a regiunii, prezintă un potențial puternic de valorificare prin promovarea turismului și dezvoltarea infrastructurii specifice în zona Municipiului Brad.

Potrivit datelor publicate de INS, la nivelul Municipiului Brad există 6 pensiuni turistice. În prezent, unitățile de primire turiști oferă o capacitate de 116 locuri/zi. În

ultimii 10 ani, capacitatea de cazare din Municipiul Brad a cunoscut o variație pozitivă, înregistrând în anul 2019 o creștere de aproximativ 11 ori mai mare decât în anul 2010, de la 2.916 locuri/an în anul 2010, la 31.755 locuri/an în anul 2019 (figura 2.41).

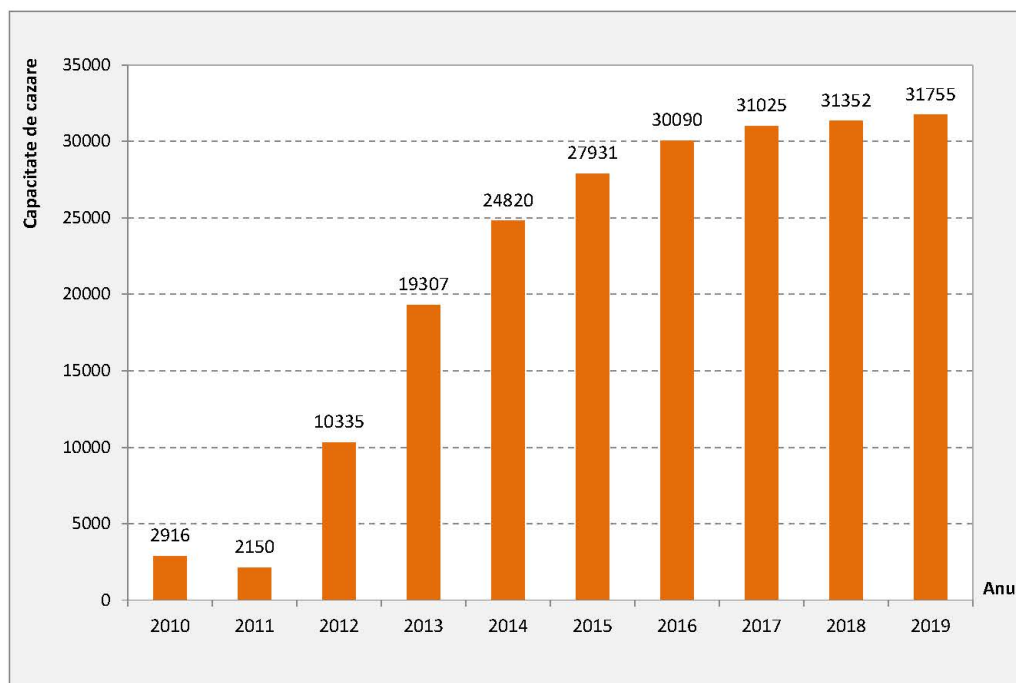

Figura 2.41. Variația capacității de cazare - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
 Sursa: INS, Tempo.

Numărul anual de turiști sosiți în Municipiul Brad în perioada 2010 - 2019 a cunoscut o variație neuniformă în jurul valorii medii de 1.889 turiști/an (figura 2.42). Se observă că valoarea de vârf a acestui indicator a fost înregistrată în anul 2019 (3.535 turiști). Valoarea specifică anului 2019 este cu 53% mai mare față de media anuală.

La nivel lunar se detașează în special a doua jumătate a anului, perioada iunie - decembrie, cu număr maxim de turiști sosiți (figura 2.43).

Numărul de înnoptări ale turiștilor în structuri de primire a crescut foarte mult în anul 2019 față de anul 2010 (figura 2.44), ceea ce indică o dezvoltare semnificativă a turismului în zonă.

Din punct de vedere al distribuției lunare, ca și în cazul numărului de turiști sosiți, se detașează cea de-a doua jumătate a anului (iunie - decembrie) cu număr mai mare de înnoptări în structuri de primire turistică (figura 2.45).

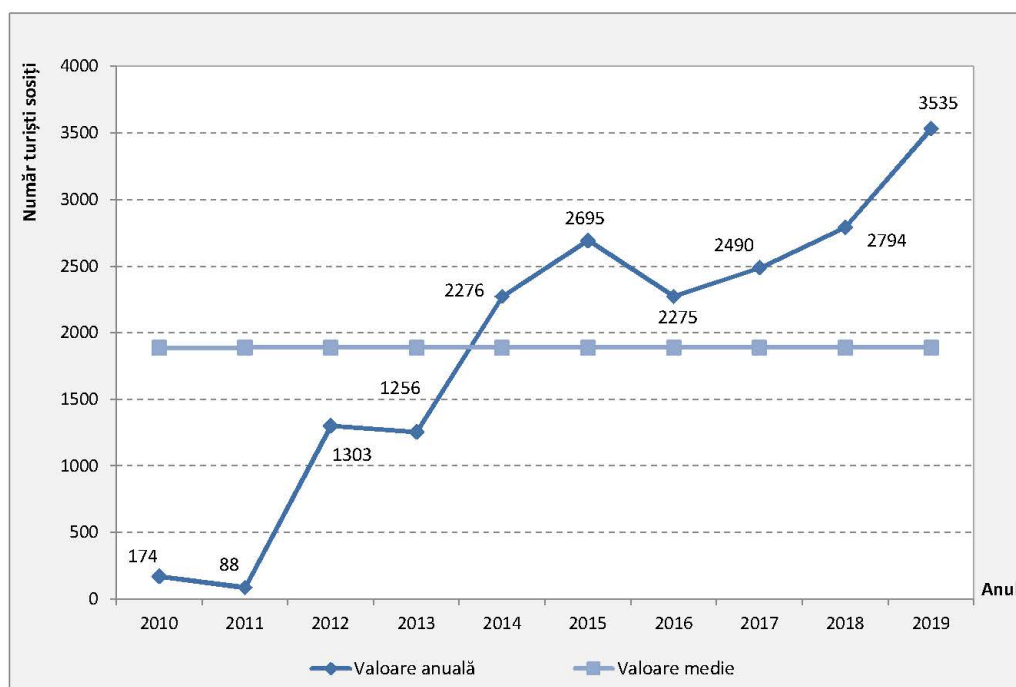

Figura 2.42. Variația numărului de turiști sosiți - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa: INS, Tempo.

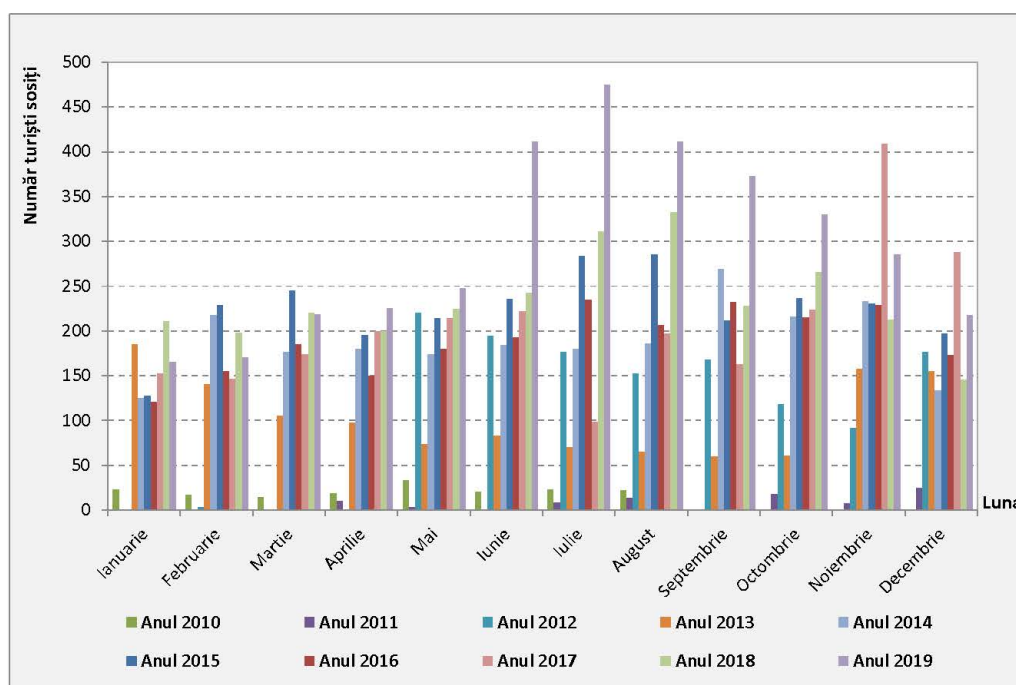

Figura 2.43. Variația numărului de turiști sosiți lunar - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa: INS, Tempo.

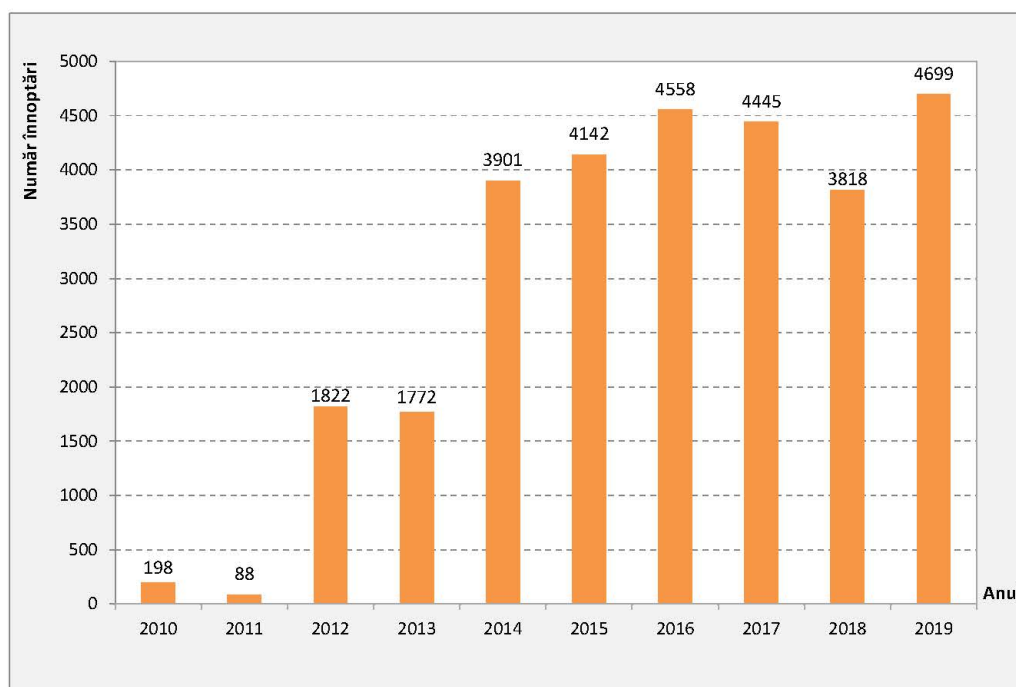

Figura 2.44. Variația numărului de înnoptări - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa: INS, Tempo.

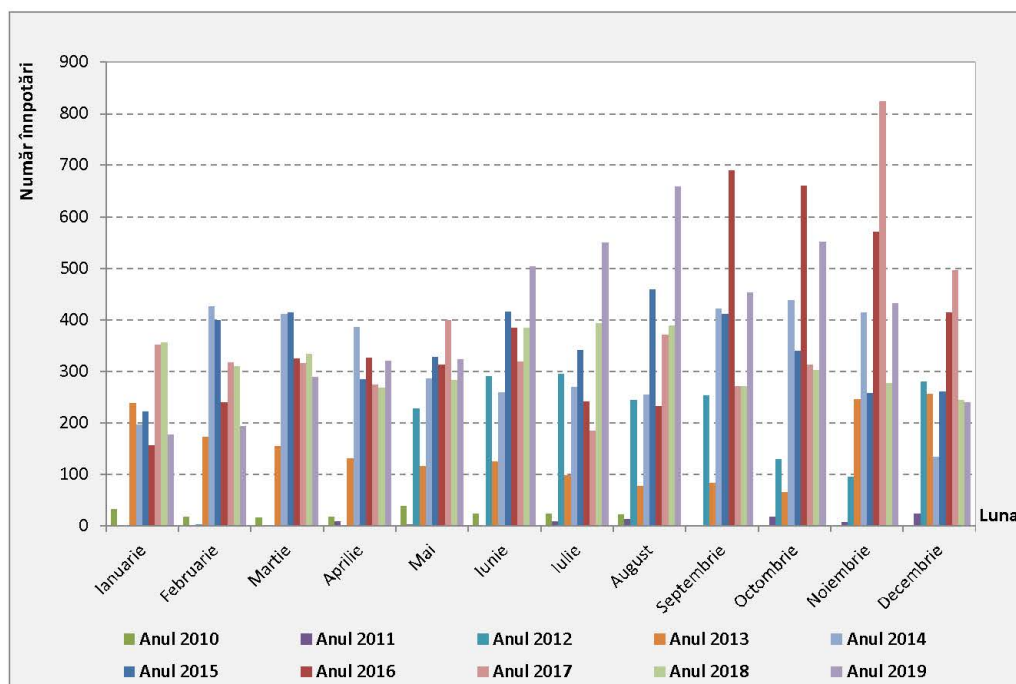

Figura 2.45. Variația înnoptărilor pe luni - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
Sursa: INS, Tempo.

2.2.4 Utilizarea terenurilor

Conform datelor statistice existente, suprafața totală a fondului funciar este de 7.998 ha, din care 47% este ocupată de păduri și altă vegetație forestieră (3.762 ha), urmată de sectorul agricol care ocupă 38% din suprafața totală a fondului funciar. Distribuția terenurilor după modul de folosință este prezentată în figura 2.46. Din totalul suprafeței agricole, cea mai mare parte este ocupată de pășuni (1.688 ha) și terenuri arabile (825 ha), urmate de fânețe (535 ha) și livezi / pepiniere pomicole (2 ha).

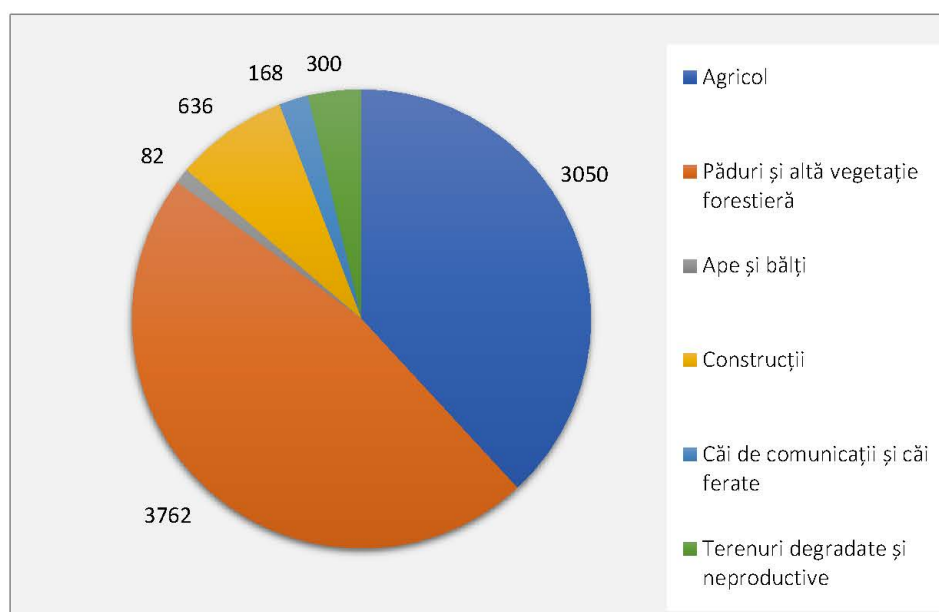

Figura 2.46. Utilizarea terenurilor - Municipiul Brad, 2014. Sursa: INS, Tempo.

Situația prețurilor de vânzare a produselor agricole înregistrate în perioada 2010 - 2019 în Municipiul Brad este prezentată în tabelul următor.

Tabelul 2.8. Prețul de vânzare al produselor agricole, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, TEMPO On-line.

Produse agricole	Lei per kg/litru/buc.									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Orz - orzoaică	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Ovăz	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Porumb	0,88	1,18	1,14	1,08	0,93	0,93	0,95	0,99	0,96	0,98
Fasole boabe (uscată)	6,03	6,71	6,79	8,34	11,16	10,67	10	10	10	10,15
Cartofi timpurii și de vară	1,53	2,09	1,71	2,22	1,54	2,06	2,07	1,92	2,12	3,63

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Produse agricole	Lei per kg/litru/buc.									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cartofi de toamnă	1,31	1,77	1,05	1,65	1,52	1,34	1,68	1,66	1,74	2,47
Conopidă	3,91	3,41	3,89	3,63	3,71	4,51	5,31	4,47	5,7	5,64
Varză albă timpurie și de vară	1,57	1,36	2,5	2,44	1,81	2,08	1,72	2,4	3,43	2,27
Varză de toamnă	2	1,65	1,81	1,59	1,43	2,15	2,61	2,29	2,59	1,97
Salată verde	5,88	5,21	7,44	7,25	5,25	6,38	6,42	6,61	7,75	8,17
Tomate de câmp	4,19	3,07	3,56	3,63	4,99	4,6	4,86	4,71	4,9	5,23
Castraveți de câmp	2,08	1,86	2,17	2,73	2,77	2,74	2,95	3,43	2,88	3,63
Morcovi	2,47	2,57	2,47	2,21	1,87	2,78	2,82	2,59	3,2	3,66
Ceapă uscată	2,29	2,59	2,11	2,1	2,32	2,65	2,73	2,54	3,01	3,73
Fasole pastăi	4,03	4,88	5,75	5,75	4,71	5,78	6,38	6,89	5,92	8,92
Ardei capia	4	3,19	2,96	3,94	4,31	4,41	3,84	4,05	5,13	5
Ardei gras	3,73	3,27	3,9	3,6	3,74	3,77	3,73	3,9	4,79	4,88
Ardei gogoșar	4,54	3,13	3,07	4,13	4,75	4,76	4,66	4,71	6,35	6,25
Vinete	2,13	2,73	2,21	2,53	3,49	2,89	3,95	4,41	3,96	5,13
Usturoi uscat	14,61	19,52	13,19	11,38	10,73	11,13	16,94	19,73	17,73	17,29
Spanac	3,5	3,72	4,06	4,58	3,73	4,85	4,36	4,61	6,8	8,06
Pepeni galbeni	2,63	2,5	2,38	2,58	3,46	2,96	3,42	3,06	3,38	3,29
Pepeni verzi	1,45	1,11	1,5	1,21	1,46	1,58	1,63	1,63	1,63	2,71
Mere	1,93	2,75	3,42	2,93	2,59	2,94	3,26	3,44	4,06	3,84
Pere	2	-	-	-	-	4,54	5,03	6,28	5,65	5,47
Piersici	-	3,76	4,61	4,28	-	4,5	4,83	-	6,25	5
Caise	3,75	5	5,5	5,33	4,17	-	4,79	7	7,67	6
Cireșe	6	6	-	7	7,75	8,75	8	10,88	7	14,75
Vișine	5	6	8	5,67	5,75	6,5	7	-	8	9,25
Prune	2	2,25	2,13	2,17	2,67	2,38	2,25	5	3	4,25
Nuci	15,43	25,13	17,52	20,83	19,82	24,38	24,36	22,92	27,5	23,96
Căpșuni	5,29	6	9	8,55	6,92	5,83	6,98	7,5	9,6	12,5
Struguri de masa	-	2	3,63	3	3,31	3	-	-	-	4,75
Lapte proaspăt de vacă	2,15	2,45	2,44	2,5	2,45	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Ouă de găina	0,66	0,62	0,78	0,71	0,7	0,72	0,75	0,85	0,9	0,75
Miere de albine	16,9	21,21	22	22	22,92	25,28	28,94	29,45	29,84	29,78
Brânză telemea din lapte de vacă	12,75	12,88	13	13	13,06	12,99	14,75	14,98	14,94	14,42
Brânză din lapte de oaie	17,53	17,88	20,25	20,83	20,04	21,08	22,25	22	21,04	19,17

Se observă creșterea prețurilor unitare pentru toate produsele, cu excepția verzei de toamnă. Creșteri de peste 100% s-au înregistrat în cazul alimentelor: cartofi timpurii și de vară, fasole păstăi, vinete, spanac, pere, cireșe, prune, căpșuni.

2.3. Dezvoltare urbană și servicii publice

2.3.1 Profilul spațial și funcțional

Principalele zone funcționale ale unității administrativ-teritoriale și relaționarea dintre acestea reprezintă aspecte esențiale în dezvoltarea urbană.

Municipiul Brad este situat central în Depresiunea Bradului, la 36 km de Deva, pe drumul național DN 76, care își urmează traseul spre Oradea (147 km).

În 1784, Bradul reprezintă centru al luptei țăranilor asupriți conduși de Horia, Cloșca și Crișan. Anul 1848 a situat Bradul în centrul luptelor politice pentru îndeplinirea aspirațiilor naționale, sub conducerea lui Avram Iancu, erou - simbol al localității și zonei.

La 1 aprilie 1927 Bradul a devenit comună urbană (oraș) - în care funcționau toate instituțiile de drept ale statului.

La 1 ianuarie 1930 Bradul a revenit la statutul de comună rurală, situație în care rămâne până la 1 aprilie 1941, când este decretat definitiv oraș (comună urbană).

Perioada 1946-1989 se evidențiază, mai ales, prin instaurarea și consolidarea comunismului, dar și prin aceea că Bradul devine un important centru muncitoresc, cu profil economic industrial.

La data de 17 decembrie 1995 localitatea Brad a devenit municipiu.

Municipiul Brad este clasificat în categoria localităților urbane de rang II, prin clasificarea definită în cadrul legii nr. 351/2001 și unul din polii urbani ai județului Hunedoara.

Resursele subsolului în zona Municipiului Brad sunt formate în principal din aur, argint, zinc, cupru, sulf, cărbune brun și lignit. Mineritul din zona Brad este atestat documentar din anul 21 î.Hr. Din această zonă s-a extras aur din antichitate până în anul 2006. Principalele funcțiuni economice aparțin industriei ușoare (confecții, textile, încălțăminte), serviciilor (comerț, auto, transport, sănătate), agriculturii (culturi de cereale în șesurile Crișului, Luncoiului, Văii Bradului, fânețe și păduri în zona de deal).

Structura unității administrativ-teritoriale Municipiul Brad este formată din localitatea componentă Brad și satele aparținătoare Mesteacăn, Potingani, Ruda-Brad, Țărățel și Valea Bradului (figura 2.47).

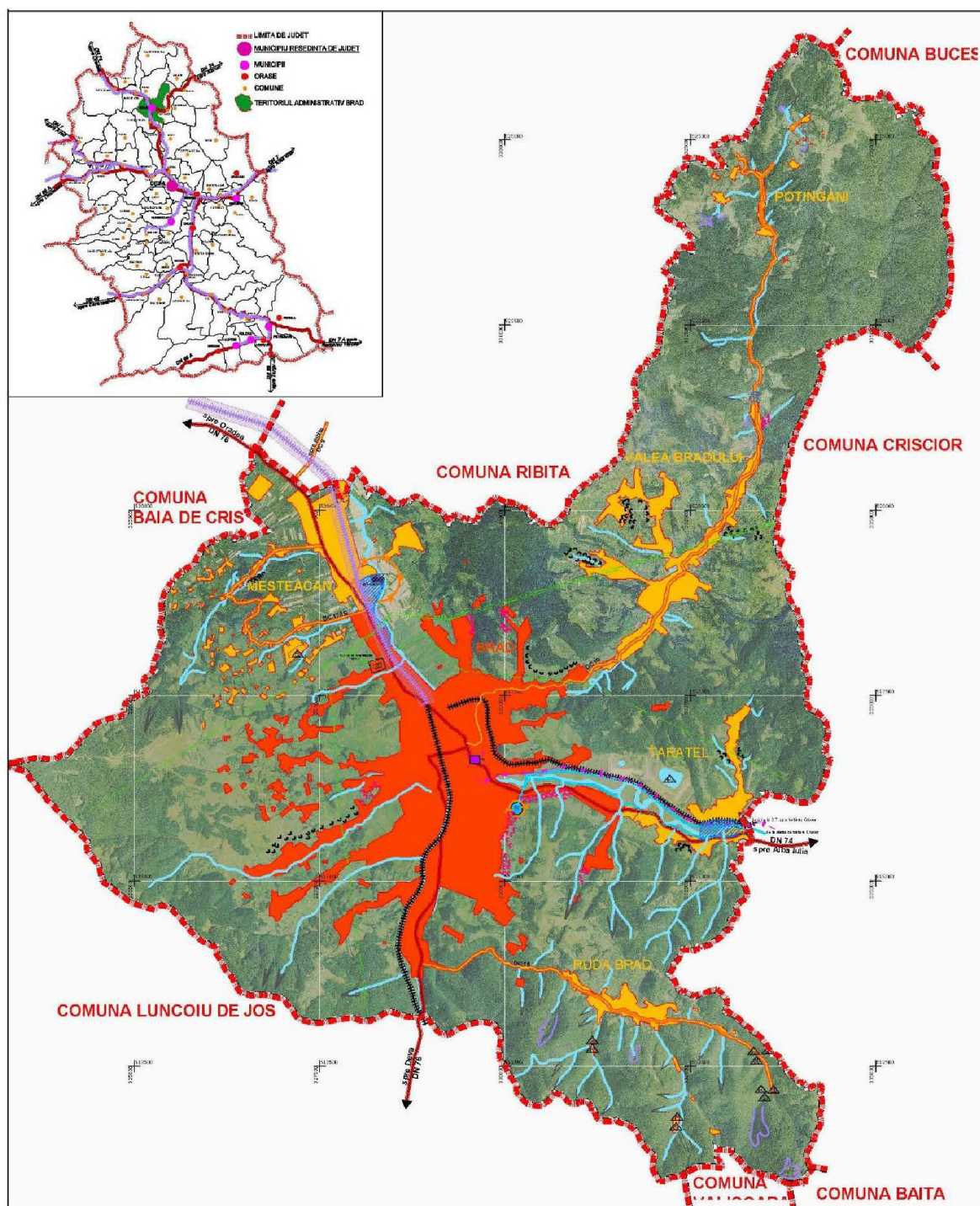

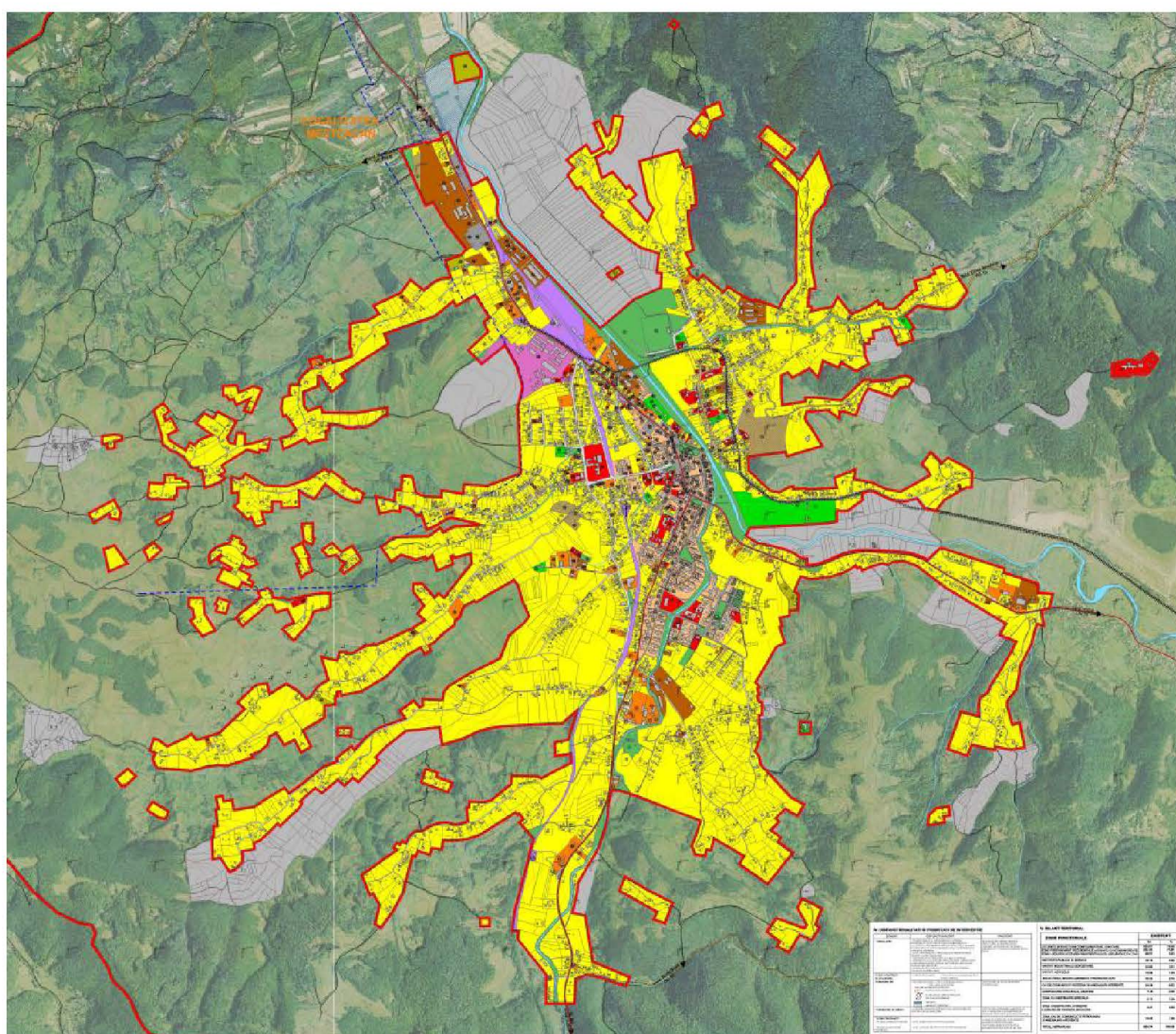
Figura 2.47. Distribuția spațială a localităților - Municipiul Brad.
Sursa: PUG al Municipiului Brad.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

2.3.2 Locuire

Conform Planului Urbanistic General, suprafața de 825,77 hectare care se regăsește în zona urbană Brad este ocupată preponderent de locuințe individuale (71,92%) și colective (5,14%). Restul teritoriului este reprezentat de căi de comunicații rutiere, și amenajări aferente (8,66%), instituții publice și servicii (4,32%), spații verzi, sport-agrement, protecție + ape (3,98%), unități industriale - depozitare (2,50%), zona căi de comunicație feroviară și amenajări aferente (1,93%), gospodărie comunală, cimitire (0,89%), zona construcții aferente lucrărilor tehnico-edilitare (0,47%), utilități agricole (0,19%). În figura următoare sunt evidențiate funcțiunile de utilizare a teritoriului.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Figura 2.48. Funcțiuni de utilizare a teritoriului - zona urbană Brad.

Sursa: PUG al Municipiului Brad.

Fondul de locuințe din Municipiul Brad a înregistrat o evoluție crescătoare în ultimul deceniu, de la 6.864 la 7.272 locuințe (figura 2.49). Aproximativ 3,6% dintre locuințe se află în proprietate publică. Se observă că în perioada 2010-2019 s-a înregistrat o creștere cu 5,94% a numărului total de locuințe, în timp ce la nivel județean, în aceeași perioadă, fondul de locuințe a crescut cu 2,63%, de la 195.724 în anul 2010, la 200.878 unități locative în anul 2019.

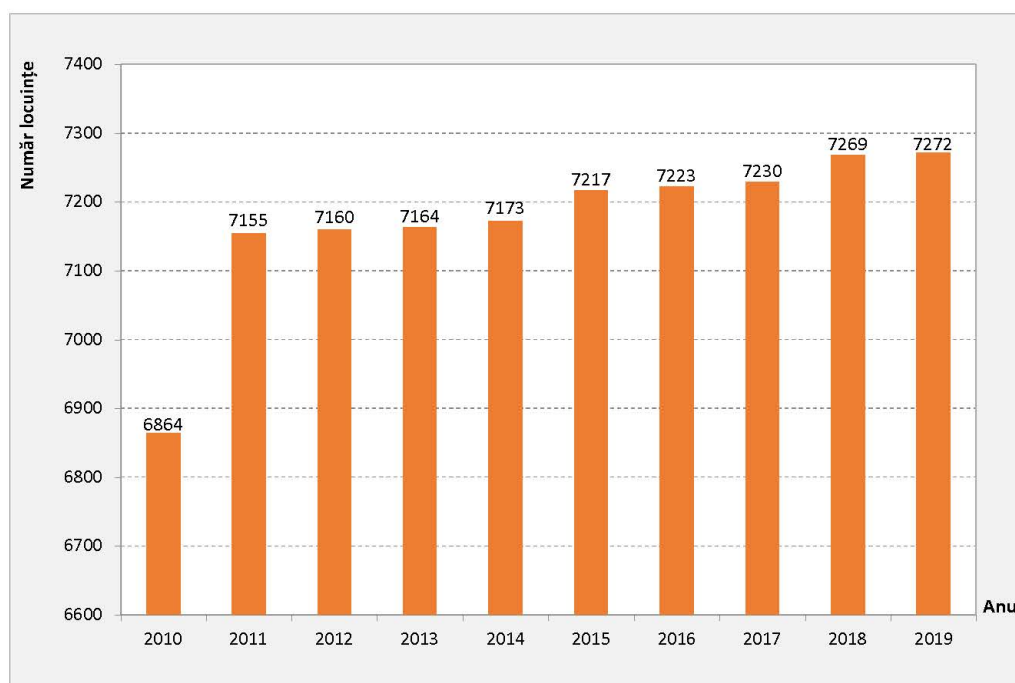

Figura 2.49. Variația numărului de locuințe - Municipiul Brad, 2010-2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Suprafața locuibilă corespunzătoare a fondului de locuințe din Municipiul Brad în anul 2019 a fost de 315.809 m² (arie desfășurată), reprezentând o creștere de 27% față de valoarea înregistrată în anul 2010 (248.823 m² arie desfășurată). Această variație este puțin mai accentuată față de cea manifestată la nivel județean, unde suprafața totală

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

locuibilă în aceeași perioadă a crescut cu 21%. Cunoscând numărul de locuințe înregistrate anual și suprafața locuibilă aferentă, s-a determinat variația suprafeței medii a locuințelor. Se constată că în ultimii 10 ani a crescut considerabil suprafața medie a locuințelor din Municipiul Brad (cu 20%), de la 36,25 m² în anul 2010, la 43,43 m² în anul 2019 (figura 2.50). În anul 2019, suprafața medie a locuințelor din Municipiul Brad a fost de 43,43 m², iar în județul Hunedoara de 43,10 m². Această variație pozitivă poate fi asociată dezvoltării de locuințe individuale noi, a căror suprafață este mult mai mare față de cea a apartamentelor din cadrul blocurilor.

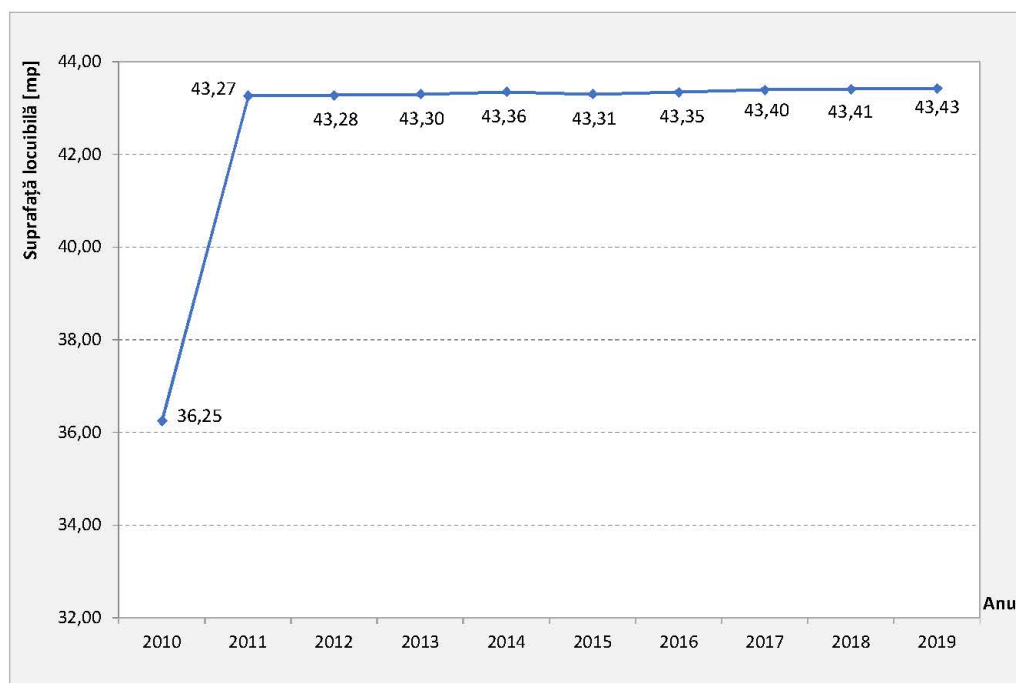

Figura 2.50. Variația suprafeței medii a locuințelor din Municipiul Brad, 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Creșterea suprafeței locuibile a fondului de locuințe se reflectă în spațiul de locuit care revine în medie fiecărui locuitor, indicator a cărui valoare în perioada 2010-2019 a crescut cu 40%, de la 14,65 m²/persoană în anul 2010, la 20,44 m²/persoană în anul 2019 (figura 2.51). Ca și în cazul indicatorilor de mai sus, creșterea accentuată s-a produs între 2010 și 2011. Variația se înscrie în tendința înregistrată la nivel județean, însă valorile specifice Municipiului Brad sunt superioare celor aferente județului Hunedoara. Valorile indicatorilor de calitate a locuirii au fost îmbunătățite ca urmare a construirii de locuințe noi (figura 2.52). Conform datelor statistice existente, în perioada 2010-2019 au fost finalizate 184 locuințe. Se detașează anul 2010 când au fost recepționate 60 de locuințe, dintre care 50 din fonduri publice. Din fonduri private s-au realizat în medie 9,6 locuințe noi pe an.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

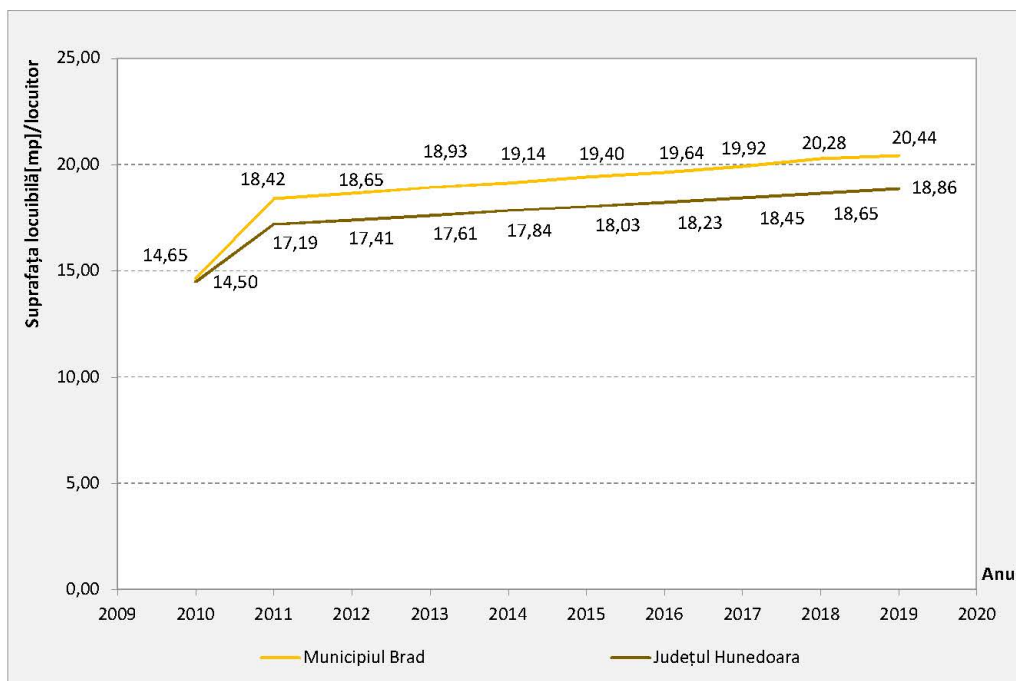

Figura 2.51. Variația suprafeței medii locuibile / locuitor - Municipiul Brad, 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

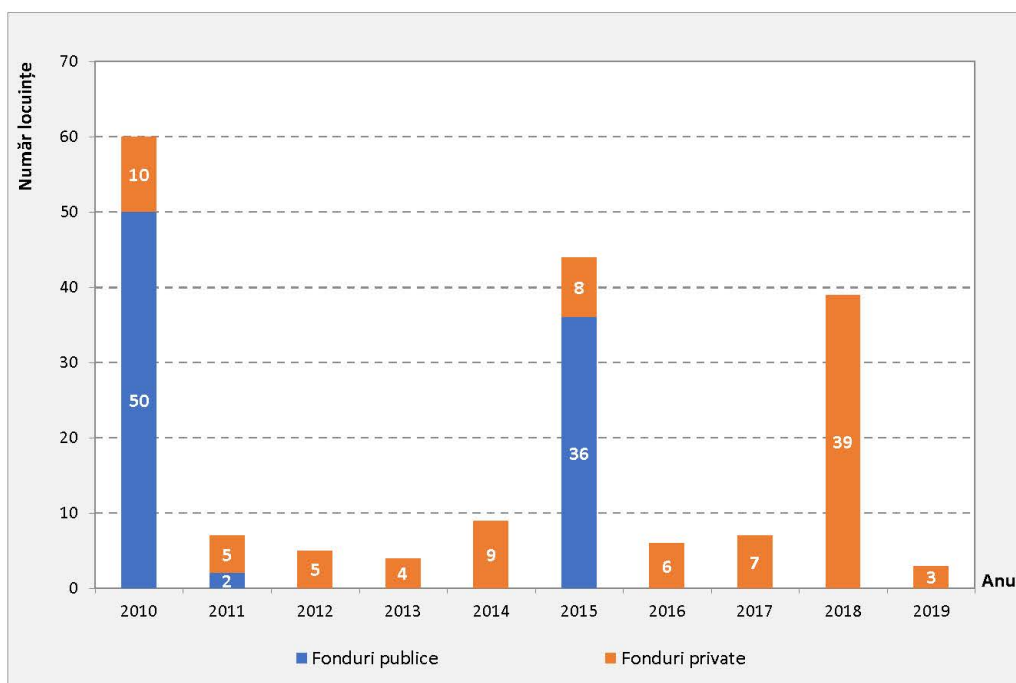

Figura 2.52. Variația numărului de locuințe noi - Municipiul Brad, 2010 - 2019.
Sursa datelor: INS, TEMPO On-line.

În figura următoare este reprezentat numărul autorizațiilor de construire eliberate.

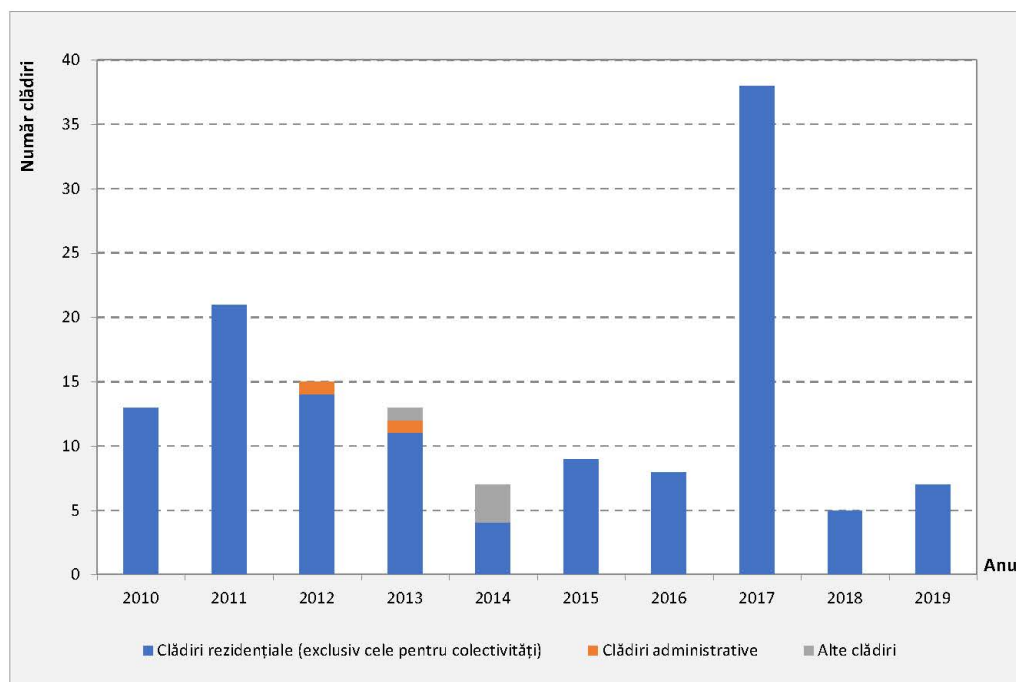

Figura 2.53. Variația numărului de autorizații de construire emise - Municipiul Brad, 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, TEMPO On-line.

Din figura de mai sus, se constată că numărul de autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități) a variat în plaja 4 - 38 autorizații, valoarea maximă fiind înregistrată în anul 2017, iar valoarea minimă în anul 2014.

Accesul cetățenilor la locuințe de calitate este un drept fundamental, iar dinamica fondului locativ poate indica atât gradul de accesibilitate al locuințelor, cât și atractivitatea anumitor zone pe piața imobiliară și un eventual fenomen de expansiune necontrolată sau dispersie, atunci când dinamica suprafeței locuibile este coroborată cu dinamica demografică.

Disfuncția principală a fondului de locuințe din Municipiul Brad este dată de starea tehnică a acestora, caracterizată de un nivel redus al eficienței energetice. Pentru îmbunătățirea condițiilor de igienă și confort termic, reducerea pierderilor de căldură și a consumurilor energetice, reducerea costurilor de întreținere pentru încălzire și apă caldă de consum, reducerea emisiilor poluante generate de producerea, transportul și consumul de energie, îmbunătățirea valorii arhitecturale, ambientale și de integrare cromatică în mediul urban, se va avea în vedere dezvoltarea de proiecte de reabilitare termică a locuințelor.

2.3.3 Spațiul public

Spațiile publice din Municipiul Brad se regăsesc cu precădere în zona urbană, fiind reprezentate de parcuri, zone verzi, scuaruri, piețe, locuri de joacă pentru copii, bulevarde și străzi cu zone pietonale generoase, mărginite de obiective de interes. Mare parte a spațiilor publice este ocupată de spații verzi. Conform datelor existente, spațiile verzi¹ din Municipiul Brad acoperă 33 hectare. Raportând această suprafață la populația după domiciliu (15.454 persoane) din anul 2019, rezultă că suprafața de spații verzi care revine unui locuitor este de 21,6 m². În ipoteza în care se consideră doar locuitorii din zona urbană (aproximativ 77,8% din numărul total de locuitori²), această valoare este de 24,92 m². Se constată că suprafața spațiilor verzi care revine unui locuitor este sub valoarea minimă impusă de normele europene de 26 m²/locuitor, valoare care a fost transpusă în legislația națională (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114 din 17 octombrie 2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului*).

Spațiile publice, ca mediu de recreere, constituie un element central al calității vieții, în special pentru persoanele cu mobilitate redusă, precum copiii sau persoanele vârstnice. În funcție de configurarea și calitatea amenajărilor, utilizarea acestor suprafețe poate să satisfacă o serie diversă de necesități la nivel urban.

Spațiile publice se împart în trei categorii principale:

- Spații publice de tip suprafață: spații publice ample, cu rol de coagulare, care reprezintă puncte de atracție la nivelul orașului, precum parcurile, grădinile publice sau centrul civic;
- Spații publice punctuale: de dimensiuni reduse (mai puțin de 3 ha), preponderent de interes local, precum scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii, care preiau rolul unor dotări de proximitate, importante în calitatea locuirii din cartiere;
- Spații publice liniare: elemente de legătură între punctele de atracție ale unui oraș, precum zonele pietonale, bulevardele, străzile amenajate cu mobilier urban pentru activități de odihnă sau socializare.

¹ Suprafața spațiilor verzi se referă la suprafața spațiilor verzi amenajate sub formă de parcuri, grădini publice sau scuaruri publice, parcele cu pomi și flori, păduri, cimitirele, terenurile bazelor și amenajărilor sportive în cadrul perimetrelor construibile ale localităților. Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Județul Hunedoara - 2019.

² Conform datelor publicate de INS.

Spațiile libere plăcute și arboretul înfrumusețează aspectul exterior al unui oraș și structurează spațiul urban. Îmbunătățesc nivelul imaginii orașului și al atractivității pentru locuire. Potrivit Ghidului de bună practică pentru administrarea spațiilor verzi elaborat de Asociația peisagiștilor din România în cadrul Programului de cooperare elvețiano - român, funcțiile și beneficiile spațiilor verzi sunt multiple, fiind structurate în următoarele categorii principale:

- **Funcții de mediu și ecologice:**
 - Reducerea efectelor negative ale temperaturilor crescute și a schimbărilor climatice;
 - Îmbunătățirea calității aerului;
 - Reducerea riscului inundațiilor și îmbunătățirea calității apei;
 - Reducerea poluării fonice;
 - Beneficii pentru biodiversitate.
- **Funcții sociale:**
 - Furnizarea de spații și facilități pentru agrement și recreere;
 - Facilitarea contactului social și a comunicării;
 - Îmbunătățirea accesului la mediul natural și experimentarea naturii;
 - Influențarea pozitivă a sănătății psihice, fizice și a bunăstării.
- **Funcții structurale și simbolice:**
 - Îmbunătățirea articulării, divizării și conectării zonelor din țesutul unei localități;
 - Îmbunătățirea lizibilității localităților;
 - Stabilirea sentimentului locului;
 - Îmbunătățirea promovării identității, semnificațiilor și valorilor.
- **Funcții economice:**
 - Creșterea valorii proprietăților;
 - Generarea de venituri și locuri de muncă;
 - Generarea de venituri și locuri de muncă din turism;
 - Reducerea costurilor pentru energie.

Având în vedere că regenerarea urbană este o prioritate la nivel european și o direcție de acțiune finanțabilă din fonduri externe nerambursabile (Fondul European de Dezvoltare Regională și Mecanismul de Redresare și Reziliență) cu un buget estimat de 1,5 mld. Euro, autoritățile publice trebuie să adopte o abordare proactivă în

identificarea oportunităților de regenerare de la nivelul orașelor pe care le reprezintă sau de la nivelul zonelor metropolitane din care fac parte, caz în care proiectele se pot dezvolta în parteneriat cu consiliile județene.

Intervențiile asupra spațiului public trebuie gândite într-o viziune de ansamblu, pentru a evita intervențiile punctuale și a maximiza impactul investițiilor asupra tuturor nivelurilor ierarhice (municipal, cartier, punctual), având în permanență ca scop îmbunătățirea calității vieții.

Regenerarea urbană constituie ansamblul de activități care presupun modernizarea, reabilitarea, extinderea, transformarea unor spații urbane degradate, slab utilizate sau în abandon, precum și reabilitarea, consolidarea și modernizarea clădirilor și a altor edificii de utilitate publică degradate pentru a fi utilizate în scopul desfășurării unor activități de interes public, având ca efect direct îmbunătățirea cadrului fizic a zonelor urbane degradate, dinamica socio-economică a mediului urban, atractivitatea pentru investiții private, creșterea standardelor calității vieții urbane.

Lista completă a spațiilor eligibile pentru regenerare urbană, prin proiecte finanțabile din fonduri externe nerambursabile, conform ordonanței de urgență ce reglementează măsurile pentru aceste proiecte, include³:

- zonele centrale;
- zonele istorice și zonele construite protejate;
- spațiile publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, ansambluri de locuințe sau zone cu locuințe de tip condominiu;
- zona autogărilor și gărilor centrale și secundare, feroviare și portuare, situate în interiorul sau la limita localităților urbane, indiferent dacă sunt în uz, abandonate sau au altă destinație;
- falezile, malurile și insulele râurilor, fluviilor și lacurilor din interiorul localităților urbane;
- haldele de steril și depozitele de deșeuri închise de pe raza localităților urbane;
- zonele rezidențiale periferice destructurate, zonele de blocuri degradate și așezări informale din mediul urban;
- siturile industriale dezafectate, zonele cu infrastructuri majore dezafectate, situri militare dezafectate;

³ Ordonanță de urgență a Guvernului privind stabilirea unor măsuri pentru proiectele de regenerare urbană finanțabile din fonduri externe nerambursabile, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

- grădinile și parcurile publice urbane, parcurile dendrologice, grădinile botanice;
- piețele agroalimentare urbane.

În ansamblu, regenerarea urbană are ca scop îmbunătățirea cadrului fizic, al vitalității și dinamicilor socio-economice din mediul urban, prin modernizarea, reabilitarea sau extinderea unor spații sau clădiri neperformante, degradate, slab utilizate sau abandonate, cu scopul creșterii atractivității orașului și a calității vieții urbane.

Siguranța în spațiile publice este un factor important în creșterea nivelului de activitate fizică a cetățenilor, incluzând rata infracționalității, dar și iluminatul public sau aspecte legate de trafic. Un mediu neprietenos, perceput ca fiind nesigur, va încuraja oamenii să rămână inactivi și să stea în casă, iar traficul este principalul motiv pentru care părinții se tem să își lase copiii să se joace în aer liber.

Copacii și spațiile verzi întăresc percepția spațiilor ca fiind sigure și conduc la o activitate fizică mai accentuată. În același timp, cu cât sunt mai puțini oameni în spațiile publice, cu atât zona este percepută ca fiind ostilă, descurajând mersul pe jos. Astfel, investițiile în calitatea spațiilor publice pot genera o mai mare utilizare a acestora și îmbunătățirea percepției cu privire la siguranță.

Îmbunătățirea calității spațiilor publice și creșterea suprafeței de spațiu verde care revine fiecărui locuitor pot fi realizate prin revitalizarea terenurilor libere neproductive, respectiv prin valorificarea resurselor de teren disponibile în mediul urban în vederea amenajării unor scuaruri, piațete sau chiar grădini și prin amenajarea malurilor Râului Crișul Alb și Pârâului Luncoi. De asemenea, pentru o bună gestionare a acestora, este necesară actualizarea periodică a Registrului spațiilor verzi.

Pentru punerea în valoare a zonei centrale, se recomandă aplicarea unei politici integrate de regenerare urbană. În cazul zonelor de locuințe colective, miza cade pe reconfigurarea spațiilor interstițiale prin amenajarea unor parcări colective și utilizarea resurselor de teren pentru spații publice de interes comunitar.

2.3.4 Infrastructură și activități culturale, sportive și de agrement

Județul Hunedoara este o zonă în care istoria, cultura și tradiția își pun amprenta asupra vieții sociale.

În Lista monumentelor istorice 2015 - Județul Hunedoara publicată de Ministerul Culturii în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113 bis/15.02.2016 sunt înscrise

un număr de 518 obiective care reprezintă monumente și situri arheologice, monumente istorice, ansambluri urbane, monumente de for public și monumente memoriale. Dintre acestea se remarcă Situl Arheologic Sarmizegetusa din satul Grădiște de Munte, Comuna Orăștioara de Sus cuprins în patrimoniul UNESCO. Sarmizegetusa Regia a fost capitala și cel mai important centru militar, religios și politic al statului dac înainte de războaiele cu Imperiul Roman. A fost nucleul unui sistem defensiv strategic format din șase fortărețe dacice din Munții Orăștiei, folosit de Decebal pentru apărare contra cuceririi romane. După cucerirea Daciei și înglobarea ei în Imperiul Roman, capitala a fost mutată la Ulpia Traiana (Sarmizegetusa), aflată la peste 40 de km depărtare.

Cetatea de pe Dealul Grădiștei este cea mai mare dintre fortificațiile dacice. Aflată pe vârful unei stânci, la 1.200 de metri înălțime, fortăreața a fost centrul strategic al sistemului defensiv dac din Munții Orăștiei și cuprindea șase citadele.

Fortăreața, un patrater alcătuit din blocuri masive de piatră, a fost construită pe cinci terase, pe o suprafață de aproximativ 30.000 m². Sarmizegetusa conținea de asemenea o zonă sacră. Printre cele mai importante și mai mari sanctuare circulare dacice se află și Calendarul Circular.

Conform Listei monumentelor istorice 2015 - Județul Hunedoara, în Municipiul Brad se regăsesc 17 obiective istorice (tabelul 2.9).

Tabelul 2.9. Lista monumentelor istorice din Municipiul Brad, 2015.

Sursa datelor: Ministerul Culturii.

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă
1	HD-I-s-B-03162	Situl arheologic "Treptele romane"	Sat aparținător Ruda-Brad, Municipiul Brad	-
2	HD-II-a-B-20927	Linia ferată industrială cu ecartament îngust Brad-Crișcior	Municipiul Brad și Comuna Crișcior	-
3	HD-II-m-B-20927.01	Linia ferată industrială cu ecartament îngust Municipiul Brad	Municipiul Brad	-
4	HD-II-s-B-03263	Centrul istoric al orașului	Municipiul Brad	Str. Republicii, Moșilor, Cloșca, Zărandului, Independenței, Horea
5	HD-II-a-B-03263.04	Ansamblul urban "Str. Cloșca"	Municipiul Brad	Str. Cloșca 1-15
6	HD-II-m-B-03264	Casă	Municipiul Brad	Str. Decebal 27

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă
7	HD-II-a-B-03263.01	Ansamblul urban "Str. Horea"	Municipiul Brad	Str. Horea 5-33, 10-32
8	HD-II-m-B-03265	Gara Brad	Municipiul Brad	Str. Iancu Avram 52
9	HD-II-a-B-03263.05	Ansamblul urban "Str. Independenței"	Municipiul Brad	Str. Independenței 3-9, 17, 4-10
10	HD-II-m-B-03266	Biblioteca municipală "Gheorghe Pârvu"	Municipiul Brad	Str. Independenței 3
11	HD-II-m-B-03267	Sediul Societății "Mica", azi Casa de Cultură	Municipiul Brad	Str. Independenței 7
12	HD-II-m-B-03268	Colegiu Național "Avram Iancu"	Municipiul Brad	Str. Liceului 18
13	HD-II-a-B-03263.06	Ansamblul urban "Str. Moșilor"	Municipiul Brad	Str. Moșilor 2-22; 17-23
14	HD-II-a-B-03263.03	Ansamblul urban "Str. Republicii"	Municipiul Brad	Str. Republicii 13-17; 18
15	HD-II-a-B-03263.02	Ansamblul urban "Str. Zarandului"	Municipiul Brad	Str. Zarandului 16-22
16	HD-III-m-B-03481	Bustul lui Crișan	Municipiul Brad	Str. Liceului 18, în curtea liceului "Avram Iancu"
17	HD-IV-m-B-03495	Troiță	Sat aparținător Mesteacă, Municipiul Brad	Parcarea de lângă DN 79

Situl arheologic "Treptele romane" reprezintă una dintre cele mai vechi galerii ale minelor de aur din Munții Apuseni. Galeria "12 Apostoli", care are o lungime de 180 m, a fost executată din daltă în urmă cu aproximativ 2000 de ani. La capătul galeriei subterane se află treptele construite pe vremea ocupației romane în Dacia. Accesul în galerie (figura 2.54) se realizează din DC 16, în localitatea Ruda Brad.

Figura 2.54. Monument istoric "Treptele Romane".

Obiectivul este amplasat pe "Drumul Aurului" - un traseu de aproximativ zece kilometri, care pornește de la Muzeul Aurului din Brad, un muzeu unic în Europa, continuă pe valea Musariu unde se află "Treptele Romane", urcă la Biserica 12 Apostoli din Ruda, coboară spre fosta exploatare auriferă Gura Barza, iar în final, din Crișcior turiștii sunt invitați să circule cu mocănița pe linia ferată Brad - Crișcior, monument istoric, de asemenea (figura 2.55).

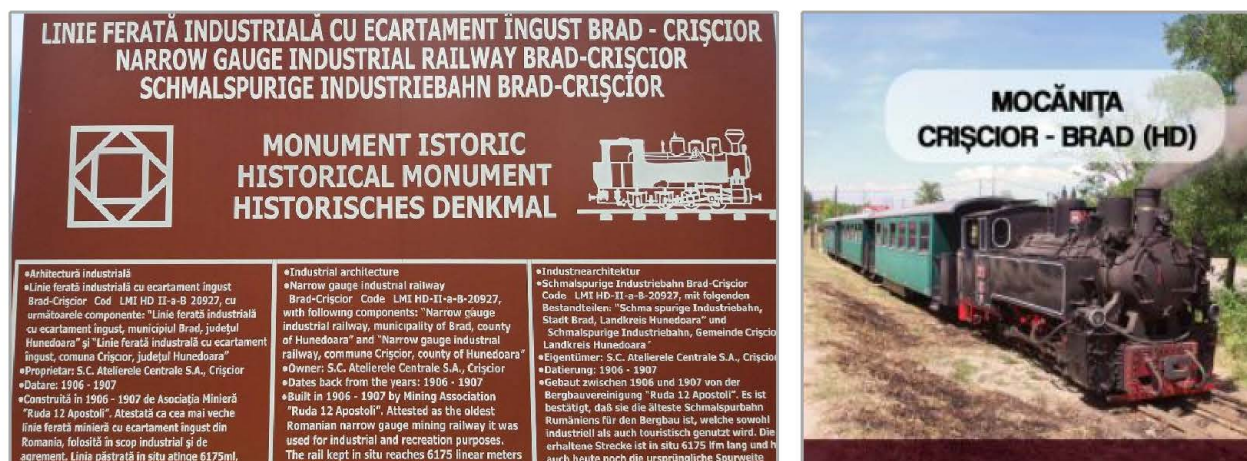

Figura 2.55. Monument istoric "Linia ferată industrială cu ecartament îngust Brad-Crișcior". Sursa: www.cfi.ro.

Finalul traseului "Drumul Aurului" este stația de cale ferată Brad, a cărei clădire este, de asemenea, monument istoric (figura 2.56).

Figura 2.56. Monument istoric "Gara Brad".

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Centrul istoric al Municipiului Brad, care concentrează ansamblurile urbane Republicii, Moșilor, Cloșca, Zarandului, Independenței, Horea, prezintă un potențial turistic ridicat, în special prin prezența Muzeului Aurului, obiectiv unic în Europa deoarece adăpostește unele dintre cele mai spectaculoase exponate din aur nativ cum ar fi: steagul dacilor, șopârlele din aur și un cristal pentagonal, unic în lume. Încă un element important care definește muzeul ca unic este că niciunul dintre exponate nu a fost prelucrat de vreun meșter aurar sau bijutier.

Colecția Muzeului Aurului, fondat în urmă cu 100 de ani, cuprinde:

- obiecte arheologice descoperite în zona Brad - Crișcior care dovedesc existența omului în urmă cu 5000 de ani și a unei activități de extragere a aurului de 2000 de ani. Uneltelor și obiectelor vechi folosite la extragerea și prelucrarea minereului aurifer, specifice ultimelor două secole, li se alătură și imagini fotografice sugestive privind aceste activități;
- aurul într-o ipostază inedită, aceea de minereu: fin dispersat, liber sau concreșcent cu alte minerale, lamele, filamente, dendrite, granule și rarele combinații chimice naturale ale aurului cu telurul, între care silvanit și nagyagyt, care s-au identificat pentru prima dată în lume în zăcămintele din Munții Apuseni;
- zăcămintele din zona Bradului, forme spectaculoase care sugerează vizitatorului plante, animale sau alte obiecte: frunze, flori, șarpe, cățel, aripi de pasăre, tun, harta României;
- 800 exponate provenind din foarte multe țări, organizate pe criterii științifice: noțiuni generale despre minerale, geneza acestora, proprietăți fizice după care pot fi determinate, compoziție chimică: sulfuri metalifere, săruri halogenate, oxizi, săruri oxigenate (carbonați, sulfati, silicați, etc). Câteva dintre aceste minerale au fost identificate pentru prima oară în lume în zăcămintele din România.

În prezent, Muzeul este administrat de Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului "Minvest" S.A. Deva, ceea ce constituie o disfuncție din punct de vedere al posibilităților de promovare la nivel local, într-o abordare integrată cu celelalte obiective culturale ale zonei, cum ar fi Muzeul de Etnografie Brad. Acesta cuprinde exponate reprezentative pentru etnografia Țării Zarandului. Este reprezentativ pentru identitatea culturală a orașului Brad și a întregului ținut zărandean, având o colecție de aproximativ 1800 piese din lemn, metal, textile, ceramică, foto, din care peste 120 piese de patrimoniu cultural național. Expoziția de bază este structurată în registrele profan (așezări, ocupații, sate specializate, interior țărănesc, port popular) și sacru (colțul sacru al locuinței, icoane, produse artistice cu însemne creștine).

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Ținând cont de contextul cadrului natural, cultural și istoric al județului Hunedoara, Municipiul Brad se poate concentra din punct de vedere cultural pe încurajarea sinergiilor dintre artă și diferite instituții culturale, precum și pe investiții în infrastructura culturală și cea pentru industrii creative. Încurajarea industriilor creative nu are impact doar în zona culturală, ci și în cea economică. Mai mult, poate fi o alternativă de menținere a tinerilor în oraș.

Casa de Cultură Brad desfășoară activități culturale specifice (organizare de cursuri, activități artistice, etc). Sub coordonarea acesteia funcționează Ansamblul Folcloric Doina Crișului, care de-a lungul timpului a participat la festivaluri și concursuri naționale și internaționale, promovând cultura locală.

Biblioteca Municipală "Gheorghe Pârvu" reprezintă o parte importantă a patrimoniului cultural, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea personală, deoarece oferă alternativa de petrecere a timpului liber în scop educativ.

Pe baza datelor existente în baza de date INS Tempo Online, numărul de biblioteci și activitatea acestora la nivelul Municipiului Brad și a Județului Hunedoara în anul 2019 sunt prezentate în tabelul următor. Se observă că în Municipiul Brad numărul volumelor eliberate reprezintă 30% din numărul total al volumelor existente în biblioteci, în timp ce la nivel județean același indicator are valoarea de numai 21%.

Tabelul 2.10. Situația consumului cultural în bibliotecile din municipiu și județ, 2019.
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Teritoriul	Biblioteci	Volume existente în biblioteci	Cititori	Volume eliberate	Personalul angajat în biblioteci
Municipiul Brad	6	109.638	1.813	32.872	5
Județul Hunedoara	166	2.716.473	55.119	569.056	162

În perioada 2010-2019 s-a înregistrat reducerea numărului de volume existente în biblioteci, de la 126.499 volume în anul 2010, la 109.638 volume în anul 2019 (figura 2.57).

Consumul cultural, exprimat prin numărul de cititori și numărul volumelor de carte eliberate de biblioteci este evidențiat în figurile 2.58 și 2.59. Numărul maxim de cititori a fost înregistrat în anul 2011, iar cel minim în anul 2019. În intervalul 2011-2019. Valoarea anuală a numărului de cititori a variat în jurul mediei de 2.037.

În ceea ce privește numărul volumelor eliberate de biblioteci în perioada 2011-2019, se constată că valoarea maximă a fost atinsă în anul 2012 (45.577 volume), în timp ce valoarea minimă este specifică anului 2016 (27.196 volume).

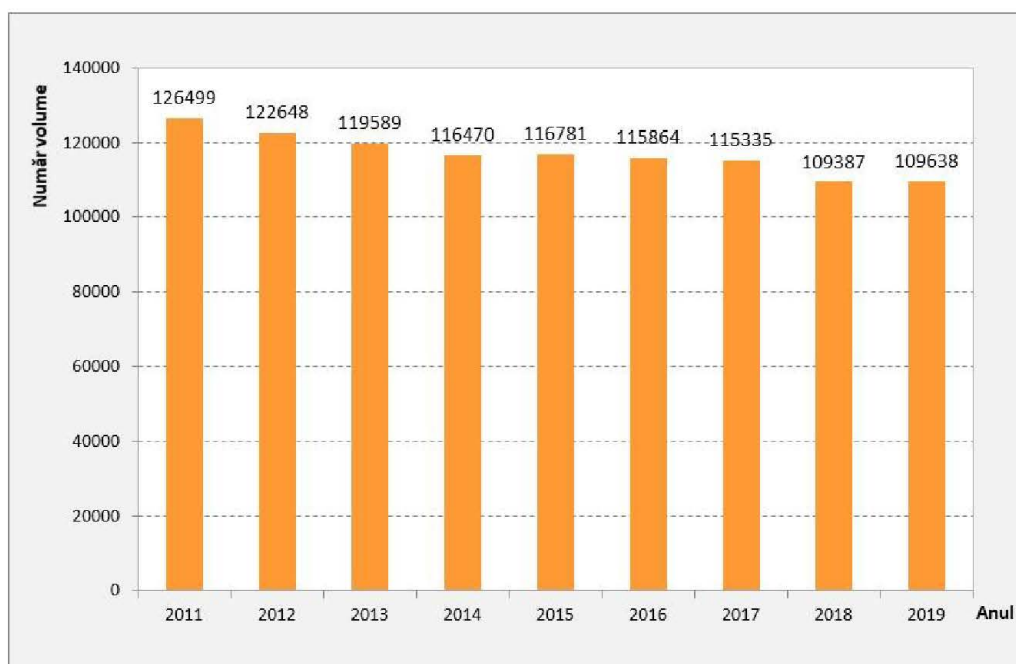

Figura 2.57. Variația numărului de volume existente în bibliotecile din Municipiul Brad, 2011 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

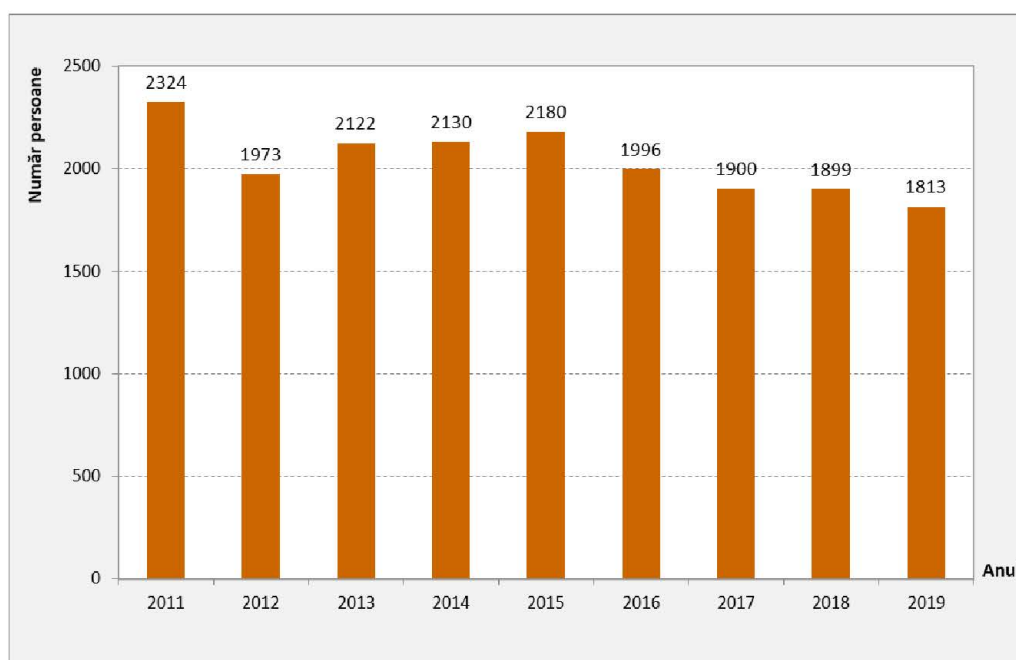

Figura 2.58. Variația numărului de cititori în bibliotecile din Municipiul Brad, 2011 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

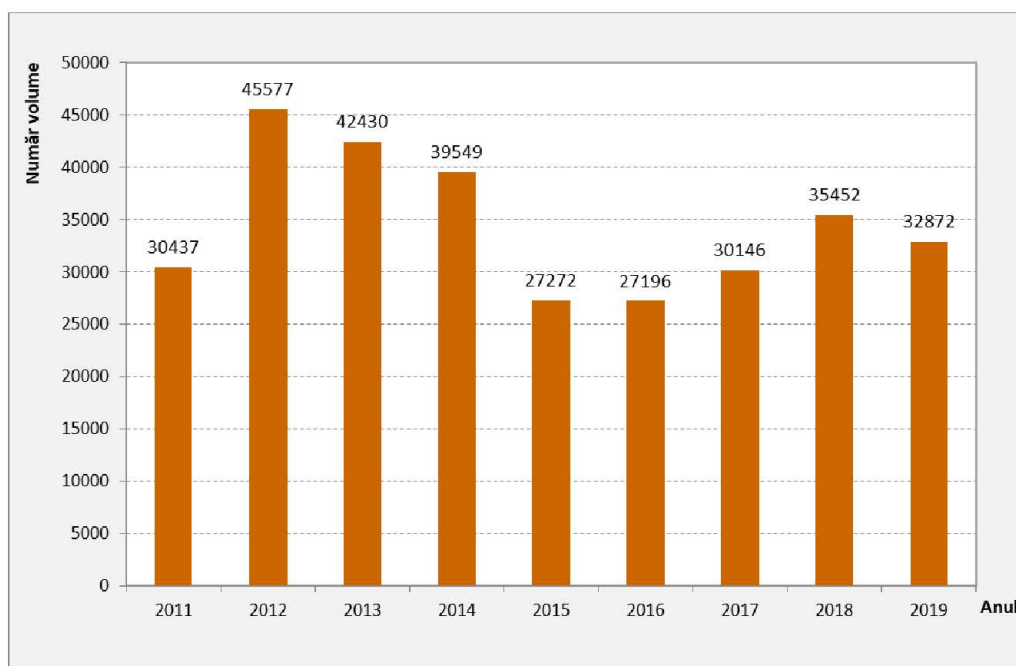

Figura 2.59. Variația numărului de volume eliberate din biblioteci, Municipiul Brad, 2011 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

În prezent, Municipiul Brad are în implementare proiectul “Îmbunătățirea calității vieții în Municipiul Brad, Componenta - Modernizare și dotare centru cultural multifuncțional din Municipiul Brad, Componenta - Refacere și modernizare str. Independenței și str. Liceului din Municipiul Brad”, în valoare de 4.161.871,08 lei, pentru care a primit finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Regional, Axa 13/1/Îmbunătățirea calității vieții populației în orașele mici și mijlocii din România. Acesta are ca obiective modernizarea și dotarea unui centru cultural multifuncțional, destinat cu precadere tinerilor și altor grupuri defavorizate într-un spațiu curent neutilizat, în vederea dezvoltării serviciilor culturale din municipiu și creșterii atractivității municipiului pentru populația sa (în special cea tânără), pentru populația comunelor înconjurătoare și pentru turiști, precum și refacerea și modernizarea străzilor de acces la Centrul Cultural Multifuncțional (inclusiv trotuare) - Str. Independenței și Str. Liceului, în vederea creșterii numărului de beneficiari direcți ai spațiului public reabilitat și modernizat și facilitării accesului nemotorizat (pietonal) și motorizat la Centrul Multifuncțional.

În fiecare dintre satele aparținătoare există cămine culturale, care pot fi modernizate și reintroduse în circuitul cultural și al activităților de socializare.

Activitățile și facilitățile de petrecere a timpului liber, împreună cu spațiile publice, susțin legătura la nivelul comunității, contribuind la echilibrul social și la creșterea calității vieții locuitorilor orașului. La nivelul Municipiului Brad există 3 parcuri

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

amenajate, respectiv Parcul Central, Parcul Tineretului și Parcul Avram Iancu (figura 2.60).

Figura 2.60. Parcuri din Municipiul Brad.

Investițiile în infrastructura sportivă a orașelor și facilitarea accesului la mișcare au impact direct asupra calității vieții locuitorilor, cu beneficii sociale și financiare semnificative: stare de bine, sănătate, dar și reducerea cheltuielilor sistemului de sănătate, productivitate la locul de muncă, precum și crearea de comunități puternice și scăderea comportamentelor anti-sociale. La acestea se adaugă beneficii cu privire la reducerea poluării, odată cu reducerea emisiilor cauzate de traficul motorizat.

Urbanizarea atrage după sine un grad ridicat de sedentarism și creșterea numărului de persoane afectate de boli cronice (în special boli cardiovasculare și diabet zaharat) și obezitate. În contextul actual generat de Covid-19, există riscul ca lipsa accesului la facilități sportive și un stil de viață activ să aibă un impact negativ asupra sistemului imunitar și sănătății fizice. Lipsa activității fizice poate avea, de asemenea, efecte asupra sănătății mintale, agravând stresul sau anxietatea resimțită din cauza izolării

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

sociale. De aceea, Comisia Europeană și Organizația Națiunilor Unite subliniază nevoia ca statele să includă sportul și activitatea fizică în planurile de recuperare după Covid-19.

Integrarea activității fizice în viața de zi cu zi este esențială pentru scăderea incidenței bolilor corelate cu sedentarismul, iar amenajarea spațiului urban poate contribui substanțial la nivelul de activitate fizică a cetățenilor.

În Municipiul Brad în ultimii ani au fost organizate diferite activități sportive la nivel local. Se remarcă Turul ciclist Drumul Aurului (figura 2.61), organizat cu ocazia Zilelor Municipiului Brad, care a cunoscut o amploare din ce în ce mai mare cu fiecare ediție parcursă.

Figura 2.61. Turul ciclist Drumul Aurului 2019 - ediția a VI-a.

Sursa: <https://www.facebook.com/pages/category/Community/Turul-Ciclist-Drumul-Aurului-Brad-152437575448622/>.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Orașele pot oferi numeroase oportunități de a fi active fizic, iar unele și-au transformat mediul construit într-un spațiu care încurajează un nivel ridicat de activitate a cetățenilor. Orașele active sunt cele în care se găsesc motive și oportunități pentru a face mișcare la tot pasul, fapt care necesită implicare atât la nivelul societății civile, mediului privat, cât și al autorităților publice. Orașele active sunt acelea în care cetățenii se pot plimba pe jos și cu bicicleta în siguranță, care dețin sistem de transport public eficient.

Intervențiile la nivel local pot influența nivelul de activitate fizică a cetățenilor de toate vârstele și din toate mediile sociale. Asigurarea de oportunități egale pentru persoanele cu dizabilități, persoane din comunități marginalizate, indiferent de gen, etnie, vârstă, stare fizică, tip de activități preferate reprezintă un principiu esențial pentru susținerea dezvoltării activității fizice și sportului de masă.

2.3.5 Mobilitate și accesibilitate

Municipiul Brad este amplasat la intersecția drumurilor DN76 (DN7 Deva - Șoimuș - Brad - Beiuș - Oradea DN1) și DN 74 (Brad DN 76 - Abrud - Zlatna - Alba Iulia DN1) (figura 2.62).

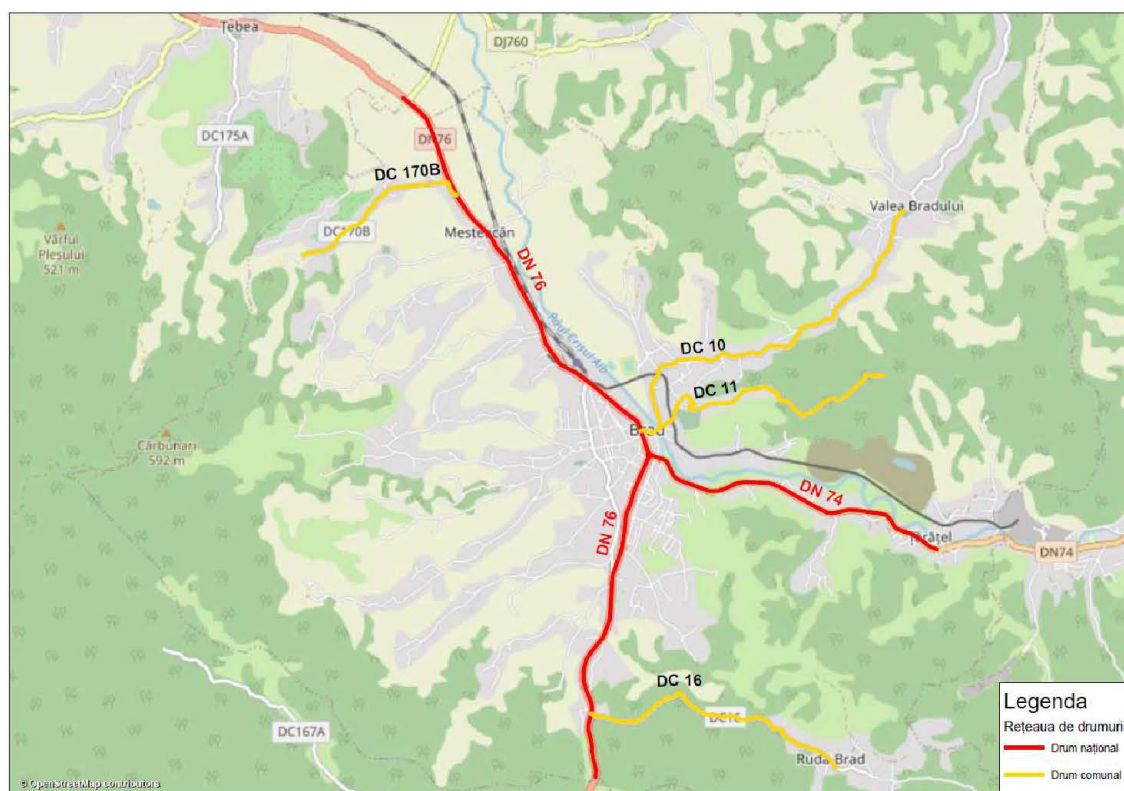

Figura 2.62. Rețeaua majoră de circulații din Municipiul Brad.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Accesibilitatea teritorială asigurată de rețeaua de drumuri publice este evidențiată prin izocrone de 15, 30, 45 și 60 minute reprezentate în jurul Municipiului Brad (figura 2.63). Se observă că toate localitățile componente și aparținătoare se încadrează în limitele izocroniei de 15 minute. De asemenea, se remarcă faptul că timpul de deplasare între Municipiul Brad și centrul urban Deva se încadrează între 45 și 60 minute. Situație asemănătoare se întâlnește și în raport cu orașele Simeria și Abrud. În interiorul izocornei de 60 de minute nu se mai regăsesc alte zone urbane.

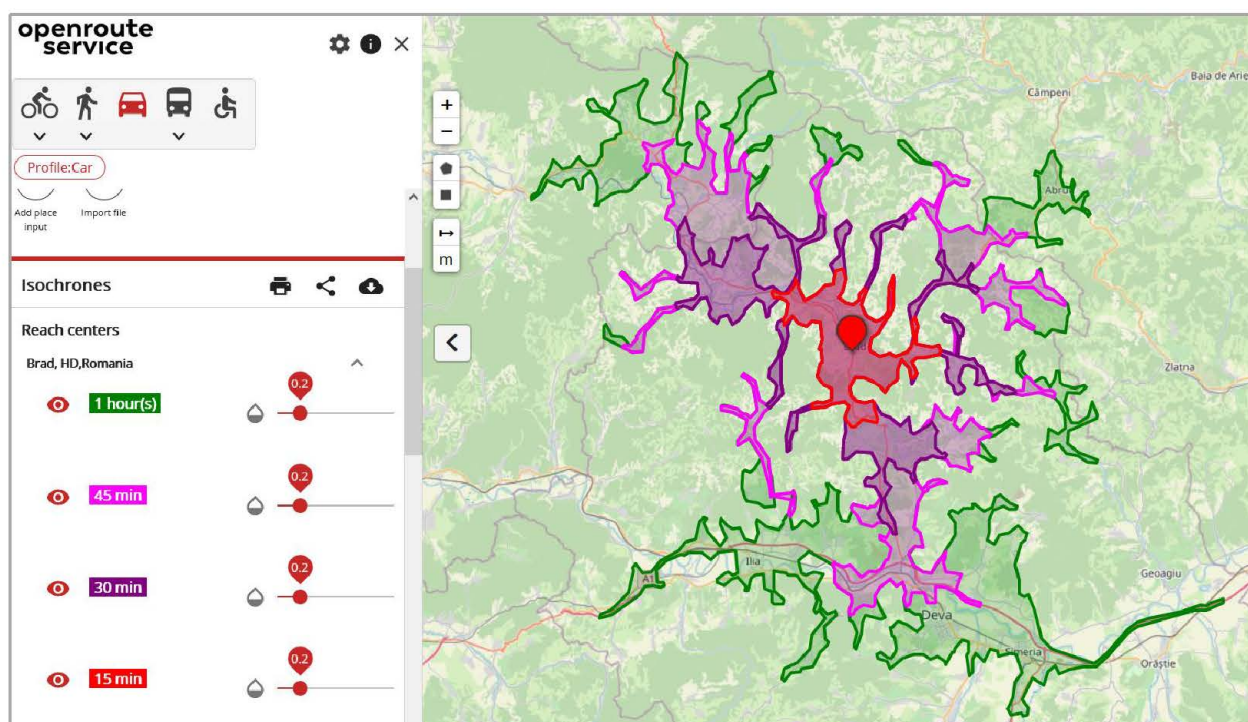

Figura 2.63. Accesibilitatea Municipiului Brad.

La nivel local, rețeaua stradală are lungimea totală de 70 km, valoare constantă din anul 2005. Localitățile aparținătoare sunt deservite de o rețea rutieră care totalizează aproximativ 51 de km (tabelul 2.11). În situația actuală, sunt modernizate parțial străzile principale care alimentează aceste localități.

Tabelul 2.11. Rețeaua rutieră din satele aparținătoare.

Sursa datelor: PUG al Municipiului Brad.

Localitate	Lungime, m
Valea Bradului	20958,1
Mesteacăn	11770,6

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Localitate	Lungime, m
Țărățel	9551,0
Ruda Brad	5772,5
Potingani	2841,4
Total:	50893,6

În ultimii ani au fost implementate proiecte de modernizare a drumurilor de legătură între rețeaua principală de circulație și satele aparținătoare:

- Modernizare DC10 Brad - Valea Bradului, km 5+300-7+300 în valoare de 1.351.029,95 lei, pentru care a fost obținută finanțare prin PNDL1;
- Modernizare DC 170B Brad - Mesteacan km 0+000-km 5+750 - Municipiul Brad, județul Hunedoara, în valoare de 7.842.645,00 lei, pentru care a fost obținută finanțare prin PNDL2.

În prezent, străzile modernizare acoperă aproximativ 70% din lungimea totală a rețelei. În figura 2.64 este evidențiată evoluția anuală a lungimii străzilor modernizate.

Trama stradală majoră a localității este de tip radial inelară incompletă, în care arterele principale converg spre zona centrală.

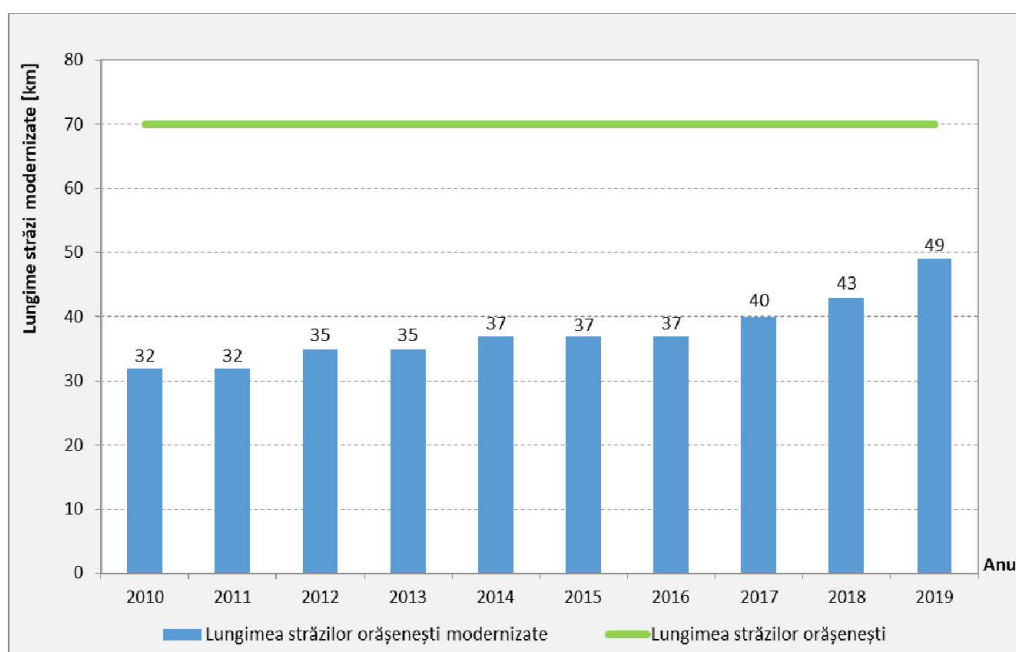

Figura 2.64. Variația anuală a lungimii străzilor modernizate, Municipiul Brad, 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Un indicator reprezentativ privind mobilitatea este indicele de motorizare. Similar tendinței manifestate la nivel național și regional, în zona de studiu se constată creșterea susținută a gradului de motorizare (exprimat prin numărul de autoturisme ce revin la 1000 locuitori) - cu 21% în anul 2019 comparativ cu anul 2016 (figura 2.65).

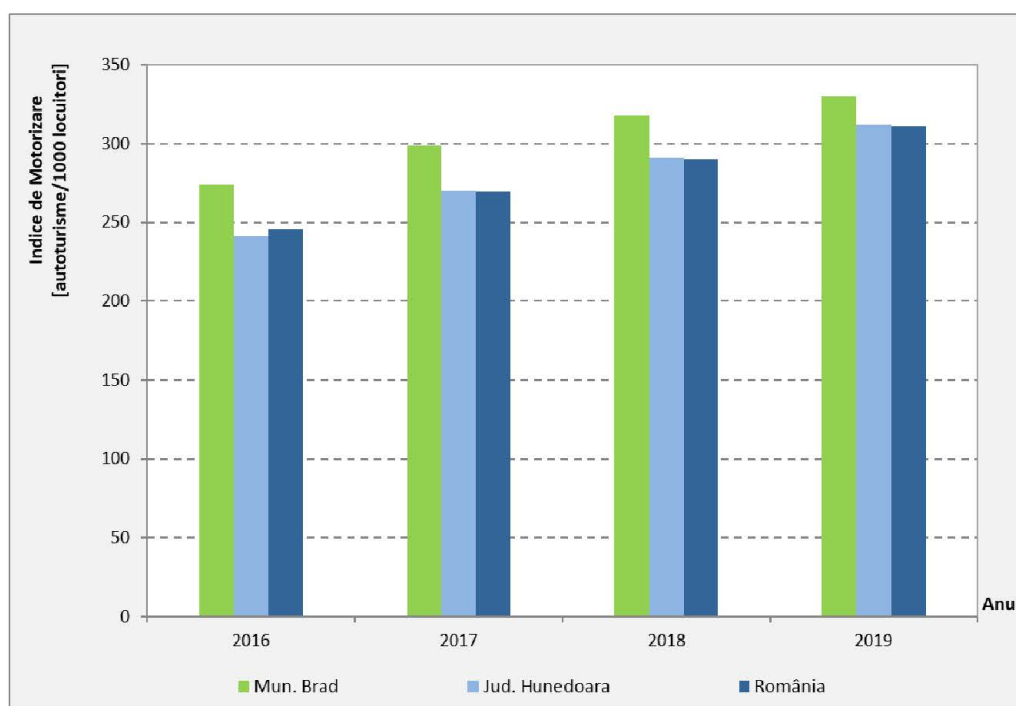

Figura 2.65. Variația indicelui de motorizare, 2016 - 2019.

Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

La nivelul rețelei feroviare, în localitatea Brad se află stația terminus a liniei secundare 317 Arad - Brad (figura 2.66). Conform Documentului de referință al rețelei CFR - 2021, Anexa 9.a - Infrastructurile de servicii în stațiile de cale ferată și serviciile furnizate, stația Brad este stație de gradul III, amplasată pe secție neinteroperabilă, deschisă traficului de călători, aflată în administrarea CFR.

După o perioadă în care operarea activității feroviare a fost realizată de operatorul privat Regio Călători, la începutul anului 2021 CFR Călători a preluat operarea trenurilor pe ruta Brad - Gurahonț - Ineu - Arad.

Conform mersului de tren în vigoare, pe această rută circulă zilnic două perechi de trenuri, după programul prezentat în tabelul următor.

Având în vedere tendințele europene de susținere a transportului feroviar în scopul reducerii impactului asupra mediului, se recomandă intensificarea demersurilor

pentru creșterea frecvenței de circulație și adaptarea programului de circulație la nevoile locuitorilor.

Tabelul 2.12. Programul de circulație al trenurilor de călători.

Sursa datelor: <https://infofer.ro>.

Ora de plecare din Brad	Stație de sosire în Arad	Ora de plecare din Arad	Stație de sosire în Brad
4:31	8:37	5:50	9:40
15:04	19:18	16:37	20:48

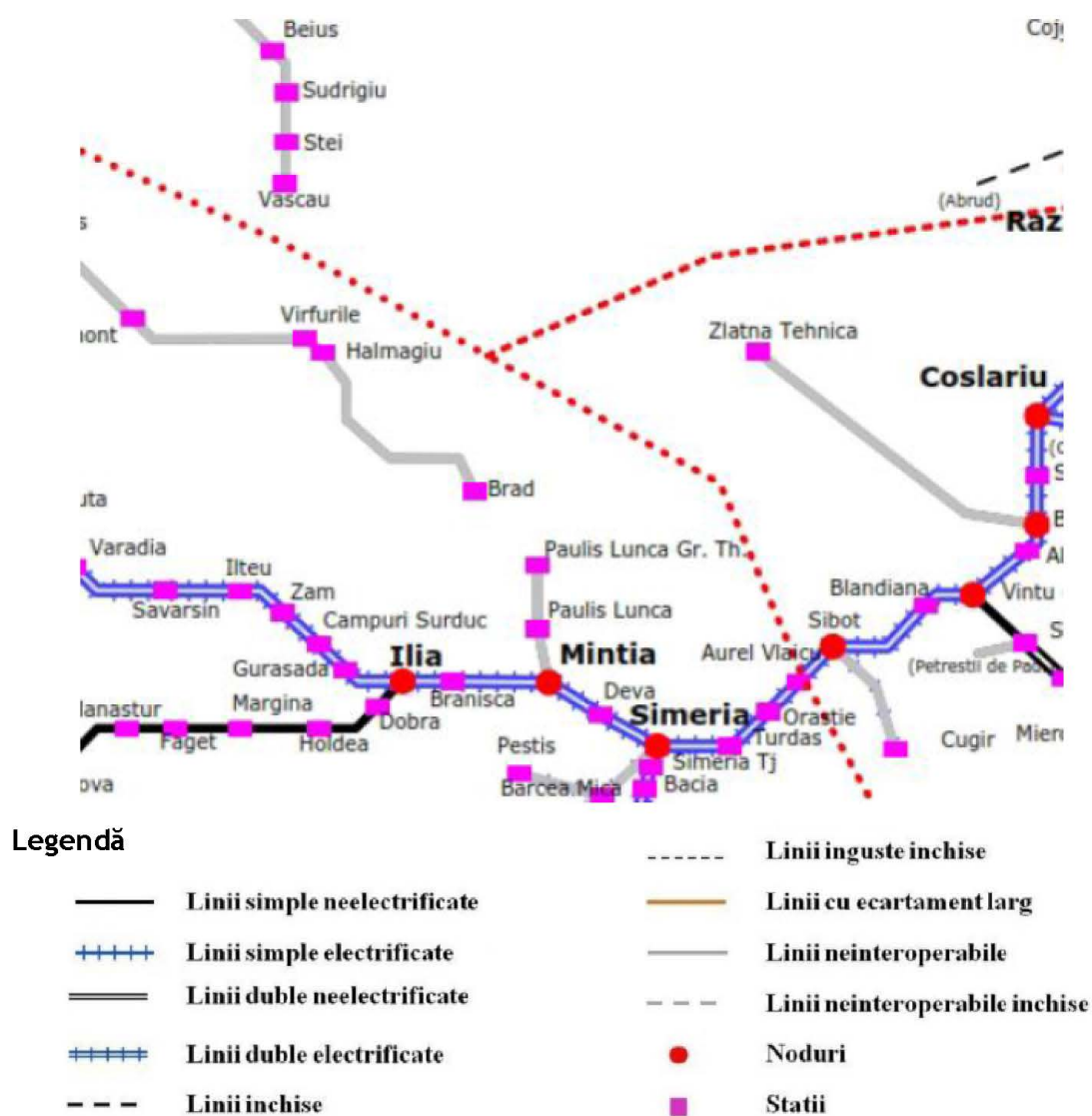

Figura 2.66. Rețeaua feroviară din zona Municipiului Brad. Sursa: CFR S.A.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

În contextul descris mai sus, în care între Municipiul Brad și centrul urban Deva nu există rețea feroviară, iar în relație cu zona de Vest a țării oferta de transport pentru acest mod de deplasare este foarte redusă, se constată că principalul mod de transport public disponibil pentru deplasarea la nivel regional este cel rutier. În plan județean se identifică serviciul de transport prin servicii regulate. Conform programului de transport publicat de Consiliul Județean Hunedoara valabil până la data de 30.06.2023, în decursul unei zile lucrătoare numărul total de curse care deserveșc cererea de transport generată / atrasă de Municipiul Brad este 38, acestea fiind distribuite pe 17 trasee (tabelul 2.13).

Tabelul 2.13. Traseele de transport public județean prin Brad.

Sursa datelor: Consiliul Județean Hunedoara.

Nr. crt.	Localitate Origine	Localitate intermediară	Localitate Destinație	Nr. curse / zi	Capacitate minimă de transport [locuri]
1.	Brad	Vălișoara	Deva	15	23
2.	Brad	Ribița	Uibărești	2	10
3.	Hărtașani	Ormindea	Brad	1	10
4.	Brad	-	Dealul Mare	2	23
4.	Brad	Rișculița	Obârșă	4	23
5.	Brad	-	Bulzești	1	10
6.	Brad	Gura Barza	Dupăpiatră	2	23
7.	Brad	Gura Barza	Stănița	1	10
8.	Brad	Gura Barza	Grosuri	2	23
9.	Brad	Sătuț	Șesuri	2	10
10.	Brad	București	Merisor	2	10
11.	Brad	Crișcior	Zdrapți	5	23
12.	Brad	-	Crișcior	2	23
13.	Brad	Gura Barza	Curechiu	2	23
14.	Brad	Crișan	Dumbrava	4	10
15.	Brad	-	Tomești	3	10
16.	Brad	-	Vața de Jos	2	23
17.	Brad	-	Căzănești	1	10

Sistemul de transport public județean prin servicii regulate operează pe teritoriul Municipiului Brad prin trasee având originea sau destinația în această localitate, însă

nu deservește călătorii pentru deplasări interne, ci numai între zona urbană Brad și satele componente.

Unul dintre factorii esențiali care duc la dezvoltare economică și o calitate a vieții ridicată pentru cetățeni este infrastructura de transport și mobilitate. În acest context, se vor avea în vedere intervenții pentru îmbunătățirea mobilității la nivel local și în relație cu localitățile învecinate.

2.3.6 Echipare edilitară și servicii publice

Apă și canalizare

Gestionarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se realizează în baza unui contract de delegare a gestiunii de operatorul regional S.C. Apa Prod S.A., licențiat de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) pentru serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.

S.C. Apa Prod S.A. Deva a fost înființată în anul 2001, iar în anul 2004 s-a constituit în operator regional, având ca obiect de activitate gestionarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare din aria administrativ - teritorială a localităților membre ale Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Aqua Prest Hunedoara.

Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare al societății comerciale, activitatea S.C. Apa Prod S.A. este organizată în scopul atingerii, în toată aria de operare, a următoarelor obiective:

- *îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor;*
- *realizarea unei infrastructuri edilitare moderne, ca bază a dezvoltării economice și în scopul atragerii investițiilor profitabile pentru comunitățile locale;*
- *dezvoltarea durabilă a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare;*
- *protecția mediului;*
- *asigurarea contorizării consumului de apă pentru fiecare consumator cu care se încheie contracte de furnizare;*
- *menținerea în stare perfect funcțională și îmbunătățirea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare delegat;*
- *îmbunătățirea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare;*

- *menținerea unor prețuri și tarife, conform standardelor serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare și programelor de investiții;*
- *echilibrul financiar al delegării cu respectarea prețurilor și tarifelor;*
- *creșterea progresivă a ariei de acoperire a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare până la atingerea limitelor întregii arii a delegării;*
- *calitatea bună a serviciilor și gestiunea administrativă și comercială eficientă;*
- *menținerea calității tehnice și întreținerea în bună stare a echipamentelor și lucrărilor cuprinse în serviciile de alimentare cu apă și de canalizare.*

Conform raportului anual din 2017 S.C. Apa Prod S.A. administrează 19 stații de captare, 15 stații de tratare a apei, 4 stații de clorinare, 54 de complexe de înmagazinare a apei și 51 de stații de pompare apă. Lungimea magistrelor de aducțiune este 184,5 km, iar a rețelilor de distribuție depășește 1090 km.

Sistemul centralizat de canalizare colectează apele uzate provenite de la consumatori.

Apa Prod S.A. gestionează 17 stații de epurare a apei uzate, treaptă mecanică, biologică și terțiară. Cele mai mari dintre acestea deservește sistemele hidroedilitare ale municipiilor Deva și Hunedoara, dimensionate pentru 90.000 și, respectiv, 95.000 locuitori echivalenți, având un debit maxim orar de 1.666 litri / secundă.

În anul 2018 au fost finalizate lucrările aferente proiectului HD-CL 6 “Reabilitarea și extinderea conductelor de aducțiune, a rețelei de distribuție și a rețelei de canalizare din Aglomerarea Brad”, prin care în Municipiul Brad s-au realizat următoarele investiții:

- Reabilitarea rețelei de aducțiune în lungime de 1,926 km;
- Reabilitarea rețelei de distribuție a apei în lungime de 7,659 km;
- Extinderea rețelei de distribuție a apei în lungime de 17,905 km;
- Extinderea rețelei de canalizare în lungime de 34,232 km;
- Construirea a 9 stații de pompare apă uzată.

Potrivit datelor statistice existente, lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile a crescut de la 24,1 km în anul 2010, la 61,7 km în anul 2019 (figura 2.67).

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a înregistrat o scădere de 20%, de la 569 mii m³ în anul 2010, la 455 mii m³ în anul 2019. Tendința de variație s-a menținut și în cazul volumului de apă pentru uz casnic (figura 2.68).

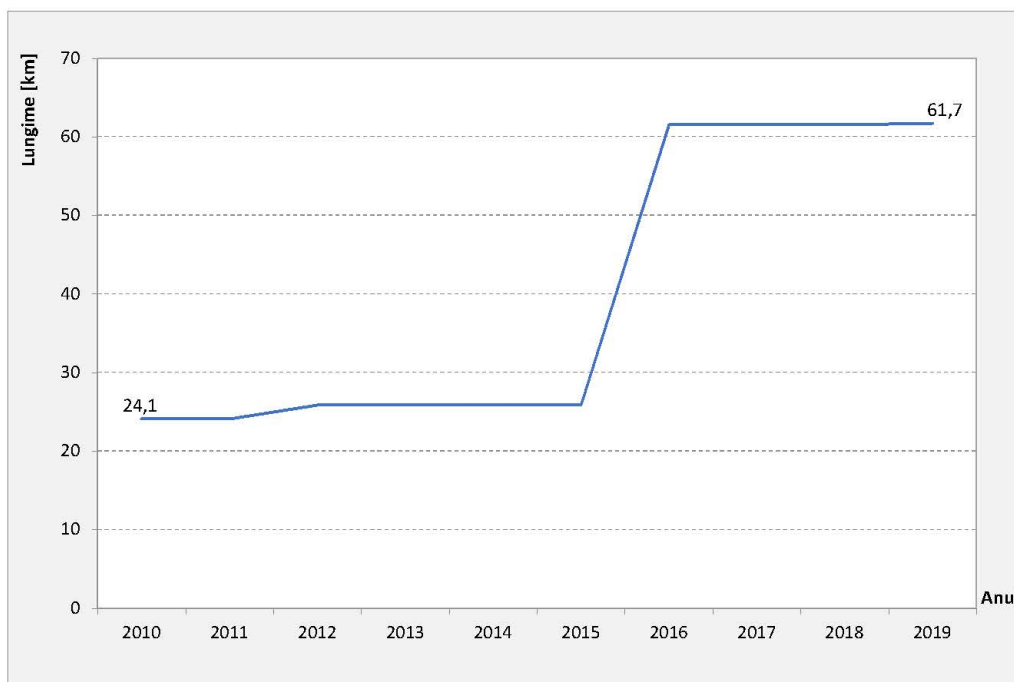

Figura 2.67. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din Municipiul Brad [km].
Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

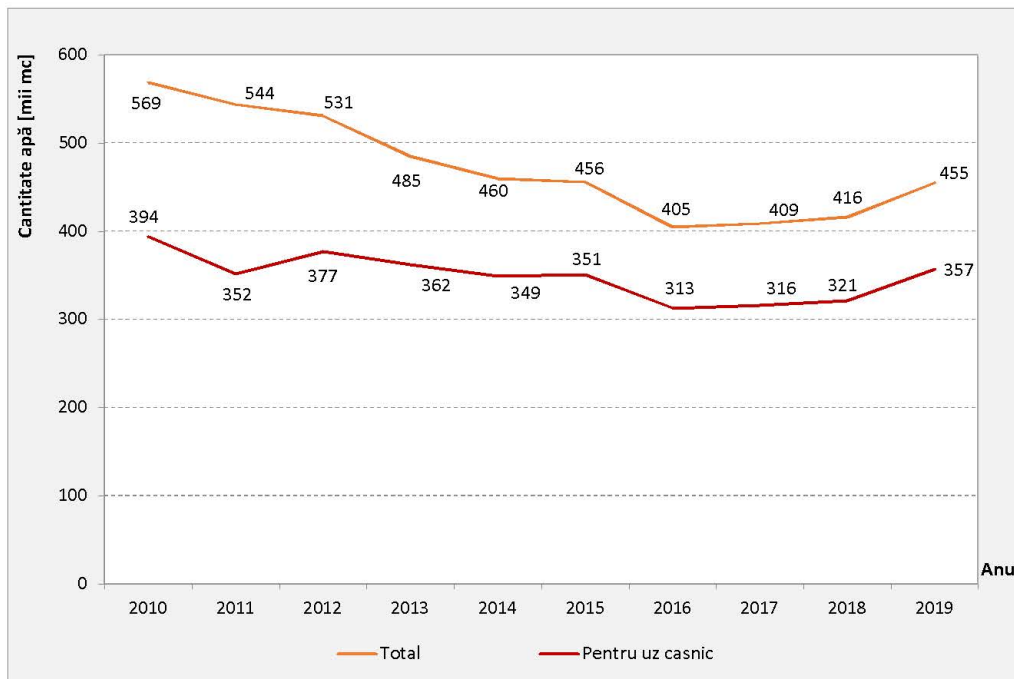

Figura 2.68. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din Municipiul Brad [mii m³/an]. Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Din totalul de 130 de localități în care operează Apa Prod S.A., 75 % dispun de rețea de canalizare. Serviciul de canalizare este asigurat în procent de 99% în municipii și de peste 90% în orașe. Există situații în care, deși există rețea de canalizare în localitate, gradul de conectare a populației la acest sistem este foarte scăzut.

Lungimea rețelei de canalizare din Municipiul Brad este de 60,9 km, valoare rezultată în urma creșterii cu 8,7 km, care s-a produs în anul 2019 (figura 2.69).

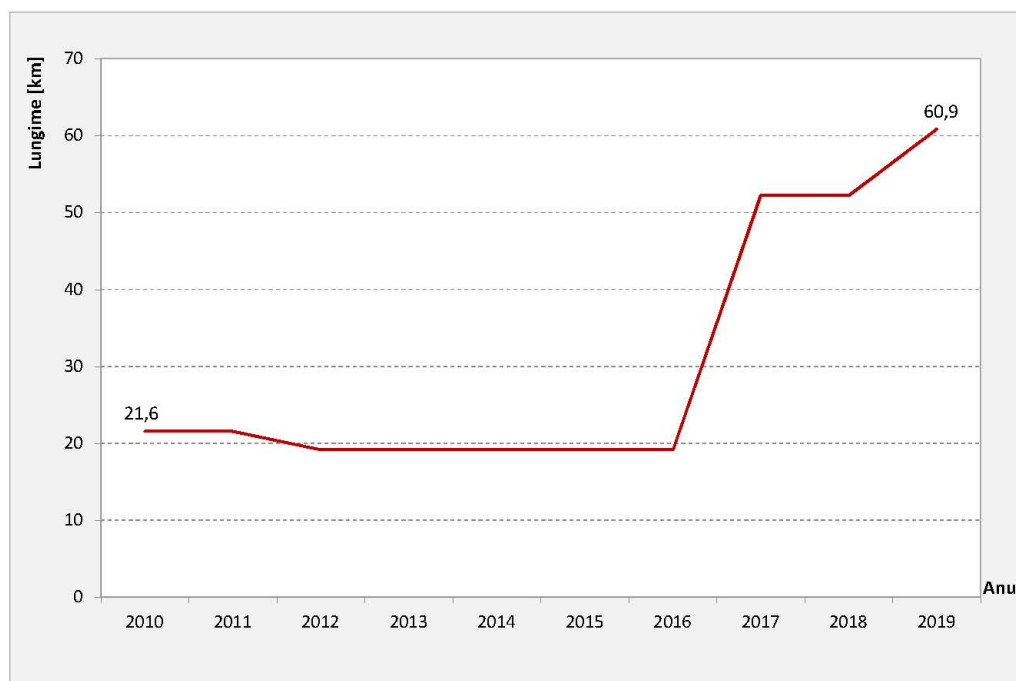

Figura 2.69. Lungimea rețelei de canalizare din Municipiul Brad.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Tarifele practicate de S.C. Apa Prod S.A. pentru distribuția apei potabile și canalizare sunt prezentate în tabelul următor.

Tabelul 2.14. Tarife apă potabilă și canalizare S.C. Apa Prod S.A.
 Sursa datelor: S.C. Apa Prod S.A.

Preț / Tarif inclusiv TVA	Populație, lei/ m ³	Restul utilizatorilor, lei/ m ³
Apă potabilă	4,48	4,11
Canalizare-epurare	3,98	3,65
TOTAL apă potabilă + canalizare	8,46	7,76

Conform planului de investiții al S.C. Apa Prod S.A. aferent anului 2021, operatorul își propune extinderea rețelei de alimentare cu apă în localitatea Mesteacăn din Municipiul Brad pe o lungime de 756 m, cu finanțare din surse proprii.

În continuare este necesară extinderea rețelelor de apă și canalizare, astfel încât să existe posibilitatea racordării tuturor gospodăriilor.

Energie termică

Municipiul Brad beneficiază de alimentare cu energie termică în sistem centralizat.

Serviciul public de alimentare cu energie termică este operat de societatea S.C Termica Brad S.A. subordonată Consiliului Local al Municipiului Brad, în baza unui contract de gestiune delegată. Societatea asigură producerea, transportul și distribuția agentului termic începând cu sezonul 2013-2014.

În prezent, la nivelul municipiului există 9 puncte termice având puteri cuprinse între 0,47 - 1,51 MW. Producția de energie termică este realizată cu ajutorul Centralei Termice Gurabarza care conține:

- 3 cazane apă fierbinte GIAF 7-L-0, combustibil păcură, randament 89%, putere termică instalată 3x7 Gcal/h (21), 3x8, 141 MW (24,42);
- 1 cazan abur GIAS 1t/h-L-0, combustibile păcură, randament 89%, 1x0,66 Gcal/h, 1x0,768 MW.

Lungimea rețelei de transport a agentului primar este de 10.267 m, iar a celei de distribuție (agent secundar) de 20.002 m.

Potrivit raportului ANRE privind starea serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat pentru anul 2019, în Municipiul Brad au fost racordați 2.746 consumatori rezidențiali, 12 instituții publice și 22 agenți economici. În decursul anului 2019 nu a fost debransată nici o locuință. Potrivit Raportului de activitate al S.C. Termica Brad S.A., în anul 2019 societatea a produs 24.363 Gcal și a vândut 15.459 Gcal. Variația acestor doi indicatori în perioada 2004-2019 este reprezentată în figura 2.70. Procesul de contorizare individuală a dus la scăderea cantității de energie vândută, deoarece în prezent există 1.016 clienți cu contorizare individuală din totalul de 2.758 clienți.

Lucrările de investiții realizate de Consiliul Local al Municipiului Brad în ultimii ani au vizat modernizarea punctelor termice și a rețelelor de agent secundar aferente, în scopul eliminării conductelor degradate care generau avarii repetate, cu întreruperea furnizării agentului termic în anumite zone din oraș. Aceste investiții au condus la micșorarea susținută a pierderilor (figura 2.71).

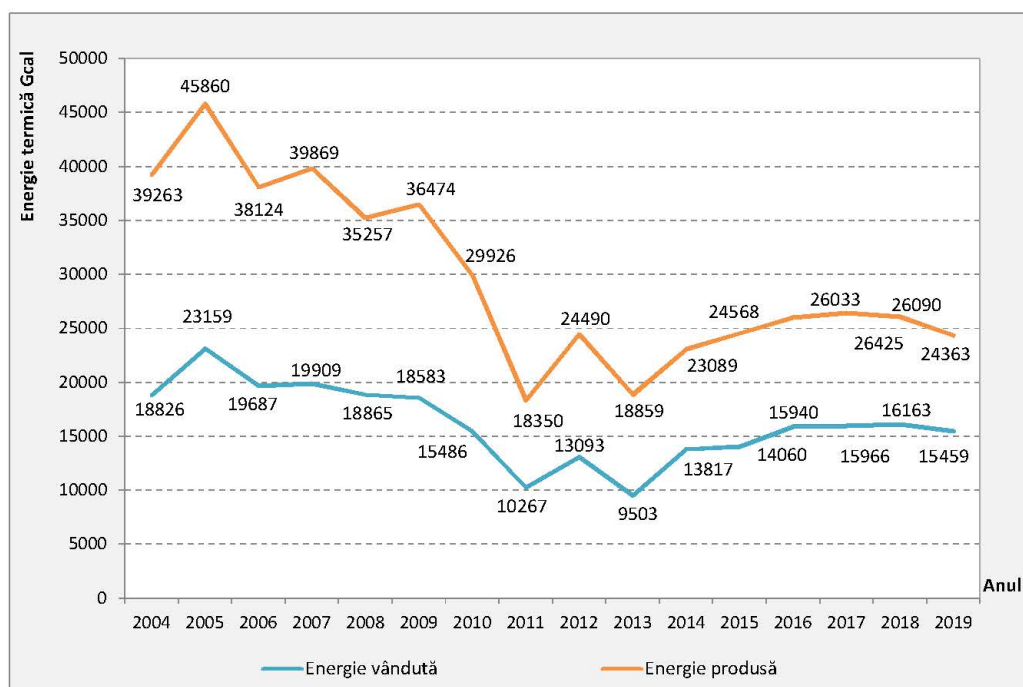

Figura 2.70. Energie termică produsă / vândută, perioada 2004-2019.
Sursa datelor: S.C. Termica Brad S.A.

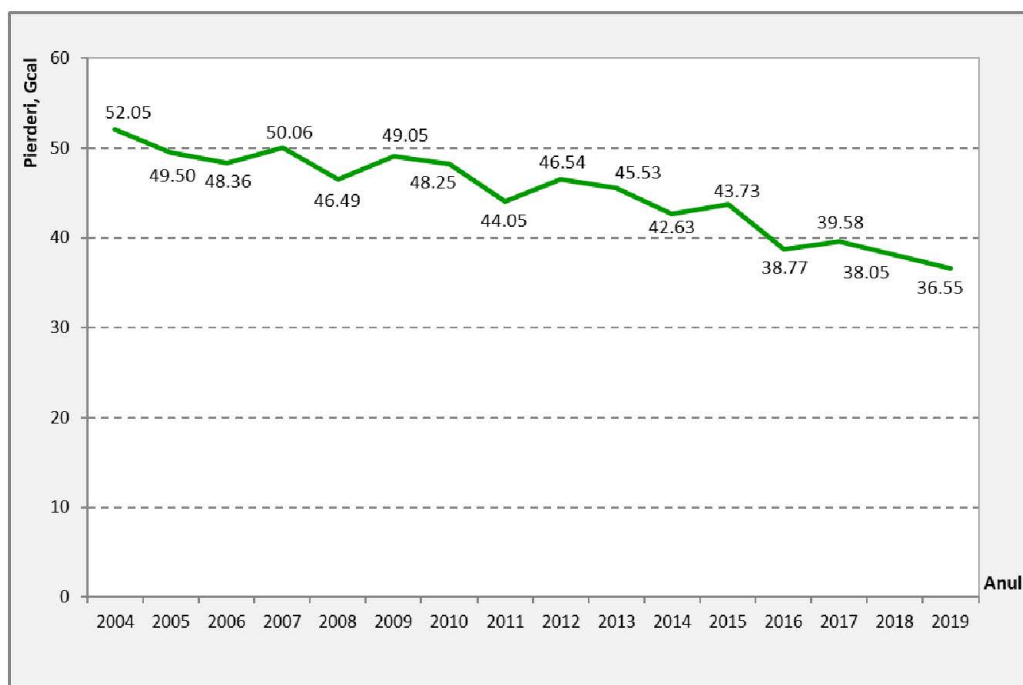

Figura 2.71. Variația pierderilor, perioada 2004-2019.
Sursa datelor: S.C. Termica Brad S.A.

Odată cu operarea serviciului de societatea S.C. Termica Brad S.A. s-a înregistrat scăderea prețului de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice. În figura următoare sunt evidențiate variațiile anuale ale prețului perceput pentru energia termică furnizată.

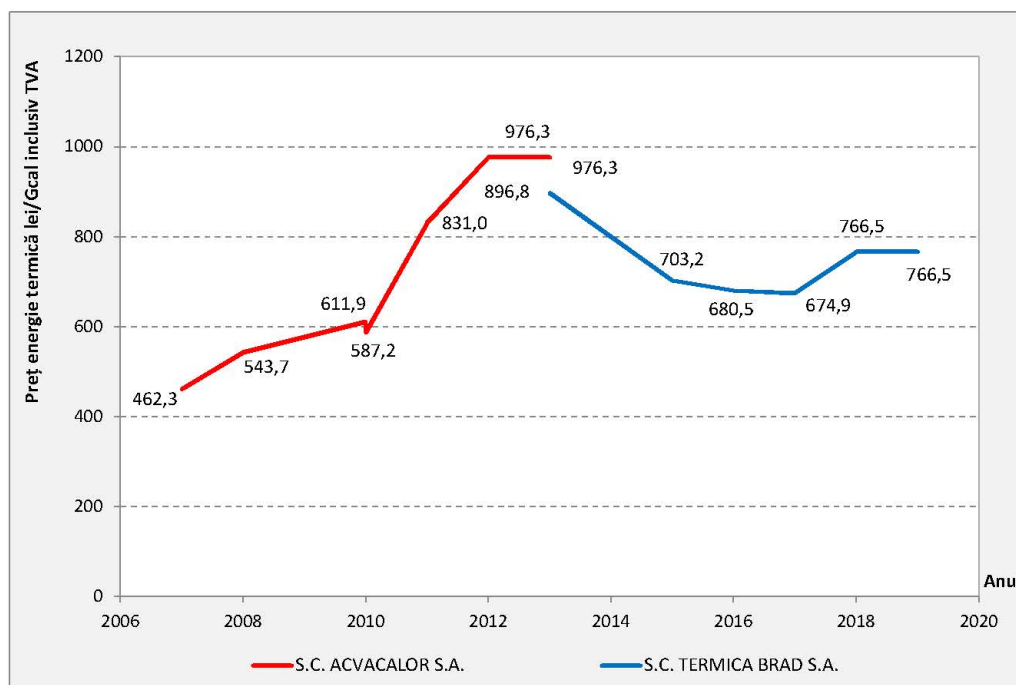

Figura 2.72. Evoluția prețului energiei termice, perioada 2007-2019.
Sursa datelor: S.C. Termica Brad S.A.

Sursele de finanțare se bazează pe încasările de la beneficiarii racordați la SACET (urmărindu-se încasarea debitelor restante în procent cât mai mare) și pe contribuția de la bugetul local care acoperă diferența dintre prețul de producere, transport, distribuție, furnizare și prețul de facturare către populație.

Situația economică a S.C. Termica Brad S.A. în perioada 2013-2019 este prezentată în tabelul următor.

Tabelul 2.15. Situația economică S.C. Termica Brad S.A., 2013 - 2019.
Sursa datelor: www.topfirme.com

Anul	Cifra de afaceri, Lei	Profit net/ Pierdere, Lei	Număr mediu de angajați
2013	2.135.777	-261.614	16
2014	10.003.748	1.873.748	41
2015	9.411.029	820.043	53
2016	9.065.380	266.569	62

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Anul	Cifra de afaceri, Lei	Profit net/ Pierdere, Lei	Număr mediu de angajați
2017	8.960.141	491.496	60
2018	9.839.331	329.906	60
2019	10.084.508	34.248	63

Se observă că începând cu anul al doilea de operare, societatea nu a înregistrat pierderi, ceea ce demonstrează performanțe manageriale ridicate, existând premisa dezvoltării serviciului în contextul accesării de finanțări externe nerambursabile, care vor fi disponibile pentru investiții în modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică.

Gaze naturale

În prezent Municipiul Brad nu beneficiază de un sistem de alimentare cu gaze naturale.

Societatea Națională de Transport Gaze Naturale “Transgaz” S.A. are în implementare proiectul de extindere a rețelei majore “Conducta de transport gaze naturale Ø12” Mintia - Brad - Stei”, etapa I, tronson Mintia - Brad.

Municipiul Brad a elaborat documentația tehnico-economică și a depus cerere de finanțare în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare pentru implementarea proiectului “Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în Municipiul Brad, Județul Hunedoara”, în valoare de 66.223.961,69 lei. Obiectivele proiectului vizează realizarea unei infrastructuri inteligente de distribuție a gazelor naturale în lungime de 56,905 km, constituită atât din conducte subterane cât și supraterane. În urma realizării proiectului se estimează conectarea unui număr de consumatori casnici și a clădirilor administrative (11304 gospodării echivalente din care 6476 de racorduri), atingând un grad de conectare de 95,24%.

Energie electrică

Distribuția energiei electrice în Municipiul Brad este asigurată de operatorul regional E-Distribuție Banat, companie din cadrul Grupului Enel. Rețeaua operată de E-Distribuție Banat este formată din 96 stații de transformare și 8.406 posturi de transformare, totalizând 6.549 MVA putere în stații și posturi de transformare.

În perioada 2015-2019, E-Distribuție Banat a realizat investiții din surse proprii în valoare totală de 550 de milioane de lei pentru modernizarea rețelei. Distribuția anuală a investițiilor este prezentată în figura 2.73.

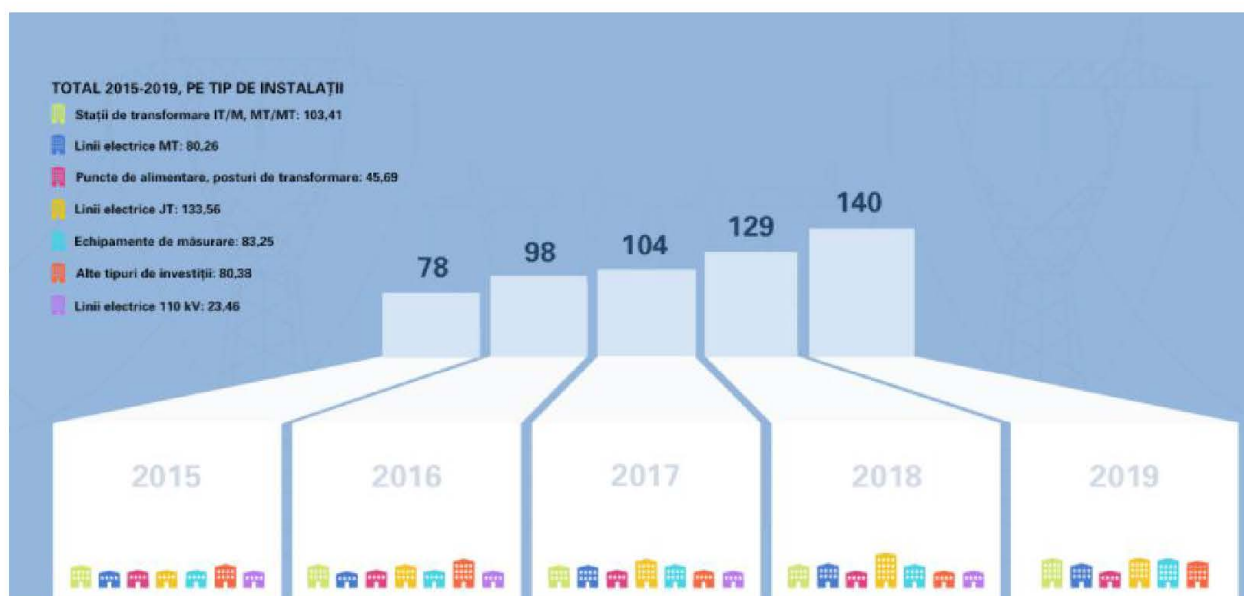

Figura 2.73. Valoarea investițiilor în milioane lei, 2015 - 2019.

Sursa datelor: www.e-distributie.com.

La nivelul Municipiului Brad compania are în plan modernizarea unor linii de medie tensiune.

Serviciul de întreținere a iluminatului public în Municipiul Brad este gestionat de S.C. Fcs Electrocold S.R.L., în baza unui contract de prestări servicii.

Sistemul de iluminat public din Municipiului Brad acoperă în totalitate zona intravilană a localității și conține în prezent de 1.400 corpuri de iluminat public de următoarele tipuri:

- Corp de iluminat rezidențial cu tub neon 36 W: 362 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Na 50 W: 308 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Na 70 W: 169 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Na 100 W: 127 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Na 150 W: 169 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Na 250 W: 34 buc;
- Corp de iluminat cu lampă cu vapori de Hg 125 W: 201 buc;
- Corp de iluminat cu LED 100 W: 30 buc.

Puterea instalată a sistemului de iluminat public este de 115 MW.

Consumul mediu lunar este de 69.434 kWh, având costuri asociate de 38.326 lei/lună. Echivalentul consumului anual pe locuitor este de 52,7 kWh/locuitor. Consumul anual de energie electrică aferent sistemului de iluminat public în perioada 2016-2020 a înregistrat valori de peste 800.000 kWh (figura 2.74).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

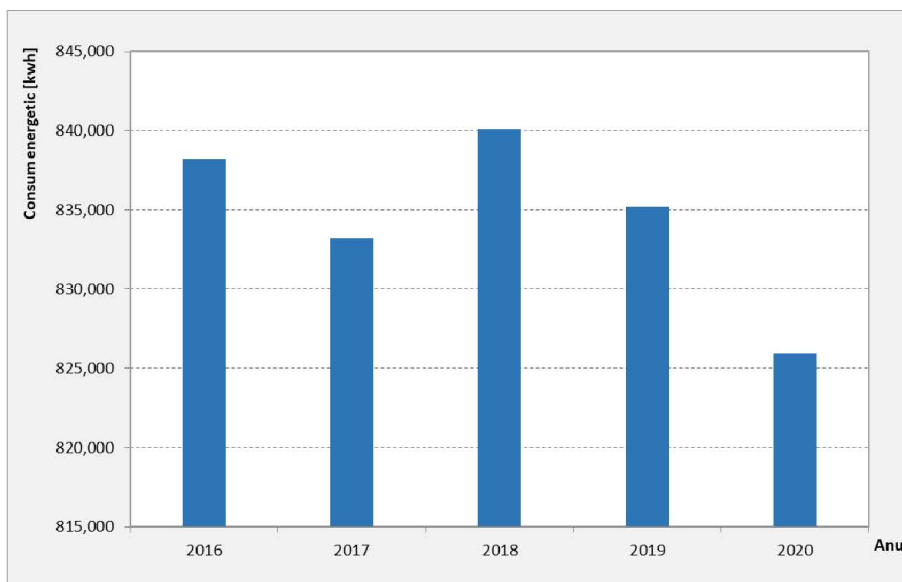

Figura 2.74. Variația consumului energetic al sistemului de iluminat public din Municipiului Brad, 2016 - 2020. Sursa datelor: Primăria Municipiului Brad.

În ceea ce privește clădirile și parcul auto aflate în proprietatea Municipiului Brad, consumul energetic al acestora pentru perioada 2016-2020 a variat în plaja 168.745 - 224.784 kWh/an, valoarea maximă fiind atinsă ca și în cazul iluminatului public în anul 2018 (figura 2.75).

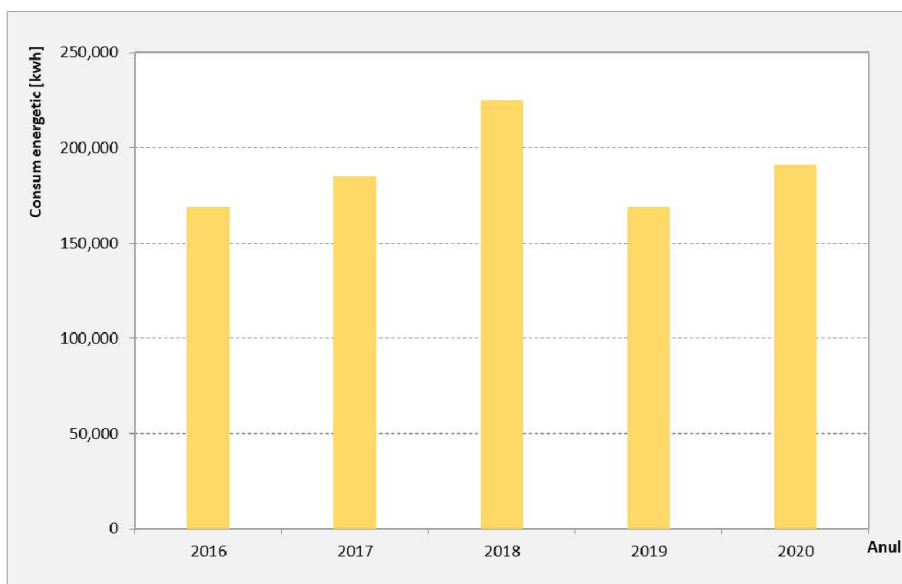

Figura 2.75. Variația consumului energetic al clădirilor și parcului auto din proprietatea Municipiului Brad, 2016 - 2020. Sursa datelor: Primăria Municipiului Brad.

Municipiul Brad are în implementare proiectul "Modernizare și extindere sistem de iluminat public în Municipiul Brad", având ca dată de finalizare 31.07.2023.

Obiectivul general constă în *creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public în Municipiul Brad, județul Hunedoara prin realizarea de investiții în modernizarea și extinderea sistemului de iluminat la nivelul municipiului*, prin:

- Îmbunătățirea calității iluminatului public în Municipiul Brad prin modernizarea și extinderea a 32.982,00 ml sistem de iluminat public, instalarea a 1.633 corpuri de iluminat și a unui număr de 6 stâlpi de iluminat noi;
- Optimizarea consumului de energie la nivelul Municipiului Brad prin crearea unui sistem de telegestiune care va asigura controlul unui număr de 1.640 puncte luminoase;
- Utilizarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice prin instalarea a 3 panouri fotovoltaice.

Valoarea totală a proiectului este de 10.163.946,17 lei, din care 9.960.667,77 lei finanțare europeană nerambursabilă și 203.278,95 lei contribuție solicitant. Proiectul este finanțat prin POR / 300 / 3 / 1 / Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari / 1 / Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari.

Salubritate și managementul deșeurilor

Activitatea de măturat, spălat, stropit și întreținerea căilor publice din cadrul serviciului de salubritate din Municipiul Brad, este prestată de către S.C. General Salserv S.R.L, în baza unui contract de achiziție publică de servicii și se desfășoară în scopul aducerii domeniului public în stare de curățenie. Această activitate presupune desfășurarea următoarelor operații:

- *măturatul carosabilului, trotuarelor, locurilor de parcare publice, precum și al suprafețelor anexe ale spațiilor de circulație, de odihnă sau de agrement;*
- *spălatul carosabilului și al trotuarelor;*
- *stropitul carosabilului;*
- *colectarea deșeurilor stradale;*
- *transportul deșeurilor stradale;*
- *cântărirea deșeurilor stradale;*
- *descărcarea deșeurilor stradale în depozitele autorizate;*

- *dezinfectarea autospecialelor folosite la transportul deșeurilor stradale de către operator.*

Municipiul Brad face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Sistemul Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Hunedoara", alături de alte 69 unități administrativ-teritoriale. Din punct de vedere teritorial, la nivelul asociației sunt delimitate 4 zone. Municipiul Brad se încadrează în Zona 1 - Brad.

Operarea serviciului de salubritate face obiectul unui contract de delegare a gestiunii, încheiat cu societatea S.C. Brai Cata S.R.L.

În anul 2021 tarifele aplicate pentru efectuarea serviciilor în Zona 1 - Brad au fost majorate, având valorile prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2.16. Tarife serviciu salubritate - Municipiul Brad, 2021.

Sursa datelor: ADI SIGD Hunedoara.

	Tarif total (lei/pers/luna) fără TVA populație urban	Tarif total (lei/pers/luna) fără TVA populație rural	Tarif total (lei/tona) fără TVA agenți economici	Tarif total (lei/mc) fără TVA agenți economici
Tarif colectare	6,39	2,78	164,67	57,63
Costuri CMID, transfer, sortare	3,53	1,45	104,31	36,51
Tarif final	9,92	4,23	268,98	94,14

Cantitatea de deșuri generată este o consecință a stilului de viață. Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a societății, producția și consumul trebuie să se adapteze la cerința de minimizare a presiunii asupra mediului în care trăim. Pentru îmbunătățirea prevenirii și gestionării deșeurilor sunt necesare acțiuni de-a lungul întregului ciclu de viață al produselor, nu doar în faza finală, când acestea au devenit deșuri. În acest scop, politicile Uniunii Europene sunt axate pe conceptul de ierarhie a deșeurilor, prin care se prioritizează opțiunile de gestionare, astfel: prevenirea deșeurilor, urmată de pregătirea în vederea reutilizării, reciclare, recuperare și, în ultimă instanță, eliminare.

Începând cu anul 2019 colectarea deșeurilor în Zona 1 - Brad se realizează pe categoriile: hârtie/carton, metal/plastic, sticlă, fracție umedă. În zona rurală, deșeurile biodegradabile se depozitează în compostoare în vederea obținerii de compost. Deșeurile voluminoase provenite de la populație, instituții publice și operatori economici, precum și deșeurile periculoase din deșeurile menajere, se colectează în cadrul unor campanii trimestriale. În Municipiul Brad există stație de sortare și stație de transfer, care sunt gestionate de operator în cadrul contractului de delegare.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Potrivit datelor furnizate de operatorul S.C. Brai Cata S.R.L., la sfârșitul anului 2020, în Municipiul Brad erau înregistrați 1.741 utilizatori casnici, 1.723 gospodării individuale și 18 asociații de proprietari. Variația lunară a cantităților totale de deșuri colectate în anul 2020 este prezentată în figura 2.76. Se observă că lunile de vară sunt cele mai încărcate, cu peste 300 tone. În total, în anul 2020 au fost colectate 3.294 tone de deșuri, reprezentând o medie de 0,215 tone/ locuitor. Din total, 66 tone constituie componente reciclabile, selectate separat (hârtie-carton, PET, doze aluminiu, sticlă). Restul de 3.228 tone reprezintă gunoi menajer.

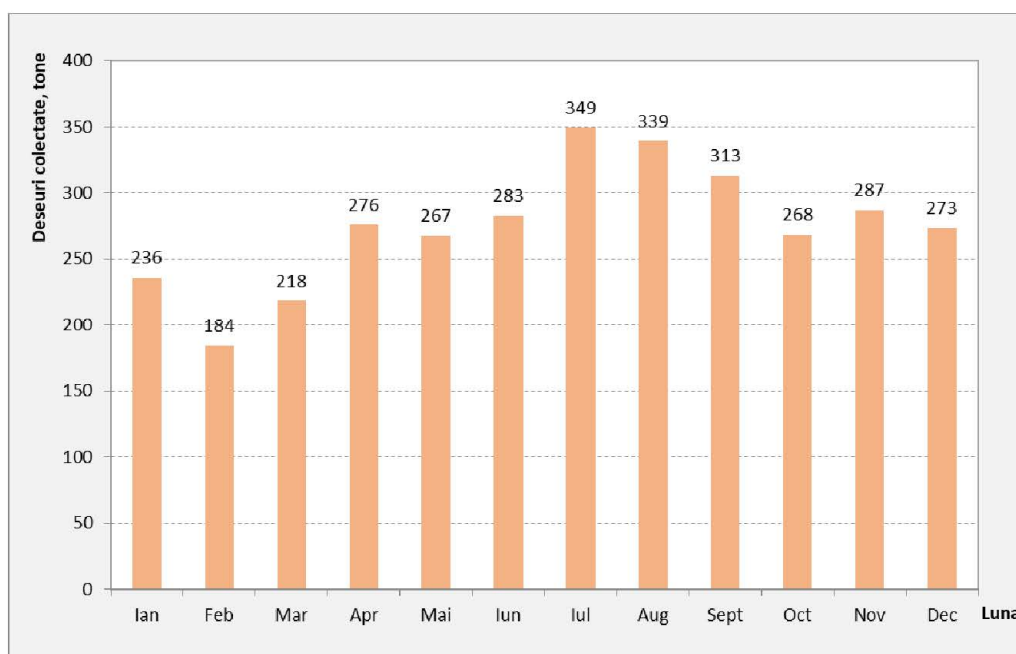

Figura 2.76. Variația lunară a cantităților de deșuri colectate din Municipiului Brad, 2020.
 Sursa datelor: S.C. Brai Cata S.R.L.

Tranziția către o economie circulară, implementarea și creșterea gradului de reciclare a deșeurilor și a compostării bio-deșeurilor reprezintă priorități la nivel național în următorii ani. Complementar investițiilor în echipamente și dotări, campaniile de conștientizare adresate cetățenilor sunt esențiale. Având în vedere nivelul redus al ponderii deșeurilor colectate separate, se recomandă intensificarea campaniilor de informare și conștientizare cu privire la necesitatea aplicării acestor metode pentru atingerea țintelor asumate la nivel național, de 55% din total deșeurilor menajere până în anul 2025⁴.

⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/press-room/20180411IPR01518/economia-circulara-mai-multa-reciclare-si-mai-putina-depozitare>.

Parcări

Locurile de parcare aflate în proprietatea Municipiului Brad sunt administrate de Compartimentul Administrarea Parcărilor din cadrul Biroului pentru Administrarea Domeniului Public și Privat.

Conform Regulamentului privind amenajarea, întreținerea și exploatarea locurilor de parcare amenajate pe domeniul public al Municipiului Brad, aprobat prin H.C.L. 127/2014, parcare autovehiculelor în parcările publice cu plată este permisă numai în locurile special amenajate și numai în perioada stabilită, prin achitarea taxei de parcare, cu tichete și abonamente cumpărate anticipat și expuse la loc vizibil în autovehicul, conform instrucțiunilor de folosire a tichetelor și a abonamentelor.

La nivelul întregii localități, în situația actuală sunt amenajate 336 locuri de parcare publice și 1064 locuri de parcare rezervate. Dintre locurile de parcare publice, 7 sunt rezervate pentru a fi utilizate de către persoanele care prezintă dizabilități de natură locomotorie. Numărul de locuri aferent fiecărei parcări publice și rezervate sunt centralizate în tabelele următoare.

Tabelul 2.17. Parcări publice. Sursa datelor: Primăria Municipiului Brad.

Nr. crt.	Denumire stradă	Număr locuri de parcare
1.	Str. Transilvaniei	16 locuri
2.	Zona teren de mini-fotbal	36 locuri
3.	Str. Vânătorilor	9 locuri
4.	Str. Spitalului	19 locuri
5.	Str. Dispensarului	4 locuri
6.	Str. Adrian Păunescu	10 locuri
7.	Str. Independentei	34 locuri
8.	Finanțe	18 locuri din care 3 pentru persoanele cu handicap
9.	B-dul Republicii (Monumentul Latinității)	32 locuri din care 4 pentru persoanele cu handicap
10.	B-dul Republicii (zona C.E.C.)	10 locuri
11.	Strada Republicii	23 locuri
12.	Strada Cuza - Vodă	28 locuri
13.	KM 0	5 locuri
14.	Strada Avram Iancu	15 locuri
15.	Intersecție Strada Cuza Vodă - 1 Decembrie 1918	9 locuri

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Nr. crt.	Denumire stradă	Număr locuri de parcare
16.	Strada 1 Decembrie 1918	20 locuri
17.	Strada Liceului	33 locuri
18.	Parcul Tineretului	15 locuri
TOTAL		336 locuri

Tabelul 2.18. Parcări rezervate. Sursa datelor: Primăria Municipiului Brad.

Nr. crt.	Denumire stradă	Număr locuri de parcare rezervate
1.	Str.1 Iunie	88 locuri
2.	Str. 1 Mai/ Str. 9 Mai	33 locuri
3.	Str. Aleea Patriei/ Str. Alee Privighetorilor/ Str. Victoriei	130 locuri
4.	Str. Aleea Poștei	42 locuri
5.	Str. Aleea Primăverii	22 locuri
6.	Str. Avram Iancu	64 locuri
7.	Str. Cuza Vodă	64 locuri
8.	Str. Dacilor/ Str. Nestor Lupei	77 locuri
9.	Str. Gen. Vasile Milea	66 locuri
10.	Str. Iazului	44 locuri
11.	Str. Independenței	17 locuri
12.	Str. Republicii	116 locuri
13.	Str. Libertății	246 locuri
14.	Str. Transilvaniei	28 locuri
15.	Str. Vânătorilor/ Str. Liceului/ Str. Șoimilor	27 locuri
TOTAL		1.064 locuri

Recent au fost finalizate sau sunt în diferite faze de execuție lucrări pentru amenajarea de locuri de parcare în următoarele zone:

- Parcare și trotuare de acces pe Str. Liceului la blocurile 19-25: 30 locuri;
- Parcare Str. General Vasile Milea, Blocul D2: 22 locuri;
- Parcare în cartierul Micro I (adiacent terenului de sport): 17 locuri;
- Parcare adiacentă Str. General Vasile Milea Micro I: 27 locuri.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

2.3.7 Educație

Infrastructura educațională și calitatea actului educațional joacă un rol esențial în dezvoltarea unei comunități. Existența unui capital uman educat și bine pregătit, rezultat al formării pe tot parcursul vieții, joacă un rol important în capacitatea orașului de a susține derularea unor activități economice și sociale care să permită îmbunătățirea nivelului de trai, aspect important în atractivitatea zonei.

În prezent în Municipiul Brad funcționează 5 unități școlare, dintre care o instituție de învățământ preșcolar, 2 instituții de învățământ primar și gimnazial, 1 instituție de învățământ liceal și 1 de învățământ postliceal.

În ceea ce privește infrastructura de învățământ, la nivelul anului 2019 în Municipiul Brad existau 99 săli de clasă, 11 laboratoare, 3 săli de gimnastică, 7 terenuri de sport și 231 calculatoare (tabelul 2.19). Se constată că s-au înregistrat creșteri față de anul 2010, în cazul sălilor de clasă, al sălilor de gimnastică și numărului de calculatoare. Datele analizate sunt preluate de la Institutul Național de Statistică.

Tabelul 2.19. Infrastructura de învățământ, Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo On-line.

Infrastructura școlară	Anul									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Săli de clasă (cabinete școlare/amfiteatre)	74	80	81	82	96	98	71	99	98	99
Laboratoare școlare	15	14	15	15	16	16	16	11	11	11
Săli de gimnastică	1	4	4	3	1	3	1	2	2	3
Ateliere școlare	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terenuri de sport	7	6	7	7	7	6	6	6	6	7
Calculatoare	129	131	133	147	160	159	224	230	230	231

Oferta educațională pentru învățământul liceal corespunde filierei teoretice. În tabelul de mai jos sunt centralizate specializările incluse în planurile de învățământ ale Colegiului Național "Avram Iancu" Brad în perioada 2010-2020 și promovabilitatea la examenul de bacalaureat pentru fiecare specializare. De-a lungul perioadei analizate, valoarea procentului de promovabilitate a variat între 30,36% și 100,00% (tabelul 2.20). În anul 2010 au existat și specializările "Liceu cu program sportiv" și "Tehnician electromecanic", care apoi au fost eliminate din planul de învățământ al

liceului. În cazul tuturor specializărilor s-au înregistrat rezultate mai slabe în anul 2020 comparativ cu anul anterior.

Tabelul 2.20. Promovabilitatea examenului de bacalaureat (%), Colegiul Național "Avram Iancu" Brad perioada 2010 - 2020. Sursa datelor: www.admitereliceu.ro.

Specializarea	Anul										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Filologie	100,00	79,25	81,97	88,52	77,46	84,93	85,29	86,15	73,13	84,29	67,74
Matematică-Informatică	98,08	66,67	81,63	77,78	81,82	87,50	92,00	94,44	63,16	95,00	76,00
Științe ale Naturii	96,77	30,36	36,73	85,07	34,29	75,38	74,47	66,67	82,26	64,06	56,36

În ultimii zece ani, numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar a scăzut în mod susținut, ajungând ca în anul 2019 să reprezinte 15% din valoarea specifică anului 2010 (figura 2.77). Reducerea populației școlare este generată de schimbările demografice care au loc la nivelul populației, manifestate printr-o reducere a celei tinere și de schimbarea domiciliului în rândul aceleiași categorii de persoane.

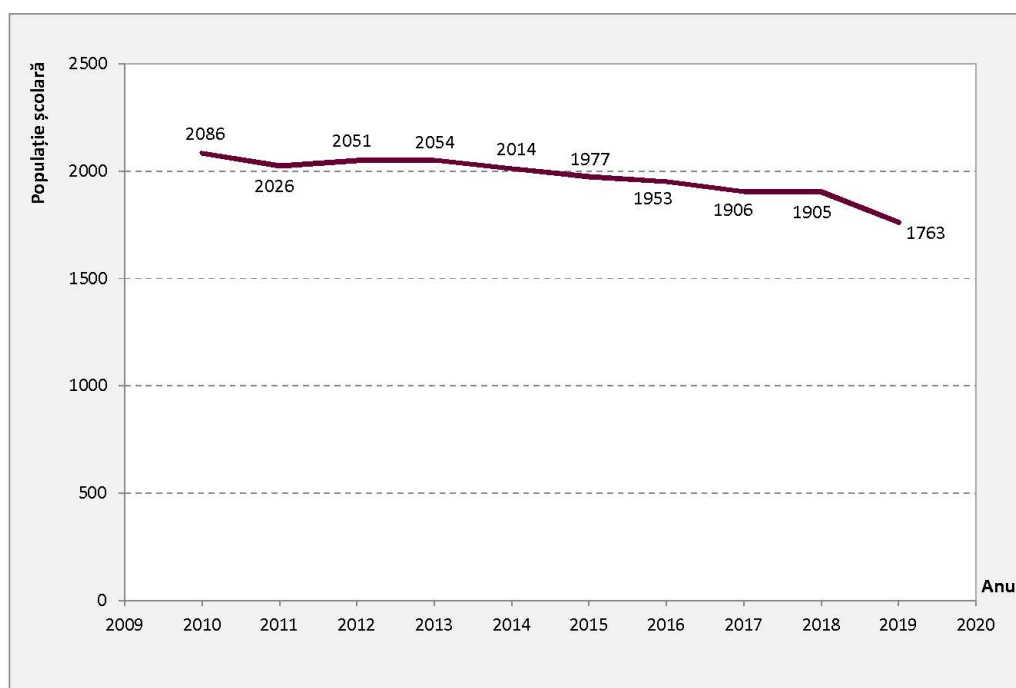

Figura 2.77. Variația populației școlare - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
 Sursa: INS, Tempo online.

Analiza pe categorii de elevi și preșcolari evidențiază faptul că s-au înregistrat reduceri ale numărului de preșcolari (-24%) și ale elevilor din învățământul gimnazial (-32%) și liceal (-19%). În cazul elevilor din învățământul primar s-a manifestat o creștere foarte mică (de doar 4 elevi) în anul 2019 comparativ cu anul 2010 (figura 2.78). Învățământul postliceal la nivelul Municipiului Brad este funcțional din anul 2012. Numărul anual de elevi înmatriculați a variat pe întreaga perioadă analizată în jurul valorii medii de 72 elevi. În anul 2019 s-a înregistrat o creștere de 13% față de valoarea specifică anului 2012. Acest nivel de învățământ este reprezentat de Școala Postliceală “Henri Coandă” Brad, care oferă școlarizare în domeniul asistent medical generalist.

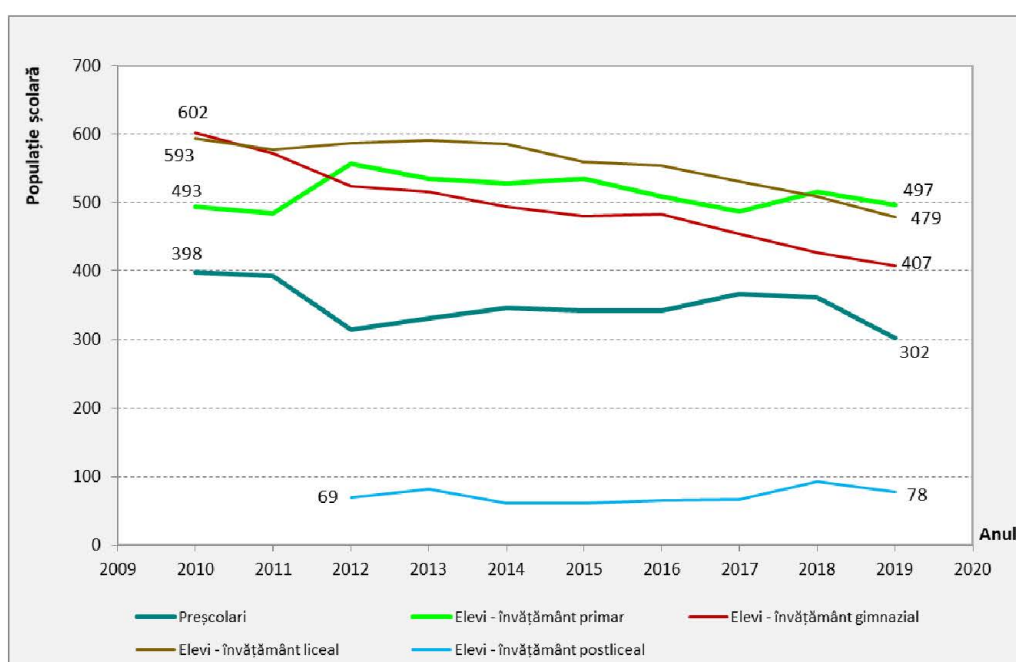

Figura 2.78. Variația populației școlare pe niveluri de instruire - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa: INS, Tempo online.

Ca și în cazul elevilor, numărul personalului didactic a avut o evoluție descendentă în perioada 2010-2019, însă cu o pondere mai redusă, de doar 6% în anul 2019 față de anul 2010 (figura 2.79). Cea mai mare scădere s-a înregistrat în cadrul cadrelor care activează în învățământului liceal (-19%), de la 31 de persoane în anul 2010 la 25 de persoane în anul 2019.

Învățământul gimnazial s-a restructurat prin reducerea personalului de predare cu 15%, de la 41 profesori în anul 2010, la 35 profesori în anul 2019.

În perioada analizată, creșteri s-au înregistrat în cazul personalului didactic din învățământul primar (13%) și preșcolar (8%).

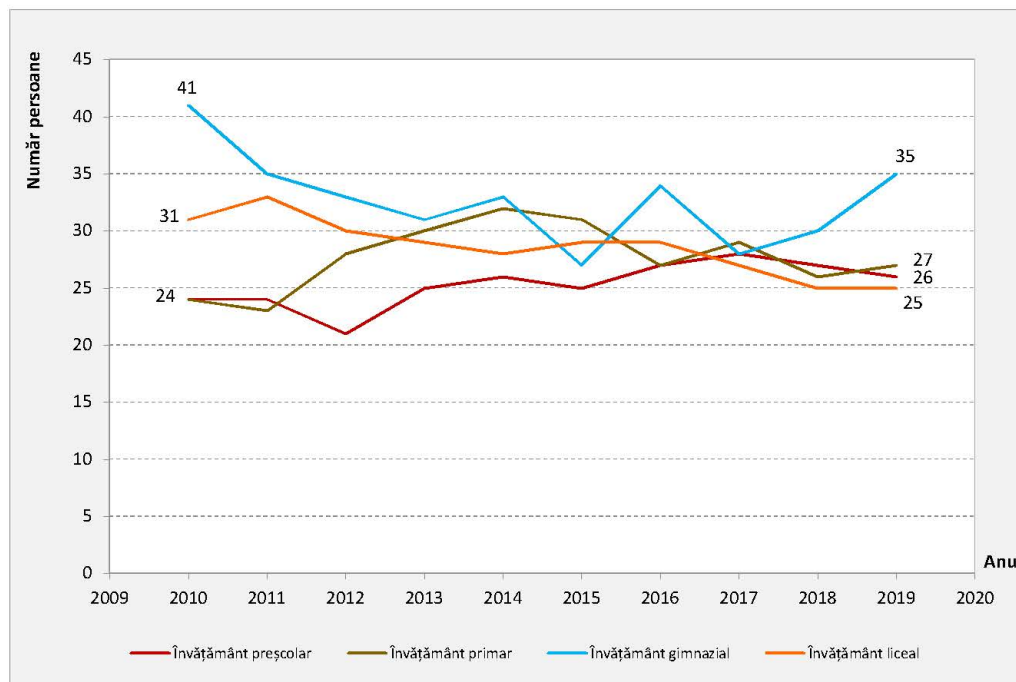

Figura 2.79. Variația cadrelor didactice pe niveluri de instruire - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa: INS, Tempo online.

În scopul îmbunătățirii infrastructurii educaționale, în prezent este în implementare proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de învățământ antepreșcolar și preșcolar în Municipiul Brad, Jud. Hunedoara” care are ca obiectiv construirea unei grădinițe moderne, care va deservi 8 grupe de copii, reabilitarea și modernizarea corpurilor de clădire existente, dotarea cu echipamente adaptate nevoilor beneficiarilor antepreșcolari și preșcolari, pentru derularea de activități educative și achiziționare de obiecte de inventar și/sau mijloace fixe, necesare desfășurării etapelor procesului educațional, în vederea creării condițiilor necesare pentru dezvoltarea fizică și psihică armonioasă și a integrării eficiente în viața școlară și socială a copiilor.

Investiția va asigura minim 200 de locuri pentru copii de vârstă antepreșcolară și preșcolară (beneficiari direcți), într-o grădiniță care va oferi un nivel ridicat de confort și dotări moderne.

Pentru implementarea proiectului în valoare de 5.451.895,06 lei, a fost obținută finanțare nerambursabilă în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, Prioritatea de investiții 10.1 - Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formarea profesională, pentru

dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare.

O altă investiție importantă în domeniul infrastructurii de educație pe care Municipiul Brad o are în implementare face obiectul proiectului *“Construire sală de sport școlară”*, derulat cu finanțare de la Compania Națională de Investiții. Noua sală de sport va aparține Școlii Gimnaziale *“Mircea Sântimbreanu”*.

În contextul crizei pandemice create de coronavirusul SARS-CoV-2, în scopul asigurării condițiilor necesare desfășurării activităților didactice atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice, toate unitățile de învățământ din Municipiul Brad au realizat demersuri pentru achiziționarea de infrastructură TIC, prin depunerea de cereri de finanțare nerambursabilă în cadrul Programului Operațional Competitivitate, Axa prioritară 2 - Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă, Acțiunea 2.3.3 - Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură - Secțiunea E-Educație.

Proiectele au ca obiectiv general îmbunătățirea infrastructurii tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) sistemice în domeniul e-educație în școlile și liceul din Municipiul Brad pentru a crea condițiile necesare desfășurării activităților didactice și asigurării accesului elevilor la procesul de învățare în mediul on-line. Intervențiile legate de TIC în educație avute în vedere în cadrul proiectelor prezintă o abordare integrată prin care se vizează dotarea elevilor cu echipamente mobile din domeniul tehnologiei informației de tipul tabletelor școlare, precum și a altor echipamente/dispozitive electronice necesare desfășurării activității didactice în mediul on-line (table interactive, camere video, laptop-uri, tablete grafice etc.).

În ultimii ani unitățile de învățământ din Municipiul Brad au implementat numeroase proiecte educaționale în parteneriate constituite la nivel național sau internațional, asigurând oportunități deosebite pentru elevi și cadre didactice a participa la schimburi de experiență precum și de a realiza diferite dotări cu echipamente sau infrastructură care le permite desfășurarea activităților didactice la un nivel calitativ ridicat.

Grădinița cu program prelungit *“Floare de colț”* a derulat și are în derulare proiecte Erasmus+: *„Little STEMists”*, *“Creative & Critical Mind”*, care au ca scop dezvoltarea prin training aplicat, obținut de la profesori care au experiență în domeniul STEM, prin vizualizare, analiză și transfer al practicilor STEM; profesorii vor fi capabili să abordeze predarea utilizând metode mai eficiente, sporind accesibilitatea și calitatea crescută a educației pentru nivel preșcolar, respectiv primii ani ai școlarității.

Școala Gimnazială “Mircea Sântimbreanu” a derulat și are în derulare proiecte numeroase proiecte cu finanțare externă precum:

- “Dăruind, vei dobândi”;
- Concurs județean ediția a V-a, Brad jud. Hunedoara, 2020 “Românii între mit, tradiție și existență reală”;
- “Let`s Do It, Romania!” 2019;
- “Școala siguranței Tedi”;
- Concurs “10 cu Felicitări pentru colectarea separată” - Reprezentanții operatorului regional de salubritate Brai Cata S.R.L. au lansat în perioada 18-22 noiembrie 2019, la Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Brad, concursul “10 cu Felicitări”, parte din programul de conștientizare pentru colectarea separată a deșeurilor. În cadrul acestui concurs, a fost amplasată o Ecoinsulă în curtea școlii și, timp de o săptămână, elevii a 5 clase gimnaziale au avut ocazia să colecteze selectiv deșeuri de hârtie-carton;
- “Instrumentul SELFIE pentru școli”;
- “Dăm click pe România 2020”;
- Programul național pilot de tip “Școala după școală”, derulat în semestrul al II-lea al anului școlar 2020-2021;
- “Pași în educația tuturor” - proiect finanțat prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 „Investește în oameni”, având ca scop prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii în rândul a 390 de preșcolari, elevi cu risc de părăsire timpurie a școlii, părinți/tutori ai preșcolarilor, părinți/tutori ai elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, inclusiv rromi, aparținând școlilor și liceelor din 3 regiuni (Sud-Est, Nord-Est, Vest) de comunități foste industrializate și foste miniere în localități rurale și urbane din România, prin implementarea de programe integrate de sprijin pentru aceștia;
- ”Comunitatea Brad - Acceptă sprijinul nostru”, proiect finanțat prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014 - 2020 Componenta 1 - Dezvoltare Locală Integrată (DLI 360) în comunitățile marginalizate, Axa prioritară - Incluziunea socială și combaterea sărăciei. Acesta a fost realizat în cadrul unui parteneriat cu Asociația non - profit ”L&C Consulting”, Municipiului Brad și S.C. Interlog Com S.R.L.

În cadrul proiectului, Școala Gimnazială “Mircea Sântimbreanu” a fost implicată prin activitatea “Educație la școală, după școală, prin muzică, dans și

sport“, care a implicat amenajarea unui centru sportiv dotat cu teren sintetic multifuncțional, instalație de noapte, vestiare și echipamente sportive pentru mai multe discipline (fotbal, handbal, baschet, volei, tenis etc.) și înființarea unui centru de artă populară. Este vorba despre un ansamblu folcloric (orchestră și grup de dansuri) coordonat de un profesor de specialitate. Ansamblul beneficiază de o sală special amenajată și de toate dotările necesare (instrumente muzicale, echipamente de sonorizare etc.);

- ”Primii pași în educația timpurie în comunitatea Brad, județul Hunedoara” este un proiect demarat recent, cu finanțare prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014 - 2020. Acesta are ca obiectiv general asigurarea unui pachet complet și de calitate al serviciilor de educație ce va contribui la creșterea participării la învățământul antepreșcolar pentru un număr de 73 de copii din zona Municipiului Brad, axat pe inovare și având la bază principiul educației centrate pe copil, astfel încât să se asigure acestora dezvoltarea armonioasă și să faciliteze accesul la o educație normală.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- OS1 - Creșterea nivelului de pregătire pentru școală, facilitarea accesului la educație antepreșcolară, diminuarea riscului de abandon școlar și înțelegerea de către părinți a necesității educației pentru viitorul copiilor;
- OS2 - Reducerea numărului de copii antepreșcolari ce aparțin familiilor ”vulnerabile” și nu frecventează sistemul de învățământ timpuriu;
- OS3 - Creșterea gradului de sensibilizare și de educație al părinților privind dezvoltarea armonioasă a copilului și importanța participării la sistemul de învățământ încă din perioada timpurie;
- OS4 - Consolidarea competențelor profesionale ale personalului didactic în domenii privind pedagogia și educația timpurie, prin participarea la programe de formare autorizate și la schimbul de bune practici;
- ”Pași spre o educație de calitate” - proiect Erasmus+, al cărui obiectiv general este corelat cu prioritățile specifice prevăzute în Apelul Național 2017 și vizează creșterea calității procesului de predare-învățare-evaluare din școală pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare ale elevilor, inclusiv la concursuri, olimpiade și Evaluări Naționale. Obiectivele proiectului vizează:
 - Îmbogățirea cunoștințelor a 8 cadre didactice participante la 2 cursuri de formare, privind metodele specifice gândirii critice și creative, respectiv utilizarea resurselor digitale;

- Creșterea gradului de utilizare în activitatea didactică a metodelor specifice gândirii critice și a resurselor digitale în rândul a 42 de cadre didactice, pe perioada proiectului;
- Creșterea cu minim 10% a rezultatelor școlare ale elevilor pe perioada proiectului și în următorii ani școlari ca urmare a valorificării noilor metode/strategii;
- Creșterea numărului de proiecte europene derulate de cadrele didactice din unitate, pe perioada proiectului și după încheierea lui;
- Diversificarea ofertei cu noi opțiuni interdisciplinare pentru elevii de nivel preșcolar, primar și gimnazial, în urma finalizării stagiilor de formare;
- ”Dezvoltarea leadership-ului pentru îmbunătățirea incluziunii și învățării non-formale” - proiect Erasmus+, care are ca obiective:
 1. Dezvoltarea competențelor a 8 cadre didactice participante la 2 cursuri de formare privind educația incluzivă, prevenirea abandonului școlar și transferul educației non-formale în educația formală, pe parcursul proiectului și în anii școlari următori;
 2. Creșterea cu 10% a rezultatelor școlare a copiilor cu CES pe perioada proiectului și în următorii ani școlari, ca urmare a aplicării noilor strategii de lucru de către cadrele didactice din unitate, determinând reducerea riscului de abandon școlar;
 3. Desfășurarea a minim 6 lecții/activități integrate derulate în „outdoor” pe semestru (nivel preșcolar, primar, gimnazial) cu implicarea a minim 60 de elevi, pe perioada proiectului și în următorul an școlar;
 4. Implementarea unei strategii de leadership școlar, pe perioada proiectului și în următorii 2 ani școlari, inițiată de 3 cadre didactice/ personal auxiliar/ de conducere participante la cursul de leadership și management școlar.

Performanțele atinse prin derularea proiectelor în domeniul educației au fost recunoscute prin câștigarea competiției ”Școală Europeană” 2019 organizată de Ministerul Educației⁵. Concursul se adresează tuturor unităților de învățământ preuniversitar care au fost și sunt implicate în programele europene din domeniul educației și formării profesionale Erasmus+ și constă în evaluarea calității și coerenței managementului școlii, reflectat în documentele manageriale, precum și a impactului

⁵https://www.edu.ro/sites/default/files/%E2%80%9EScoala%20Europeana%E2%80%9D%202019_Lista%20unitatilor%20de%20invatamant%20castigatoare.pdf

pe care activitățile derulate în cadrul proiectelor europene l-a avut asupra culturii organizaționale și a ethosului școlii.

Certificarea școlilor cu titlul "Școală Europeană" le conferă recunoștere și prestigiu în cadrul comunităților educaționale, iar eforturile pe care le fac pentru menținerea titlului obținut determină un interes tot mai crescut pentru dezvoltarea de noi și noi proiecte, ceea ce conduce la o îmbunătățire a managementului școlar și la dezvoltarea unei culturi organizaționale solide.

2.3.8 Sănătate și asistență socială

Infrastructura medicală și serviciile de sănătate oferite populației au impact direct asupra calității vieții locuitorilor. Infrastructura publică de sănătate cuprinde 1 spital și 2 ambulatorii integrate spitalului, 1 dispensar medical, 1 sanatoriu TBC, 1 cabinet școlar, 18 farmacii și 11 laboratoare medicale. Din analiza datelor statistice existente se observă că în ultimii ani s-a dezvoltat rețeaua de unități sanitare proprietate privată, în special din categoriile cabinete medicale de familie, cabinetele stomatologice și farmacii. Evoluția unităților sanitare pe forme de proprietate în perioada 2010-2019 este prezentată în tabelul următor.

Tabelul 2.21. Infrastructura sanitară - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019.
 Sursa datelor: INS, Tempo online.

Unitati sanitare		Anul									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spitale	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Dispensare medicale	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sanatorii TBC	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cabinete medicale de medicina generala	Proprietate privată	2	1	1	1	:	:	:	:	:	:
Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Cabinete medicale de familie	Proprietate publică	9	9	7	7	7	:	:	:	:	:
	Proprietate privată	3	3	4	4	4	12	12	12	12	12

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Cabinete stomatologice	Proprietate publică	2	2	2	2	2	:	:	:	:	:
	Proprietate privată	7	7	7	8	10	12	12	10	10	10
Societate stomatologică civilă medicală	Proprietate privată	:	:	:	:	1	1	1	1	1	1
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privată	5	5	6	6	5	:	:	:	:	:
Farmacii	Proprietate publică	13	12	12	11	10	17	9	13	13	13
	Proprietate privată	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Puncte farmaceutice	Proprietate privată	6	6	3	3	3	3	3	3	3	3
Depozite farmaceutice	Proprietate privată	1	1	:	:	:	:	:	:	:	:
Crese	Proprietate publică	1	1	1	1	:	:	:	:	:	:
Laboratoare medicale	Proprietate publică	5	6	6	6	6	6	9	9	9	9
	Proprietate privată	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Alte tipuri de cabinete medicale	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Proprietate privată	:	:	:	3	3	4	5	4	4	3

Capacitatea spitalului, exprimată prin numărul paturilor, s-a menținut la valoarea de 145 de paturi pe toată perioada analizată (2010-2019).

În ceea ce privește cadrele medicale, în perioada 2010-2019 numărul de medici care activează în sistemul public de sănătate din Municipiul Brad a scăzut cu 3%, atingând valoarea de 50. În aceeași perioadă, personalul sanitar mediu a crescut cu 5% (figura 2.80). Se observă că după anul 2014, în care sistemul public de sănătate a funcționat cu numărul minim de medici, situația a început să se redreseze.

Cu 3,2 medici/1.000 locuitori și 11,4 asistenți/1.000 locuitori, Municipiul Brad se situează mult mai bine decât Județul Hunedoara (1,6 medici/1.000 locuitori; 5,4 asistenți/1.000 locuitori), Regiunea Vest (2,3 medici/1.000 locuitori; 4,3 asistenți/1.000 locuitori) și România (1,8 medici/1.000 locuitori; 4,3 asistenți/1.000 locuitori). În tabelul 2.22 sunt centralizate valorile acestor indicatori pentru anul 2019.

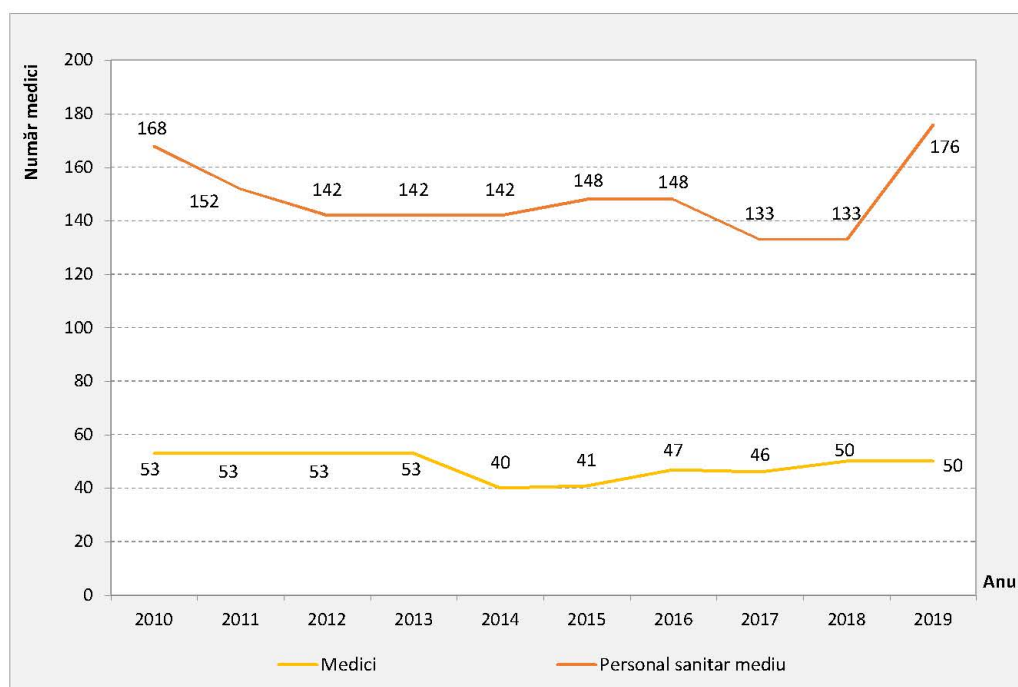

Figura 2.80. Variația personalului medical - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo online.

Tabelul 2.22. Personal medical, anul 2019. Sursa datelor: INS, Tempo online.

Teritoriul	Număr medici	Număr personal sanitar mediu	Populație	Număr medici / 1000 locuitori	Personal sanitar mediu/ 1000 locuitori
Municipiul Brad	50	176	15.454	3,2	11,4
Județul Hunedoara	712	2464	458.125	1,6	5,4
Regiunea Vest	4.519	8.612	2.003.368	2,3	4,3
România	40.647	96.204	22.204.507	1,8	4,3

Din analiza nivelului de deservire a populației, se observă că în ultimii ani situația s-a îmbunătățit față de perioada 2014-2015 când s-a înregistrat valorarea minimă de 2,5 medici/1.000 locuitori (figura 2.81).

În ceea ce privește activitatea medicală, din figura 2.82 se observă că în ultimii ani s-a redus numărul cazurilor de internare continuă, concomitent cu sporirea internării de zi, cu excepția anului 2020 când s-a înregistrat o scădere de 19% comparativ cu anul anterior. Valoarea maximă a numărului de pacienți internați a fost atinsă în anul 2019, când în total au avut loc 4.659 internări de o zi și 3.742 cazuri de internare continuă.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

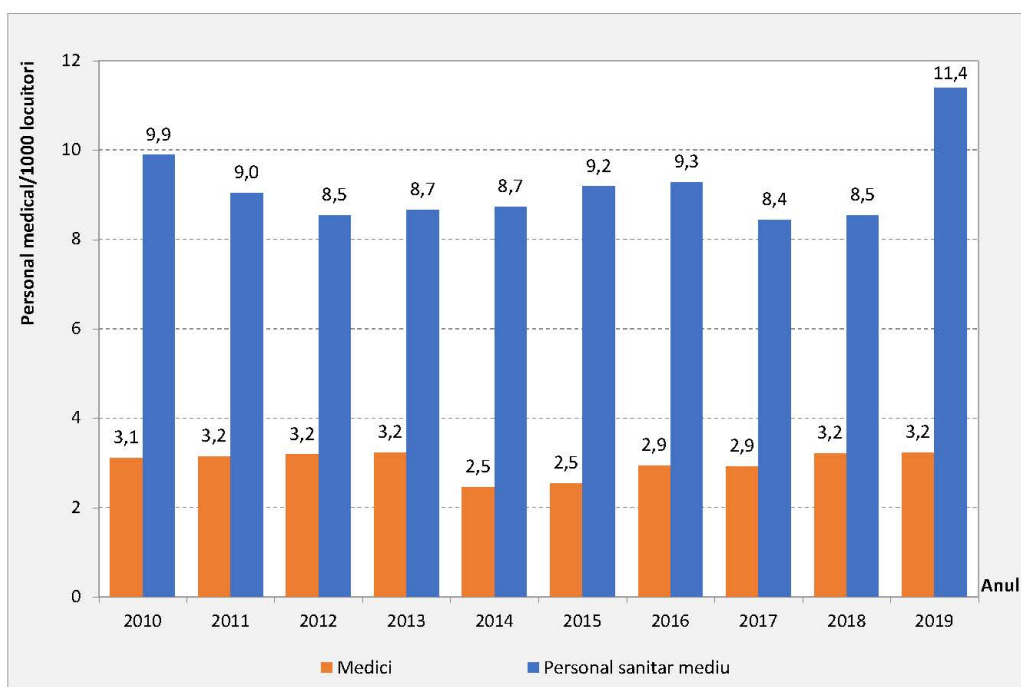

Figura 2.81. Personal medical la 1000 locuitori - Municipiul Brad, perioada 2010 - 2019. Sursa datelor: INS, Tempo online.

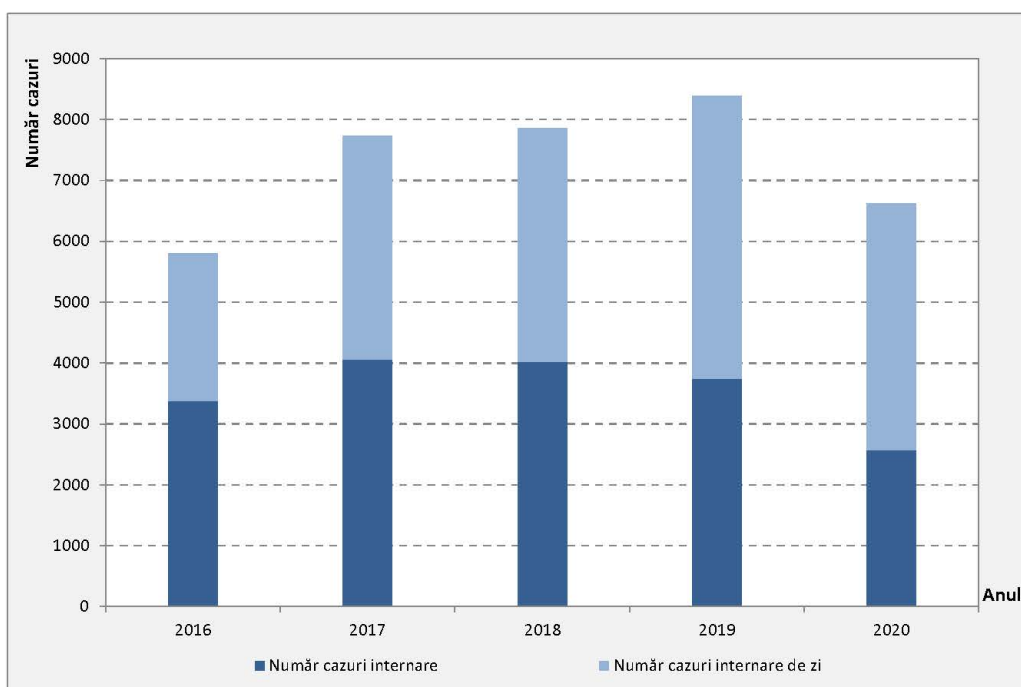

Figura 2.82. Situație internări - Municipiul Brad, perioada 2016 - 2019. Sursa datelor: Spitalul Municipal Brad.

Referitor la numărul zilelor de spitalizare înregistrate în perioada 2016-2020, se observă tendința descrescătoare începând cu anul 2017 când a fost înregistrată valoarea de vârf (figura 2.83).

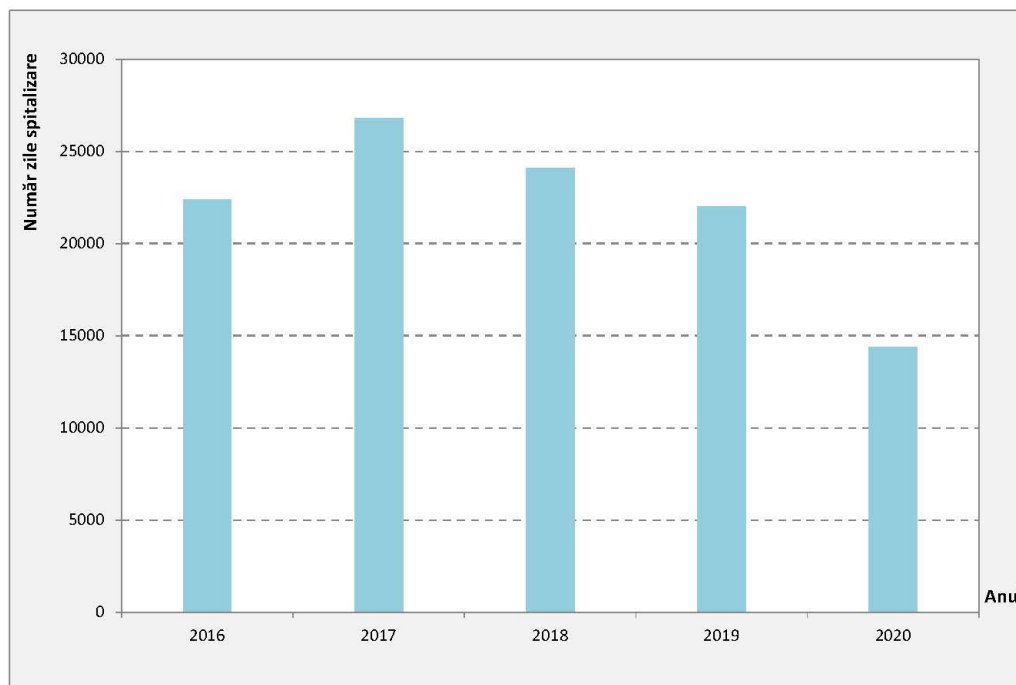

Figura 2.83. Număr zile spitalizare - Municipiul Brad, perioada 2016 - 2019.
 Sursa datelor: Spitalul Municipal Brad.

În figura 2.84 este prezentată variația lunară a numărului de consultații în perioada 2017-2020. Exceptând anul 2020, care a fost afectat de pandemia de Covid-19, se observă valori ridicate ale numărului de consultații medicale în lunile octombrie, noiembrie.

În ceea ce privește diagnosticul prezumtiv au fost identificate 3 categorii principale, și anume: *Diabet zaharat neinsulino-dependent*, *Hipertensiune esențială (primară)* și *Gonartroză (artroza genunchiului)*. Dintre aceste 3 categorii de diagnostic, Diabetul zaharat neinsulino-dependent a înregistrat cele mai mari valori în perioada analizată (peste 3.000 cazuri).

Numărul de cazuri înregistrate în cazul *Hipertensiunii esențiale* a înregistrat o creștere alarmantă în anul 2020 comparativ cu anul 2017, de 215%, în timp ce *Gonartroza* a scăzut cu 51% la nivelul aceleiași perioade (figura 2.85).

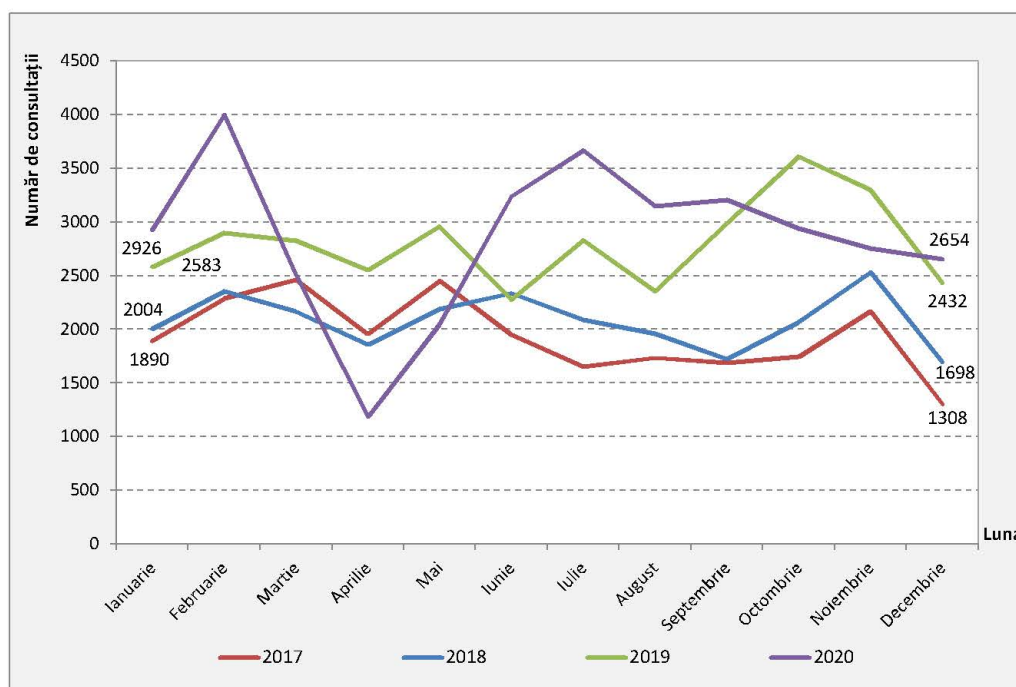

Figura 2.84. Număr consultații lunare - Municipiul Brad, perioada 2017 - 2019.
Sursa datelor: Spitalul Municipal Brad.

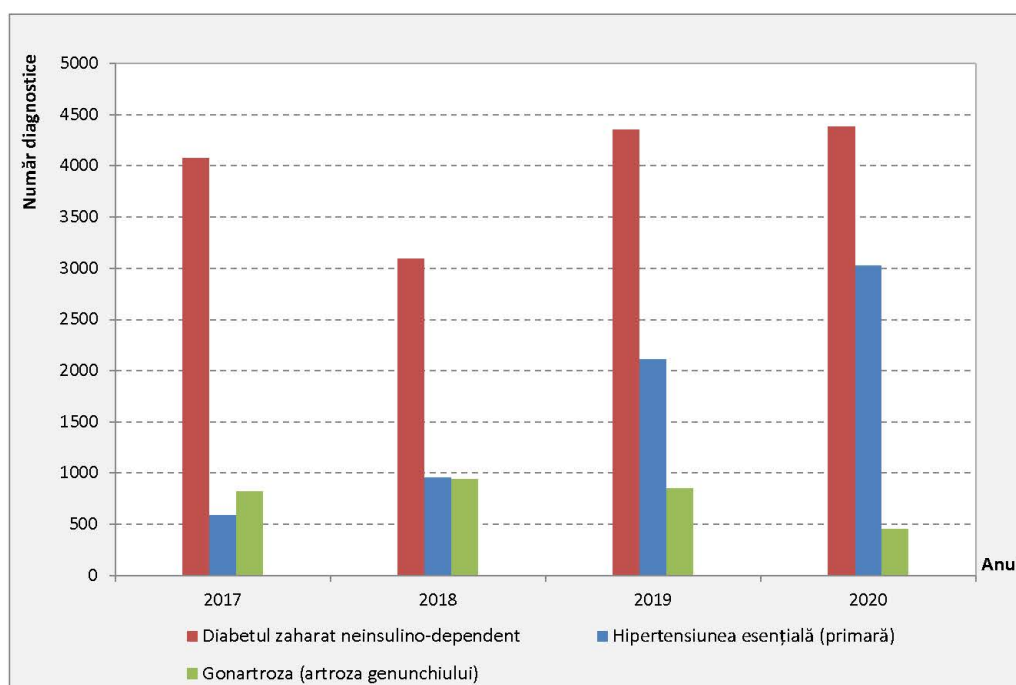

Figura 2.85. Diagnostic prezumtiv - Municipiul Brad, perioada 2017 - 2019.
Sursa: Spitalul Municipal Brad.

În scopul îmbunătățirii infrastructurii de sănătate, Municipiul Brad are în implementare proiectul *“Eficientizare energetică a imobilului ambulatoriu și dispensar T.B.C. a Spitalului Municipal Brad, Jud. Hunedoara”*, prin care se realizează următoarele activități:

- *Lucrări de reabilitare termică a elementelor de anvelopă;*
- *Lucrările de înlocuire a sistemelor de instalații termice;*
- *Lucrări de implementare a sistemelor de producere a energiei din surse alternative;*
- *Lucrări de instalare/reabilitare/modernizare a sistemelor de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior;*
- *Lucrări de reabilitare/ modernizare a instalațiilor de iluminat în clădiri;*
- *Lucrări conexe care contribuie la implementarea proiectului, precum:*
 - *înlocuirea șarpantei și învelitorii sistemelor de preluare a apelor meteoice, respectiv a jgheburilor și burlanelor existente care vor rămâne aparente pe fațadă;*
 - *demontarea aparatelor de climă aparente pe fațadă și trecerea la un sistem centralizat;*
 - *înlocuirea finisajelor interioare;*
 - *instalarea de rampe accesibile persoanelor cu dizabilități din spațiul public, până la parterul spitalului însoțite de plăcuțe Braille și plăcuțe în culori disonante;*
 - *modernizarea instalațiilor electrice prin integrarea în plafon a corpurilor de iluminat cu LED.*

Pentru implementarea proiectului Municipiul Brad a obținut finanțare nerambursabilă în valoare de 4.058.824,64 Lei în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Apelul de proiecte nr. POR/2016/3/3.1/B/1, Axa prioritară 3, Prioritatea de investiții 3.1, Operațiunea B - Clădiri publice.

În contextul epidemiei de Covid-19, în perioada următoare se impune intensificarea investițiilor în sistemul de sănătate publică.

În ceea ce privește asistența socială, la nivelul Municipiului Brad funcționează *Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Brad*, înființat și administrat de *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Hunedoara*, care are rolul de a asigura aplicarea politicilor și strategiilor de asistență

socială a persoanelor adulte cu dizabilități, prin creșterea șanselor recuperării și integrării acestora în familie ori în comunitate.

Centrul este compus din 2 clădiri cu o capacitate de 27 locuri în care se găsesc dormitoare, camere de zi, club, bucătărie, săli de mese, grupuri sanitare. Pe lângă acestea, se mai găsesc și cabinete de specialitate, sală de ergoterapie, birouri și o capelă.

Sumele acordate anual pentru persoanele cu handicap au avut o evoluție crescătoare în perioada 2016-2020, de la 2.425.255 lei în 2016, la 5.082.611 lei în 2020. Această evoluție ascendentă poate fi observată în figura 2.86.

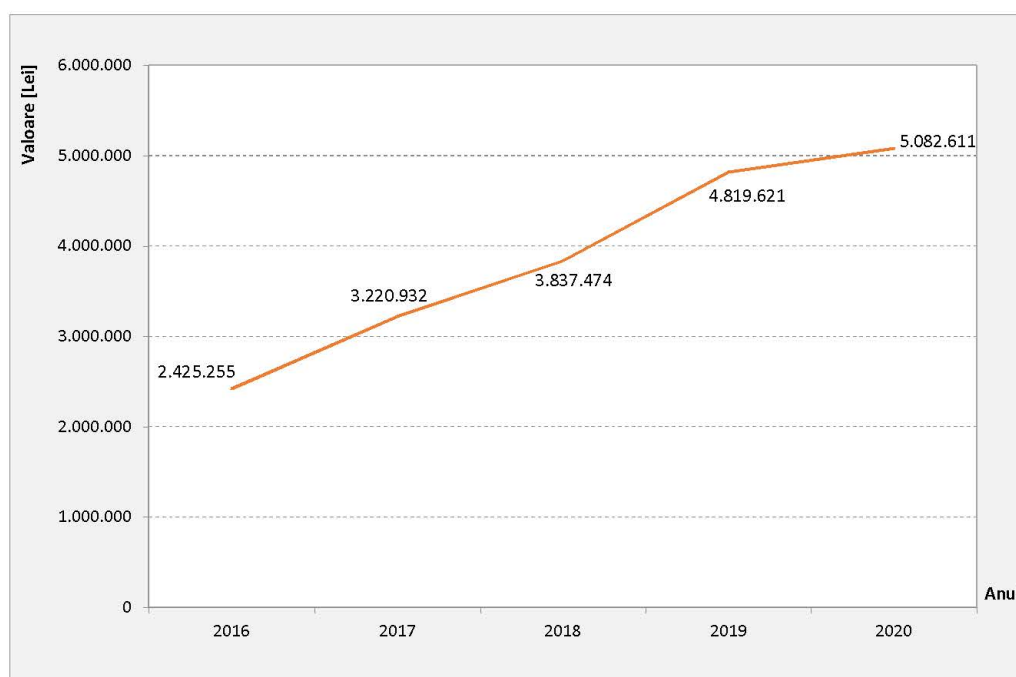

Figura 2.86. Finanțarea acordată anual pentru persoanele cu handicap, 2016 - 2020. Sursa datelor: Primăria Municipiului Brad.

Direcția de Asistență Socială, aflată în subordinea Consiliului Local Brad, reprezintă furnizor de servicii sociale prin Cantina de ajutor social, acreditată pentru o capacitate de 50 beneficiari.

Legislația națională prevede o varietate mare de servicii sociale, care vin să sprijine persoanele aflate în situații de dificultate. Cu toate acestea, datele privind numărul de furnizori acreditați, numărul de servicii sociale licențiate raportat la populația unităților administrativ-teritoriale deservite, precum și gradul de reprezentare în teritoriu a serviciilor sociale dedicate diverselor categorii de grupuri vulnerabile, arată disparități semnificative la nivel național.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Prin proiectul “Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS”, a fost estimat necesarul de servicii sociale, prin raportare la prevederile normative în vigoare și la categoriile și mărimea grupurilor vulnerabile existente în comunitate. Astfel, serviciile sociale necesare (SSN) reprezintă diferența dintre serviciile sociale prevăzute a fi furnizate prin lege, pentru categoriile de grupuri vulnerabile identificate în comunitate, plecând de la standardele existente în domeniu, și serviciile sociale care sunt deja furnizate la nivel local / județean.

Din analiza asupra situației actuale, a rezultat că în Municipiului Brad sunt necesare îmbunătățiri ale serviciilor sociale, respectiv dezvoltarea celor menționate în tabelul următor.

Tabelul 2.23. Servicii sociale necesare - Municipiul Brad⁶. Sursa datelor: INS, Tempo online.

Tip serviciu social necesar	Număr persoane vulnerabile identificate - potențiali beneficiari pentru serviciul social necesar (estimare)	Capacitatea serviciului social
04 - Centre rezidențiale pentru persoanele adulte cu dizabilități	30	30
12 - Centre de zi pentru persoanele vârstnice	200	200
13 - Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	200	200
15 - Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilitati	40	40
16 - Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	120	120
25 - Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	80	80

⁶ <https://portalgis.servicii-sociale.gov.ro/arcgis/apps/MapJournal/index.html?appid=452fcc543d224674addca36d6f2ff703>.

2.4. Mediu și schimbări climatice

Mediul și lupta împotriva schimbărilor climatice prin protejarea mediului și minimizarea riscului pentru climă, sănătatea umană și biodiversitate reprezintă o prioritate atât la nivel global și european, cât și la nivel național și local.

În figurile de mai jos sunt prezentate ariile naturale protejate din județul Hunedoara și sit-urile de importanță comunitară Natura 2000 din zona Municipiului Brad. Se observă că pe teritoriul UAT Municipiul Brad nu se regăsesc astfel de obiective.

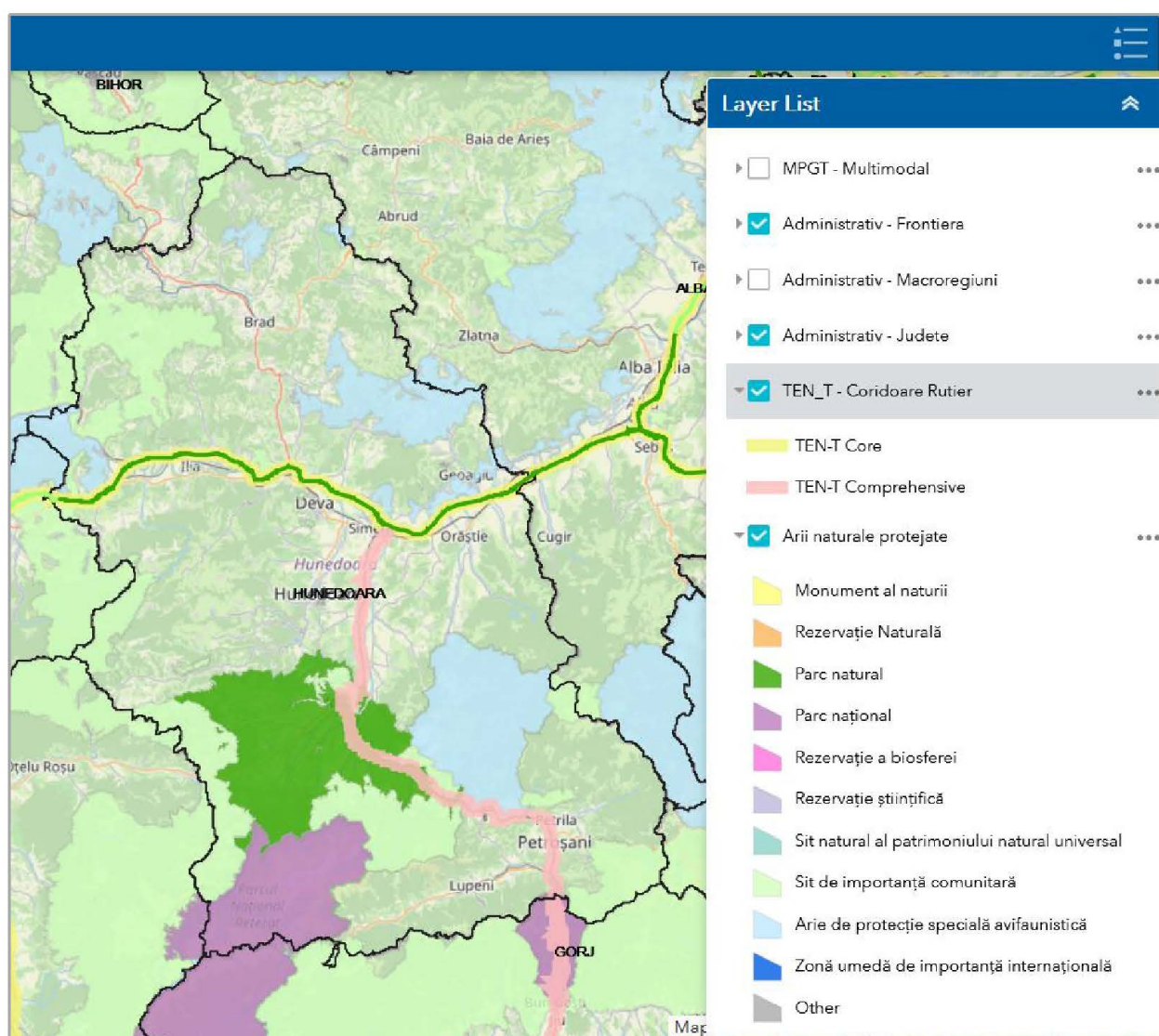

Figura 2.87. Arii naturale protejate în Județul Hunedoara. Sursa: Ministerul Transporturilor.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

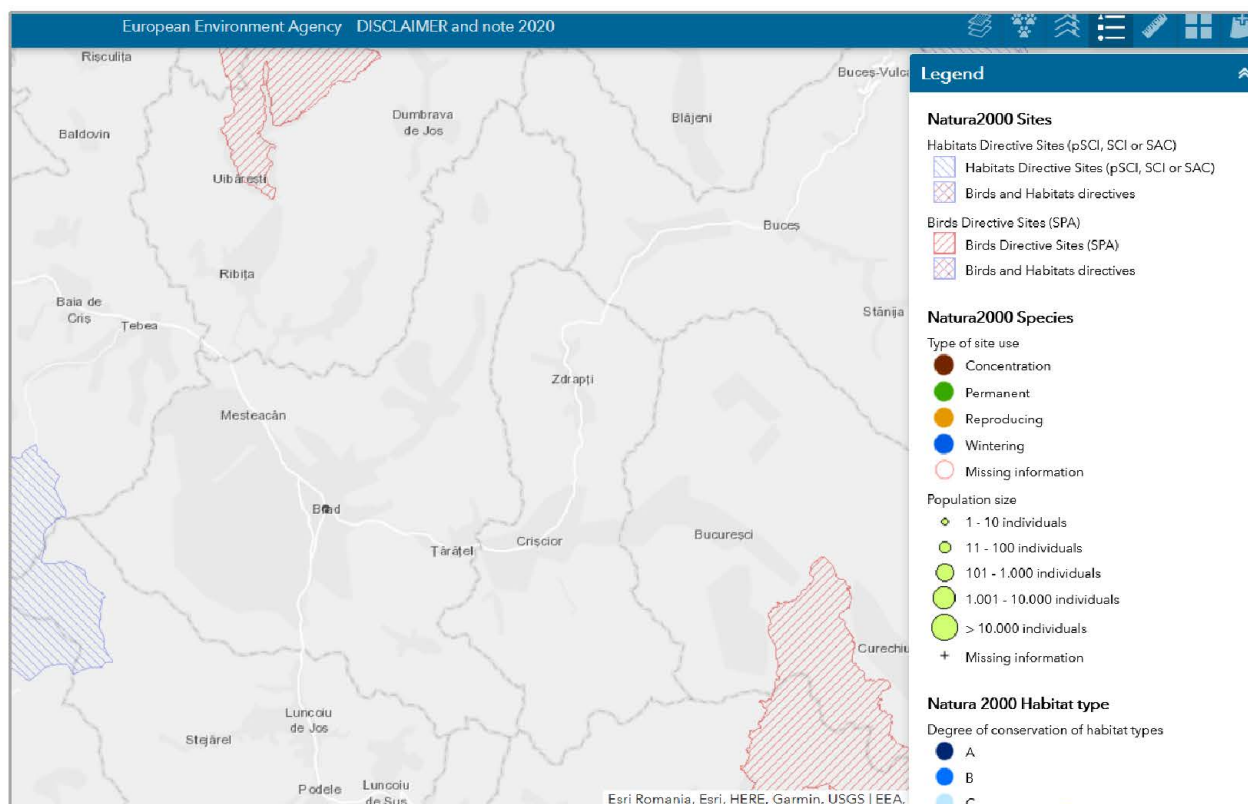

Figura 2.88. Situri Natura 2000 - zona Municipiului Brad.

Sursa: <https://natura2000.eea.europa.eu/>.

În județul Hunedoara, calitatea aerului este monitorizată prin intermediul a 4 stații automate amplasate în localitățile Deva (stație de fond urban HD-1, stație de fond industrial HD-2), Hunedoara (stație de fond industrial HD-3), Călan (stație de fond industrial HD-4) și Vulcan (stație de fond industrial HD-5). În Municipiul Brad nu sunt funcționale astfel de sisteme. Conform unei analize realizate de Banca Mondială în cadrul Politicii Urbane a României, se observă nu sunt semnalate surse importante de producere a poluării la nivel local. Sunt evidențiate insule de căldură urbană în zonele unde se regăsesc concentrări ale densității rezidențiale (figura 2.89).

Suprafața spațiilor verzi, precum și înlesnirea accesului la acestea, reprezintă una dintre cele mai sigure metode de a crește calitatea vieții într-un oraș. Dezvoltarea, reabilitarea și mentenanța infrastructurii verzi urbane ar trebui, ca atare, să fie o prioritate absolută pentru fiecare primărie din țară. Infrastructura verde este, însă, slab dezvoltată în România. În Municipiul Brad suprafața de spațiu verde care revine unui locuitor este 21,6 m², în condițiile în care standardele Uniunii Europene prevăd 26 m²/locuitor, iar Organizația Mondială a Sănătății recomandă 50 m²/locuitor. În figura 2.90 este evidențiată accesibilitatea locuitorilor față de spațiile verzi. Se observă că peste 60% din populație se află la o distanță de o zonă verde care poate fi

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

parcursă în 5 minute. Valoarea indicatorului este foarte bună, în următoarea perioadă fiind necesare intervenții de îmbunătățire a calității spațiilor verzi.

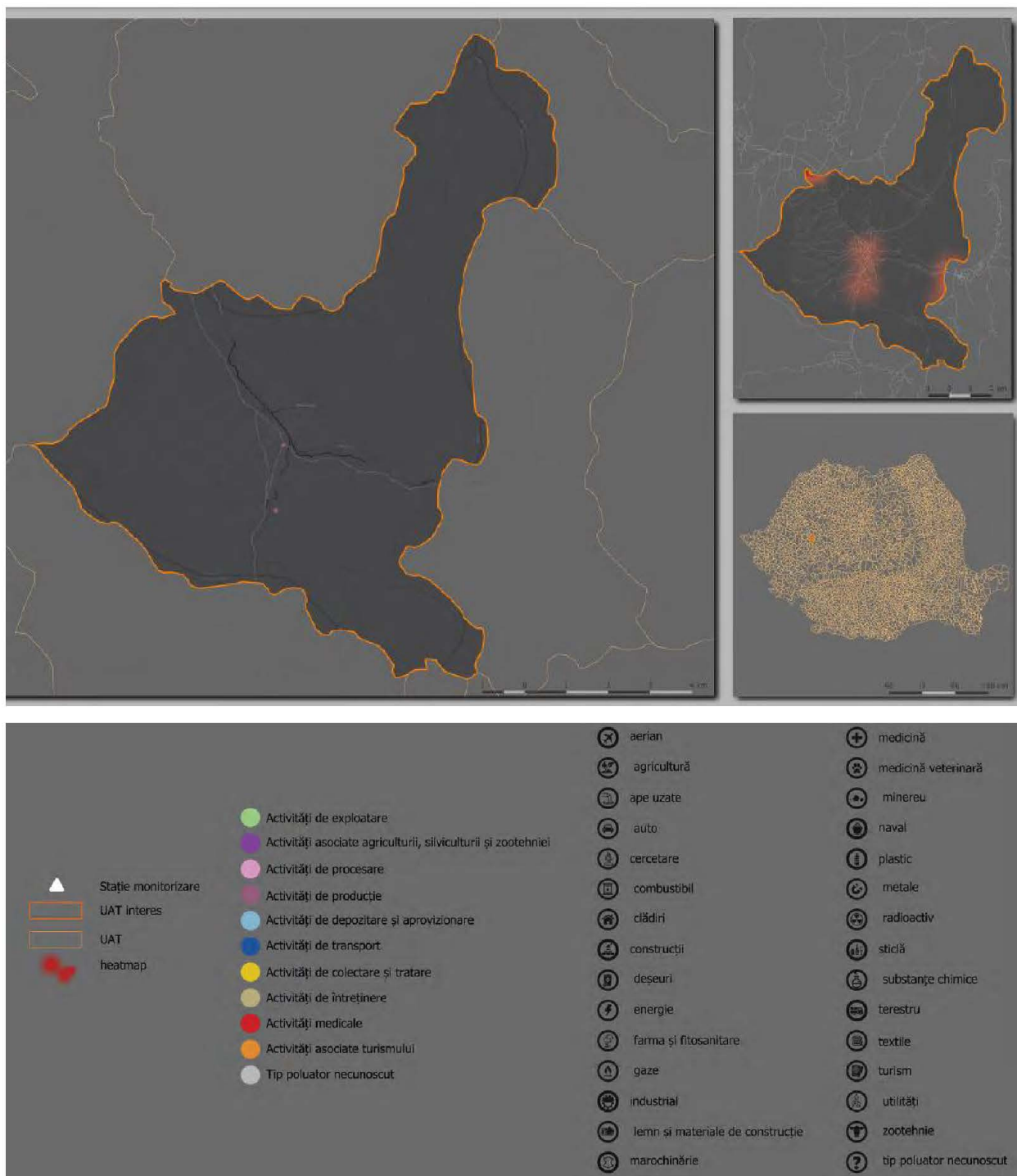

Figura 2.89. Surse de poluare și stații de monitorizare, Municipiul Brad.
Sursa: Banca Mondială, 2021; <https://citadini.ro/>.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

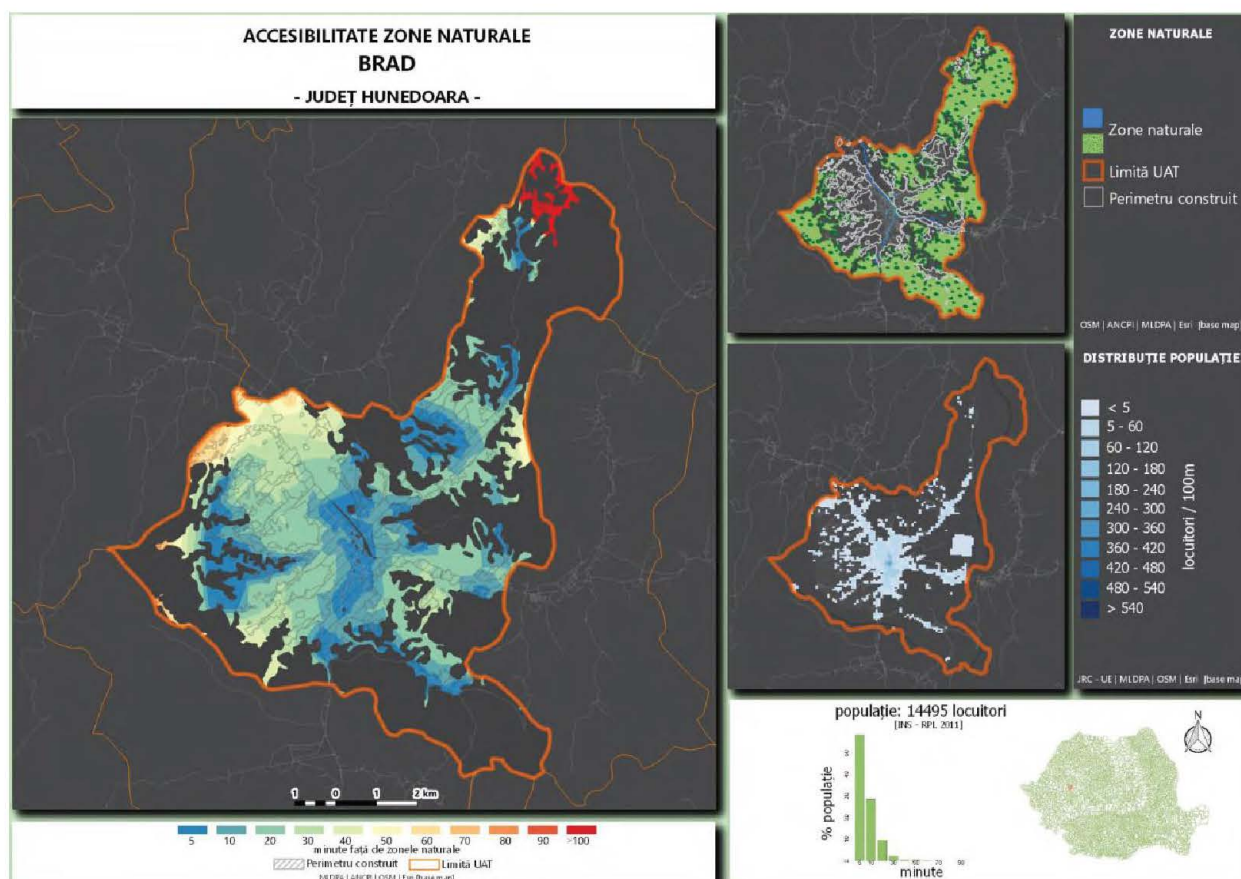

Figura 2.90. Accesibilitatea spațiilor verzi, Municipiul Brad.

Sursa: Banca Mondială, 2021; <https://citadini.ro/>.

Clima afectează toate orașele, indiferent că sunt mici sau mari, și toate comunitățile trebuie să se implice în lupta împotriva schimbărilor climatice. Această este una dintre cele mai importante priorități globale și majoritatea statelor lumii s-au implicat în această luptă. Pentru Uniunea Europeană, aceasta reprezintă prioritatea zero în anii următori și resurse substanțiale au fost puse la dispoziția țărilor membre pentru atenuarea și adaptarea la schimbările climatice. Aceasta este și una din prioritățile principale ale României, conform Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă 2030, respectiv a documentelor programatice pentru atragerea Fondurilor Europene în Perioada de Programare 2021-2027.

Printre efectele schimbărilor climatice se regăsesc modificările în distribuția precipitațiilor medii anuale. În cadrul unui studiu realizat de Banca Mondială pentru elaborarea Politicii Urbane a României au fost evidențiate zonele potențial afectate de inundații din Municipiul Brad. Acestea sunt amplasate de-a lungul Râului Crișul Alb. Analiza a folosit benzi aferente riscului de inundabilitate medie (perioadă de revenire

mai mare sau egală cu 100 ani), defalcate în cele patru clase de risc (0, 1, 2, 3). Populația afectată potențial de inundații reprezintă 17,37% din numărul total de locuitori (figura 2.91).

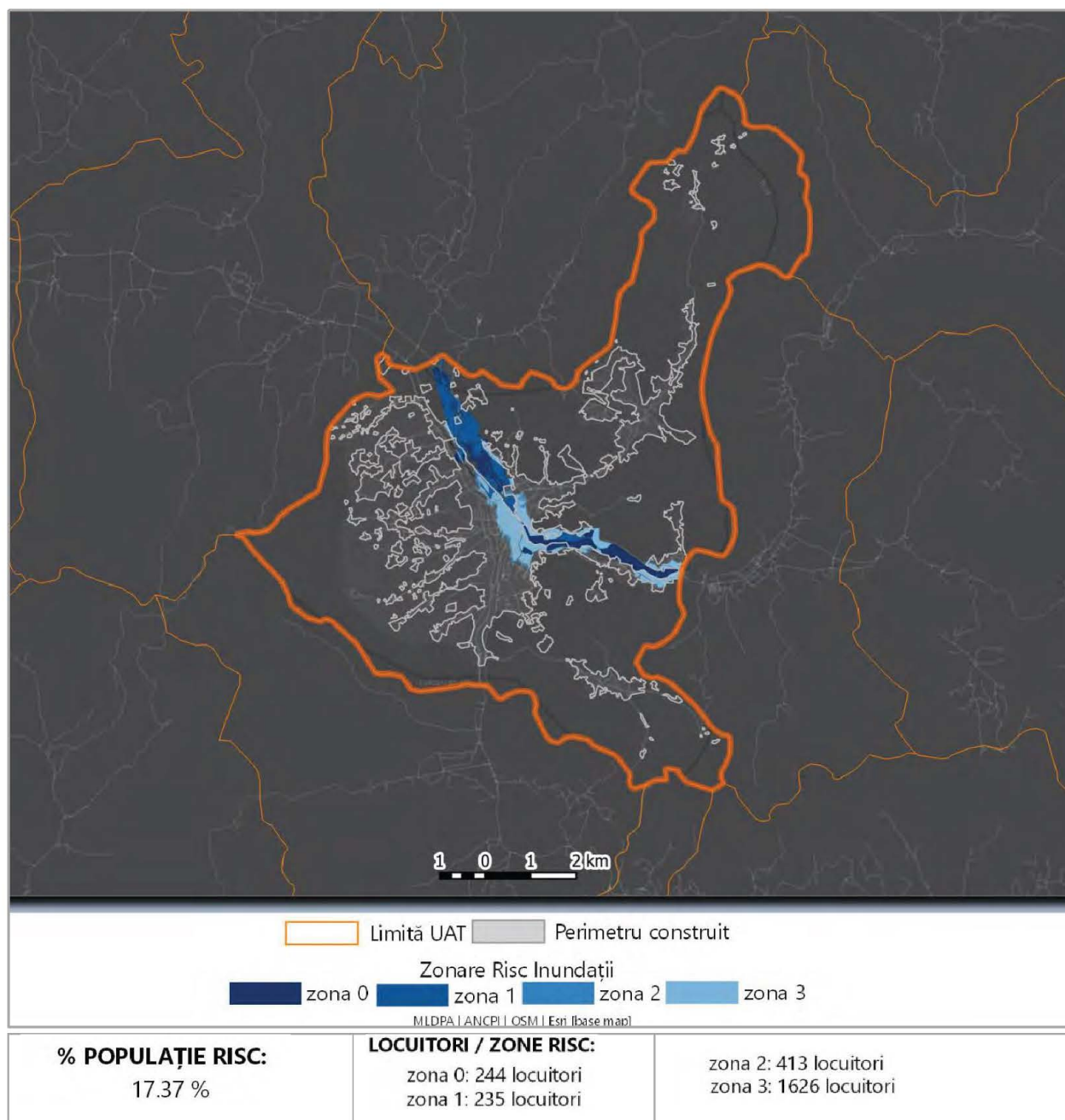

Figura 2.91. Zone cu risc de inundații, Municipiul Brad.

Sursa: Banca Mondială, 2021; <https://citadini.ro/>.

2.5. Capacitate administrativă

Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare a aparatului de specialitate al Primarului Municipiului Brad, Primarul, Viceprimarul, Secretarul Municipiului Brad, împreună cu aparatul de specialitate, constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria Municipiului Brad, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local al Municipiului Brad și dispozițiile Primarului Municipiului Brad, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Aparatul de specialitate al primarului este format din totalitatea compartimentelor funcționale, fără personalitate juridică, de la nivelul Municipiului Brad, precum și secretarul general al Municipiului Brad.

Serviciile ale căror operatori sunt subordonați Consiliului Local al Municipiului Brad sunt: Serviciul Public de Desfacere "Han, Piață și Obor" Brad și Serviciul de termoficare asigurat de S.C. Termica Brad S.A., societate care oferă servicii de producere, transport, distribuție și furnizare a agentului termic în sistem centralizat în municipiul Brad; oferă, de asemenea, servicii de reparații, întreținere rețele de transport - distribuire agent termic, lucrări de instalații pentru alimentări cu apă sau agent termic.

Restul serviciilor publice sunt gestionate de operatori externi: Serviciul de apă - canal; Serviciul de colectare, transport și depozitare deșeuri; Serviciul de întreținere a iluminatului public din municipiul Brad; Serviciul de dezinsecție, deratizare și dezinsecție în municipiul Brad; Serviciul de transport public local de persoane prin curse regulate în municipiul Brad; Serviciul de salubritate a municipiului Brad pentru activitatea privind măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice; Serviciul de curățare și transport a zăpezii și gheții de pe căile publice și menținerea în funcție a acestora în municipiul Brad; Stația de selectare, transfer și platformă de compostare.

Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare a Consiliului Local, Consiliul local al Municipiului Brad este compus din consilieri locali aleși prin vot universal, direct, secret, egal și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea privind alegerile locale. Consiliul Local al Municipiului Brad are, conform legii, un număr de 17 consilieri locali.

În structura Consiliului Local al Municipiului Brad sunt constituite 5 comisii de specialitate:

- Comisia de studii economice, prognoze, buget, finanțe - formată din 7 membri;

- Comisia de urbanism, amenajarea teritoriului, lucrări publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură - formată din 7 membri;
- Comisia pentru activități științifice, învățământ, sănătate, cultură, protecție socială și agrement - formată din 7 membri;
- Comisia de administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor - formată din 7 membri;
- Comisia pentru administrarea domeniului public și privat, servicii publice și comerț - formată din 7 membri.

Comisiile de specialitate au următoarele atribuții principale:

- analizează proiectele de hotărâri ale consiliului local din domeniul lor de activitate;
- întocmesc avize asupra proiectelor de hotărâri și asupra problemelor analizate, pe care le prezintă consiliului local;
- îndeplinesc orice alte atribuții sau însărcinări date prin hotărâri ale consiliului local, dacă acestea au legătură cu activitatea lor.

Instrumentul de prognoză, planificare și de conducere a activității financiare a unității administrativ-teritoriale este bugetul local.

Veniturile municipale provin în mare parte din patru surse principale: transferuri alocate de la nivel central; sume alocate pentru echilibrarea bugetelor locale; transferuri de egalizare; venituri din surse proprii, prin impozite și taxe locale.

Codul Administrativ prevede capacitatea legală a municipalităților de a obține venituri din impozite și taxe. Acestea includ impozite pe proprietate (pe terenuri și clădiri) de la persoane juridice și persoane fizice, autovehicule, taxe hoteliere, sau impozite pe activități culturale (teatre, concerte etc.). Există, de asemenea, o serie de taxe asociate cu furnizarea de diverse servicii, cum ar fi grădinițe, notari, eliberarea certificatelor și a diferitelor licențe, autorizații de planificare, autorizații de construire, dobânzi și amenzi de întârziere a plății, taxe de timbru și taxe extra-judiciare de timbru.

Pe baza situației veniturilor și cheltuielilor unităților administrativ-teritoriale publicate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), a fost realizată analiza detaliată a performanței administrative a Municipiului Brad în perioada 2010-2020. În figurile de mai jos sunt prezentate variațiile anuale ale veniturilor totale și veniturilor totale pe locuitor aferente Municipiului Brad. Se observă că deși are cele mai reduse venituri totale comparativ cu restul municipiilor din județ, valorile obținute prin raportare la numărul de locuitori indică o poziționare

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

bună a Municipiului Brad în raport cu celelalte municipii, în 2018 și 2019 situându-se pe primul loc.

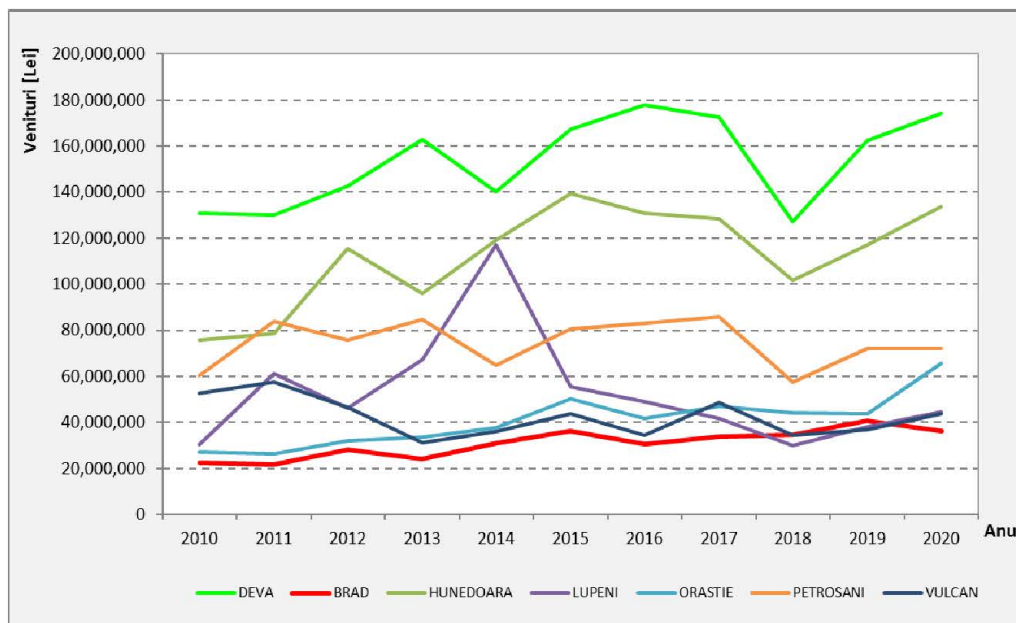

Figura 2.92. Variația anuală a veniturilor totale, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020. Sursa datelor: MDLPA, 2021.

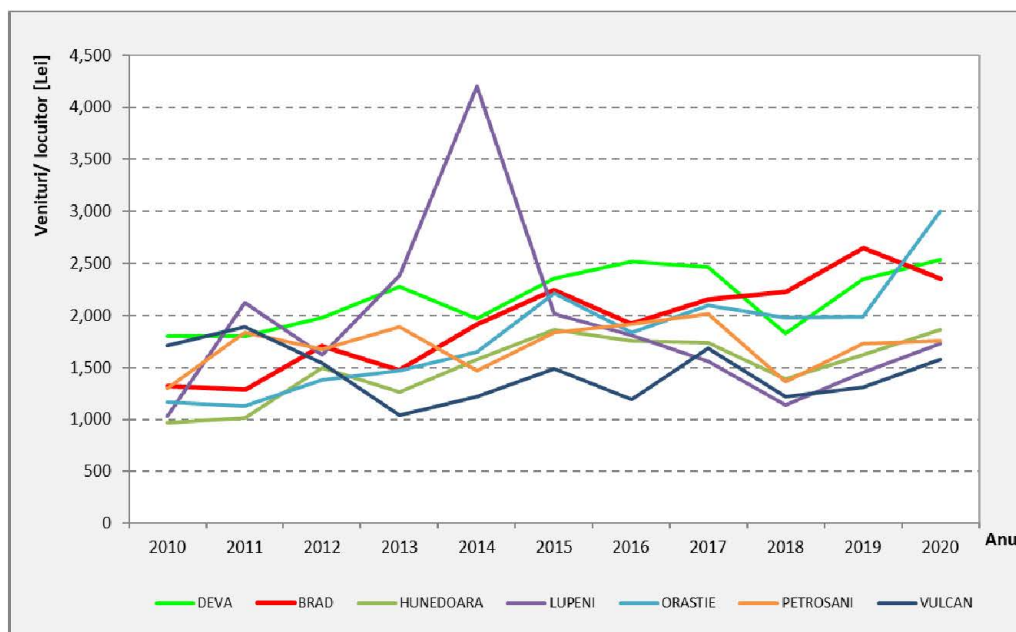

Figura 2.93. Variația anuală a veniturilor totale pe locuitor, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020. Sursa datelor: MDLPA, 2021.

Structura veniturilor Municipiului Brad înregistrate în anul 2020, pe categorii este prezentată în figura 2.94. Principala sursă de venit o constituie veniturile proprii (45% din total), urmată de sume defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale (26% din total).

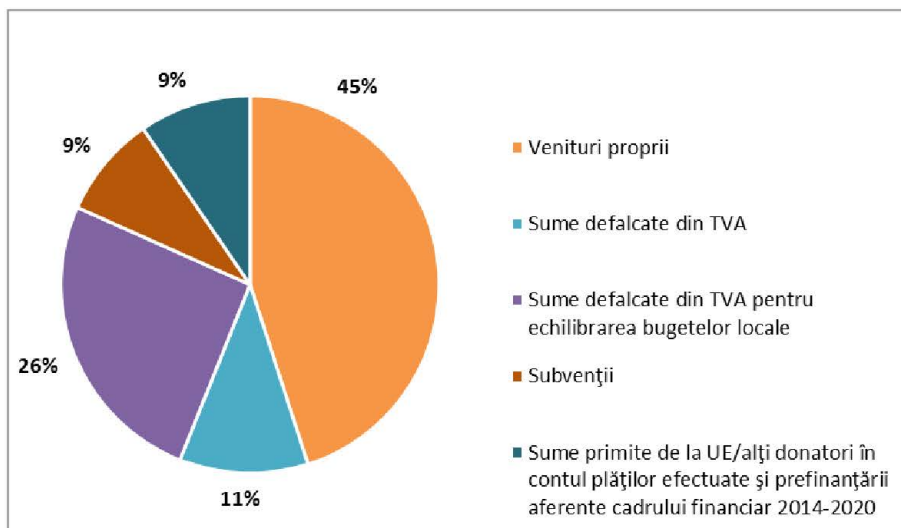

Figura 2.94. Structura veniturilor Municipiului Brad, 2020. Sursa datelor: MDLPA, 2021.

Referitor la distribuția cheltuielilor pe părți și capitole de cheltuieli (figura 2.96), se evidențiază componentele de combustibili și energie (28,2% din totalul cheltuielilor), servicii publice generale (20,9% din totalul cheltuielilor) și asigurări și asistență socială (15,8% din totalul cheltuielilor).

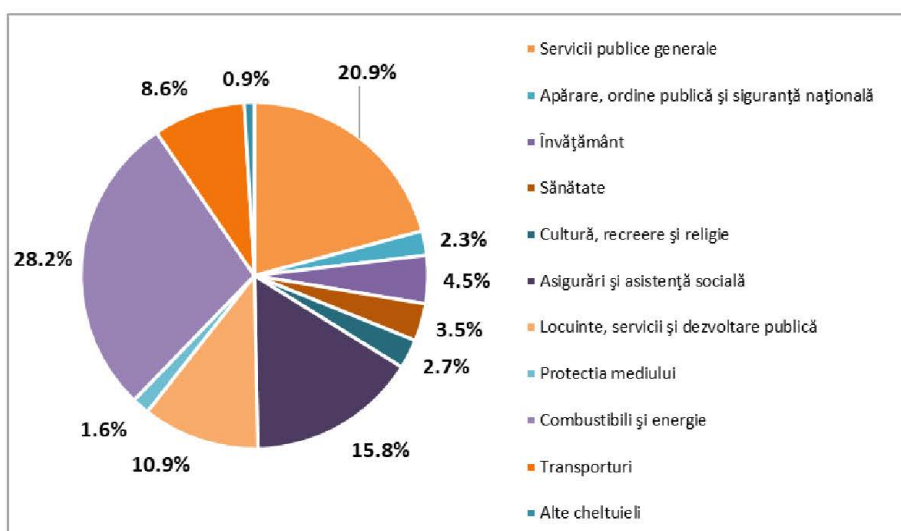

Figura 2.95. Structura cheltuielilor Municipiului Brad - părți și capitole de cheltuieli, 2020. Sursa datelor: MDLPA, 2021.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

În ceea ce privește atragerea de fonduri europene și cheltuieli de capital, începând cu anul 2015 Municipiul Brad a demonstrat o redresare semnificativă față de perioada anterioară, situându-se printre primele 3 UAT-uri în clasamentul realizat anual la nivelul municipiilor din Județul Hunedoara după indicatorul cheltuieli pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile și cheltuieli de capital (investiții din venituri proprii - de exemplu, proiecte de infrastructură, construcții, reabilitări etc.) pe locuitor. În anul 2020, valoarea acestui indicator atinsă de Municipiul Brad a fost de 521 Lei/ locuitor. Valori superioare au avut Municipiul Lupeni - 522 Lei/ locuitor și Municipiul Orăștie - 1598 Lei/ locuitor.

Prin raportare la exercițiul financiar 2014-2020, a cărui implementare efectivă s-a materializat începând cu anul 2017, Municipiul Brad a alocat 1605 Lei/ locuitor pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile și cheltuieli de capital, situându-se pe locul al doilea, după Municipiul Orăștie căruia îi corespunde valoarea de 3491 Lei/ locuitor.

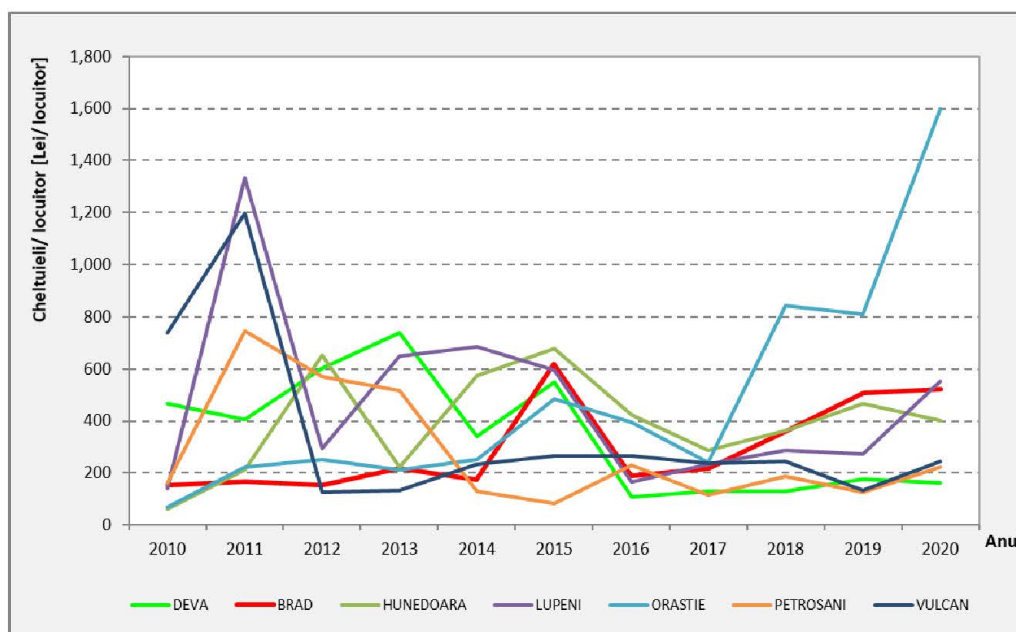

Figura 2.97. Variația anuală a cheltuiilor (fonduri externe nerambursabile și cheltuieli de capital) pe locuitor, UAT municipii din Județul Hunedoara, 2010-2020.

Sursa datelor: MDLPA, 2021.

Acțiunile care vor fi incluse în portofoliul de proiecte al SIDU vor fi orientate cu precădere spre dezvoltarea potențialului privind implementarea de proiecte cu fonduri externe nerambursabile. Un rol important în acest sens, revine resurselor umane angrenate în procesul de pregătire și implementare a proiectelor.

În organigrama actuală sunt prevăzute 144 posturi, din care:

- funcții de demnitate publică - 2;
- funcția publică de secretar general - 1;
- funcții publice de conducere - 5;
- funcții publice de execuție - 71;
- personal contractual de conducere - 5;
- personal contractual de execuție - 60.

În situația actuală Compartimentul Implementare Proiecte are prevăzute 2 posturi.

Consolidarea capacității instituționale și eficientizarea activității reprezintă obiective generale ale proiectului “*Consolidarea Capacității Administrative a UAT Municipiul Brad*”, pe care Municipiul Brad îl are în implementare cu finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020. Obiectivele specifice ale proiectului vizează:

- Realizarea de proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și elaborarea documentațiilor de planificare strategică;
- Implementarea unor măsuri de simplificare pentru cetățeni, în legătura cu Planul integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor prin implementarea și utilizarea GIS în administrația publică;
- Dezvoltarea cunoștințelor și abilităților personalului din cadrul Municipiului Brad, în vederea sprijinirii măsurilor vizate de proiect.

De asemenea, în scopul îmbunătățirii capacității administrative și eficientizării activității, a fost dezvoltat proiectul “*Creșterea gradului de transparență în administrația publică locală și facilitarea accesului cetățeanului la serviciile publice în format electronic la nivelul Municipiului Brad*”, pentru care a fost obținută finanțare externă nerambursabilă prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020. În cadrul acestui proiect s-au implementat măsuri din perspectivă back-office (adaptarea procedurilor interne de lucru, digitalizarea arhivelor) și front-office pentru serviciile publice furnizate: dezvoltarea unei platforme integrate pentru arhivarea electronică, respectiv a unei platforme integrate (portal web, aplicație pentru dispozitive mobile) pentru servicii electronice complete (inclusiv semnătură electronică) și a unui terminal interactiv de tip self-service pentru servicii electronice.

Platforma integrată pentru servicii electronice este bazată pe implementarea următoarelor principii: *one stop shop* pentru livrarea de servicii publice electronice, utilizarea inteligentă a informațiilor disponibile prin aplicarea principiului înregistrării

“o singură dată” a datelor - conceptul de identitate electronică a cetățeanului, spațiul privat virtual al cetățeanului în relația cu primăria. Totodată, au fost realizate activități de formare pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților personalului din cadrul Municipiului Brad, în vederea sprijinirii măsurilor vizate de proiect (55 persoane din cadrul grupului țintă). Serviciile de instruire au ca obiectiv familiarizarea cu componentele soluției informatice implementate, prin însușirea cunoștințelor necesare utilizării aplicațiilor, deprinderea funcționalităților și a modului de folosire a acestora, înțelegerea implicațiilor și avantajelor raportate la realizarea obiectivelor specifice aferente proiectului.

În ceea ce privește guvernarea electronică în Municipiul Brad, scorul primit în cadrul indexului de evaluare a guvernării electronice în orașele și municipiile din România - Front Office, realizat de către cercetătorii din cadrul Universității Babeș Bolyai, este de 40,86 puncte din 100⁷. Indexul are 47 de indicatori, împărțiți în cinci categorii, fiecare cu o anumită pondere în nota finală: ergonomie (15%), conținut (25%), servicii online (25%), participarea și implicarea cetățenilor (20%), securitatea și protecția datelor personale (15%).

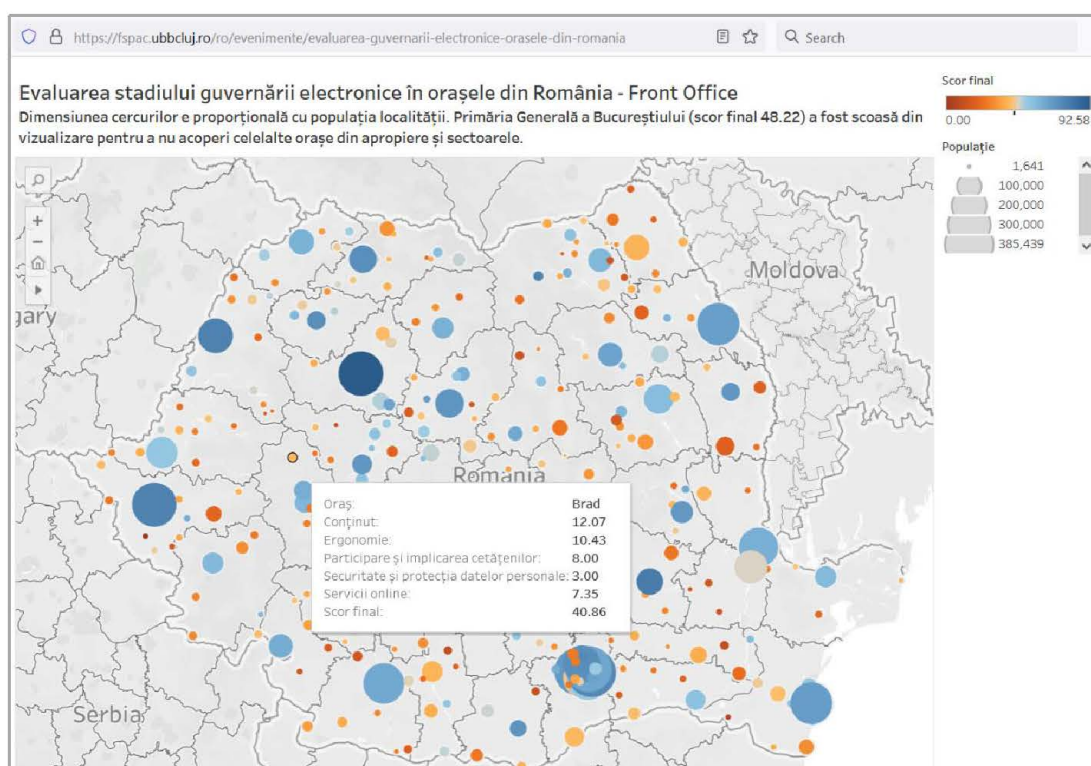

Figura 2.98. Indexul de evaluare a e-guvernării Municipiul Brad.
 Sursa: <https://fspac.ubbcluj.ro>.

⁷ <https://fspac.ubbcluj.ro/ro/evenimente/evaluarea-guvernarii-electronice-orasele-din-romania>.

2.6. Analiza SWOT

2.6.1 Profilul socio-demografic

Puncte tari	Puncte slabe
- Creșterea ratei de dependență a persoanelor tinere (de la 16,6% în anul 2010, la 18,3% în anul 2020) - Creștere ratei natalității (de la 5,5‰ în anul 2012, la 8,8‰ în anul 2019) - Atingerea valorii minime a ratei mortalității infantile - 0‰ (în anii 2015 și 2017) - Creșterea ușoară a ratei de înlocuire a forței de muncă (de la 453 copii și tineri raportat la 1000 persoane în 2010, la 489 în 2020) - Instalarea unei tendințe generale de creșterea a indicelui vitalității populației (de la 40,4% în anul 2012, la 58,6% în anul 2019) - Reducerea valorii sporului natural (de la -134 în anul 2012, la -96 în anul 2019) - Creșterea valorilor indicatorului stabiliri cu reședința (de la 240 în anul 2013, la 287 în anul 2019) - Creșterea valorilor indicatorului stabiliri cu domiciliul (de la 178 în anul 2015, la 244 în anul 2019) - Pondere redusă a comunităților marginalizate - Implementarea de proiecte care vizează integrarea membrilor comunităților marginalizate	- Trendul descendent al populației Municipiului Brad în perioada 2010 - 2020 (de la 16.990 în anul 2010, la 15.329 în anul 2020) - Îmbătrânirea populației - Creșterea ratei de dependență a persoanelor vârstnice (de la 29,7% în anul 2010, la 39,0% în anul 2020) - Creșterea ratei mortalității (de la 13,5‰ în anul 2010, la 15,0‰ în anul 2019) - Număr mai mare al plecărilor cu domiciliul comparativ cu cel al stabilirilor cu domiciliul în cea mai mare parte a perioadei de analiză 3,40% din populație este dezavantajată în ceea ce privește locuirea 3,97% din populație este dezavantajată în ceea ce privește ocuparea 16,36% din populație este dezavantajată în ceea ce privește capitalul uman

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Oportunități	Amenințări
- Încurajarea participării tinerilor în viața socială și comunitară (sprijinirea ONG-urilor) - Integrarea activă în viața socială și comunitară a vârstnicilor, prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă, a activităților de voluntariat și a amenajării unor spații dedicate pentru aceștia - Implementarea de politici și programe de integrare socială pentru comunitățile vulnerabile sau dezavantajate, încurajând integrarea lor în societate - Înființarea de asociații, grupuri de acțiune locale pentru dezvoltarea serviciilor sociale în scopul menținerii tinerilor în regiune - Accesare de finanțări externe nerambursabile pentru proiecte în domeniul social	- Scăderea demografică - Accelerarea fenomenului de îmbătrânire demografică - Creșterea numărului de persoane vârstnice, fără sprijin - Plecarea tinerilor spre orașe mai mari sau în afara țării - Insuficiența resurselor financiare la nivelul bugetului local, ceea ce face necesară prioritizarea foarte atentă a proiectelor de investiții în infrastructura socială

2.6.2 Profilul economic și mediul

Puncte tari	Puncte slabe
- Existența unor angajatori cu peste 100 de salariați - Existența unor perioade în care s-a înregistrat reducerea numărului de șomeri - Accesarea de proiecte privind dezvoltarea economică - Creșterea semnificativă a numărului de turiști sosiți în unitățile de primire turistică (de la 174 turiști în 2010, la	- Instalarea unei tendințe descrescătoare a numărului de salariați în ultimii ani (de la 5602 în 2016, la 4538 în 2019) - Creșterea ponderii femeilor din numărul total de șomeri (de la 26% în anul 2016, la 60% în anul 2020) - Lipsa infrastructurii de promovare turistică - Turism slab dezvoltat

3535 turiști în 2020) Creșterea semnificativă a numărului de înnoptări în unitățile de primire turistică (de la 198 în 2010, la 4699 în 2020)	- Lipsa investițiilor în mediul privat - Lipsa unei platforme industriale/ tehnologice - Creșterea prețurilor de vânzare a produselor Agricole
Oportunități	Amenințări
- Existența unor surse de finanțare externă nerambursabilă pentru dezvoltarea IMM-urilor - Existența unor surse de finanțare externă nerambursabilă pentru promovarea turistică, reabilitarea și conservarea monumentelor istorice, crearea zonelor de agrement - Atragerea de investitori - Poziția geografică favorabilă pentru dezvoltarea turismului (județul Hunedoara concentrează o serie de obiective turistice importante) - Înființarea de asociații, grupuri de acțiune locale pentru dezvoltarea economică în scopul menținerii tinerilor în regiune	- Diminuarea locurilor de muncă - Insuficiența resurselor financiare la nivelul bugetului local, ceea ce face necesară prioritizarea foarte atentă a proiectelor de investiții pentru susținerea activităților economice - Creșterea poluării - Intensificarea fenomenelor asociate schimbărilor climatice - Orientarea investitorilor către zone urbane mai accesibile din punct de vedere rutier - conexiune directă la rețeaua TEN-T (Deva, Simeria, Orăștie)

2.6.3 Dezvoltare urbană și servicii publice

Puncte tari	Puncte slabe
- Derularea de proiecte de investiții în domeniile infrastructură urbană, educație, sănătate și asistență socială, capacitate administrativă - Evoluție crescătoare a fondului de locuințe (de la 6.864 locuințe în 2010, la 7.272 locuințe în 2019) - Sporirea spațiului de locuit care revine în medie fiecărui locuitor (de la 14,65	- Nivel redus al eficienței energetice clădirilor - Existența unor zone din localitățile aparținătoare în care lipsește sistemul de canalizare - Lipsa sistemului de alimentare cu gaze naturale - Inexistență terenuri pentru dezvoltare

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

m²/persoană în anul 2010, la 20,44 m²/persoană în anul 2019) - Suprafață de spații verzi care revine unui locuitor (21,6 m²) mai mică decât valoare reglementată la nivel național (26 m²) - Existența unor obiective incluse în Lista monumentelor istorice 2015 - Județul Hunedoara (17 obiective istorice) - Prezența pe teritoriul Municipiului Brad a Muzeului Aurului, obiectiv unic în Europa care adăpostește unele dintre cele mai spectaculoase exponate din aur nativ - Organizate unor activități sportive cu atractivitate la nivel local și regional - "Turul ciclist Drumul Aurului" - Extinderea rețelei de distribuție a apei potabile de la 24,1 km în anul 2010, la 61,7 km în anul 2019 - Extinderea rețelei de distribuție a apei potabile de la 21,6 km în anul 2010, la 60,9 km în anul 2019 - Funcționarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică la nivel local - Reducerea consumului energetic al sistemului de iluminat public în ultimii 3 ani - Colectarea deșeurilor menajere și similare pe 4 fracții: hârtie/ carton, metal/ plastic, sticlă, fracție umedă - Existența unor stații de transfer și de sortare a deșeurilor - Amenajarea de locuri de parcare în cartierele de locuințe colective - Performanțele atinse de unitățile de învățământ. În anul 2019 Școala	- Reducerea numărului de cititori în biblioteci și a numărului de volume împrumutate - Lipsa conexiunii feroviare la rețeaua TEN-T - Oferta deficitară a serviciului de transport public pe secția operată (Brad - Arad) - Lipsa serviciului de transport public local - Insuficiența resurselor financiare la nivelul bugetului local, ceea ce face necesară prioritizarea foarte atentă a proiectelor de investiții în domeniul infrastructurii urbane și serviciilor publice - Reducerea susținută a pierderilor înregistrate de distribuția agentului termic - Scăderea prețului de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice de la 976,3 Lei/Gcal în anul 2010, la 766,5 Lei/Gcal în anul 2019 - Pondere redusă a cantității deșeurilor reciclabile, selectate separat din totalul deșeurilor colectate - Insuficiența locurilor de parcare în zona obiectivelor socio-administrative, comerciale și financiare - Trendul descendent al populației școlare la nivelul tuturor nivelurilor de școlarizare (reducerea numărului de elevi de la 2086 elevi în anul 2010, la 1763 elevi în anul 2020) - Scăderea numărului total de cadre didactice - Lipsa sistemelor de monitorizare a calității mediului
--	---

Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" a primit titlul "Școală Europeană" - Valori ale indicatorilor medici / 1.000 locuitori și asistenți medicali / 1.000 locuitori mai mare decât valorile medii înregistrate la nivel județean, regional și național - Reducerea numărului cazurilor de spitalizare continuă - Situarea în primele 3 municipii din județ după indicatorul <i>cheltuieli pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile și cheltuieli de capital pe locuitor</i>	
Oportunități	Amenințări
- Existența unor surse de finanțare externă nerambursabilă pentru dezvoltarea de proiecte în domeniile infrastructură urbană, eficiență energetică, educație, sănătate și asistență socială, capacitate administrativă - Posibilitatea de valorificare a malurilor cursurilor de ape prin amenajarea de spații verzi - Există infrastructurii în satele aparținătoare (cămine culturale) care pot fi modernizate și reintroduse în circuitul cultural/ activități de socializare la nivel local - Existența în planul de investiții 2021 al operatorului S.C. Apa Prod S.A. a propunerii de extindere a rețelei de alimentare cu apă în localitatea Mesteacăn pe o lungime de 756 m, cu finanțare din surse proprii - Implementare proiectul de extindere a rețelei majore "Conducta de transport gaze naturale Ø12" Mintia - Brad -	- Tendința de creștere a numărului de autovehicule deținute de locuitori - Slabă capacitate de planificare pe termen lung din cauza deciziilor luate la nivel central în ceea ce privește cotele defalcate din Impozitul pe Venit și din TVA, și în ceea ce privește marjele de aplicare a taxelor locale (date prin Codul Fiscal); - Valori ridicate ale subvențiilor pentru sistemul de termoficare ce reduc bugetul disponibil pentru investiții de capital și alte cheltuieli - O populație care nu este alfabetizată digital - Rezistența în utilizarea soluțiilor e-guvernare din lipsa de comunicare și educare a utilizatorilor - Lipsa de coordonare dintre instituțiile publice în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor digitale complete (interoperabilitatea)

Steii”, etapa I, tronson Mintia - Brad

- Implementarea proiectului “Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în Municipiul Brad, Județul Hunedoara”, care vizează realizarea unei infrastructuri inteligente de distribuție a gazelor naturale la nivel local în lungime de 56,905 km
- Implementare proiectul ”Modernizare și extindere sistem de iluminat public în Municipiul Brad”
- Existența unei stații de compostare a deșeurilor, care poate fi modernizată
- Depunerea de cereri de finanțare de unitățile de învățământ a unor proiecte care au ca obiectiv îmbunătățirea infrastructurii tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) sistemice în domeniul e-educație în școlile și liceul din Municipiul Brad
- Întărirea capacității de atragere de fonduri europene, având în vedere sumele disponibile pentru perioada de programare 2021-2027

3. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI SECTORIALE

Viziunea de dezvoltare reprezintă o imagine generală a viitorului spre care se îndreaptă comunitatea. Aceasta constituie forma asumată a identității și a valorilor comune, care indică sensul dezvoltării, pe baza căreia pot fi formulate obiective strategice. Acest deziderat exprimă un concept strategic de dezvoltare, care cuprinde aspectele teritoriale de natură calitativă și cantitativă specifice dezvoltării.

Politica Urbană a României, documentație în curs de elaborare, care va reprezenta viziunea de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și rezilientă a României, promovează următoarele obiectivele strategice:

1. VERZI ȘI REZILIENTE					
1.1 Reducerea riscurilor climatice	1.2 Reziliența seismică	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	1.4 Reducerea poluării aerului	1.5 Neutralitate energetică	1.6 Mobilitate urbană durabilă
2. COMPETITIVE ȘI PRODUCTIVE					
2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	2.2 Infrastructură publică de calitate	2.3 Forță de muncă calificată	2.4 Spații publice urbane de calitate	2.5 Incurajarea inovației și a start-up-urilor	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate
3. ECHITABILE ȘI INCLUZIVE					
3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	3.2 Acces la locuințe convenabile că preț	3.3 Atragerea de noi locuitori	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	3.5 Implicarea societății civile și a cetățenilor în dezvoltarea urbană	3.6 Eliminarea decalajului digital
4. BINE GUVERNATE					
4.1 Consolidarea capacității administrative	4.2 Reducerea birocrăției și servicii adaptate nevoilor cetățenilor	4.3 Guvernanta participativă	4.4 Stabilitate și eficiență financiară	4.5 Coordonarea pe verticală și orizontală între administrații publice	4.6 Digitalizarea administrației publice

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Viziunea propusă pentru Municipiul Brad abordează schimbările care au loc în societate, în dinamica economică și spațială, urmărind ca prin implementarea acestora, să se realizeze integrarea obiectivelor și politicilor locale cu cele regionale, naționale și europene, în contextul tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic:

Municipiul Brad 2027 - zonă urbană sigură, rezilientă, durabilă, atractivă pentru locuire și turism!

În identificarea direcțiilor strategice de dezvoltare s-a considerat o abordare cuprinzătoare, care include activități pentru care au fost identificate multiple surse de finanțare (buget local, buget național, instrumente structurale, alte instrumente financiare). Obiectivele strategice aparțin unor abordări realiste, a căror realizare este condiționată de întreprinderea de acțiuni. Acestea vor fi detaliate în etapele ulterioare de planificare, prin politici / priorități, direcții de acțiune și proiecte stabilite în corelare cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, în care se identifică multe ținte care se referă la competențe locale și provocări urbane (figura 3.1).

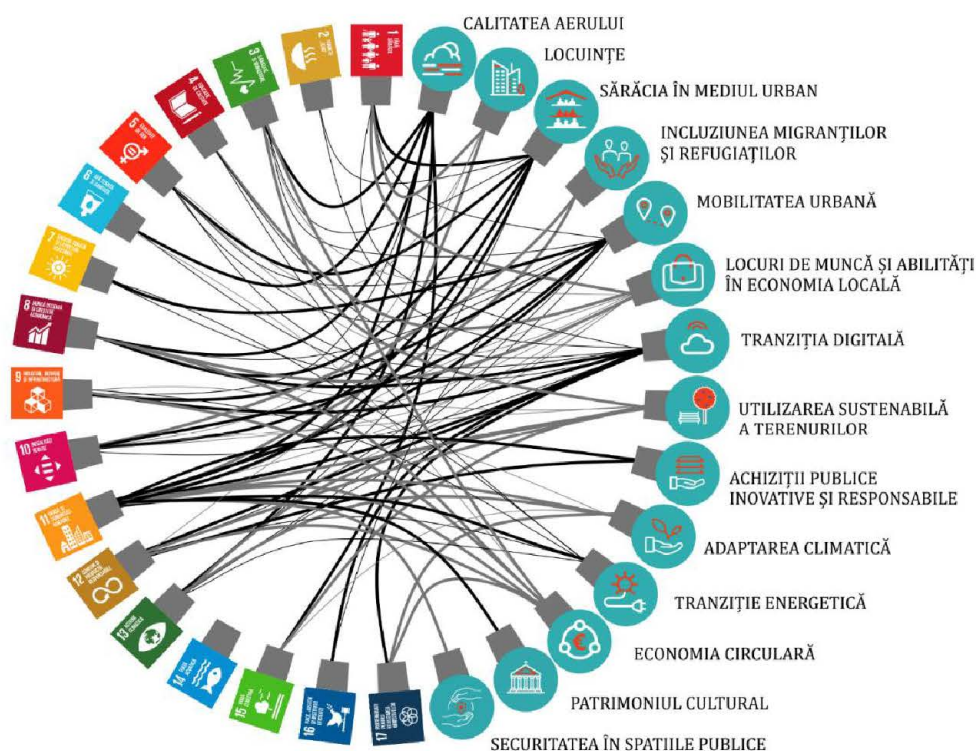

Figura 3.1. Corespondența între Agenda urbană a UE și Obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite prin Agenda 2030. Sursa datelor: Agenda urbană a UE, 2019.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Propunerile încadrate în toate domeniile sectoriale considerate integrează soluții "smart". Implementarea conceptului de oraș inteligent presupune parcurgerea unui proces de transformare continuă prin inovare tehnologică, urbanistică, managerială, prin intermediul căruia zonele urbane devin mai confortabile și reziliente, apte să răspundă rapid noilor provocări (figura 3.2).

Un oraș inteligent și durabil este un oraș inovator, care prin folosirea tehnologiei informației și a comunicațiilor, a datelor colectate de la echipamentele utilizate în furnizarea serviciilor, prin proiectarea inteligentă a dezvoltării urbane - toate acestea sub coordonarea unei administrații "inteligente / smart" - atinge sinergia necesară pentru a îmbunătăți calitatea vieții, eficiența operațiunilor și serviciilor urbane, precum și competitivitatea, asigurând nevoile generațiilor prezente și viitoare în ceea ce privește aspectele economice, sociale și de mediu.

Figura 3.2. Pilonii orașului inteligent. Sursa: Document suport POR Vest 2021-2027 - Orașul inteligent, ADR Vest 2021.

Totodată, la formularea principalelor direcții de acțiune s-au avut în vedere nevoile principalelor grupuri-țintă. Ghidul pentru elaborarea Strategiilor integrate de dezvoltare urbană, instrument creat în scopul sprijinirii orașelor în alinierea cu direcțiile și obiectivele Politicii Urbane a României, evidențiază modelul piramidei lui Abraham Maslow, care se află la baza stabilirii nevoilor cetățenilor, sectorului privat și al turiștilor (figurile 3.3 - 3.5).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

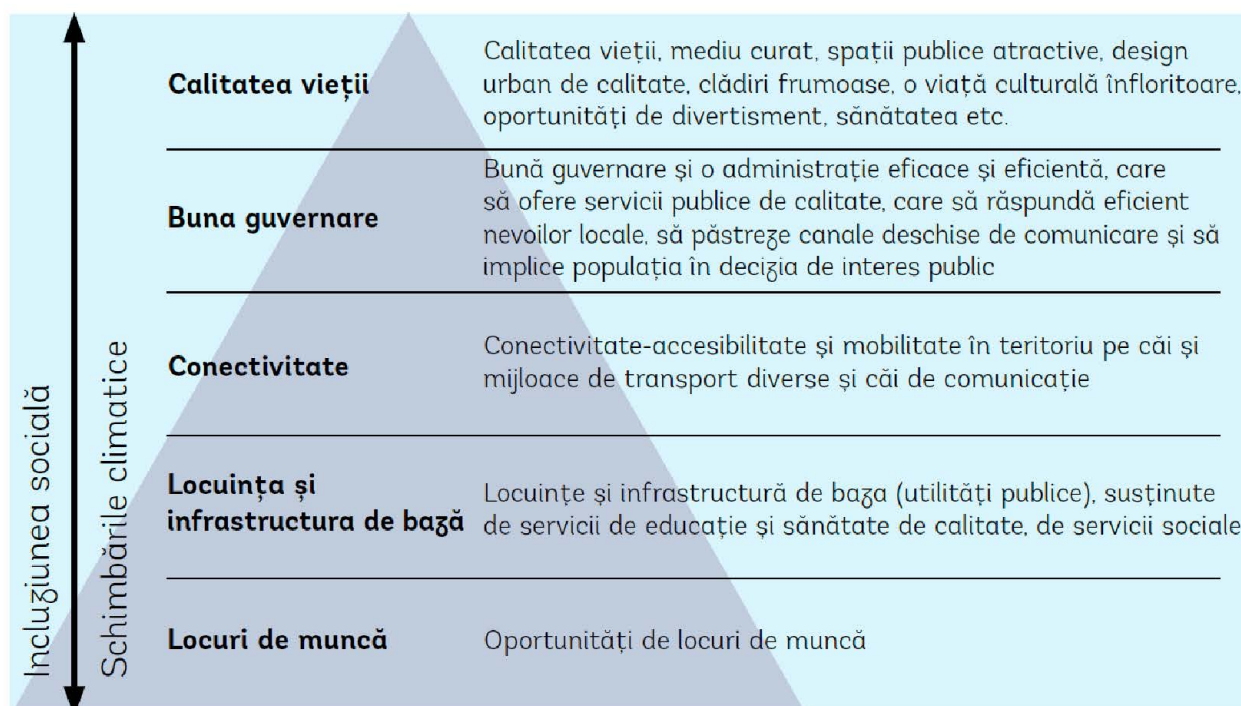

Figura 3.3. Piramida nevoilor cetățenilor. Sursa: Ghidul pentru elaborarea Strategiilor integrate de dezvoltare urbană, Banca Mondială, 2021.

Figura 3.4. Piramida nevoilor sectorului privat. Sursa: Ghidul pentru elaborarea Strategiilor integrate de dezvoltare urbană, Banca Mondială, 2021.

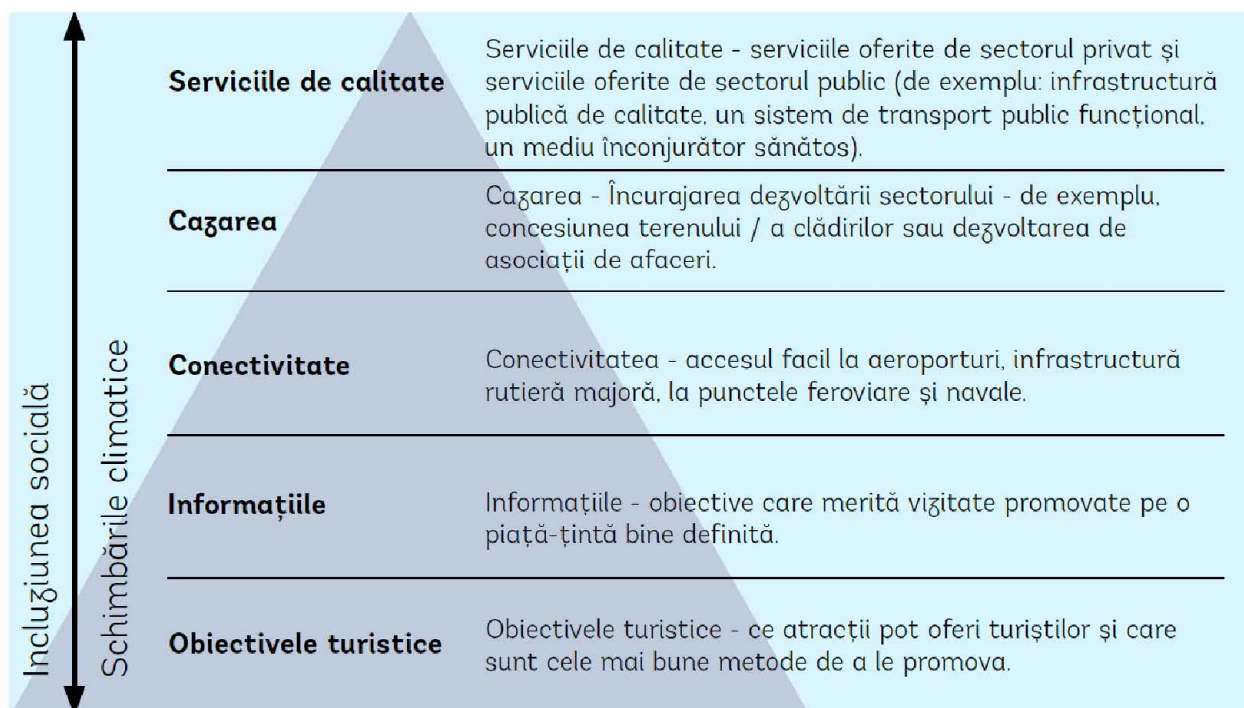

Figura 3.5. Piramida nevoilor turiștilor. Sursa: Ghidul pentru elaborarea Strategiilor integrate de dezvoltare urbană, Banca Mondială, 2021.

În contextul prezentat mai sus, atingerea viziunii potrivit căreia în anul 2027 Municipiul Brad va deveni o zonă urbană sigură, rezilientă, durabilă, atractivă pentru locuire și turism, este condiționată de plasarea pe picior de egalitate a intervențiilor orientate către integrarea socială și a celor dedicate viabilității economiei locale. Astfel, au fost identificate două obiective strategice majore:

Viziune:

Municipiul Brad 2027 - zonă urbană sigură, rezilientă, durabilă, atractivă pentru locuire și turism!

A. Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor

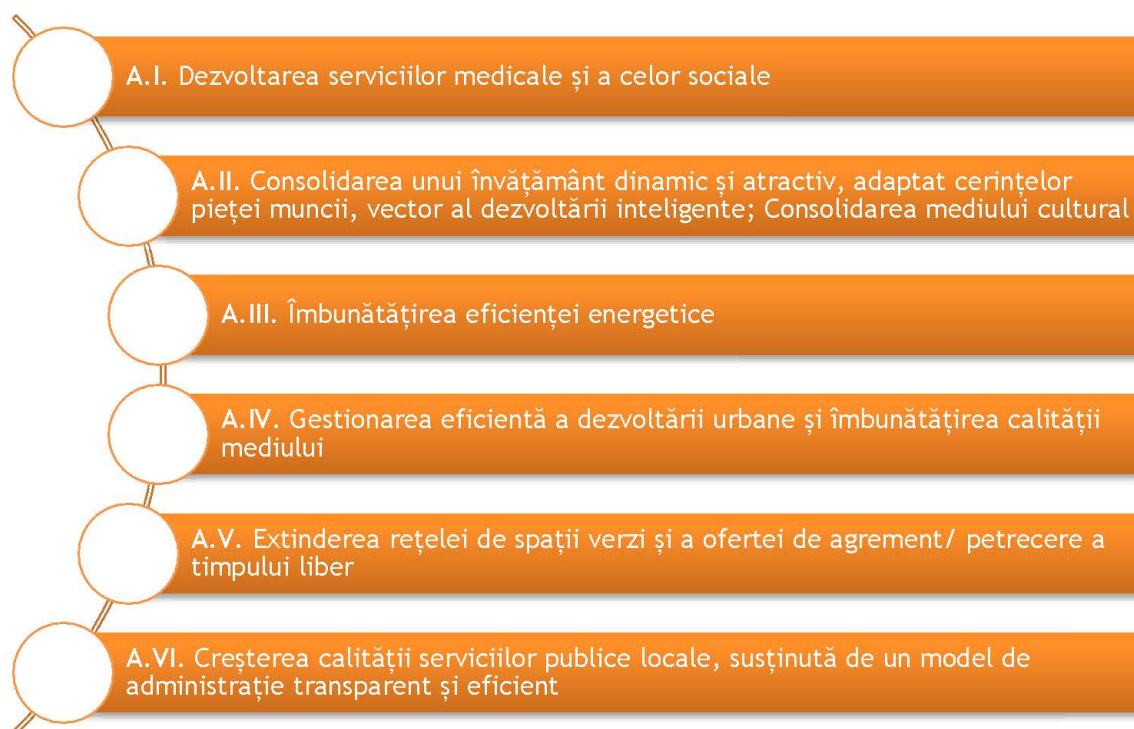

B. Creșterea atractivității pentru activități economice

A. Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor

Calitatea vieții reprezintă o noțiune complexă, care în ultimii ani a cunoscut o dimensiune din ce în ce mai extinsă, vizând o sferă cât mai cuprinzătoare a vieții oamenilor, de la condițiile în care trăiesc, la activitățile pe care le desfășoară și relaționările cu semenii, de la bunurile și serviciile utilizate, la stilurile de viață adoptate, de la așteptările pe care le au, la stările lor subiective¹.

Elementul central al acestui obiectiv strategic este reprezentat de dorința ca locuitorii Municipiului Brad să se simtă confortabil în mediul în care trăiesc și să fructifice întregul potențial de dezvoltare pe care îl dețin, generând beneficii atât în plan personal, cât și la nivelul societății, în ansamblu. Astfel, pentru a răspunde într-un mod cât mai acoperitor nevoilor cetățenilor, de la cel mai tânăr, până la cel mai în vârstă, au fost identificate 6 obiective sectoriale (specifice), care tratează aspecte elementare ale calității vieții specifice cadrului social, educațional, protecției mediului, serviciilor de utilități publice și administrative disponibile la nivel local. Calitatea vieții conturată prin acțiunea integrată a obiectivelor sectoriale propuse mai jos va conduce la stabilitate socială, pilon de bază în dezvoltarea durabilă a localității.

¹ *Enciclopedia calității vieții în România*, Mărginean I., Precupețu I. (coordonatori), Editura Academiei Române București, 2019.

Obiectivele sectoriale răspund nevoilor populației, contribuind la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. Pe lângă cele șase obiective sectoriale prezentate mai sus, pentru atingerea viziunii de dezvoltare propuse, se vor integra aspecte transversale care vizează incluziunea socială (aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă, la servicii și utilități publice și de combatere a sărăciei), egalitatea între membrii comunității (asigurându-se că fiecare categorie socială reprezintă o parte semnificativă a comunității) și schimbările climatice (controlul poluării cauzate de consumatorii casnici și de emisiile de gaze cu efect de seră).

B. Creșterea atractivității pentru activități economice

Obiectivul strategic **Creșterea atractivității pentru activități economice** este relaționat nevoilor specifice sectorului privat și turiștilor. Susținerea unei dezvoltări economice durabile și competitive, în vederea creșterii oportunităților pentru locuri de muncă, acoperă și elementele caracteristice susținerii antreprenoriatului și dezvoltării infrastructurii turistice, în timp ce nevoia de forță de muncă calificată și nevoia de servicii de calitate se traduc prin măsuri de dezvoltare a capitalului uman. Promovarea incluziunii sociale, precum și prevenirea și combaterea schimbărilor climatice, ca obiective transversale, răspund nevoilor tuturor grupurilor-țintă, aspectele sociale și de protecție a mediului fiind direct influențate de intervențiile în celelalte sectoare de dezvoltare.

Frumusețea și varietatea cadrului natural, precum și bogăția elementelor cu caracter cultural (artistic, etnografic, istoric) specifice arealului în care este amplasat teritoriul de studiu constituie elemente de oportunitate pentru dezvoltarea obiectivelor sectoriale:

Obiectivele sectoriale propuse sunt în strânsă concordanță cu viziunea de tranziție justă a județului Hunedoara, îndreptată către sectoare economice durabile (turism durabil, producție mai intensă din punct de vedere tehnologic, eficiență energetică, energie regenerabilă etc.).

Implementarea unui concept integrat de turism, conturat în jurul dezvoltării infrastructurii montane și reconversiei funcționale a patrimoniului minier din zona de sud a județului, care să valorifice patrimoniul local prin realizarea de circuite turistice tematice regionale și trans-regionale, în care să fie inclus și Municipiul Brad, reprezintă o soluție viabilă de dezvoltare pentru următoare perioadă.

Direcțiile de dezvoltare asociate obiectivelor sectoriale detaliate mai sus, pot depăși competențele autorității locale, lăsând loc intervențiilor din mediul privat și celor inițiate de actori non-guvernamentali. Relaționarea obiectivelor sectoriale (specifice) cu problematicile teritoriului prin prisma intervențiilor care cad în responsabilitatea administrației publice locale este mijlocită de politicile de dezvoltare. Enunțul acestora se formulează pe domenii specifice de analiză, pe baza identificării și prioritizării problemelor rezultate din analiza datelor, informațiilor, indicatorilor ce reflectă situația existentă. Din punct de vedere procedural, politicile sectoriale reprezintă un demers ciclic care cuprinde formularea obiectivelor dezvoltării și evaluarea rezultatelor ex-ante, planificarea acestei dezvoltări, proiectarea și implementarea, încorporând investițiile publice și consumul.

Pachetul de politici - priorități - proiecte va conduce la rezultate de durată, prin ridicarea standardului de viață al populației, prin creșterea competitivității economice, prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și protejarea mediului natural și construit.

Totodată, politicile care stau la baza dezvoltării Municipiului Brad sunt stabilite în concordanță cu politica de coeziune a Uniunii Europene, transpusă la nivel regional prin Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest.

4. PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE

Obiectivele strategice ale viziunii vor susține prioritățile și direcțiile de acțiune pe termen mediu și lung. Direcțiile de acțiune grupează o categorie de proiecte care vizează obiective similare și se concentrează pe coordonarea acestora în timp și spațiu, pentru a maximiza beneficiile. Astfel, fiecare cadru sectorial analizat se traduce printr-un set de priorități și direcții de acțiune.

4.1. Obiectivul sectorial Dezvoltarea serviciilor medicale și a celor sociale

Eficientizarea serviciilor medicale și a celor sociale reprezintă un factor important pentru îmbunătățirea calității vieții. Pentru realizarea acestui deziderat sunt necesare investiții care să acopere deficiențele actuale și să creeze facilități pentru personal.

În cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021 - 2027 se propune dezvoltarea serviciilor medicale și a celor sociale prin asigurarea unor medii de prevenție și tratament care să sprijine sănătatea și depășirea situațiilor de dificultate, precum și prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială și promovarea incluziunii sociale (tabelul 4.1).

În ceea ce privește serviciile medicale, se impune asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii de sănătate, precum: modernizarea Spitalului Municipal Brad (intervenții asupra instalațiilor sanitare, anvelopare termică, dotare cu aparatură medicală performantă, digitalizare, construire corp nou de clădire și dotarea acestuia), modernizarea cabinetelor medicilor de familie, modernizarea infrastructurii aferente centrelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară, școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică organizate în unități de învățământ, realizarea unor campanii de promovare a sănătății și gestionarea eficientă a situației creată de virusul SARS-COV-2, prin achiziționarea de echipamente și materiale speciale.

Pentru ameliorarea problemelor caracteristice persoanelor din grupuri vulnerabile, sunt identificate măsuri de sprijin care vizează protejarea dreptului la demnitate socială, reducerea disparităților dintre copiii aflați la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii, servicii de suport pentru persoane vârstnice, ajutorarea persoanelor defavorizate, precum: asigurarea de locuințe și servicii sociale pentru persoanele din grupuri vulnerabile, realizarea unor spații de locuire temporară pentru persoanele vârstnice aflate în pericol de excluziune locativă, sprijinirea familiilor monoparentale (în special mamele singure), servicii de sprijin educațional atât pentru copii, cât și pentru adulții vulnerabili, promovarea de acțiuni care să mențină starea de sănătate a persoanelor vârstnice și să încurajeze participarea socială, și alte servicii destinate persoanelor vârstnice privind subvenționarea costurilor asociate îngrijirii.

Tabelul 4.1. Obiectivul sectorial A.I. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.I. Dezvoltarea serviciilor medicale și a celor sociale	A.I.1. Asigurarea și dezvoltarea unor medii de prevenție și tratament care să sprijine sănătatea populației	A.I.1.1. Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor, inclusiv la asistență medicală primară
	A.I.2. Asigurarea și dezvoltarea unor medii care să sprijine depășirea situațiilor de dificultate, prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială și promovarea incluziunii sociale	A.I.2.1. Reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii și serviciilor sociale

4.2. Obiectivul sectorial Consolidarea unui învățământ dinamic și atractiv, adaptat cerințelor pieței muncii, vector al dezvoltării inteligente; Consolidarea mediului cultural

Asigurarea unui capital uman înalt calificat reprezintă cheia progresului economic durabil pe termen mediu și lung.

Întărirea și îmbunătățirea sistemelor de educație, digitalizarea proceselor, accesul la infrastructură digitală, creșterea capacității de adaptare a grupurilor dezavantajate, sporirea capacității de inovare și reziliență a antreprenorilor sunt direcții care pot atenua problemele existente și pot preveni probleme sociale de amploare generate de criza sanitară asociată pandemiei Covid-19.

De asemenea, în stabilirea priorităților aferente acestui obiectiv sectorial s-a avut în vedere faptul că intervențiile în spectrul culturii și creativității pot acționa ca stimuli și catalizatori importanți ai inovării, constituind o sursă importantă de dinamism în plan socio-economic. În acest context, pentru atingerea obiectivului sectorial identificat, sunt propuse două priorități principale orientate spre asigurarea și dezvoltarea calitativă a unor medii de învățare care să sprijine procesul de stimulare a extinderii competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentele pentru succesul în viață și în societate, respectiv spre dezvoltarea infrastructurii și activităților culturale (tabelul 4.2).

Tabelul 4.2. Obiectivul sectorial A.II. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.II. Consolidarea unui învățământ dinamic și atractiv, adaptat cerințelor pieței muncii, vector al dezvoltării inteligente; Consolidarea mediului cultural	A.II.1. Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și în societate	A.II.1.1. Modernizarea/ reabilitarea/ extinderea/ echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare
		A.II.1.2. Dezvoltarea serviciilor educaționale
	A.II.2. Dezvoltarea infrastructurii și activităților culturale	A.II.2.1. Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural
		A.II.2.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale

La nivelul primei priorități, direcțiile de acțiune sunt focalizate pe intervenții privind modernizarea / reabilitarea / extinderea / echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare, inclusiv prin îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii tehnologiei informațiilor și comunicațiilor (TIC) sistemice în domeniul e-educație, respectiv pe dezvoltarea serviciilor educaționale prin implementarea serviciilor de educație de tip “școală după școală” (pachetul pentru accelerarea învățării și performanță, pachetul de activități de sprijin, pachetul de pregătire pentru viață), identificarea și promovarea copiilor cu abilități înalte, derularea programelor remediale pentru elevii de liceu (masă caldă, transport pentru elevi, materiale didactice).

În ceea ce privește cea de-a doua prioritate, consolidarea mediului cultural are la bază dezvoltarea infrastructurii și a activităților culturale. Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural pune accent pe restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice, iar dezvoltarea infrastructurii și serviciilor

culturale presupune organizarea de evenimente cultural-educative pentru toate categoriile de cetățeni, modernizarea și dotarea Casei de Cultură a Municipiului Brad și reabilitarea fondului construit în care au funcționat cămine culturale / unități de învățământ din localitățile aparținătoare, în scopul introducerii în circuitul cultural.

4.3. Obiectivul sectorial Îmbunătățirea eficienței energetice

Îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă un element important pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană. Aceasta sprijină investițiile în clădiri rezidențiale, în clădiri publice și în domeniul serviciilor publice (tabelul 4.3).

Tabelul 4.3. Obiectivul sectorial A.III. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.III. Îmbunătățirea eficienței energetice	<u>A.III.1.</u> Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice	<u>A.III.1.1.</u> Modernizarea/ reabilitarea clădirilor rezidențiale
	<u>A.III.2.</u> Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice	<u>A.III.2.1.</u> Modernizarea/ reabilitarea clădirilor publice
	<u>A.III.3.</u> Investiții în domeniul serviciilor publice în vederea creșterii eficienței energetice	<u>A.III.3.1.</u> Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de transport și distribuție a energiei termice
		<u>A.III.3.2.</u> Creșterea eficienței energetice în sistemul de iluminat public

Eficiența energetică a clădirilor este o prioritate a politicilor europene privind energia și schimbările climatice, dar și a celor privind securitatea aprovizionării cu energie și combaterea sărăciei energetice. Din perspectiva atingerii obiectivelor pe termen lung de protecție a mediului, menționate în foile de parcurs privind energia și reducerea emisiilor de dioxid de carbon, renovarea fondului existent de clădiri, în vederea creșterii performanței energetice a acestora, reprezintă una dintre cele mai semnificative și strategice investiții care poate fi realizată. În cazul clădirilor rezidențiale din Municipiul Brad, se propun investiții privind modernizarea/ reabilitarea blocurilor (lucrări de reabilitare termică a anvelopei, izolarea termică a fațadelor, închiderea balcoanelor și/sau a logiilor cu tâmplărie termoizolantă, termo-

hidroizolarea acoperișului tip terasă, înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent, etc.) și acordarea de facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale (reduceri ale taxelor și impozitelor datorate la bugetul local). În sfera clădirilor publice sunt identificate intervenții de modernizare/ reabilitare în vederea creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie.

Diminuarea poluării în mediul urban reprezintă o prioritate națională, impunându-se eforturi în sensul reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a altor emisii de gaze cu efect de seră. În acest context, sistemele de încălzire centralizată reprezintă o soluție sustenabilă și eficientă de încălzire a locuințelor, atât din punct de vedere al costurilor, cât și în ceea ce privește posibilitatea integrării diferitelor surse de energie, astfel încât să se asigure creșterea eficienței energetice și tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Astfel, printre direcțiile de acțiune care detaliază prioritățile de dezvoltare la nivelul Municipiului Brad se regăsesc investiții în modernizarea sistemului centralizat de transport și distribuție a energiei termice, construirea unei centrale termice moderne și promovarea utilizării energiei termice în sistem centralizat.

Creșterea eficienței energetice în sistemul de iluminat public reprezintă o altă direcție de acțiune asociată priorității privind domeniul serviciilor publice. Astfel, se are în vedere reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public în satele aparținătoare ale Municipiului Brad și integrarea intervențiilor de tip smart-city (montarea de aparate noi, telegestiune, echipamente necesare pentru realizarea lucrărilor de întreținere/ mentenanță, sisteme de iluminare arhitecturală a clădirilor/ obiectivelor reprezentative, panouri fotovoltaice) în complementaritate cu proiectul aflat în implementare.

4.4. Obiectivul sectorial Gestionarea eficientă a dezvoltării urbane și îmbunătățirea calității mediului

Literatura de specialitate¹ subliniază faptul că diversele provocări cu care se confruntă zonele urbane - economice, climatice, sociale, demografice și de mediu - sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. Având în vedere aceste

¹ Comisia Europeană, *Dezvoltare Urbană Durabilă Integrată*, Politica de Coeziune, 2014.

recomandări, în planificarea dezvoltării Municipiului Brad s-a ținut seama de principiile gestiunii eficiente a mediului urban, fiind identificate priorități de dezvoltare care vizează o abordare integrată: regenerarea urbană a spațiilor publice, reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere de interes local, dezvoltarea infrastructurii pentru mijloacele de transport prietenoase cu mediul, creșterea accesului populației la utilități publice de interes local, îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară, investiții în monitorizarea factorilor de mediu și siguranță publică (tabelul 4.4).

Pentru îndeplinirea obiectivului sectorial expus mai sus, este imperios necesară regenerarea urbană a spațiilor publice (în special a cartierelor de locuințe și amenajarea urbanistică a zonei centrale), reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere, dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și pietoni, dezvoltarea infrastructurii necesare pentru alimentarea autovehiculelor electrice și electrice hibride, extinderea infrastructurii edilitare (alimentare cu apă și canalizare, gaze), dezvoltarea serviciilor de transport public local, inclusiv pentru susținerea mobilității în scop educațional.

Tabelul 4.4. Obiectivul sectorial A.IV. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.IV. Gestionarea eficientă a dezvoltării urbane și îmbunătățirea calității mediului	A.IV.1. Regenerarea urbană a spațiilor publice	A.IV.1.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe
		A.IV.1.2. Amenajarea urbanistică a zonei centrale
	A.IV.2. Reabilitarea/ modernizarea infrastructurii rutiere de interes local	A.IV.2.1. Reabilitarea / modernizarea străzilor
		A.IV.2.2. Realizarea de parcuri publice
	A.IV.3. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de transport prietenoase cu mediul	A.IV.3.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și pietoni
		A.IV.3.2. Dezvoltarea sistemului de transport public local cu mijloace ecologice
		A.IV.3.3. Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibride și achiziția de mijloace de transport ecologice
	A.IV.4. Creșterea accesului populației la utilități publice de interes local	A.IV.4.1. Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
		<u>A.IV.4.2.</u> Înființarea / Extinderea sistemului de alimentare cu gaze naturale
		<u>A.IV.4.3.</u> Extinderea spațiilor de înhumare
	<u>A.IV.5.</u> Îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară	<u>A.IV.5.1.</u> Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor
	<u>A.IV.6.</u> Investiții în monitorizarea factorilor de mediu și siguranță publică	<u>A.IV.6.1.</u> Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a factorilor de mediu
		<u>A.IV.6.2.</u> Dezvoltarea sistemului de monitorizare video
	<u>A.IV.7.</u> Planificare urbană integrată	<u>A.IV.7.1.</u> Elaborarea documentațiilor de planificare urbană

Prin îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale se urmărește creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor prin modernizarea infrastructurii necesare (modernizarea stației de selectare, transport și compostare a deșeurilor), amenajarea de platforme îngropate, dotarea gospodăriilor cu containere de compostare și derularea de campanii de informare și conștientizare privind beneficiile colectării selective.

În ceea ce privește siguranța publică, sunt propuse investiții pentru dezvoltarea sistemului de monitorizare video și realizarea unui sistem de monitorizare a factorilor de mediu, care să integreze elemente ale conceptului de smart-city.

Pentru planificarea urbană integrată este necesară realizarea sau actualizarea unor documentații sectoriale aferente Municipiului Brad (PUG, PAED, Registrul local al spațiilor verzi, Cadastru) în acord cu exigențele dezvoltării durabile.

4.5. Obiectivul sectorial Extinderea rețelei de spații verzi și a ofertei de agrement/ petrecere a timpului liber

Prin funcțiunile variate pe care le îndeplinesc, spațiile verzi reprezintă una dintre componentele principale ale unui ansamblu urbanistic. Acestea constituie mediul de recreere și odihnă pentru locuitori și vizitatori, elemente de completare a ansamblurilor arhitecturale, factori de îmbunătățire a microclimatului, elemente de

punere în valoare sau de corectare a deficiențelor cadrului natural, respectiv de diminuare sau eliminare a unor factori cu caracter nociv.

Prin legislația națională, statul recunoaște dreptul fiecărei persoane fizice la un mediu sănătos, accesul liber pentru recreere în spațiile verzi proprietate publică, dreptul de a contribui la amenajarea spațiilor verzi, la crearea aliniamentelor de arbori și arbuști, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare. Spațiile verzi se compun din următoarele tipuri de terenuri din intravilanul localităților:

- a) spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri, fâșii plantate;*
- b) spații verzi publice de folosință specializată: (i) grădini botanice și zoologice, muzee în aer liber, parcuri expoziționale, zone ambientale și de agrement pentru animalele dresate în spectacolele de circ; (ii) cele aferente dotărilor publice: creșe, grădinițe, școli, unități sanitare sau de protecție socială, instituții, edificii de cult, cimitire; (iii) baze sau parcuri sportive pentru practicarea sportului de performanță;*
- c) spații verzi pentru agrement: baze de agrement, poli de agrement, complexuri și baze sportive;*
- d) spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă;*
- e) culoare de protecție față de infrastructura tehnică;*
- f) păduri de agrement;*
- g) pepiniere și sere.*

Amenajarea zonelor urbane prin îmbunătățirea zonelor verzi poate contribui în mod semnificativ la crearea și dezvoltarea unor areale urbane durabile și echilibrate din punct de vedere economic, social, cultural și teritorial.

Astfel, în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027 se consideră priorități intervențiile care vizează extinderea și/sau îmbunătățirea infrastructurii verzi la nivelul localității și dezvoltarea ofertei de agrement și petrecere a timpului liber. Pentru crearea unui mediu de viață sănătos, se propune modernizarea sistemelor de întreținere a spațiilor verzi existente, modernizarea Parcul Central din Municipiul Brad și dezvoltarea infrastructurii blue-green la nivelul localității.

În scopul dezvoltării infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber, au fost identificate proiecte privind amenajarea de zone de agrement pe malurile Pârâului Luncoi și a unei promenade pe faleza Râului Crișul Alb, modernizarea zonei de agrement în Parcul Tineretului, amenajarea Parcului Gării, reabilitarea, modernizarea și dotarea complexului sportiv Aurul Brad, construirea unui bazin de înot acoperit și a unei săli polivalente (tabelul 4.5).

Tabelul 4.5. Obiectivul sectorial A.V. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.V. Extinderea rețelei de spații verzi și a ofertei de agrement / petrecere a timpului liber	<u>A.V.1.</u> Extinderea / îmbunătățirea infrastructurii verzi la nivelul localității	<u>A.V.1.1.</u> Îmbunătățirea infrastructurii verzi
	<u>A.V.2.</u> Dezvoltarea ofertei de agrement / petrecere a timpului liber	<u>A.V.2.1.</u> Dezvoltarea infrastructurii de agrement / petrecere a timpului liber

4.6. Obiectivul sectorial Creșterea calității serviciilor publice locale, susținută de un model de administrație transparent și eficient

Serviciile publice vin în întâmpinarea nevoilor societății și sunt realizate de către administrația publică, care funcționează pe bază de structuri organizatorice, procese, roluri, relații, politici și programe. Acestea influențează prosperitatea economică durabilă, coeziunea socială și bunăstarea oamenilor. Potrivit unui studiu² publicat de Comisia Europeană, administrația publică influențează încrederea socială și determină condițiile de creare a valorii publice.

Potrivit Acordului de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027³, în perioada următoare este necesară creșterea capacității instituțiilor și autorităților publice din România de a dezvolta și implementa soluții de e-guvernare în jurul evenimentelor din viața cetățeanului și a mediului de afaceri, care să contribuie pe de o parte la optimizarea ofertei de servicii publice on-line în concordanță cu nevoile utilizatorului și, pe de altă parte, la creșterea utilizării acestor servicii. Pentru a sprijini procesul de tranziție către o guvernare digitală, este necesară digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale. La nivel local este necesară digitalizarea serviciilor publice prin intervenții de tip smart-city.

În acest context, se propune digitalizarea activității administrației publice locale din Municipiul Brad prin realizarea de acțiuni privind atât dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii (sistem front-office), cât și dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în interiorul administrației (sistem back-office), inclusiv derularea de programe de formare continuă a personalului în scopul

² Comisia Europeană, *Calitatea administrației publice - Fișă tematică*, 2018.

³ Ministerul Fondurilor Europene, *Acord de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027*, 2020.

îmbunătățirii abilităților și pregătirii profesionale. Totodată, pentru eficientizarea și sporirea transparenței serviciilor, sunt considerate priorități dezvoltarea capacității de atragere și gestionare a finanțărilor externe nerambursabile și implicarea cetățenilor în luarea deciziilor la nivel local (tabelul 4.6).

Tabelul 4.6. Obiectivul sectorial A.VI. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
A.VI. Creșterea calității serviciilor publice locale, susținută de un model de administrație transparent și eficient	A.VI.1. Digitalizarea activității administrației publice locale	A.VI.1.1. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii
		A.VI.1.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în interiorul administrației
	A.VI.2. Dezvoltarea capacității de atragere și gestionare a finanțărilor externe nerambursabile	A.VI.2.1. Dezvoltarea schemei de personal cu atribuții în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă
	A.VI.3. Implicarea cetățenilor în luarea deciziilor la nivel local	A.VI.3.1. Implicarea cetățenilor în planificarea dezvoltării locale

4.7. Obiectivul sectorial Diversificare economică, prin industrii noi și antreprenariat, cu valoare adăugată ridicată și impact direct asupra structurii mediului economic

Prioritățile de dezvoltare pentru perioada următoare sunt orientate către atragerea de investiții cu potențial pentru dezvoltarea economică sustenabilă, prin dezvoltarea unei infrastructuri suport adecvate pentru afaceri, asigurarea accesului la educație și formare în scopul reconversiei profesionale în acord cu exigențele dezvoltării economice sustenabile, susținerea antreprenoriatului prin sprijinirea afacerilor locale (tabelul 4.7).

Dezvoltarea economică locală depinde în mare măsură și de capacitatea de stimulare și valorificare a spiritului antreprenorial al locuitorilor și, în special, al tinerilor. Mediul antreprenorial va beneficia de sprijin în identificarea de noi idei de afaceri și în dezvoltarea inițiativelor, nu doar pentru a crește și a se extinde, ci și pentru a fi competitive, reziliente și sustenabile, beneficiind de competențe specifice, personalizate și infrastructură suport necesară pentru punerea în practică a ideilor, care să îi ajute în identificarea și dezvoltarea avantajelor competitive și identificarea

de noi piețe de desfacere. Din punct de vedere administrativ, se propune inclusiv crearea unei structuri asociative, în centrul căreia să se situeze Municipiul Brad, având ca obiectiv dezvoltarea de proiecte și inițiative comune pentru susținerea activităților economice.

Tabelul 4.7. Obiectivul sectorial B.I. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
B.I. Diversificare economică, prin industrii noi și antreprenariat, cu valoare adăugată ridicată și impact direct asupra structurii mediului economic	B.I.1. Atragerea de investiții cu potențial pentru dezvoltarea economică sustenabilă	B.I.1.1. Dezvoltarea unei infrastructuri suport adecvate pentru afaceri
		B.I.1.2. Asigurarea accesului la educație și formare în scopul reconversiei profesionale în acord cu exigențele dezvoltării economice sustenabile
		B.I.1.3. Susținerea antreprenoriatului prin sprijinirea afacerilor locale

4.8. Obiectivul sectorial Valorificarea durabilă a specificului local

Implementarea unui concept integrat de turism, care să valorifice patrimoniul local prin realizarea de circuite turistice tematice regionale și trans-regionale, în care să fie inclus și Municipiul Brad, reprezintă o soluție viabilă de dezvoltare pentru următoare perioadă (tabelul 4.8). Astfel, se propune amenajarea turistică "Drumul Aurului" și situl "Treptele Romane", preluarea în administrare a Muzeului Aurului sau administrarea acestuia în parteneriat, amenajarea accesului la traseul mocăniței Brad - Crișcior, promovarea la nivel național și internațional a Municipiului Brad ca destinație turistică, amenajarea unui punct turistic și organizarea unor activități culturale de promovare a Municipiului Brad.

Tabelul 4.8. Obiectivul sectorial B.II. - Priorități și Direcții de acțiune.

Obiectiv sectorial	Priorități	Direcții de acțiune
B.II. Valorificarea durabilă a specificului local	B.II.1. Valorificarea potențialului turistic	B.II.1.1. Valorificarea în scop economic a resurselor turistice și dezvoltarea infrastructurii suport

5. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Un nivel ridicat al calității vieții și dezvoltarea economică a Municipiului Brad sunt obiective strategice care definesc viziunea asociată anului 2027, a cărei îndeplinire depinde în mod semnificativ de nivelul de dezvoltare a serviciilor medicale și sociale, nivelul serviciilor educaționale, eficiența energetică, dezvoltarea urbană și calitatea mediului, calitatea serviciilor publice. Totodată, atingerea viziunii de dezvoltare propuse este condiționată de integrarea cu politica de coeziune la nivelul Uniunii Europene, care guvernează dezvoltarea Regiunii Vest, a cărei țintă este să devină o referință națională pentru modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv, bazat pe creștere economică susținută, datorată promovării inovării, digitalizării și creativității la toate nivelurile și pe o dezvoltare teritorială echilibrată, care asigură tuturor acces echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități.

Proiectele propuse pentru a contribui la îndeplinirea viziunii 2027 pentru Municipiul Brad sunt raportate la oportunitățile concrete de finanțare în cadrul perioadei de programare 2021 - 2027. Acestea vizează intervenții în infrastructură, servicii și în sfera capacității instituționale. Portofoliul de proiecte este orientat spre asigurarea de servicii și utilități publice adecvate, dezvoltarea economiei locale bazate pe avantajele competitive ale Municipiului Brad, îmbunătățirea calității mediului înconjurător, valorificarea patrimoniului construit, îmbunătățirea relațiilor de cooperare cu colectivitățile locale din Regiunea Vest, îmbunătățirea performanțelor instituționale și dezvoltarea resurselor umane. Acestea integrează soluții care aparțin conceptului smart-city.

În tabelul următor sunt prezentate proiectele propuse, structurate în funcție de direcțiile de acțiune în care se încadrează.

Tabelul 5.1. Portofoliul de proiecte.

Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
A.I.1.1. Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor, inclusiv la asistență medicală primară		
1. Modernizare Spitalul Municipal Brad	10.000.000	POS; POR Vest; Buget local; Alte surse
2. Modernizare cabinete medici de familie	500.000	POS; POR Vest; Buget local; Alte surse
3. Înființare centru de furnizare a serviciilor de asistență medicală comunitară și dezvoltarea serviciilor	500.000	POS; POR Vest; Buget local; Alte surse
4. Modernizare cabinete de asistență medicală școlară	600.000	POS; POR Vest; Buget local; Alte surse
5. Realizare campanii de promovare a schimbării stilului de viață și încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție	250.000	POS; POR Vest; Buget local; Alte surse
6. Creștere capacitate de gestionare a crizei sanitare Covid-19	600.000	POIM; POS; Buget local; Alte surse
A.I.2.1. Reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii și serviciilor sociale		
7. Amenajare cămin pentru persoane vârstnice	3.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
8. Construire locuințe pentru tineri	1.350.000	Buget de stat; Buget local; Alte surse
9. Acțiuni de reducere a disparităților dintre copiii aflați la risc de sărăcie / excluziune socială și ceilalți copii	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
10. Dezvoltare servicii de educație și îngrijire pentru copii și servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
11. Dezvoltare servicii suport care susțin îmbătrânirea activă	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
12. Dezvoltare servicii sociale pentru persoanele vârstnice	1.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
13. Realizare diagnoză socială la nivelul Municipiului Brad	30.000	POIDS; Buget local; Alte surse
A.II.1.1. Modernizarea/ reabilitarea/ extinderea/ echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare		
14. Reabilitare, modernizare și echipare Liceul Teoretic "Avram Iancu" Brad	4.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
15. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" Brad	3.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
16. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Horea, Cloșca și Crișan" Brad	3.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.II.1.2. Dezvoltarea serviciilor educaționale		
17. Implementare servicii de educație de tip "școala după școală"	600.000	POEO; Buget local; Alte surse
18. Dezvoltare centru de excelență pentru identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor cu abilități înalte	350.000	POEO; Buget local; Alte surse

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
19. Derulare programe remediale pentru elevii de liceu	450.000	POEO; Buget local; Alte surse
20. Derulare campanii de consiliere și orientare în alegerea carierei	120.000	POEO; Buget local; Alte surse
A.II.2.1. Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural		
21. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	5.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.II.2.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale		
22. Organizare evenimente cultural-educative	360.000	Buget local; Alte surse
23. Modernizare și dotare Casa de Cultură a Municipiului Brad - monument istoric	1.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
24. Reabilitare fond construit în care au funcționat cămine culturale/ unități de învățământ din localitățile aparținătoare	3.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.III.1.1. Modernizarea/ reabilitarea clădirilor rezidențiale		
25. Modernizare/ reabilitare blocuri în Municipiul Brad	10.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
26. Acordare facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale	70.000	Buget local; Alte surse
A.III.2.1. Modernizarea/ reabilitarea clădirilor publice		
27. Reabilitare termică și modernizare clădire în care funcționează Primăria Municipiului Brad	3.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.III.3.1. Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de transport și distribuție a energiei termice		
28. Modernizare sistem centralizat de încălzire din Municipiul Brad	10.000.000	PODD, Buget local; Alte surse
29. Construire centrală termică în Municipiul Brad	10.000.000	PODD, Buget local; Alte surse
30. Campanii de conștientizare privind avantajele utilizării sistemului centralizat de energie termică	35.000	PODD, Buget local; Alte surse
A.III.3.2. Creșterea eficienței energetice în sistemul de iluminat public		
31. Reabilitare, modernizare și extindere sistem de iluminat public în satele aparținătoare din Municipiul Brad și în zonele de extindere a locuirii	1.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.1.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe		
32. Regenerare urbană a cartierelor de locuințe colective	6.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.1.2. Amenajare urbanistică a zonei centrale		
33. PUZ Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	75.000	Buget local; Alte surse
34. Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	4.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
A.IV.2.1. Reabilitarea/ modernizarea străzilor		
35. Reabilitare / modernizare străzi (rețea transport public)	10.770.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
36. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 1	4.757.500	Buget local; Alte surse
37. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 2	1.468.000	Buget local; Alte surse
38. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 3	4.340.000	Buget local; Alte surse
39. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 4	1.500.000	Buget local; Alte surse
40. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 5	248.000	Buget local; Alte surse
41. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 6	600.000	Buget local; Alte surse
42. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 7	1.200.000	Buget local; Alte surse
43. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 8	2.000.000	Buget local; Alte surse
44. Realizare circulații carosabile - legături noi în rețea (conform PUG)	130.000	Buget local; Alte surse
45. Realizare drum de centură pe latura de Sud-Est, între DN 76 și DN 74	6.000.000	POT; Buget local; Alte surse
46. Realizare pod nou peste Râul Crișul Alb și Pârâul Luncoi	1.000.000	Buget local; Alte surse
47. Construire pod peste Râul Crișul Alb pe Str. Cloșca	2.850.000	Buget local; Buget național; Alte surse
A.IV.2.2. Realizarea de parcări publice		
48. Crearea unor parcări colective	1.323.000	Buget local; Alte surse
A.IV.3.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și pietoni		
49. Creare/ modernizare infrastructură pentru biciclete și pietoni	2.025.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
50. Înființare centre pentru închiriere biciclete	750.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.3.2. Dezvoltarea sistemului de transport public local cu mijloace ecologice		
51. Creare/ modernizare infrastructură pentru transportul public	1.900.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
52. Achiziție mijloace de transport public ecologice	2.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.3.3. Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibride și achiziția de mijloace de transport ecologice		
53. Realizare rețea de stații de alimentare cu energie a autovehiculelor electrice și electrice hibride	140.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
54. Achiziție mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	300.000	POR Vest; Buget local; Alte surse

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
A.IV.4.1. Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare		
55. Extindere rețea de alimentare cu apă și canalizare	5.000.000	PODD; Buget local; Alte surse
A.IV.4.2. Înființarea/ Extinderea sistemului de alimentare cu gaze naturale		
56. Înființare/ Extindere rețea de alimentare cu gaze naturale	3.000.000	POIM; POTJ; Buget local; Alte surse
A.IV.4.3. Extinderea spațiilor de înhumare		
57. Extindere Cimitir aferent Bisericii Adormirea Maicii Domnului Brad sau/și construire cimitir nou	500.000	Buget local; Alte surse
A.IV.5.1. Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor		
58. Dotare gospodării cu containere de compostare	250.000	PODD; Buget local; Alte surse
59. Amenajare platforme îngropate pentru colectarea selectivă a deșeurilor	500.000	PODD; Buget local; Alte surse
60. Modernizare stație de selectare, transport și compostare a deșeurilor	1.000.000	PODD; Buget local; Alte surse
61. Realizare acțiuni de promovare a colectării separate a deșeurilor	140.000	PODD; Buget local; Alte surse
62. Realizare acțiuni de promovare a compostării deșeurilor	70.000	PODD; Buget local; Alte surse
A.IV.6.1. Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a factorilor de mediu		
63. Implementare sistem inteligent de monitorizare a factorilor de mediu din Municipiul Brad	15.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.6.2. Dezvoltarea sistemului de monitorizare video		
64. Înființare/ Extindere și modernizare sistem de monitorizare video la nivel local	250.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.IV.7.1. Elaborarea documentațiilor de planificare urbană		
65. Reactualizare PUG al Municipiului Brad	100.000	Buget local; Alte surse
66. Realizare PAED al Municipiului Brad pentru perioada 2021-2027	30.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
67. Actualizare Registru local al spațiilor verzi	30.000	Buget local; Alte surse
68. Realizare cadastru sistematic în Municipiul Brad	1.000.000	Buget național; Buget local; Alte surse
A.V.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii verzi		
69. Modernizare sisteme de întreținere a spațiilor verzi existente	2.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
70. Modernizare Parcul Central din Municipiul Brad	700.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
71. Dezvoltare infrastructură blue-green la nivelul localității	1.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse

Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
A.V.2.1. Dezvoltarea infrastructurii de agrement/ petrecere a timpului liber		
72. Amenajare zone de agrement pe malurile Pârâului Luncoi	1.500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
73. Amenajare promenada pe faleză Râului Crișul Alb, modernizare zonă de agrement în Parcul Tineretului Brad, construire pod peste Râul Crișul Alb în Municipiul Brad, județul Hunedoara	1.200.000	POAT; POR Vest; Buget local; Alte surse
74. Amenajare zone de agrement și modernizarea Parcului Gării din Municipiul Brad, județul Hunedoara	950.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
75. Reabilitare, modernizare și dotare complex sportiv Aurul Brad	2.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
76. Construire bazin de înot acoperit	1.300.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
77. Construire sală polivalentă	3.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.VI.1.1. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii		
78. Modernizare servicii electronice pentru relația cu cetățenii	500.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
A.VI.1.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în interiorul administrației		
79. Modernizare sistem informatic la nivelul Administrației Publice Locale din Municipiul Brad	1.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
80. Realizare sistem de monitorizare a consumului de energie și apă pentru clădirile publice aflate în proprietatea Municipiului Brad	200.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
81. Formare continuă a personalului	200.000	POCIDIF; Buget local; Alte surse
A.VI.2.1. Dezvoltarea schemei de personal cu atribuții în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă		
82. Angajare personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă	576.000	Buget local; Alte surse
A.VI.3.1. Implicarea cetățenilor în planificarea dezvoltării locale		
83. Bugetare participativă	70.000	Buget local; Alte surse
84. Consultare populație în etapele de realizare, evaluare și monitorizare a documentelor strategice	70.000	Buget local; Alte surse
B.I.1.1. Dezvoltarea unei infrastructuri suport adecvate pentru afaceri		
85. Amenajare spații pentru dezvoltarea de activități tehnologice / industriale/ de business	2.000.000	POR Vest; Buget local; Alte surse
B.I.1.2. Asigurarea accesului la educație și formare în scopul reconversiei profesionale în acord cu exigențele dezvoltării economice sustenabile		
86. Derulare programe de reconversie profesională pentru adulți	1.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
B.I.1.3. Susținerea antreprenoriatului prin sprijinirea afacerilor locale		
87. Acordare stimulente financiare pentru mediul economic	300.000	Buget local; Alte surse

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

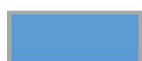
Proiect	Buget estimat (Euro)	Surse de finanțare
(scheme de minimis)		
88. Derulare sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile	70.000	Buget local; Alte surse
89. Plan Local de Acțiune pentru implementarea utilizării vehiculelor electrice de către companiile private	70.000	Buget local; Alte surse
90. Acordare facilități fiscale pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor din fonduri proprii	70.000	Buget local; Alte surse
91. Studiu de fundamentare a necesității și oportunității operării transportului feroviar	10.000	Buget local; Alte surse
92. Creare structuri asociative - Zona Urbană Funcțională Brad	10.000	Buget local; Alte surse
B.II.1.1. Valorificarea în scop economic a resurselor turistice și dezvoltarea infrastructurii suport		
93. Amenajare turistică "Drumul Aurului" și situl "Treptele Romane"	3.000.000	POT J; POR Vest; Buget local; Alte surse
94. Amenajare acces Traseu mocănița Brad - Crișcior	2.000.000	POT J; POR Vest; Buget local; Alte surse
95. Promovare la nivel național și internațional a Municipiului Brad ca destinație turistică	120.000	POT J; Buget local; Alte surse
96. Amenajare punct turistic	200.000	POT J; Buget local; Alte surse
97. Organizare activități culturale de promovare a Municipiului Brad	300.000	Buget local; Alte surse
98. Preluare în administrare a Muzeului Aurului sau administrarea acestuia în parteneriat	10.000	Buget local; Alte surse

Legendă:

Direcții de acțiune:

Care aparțin Obiectivului strategic A. Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor

Care aparțin Obiectivului strategic B. Creșterea atractivității pentru activități economice

Surse de finanțare:

POS	Programul Operațional Sănătate
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POT	Programul Operațional Transporturi
POT J	Programul Operațional Tranziție Justă
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

POR Vest	Programul Operațional Regional Vest
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020

Calendarul de implementare a proiectelor din planul de acțiune este stabilit în funcție de gradul de maturitate al fiecărui proiect, durata de timp necesară pentru implementare (de la etapa de fundamentare tehnico-economică, până la cea de recepționare a investiției), disponibilitatea surselor de finanțare, obiectivele la care răspunde. Graficul de timp aferent fiecărui proiect este evidențiat în tabelul de mai jos, împreună cu descrierea succintă a fiecăruia.

Tabelul 5.2. Calendarul de implementare a proiectelor.

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
A.I.1.1. Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor, inclusiv la asistență medicală primară		
1. Modernizare Spitalul Municipal Brad	Prin realizarea proiectului se au în vedere următoarele intervenții: lucrări de anvelopare termică; lucrări de reabilitare și modernizare - arhitectură; reabilitare și modernizare instalații sanitare, termice, electrice; lucrări pentru autorizare ISU; dotare cu aparatură medicală performantă; digitalizarea serviciilor; construire corp nou de clădire și dotarea acestuia.	2021-2025
2. Modernizare cabinete medici de familie	Modernizarea infrastructurii aferente cabinetelor medicilor de familie (inclusiv puncte de lucru pentru medicii de familie și centrele de permanență). Municipiul Brad se poate implica în implementarea acestui tip de proiecte, în cadrul unor parteneriate cu unitățile sanitare.	2022-2027
3. Înființare centru de furnizare a serviciilor de asistență medicală comunitară și dezvoltarea serviciilor	Modernizarea infrastructurii aferente, asigurarea dotărilor necesare pentru funcționarea unui centru de asistență medicală comunitară, precum și dezvoltarea serviciului de asistență socială primară, cu asistenți sociali și tehnicieni în asistență socială la nivel local, respectiv prin asigurarea intervenției integrate - dezvoltarea rețelei de asistență medicală comunitară și a consilierilor școlari.	2022-2027
4. Modernizare cabinete de asistență medicală școlară	Modernizarea infrastructurii publice și asigurarea dotărilor necesare pentru furnizarea serviciilor de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică.	2022-2025

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
5. Realizare campanii de promovare a schimbării stilului de viață și încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție	Acțiuni de informare/ educare/ conștientizare/ diseminare pe canalele de comunicare alese (de exemplu, dezbateri, conferințe, materiale informative scrise, acțiuni de activare a publicului țintă, etc.).	2023-2027
6. Creștere capacitate de gestionare a crizei sanitare Covid-19	Propunerea vizează consolidarea capacității autorității publice locale în gestionarea pandemiei generată de virusul SARS-COV-2, prin achiziționarea de echipamente și materiale sanitare pentru protejarea sănătății populației (măști de protecție, dezinfectanți, nebulizatoare, etc.).	2021-2023
A.1.2.1. Reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii și serviciilor sociale		
7. Amenajare cămin pentru persoane vârstnice	Măsura vizează realizarea de infrastructură de locuire temporară pentru persoanele vârstnice în pericol de excluziune locativă. Se are în vedere modernizarea și reconversia funcțională a unor clădiri aflate în proprietatea Municipiului Brad, care în prezent sunt neutilizate.	2022-2025
8. Construire locuințe pentru tineri	Măsura vizează realizarea de infrastructură de locuire pentru tineri, destinate închirierii. Se intenționează obținerea de finanțare prin Programul derulat de ANL.	2021-2023
9. Acțiuni de reducere a disparităților dintre copiii aflați la risc de sărăcie/excluziune socială și ceilalți copii	Sprajin acordat familiilor monoparentale, în principal direcționat spre mamele singure. Măsura prevede acordarea unui sprijin tailor-made, adaptat nevoilor mamelor, în vederea creșterii angajabilității și autonomiei părintelui singur: acordarea de vouchere before și after school, vouchere pentru activitățile de weekend ale copiilor (sport, creație, artă), finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional etc. De asemenea, se are în vedere oferirea de sprijin pentru copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate (servicii de asistență și îngrijirea copiilor, respectiv informare, consiliere, îndrumare și, după caz, ajutor material pentru familii, dar și pentru persoanele în grija cărora se află copiii cu părinți plecați în străinătate).	2023-2027
10. Dezvoltare servicii de educație și îngrijire pentru copii și servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili	Servicii de educație și îngrijire pentru copii (de tip before și after school, suport educațional pentru copiii la risc de abandon școlar), servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili. Se vor avea în vedere inclusiv activități referitoare la prevenirea și combatere violenței domestice, respectiv de diminuare a cazurilor de mame minore.	2023-2027

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
11. Dezvoltare servicii suport care susțin îmbătrânirea activă	Promovarea îmbătrânirii active include acțiuni care încurajează participarea socială (voluntariat, schimburi inter-generaționale), precum și acțiuni care contribuie la menținerea stării de sănătate a persoanelor vârstnice și încurajează traiul independent (programe ușoare de sport, controale stomatologice, geriatrie etc.).	2023-2027
12. Dezvoltare servicii sociale pentru persoanele vârstnice	Dezvoltarea de noi servicii destinate vârstnicilor prin subvenționarea costurilor îngrijirii și al serviciilor conexe pentru persoanele vârstnice singure din mediul urban, care se află în situații de dependență și au un venit lunar inferior salariului minim pe economie.	2023-2027
13. Realizare diagnoză socială la nivelul Municipiului Brad	Realizarea unui studiu sociologic prin care să se determine categoriile de persoane vulnerabile pentru care să se dezvolte măsuri de sprijin în scopul reducerii disparităților la nivel local.	2022
A.II.1.1. Modernizarea/ reabilitarea/ extinderea/ echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare		
14. Reabilitare, modernizare și echipare Liceul Teoretic "Avram Iancu" Brad	Modernizarea spațiilor de învățământ, inclusiv eficientizare energetică, împrejmuire și dotare cu echipamente moderne. Dezvoltarea unui laborator care să permită poziționarea ca pol de digital skills.	2022-2025
15. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" Brad	Modernizarea spațiilor de învățământ, inclusiv eficientizare energetică și dotarea cu echipamente moderne.	2023-2026
16. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Horea, Cloșca și Crișan" Brad	Modernizarea spațiilor de învățământ (inclusiv teren de sport), eficientizare energetică a clădirilor și dotarea cu echipamente moderne.	2023-2026
A.II.1.2. Dezvoltarea serviciilor educaționale		
17. Implementare servicii de educație de tip "școala după școală"	Sprijinirea activităților extracurriculare (pachetul pentru accelerarea învățării și performanță, pachetul de activități de sprijin, pachetul de pregătire pentru viață).	2022-2027
18. Dezvoltare centru de excelență pentru identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor cu abilități înalte	Desfășurarea de activități de scouting/ identificarea de copii cu abilități înalte, susținerea echipelor/centrelor educaționale de excelență, cercetare și inovare dedicate descoperirii și dezvoltării abilităților copiilor cu potențial înalt.	2023-2027
19. Derulare programe remediale pentru elevii de liceu	Asigurarea condițiilor suport necesare pentru derularea programelor remediale (masă caldă, transport pentru elevi, materiale didactice, etc.) pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe.	2022-2027

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
20. Derulare campanii de consiliere și orientare în alegerea carierei	Derularea unor programe în parteneriat cu agenți economici/ organizații publice și private relevante din zonă pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor, pentru asigurarea premiselor formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană.	2022-2027
A.II.2.1. Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural		
21. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	Realizarea de lucrări de restaurare, consolidare, protecție și conservare a monumentelor istorice din Municipiul Brad incluse în Lista monumentelor istorice din Județul Hunedoara.	2022-2027
A.II.2.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale		
22. Organizare evenimente cultural-educative	Organizarea de evenimente cultural-educative pentru toate categoriile de cetățeni: cercuri de creație, workshop-uri, lansări de carte, expoziții.	2022-2027
23. Modernizare și dotare Casa de Cultură a Municipiului Brad - monument istoric	Modernizarea și realizarea de investiții pentru dotarea Casei de Cultură a Municipiului Brad cu mobilier, echipamente și dispozitive necesare pentru derularea activităților specifice.	2024-2027
24. Reabilitare fond construit în care au funcționat cămine culturale/ unități de învățământ din localitățile aparținătoare	Realizarea de lucrări de reabilitare a clădirilor în care au funcționat cămine culturale/ unități de învățământ din localitățile aparținătoare și refuncționalizarea acestora în scopul readucerii lor în circuitul public.	2024-2027
A.III.1.1. Modernizarea/ reabilitarea clădirilor rezidențiale		
25. Modernizare/ reabilitare blocuri în Municipiul Brad	În cadrul acestui proiect se are în vedere realizarea de intervenții din următoarele categorii: lucrări de reabilitare termică a anvelopei; izolarea termică a fațadelor (partea opacă și partea vitrată); închiderea balcoanelor și/sau a logiilor cu tâmplărie termoizolantă, inclusiv izolarea termică a parapetilor; termo-hidroizolarea acoperișului tip terasă; izolarea planșeului peste subsol, dacă sunt poziționate apartamente la parter; instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile - panouri solare electrice, în scopul reducerii consumurilor energetice din surse convenționale și a emisiilor de gaze cu efect de seră; înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent din spațiile comune cu unele noi care asigură eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, în părțile comune ale blocurilor de locuințe.	2022-2027

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
26. Acordare facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale	Acordarea de facilități fiscale (reduceri ale taxelor și impozitelor datorate la bugetul local) pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale. Astfel, se va încuraja eficientizarea energetică la nivelul utilizatorilor casnici.	2021-2027
A.III.2.1. Modernizarea/ reabilitarea clădirilor publice		
27. Reabilitare termică și modernizare clădire în care funcționează Primăria Municipiului Brad	Realizare lucrări de reabilitare și modernizare în vederea creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie (sediul Primăriei Municipiului Brad).	2022-2025
A.III.3.1. Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de transport și distribuție a energiei termice		
28. Modernizare sistem centralizat de încălzire din Municipiul Brad	Modernizarea și extinderea rețelelor termice, inclusiv implementarea unui sistem de management (măsurare, control și automatizare) prin integrarea intervențiilor de tip smart-city.	2022-2026
29. Construire centrală termică în Municipiul Brad	Construirea unei centrale termice pe baza unor tehnologii moderne de cogenerare de înaltă eficiență în termoficare urbană.	2022-2026
30. Campanii de conștientizare privind avantajele utilizării sistemului centralizat de energie termică	Realizare de campanii de informare asupra beneficiilor globale asociate utilizării sistemului centralizat de energie termică.	2021-2027
A.III.3.2. Creșterea eficienței energetice în sistemul de iluminat public		
31. Reabilitare, modernizare și extindere sistem de iluminat public în satele aparținătoare din Municipiul Brad și în zonele de extindere a locuirii	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public (montarea de aparate noi, telegestiune, echipamente necesare pentru realizarea lucrărilor de întreținere/ mentenanță, sisteme de iluminare arhitecturală a clădirilor/ obiectivelor reprezentative, panouri fotovoltaice) prin integrarea intervențiilor de tip smart-city, în complementaritate cu proiectul "Modernizare și extindere sistem de iluminat public în Municipiul Brad".	2023-2025
A.IV.1.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe		
32. Regenerare urbană a cartierelor de locuințe colective	Realizarea de lucrări integrate care vizează amenajarea de spații verzi, locuri de joacă și recreere, modernizarea căilor de acces și a iluminatului public pietonal, amenajarea de parcuri, inclusiv construirea de parcuri colective.	2021-2027
A.IV.1.2. Amenajare urbanistică a zonei centrale		
33. PUZ Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	Prin realizarea documentației se urmărește asigurarea unui cadru de dezvoltare controlată a Centrului istoric al orașului (Str. Republicii, Moșilor, Cloșca, Zarandului, Independenței,	2024

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
	Horea), zonă inclusă în lista monumentelor istorice din Județul Hunedoara.	
34. Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	Realizarea de lucrări integrate care vizează amenajarea de spații verzi, zone de promenadă, modernizarea căilor de acces și a iluminatului public pietonal, modernizarea fațadelor clădirilor, în concordanță cu specificul istoric și cultural al zonei.	2025-2027
A.IV.2.1. Reabilitarea/ modernizarea străzilor		
35. Reabilitare / modernizare străzi (rețea transport public)	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Vânătorilor, Str. 1 Mai, Str. Republicii, Str. Avram Iancu, Str. Moșilor, DC 10 (km 0+000 - 5+300), DC 11, DC 16 (km 0+000 - 3+300).	2023-2026
36. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 1	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Ion Bocăescu, Str. Nestor Lupei, Str. Lunca, Str. Călămărești, Str. Zefirului, Str. Săvești, Str. Morii, Str. Viața Nouă, Str. Mihai Eminescu.	2021-2023
37. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 2	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Poienița, Str. Vulturilor, Str. Plaiuri.	2022-2024
38. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 3	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Golcești, Str. Tudoranesti, Str. Dealul Taului, Str. Dealul Racovei, Str. Pârâieni, Str. Amurgului, Str. Funicularului.	2022-2027
39. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 4	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Frunză Verde, Str. Bratișa.	2022-2027
40. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 5	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori: Str. Progresului, Str. Dumbravei, Str. Viilor.	2022-2027
41. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 6	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și	2022-2027

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
	siguranță percepute de utilizatori: Str. Zarandului, Str. Oituz, Str. Florilor, Str. Unirii.	
42. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 7	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori. Se propune modernizarea drumurilor vicinale din satul Mesteacăn: Lucăcești, Valea Satului, Dealul Trifesc, Fețe.	2022-2027
43. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 8	Asigurarea stării tehnice corespunzătoare a străzilor va conduce la sporirea capacității de circulație și la îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori. Se propune modernizarea drumurilor vicinale din satul Țărățel: Drumul Vechi, Valea Șteaului, Drumul Bisericii, alte 12 drumuri vicinale.	2022-2027
44. Realizare circulații carosabile - legături noi în rețea (conform PUG)	Accesibilitatea teritoriului reprezintă unul dintre factorii majori care influențează dezvoltarea unei zone. Proiectul constă în realizarea lucrărilor de amenajare a unor străzi de folosință locală (categoria IV conform Ordinului Ministerului Transporturilor, Nr. 49 din 27 ianuarie 1998), în acord cu propunerile din PUG: Str. Dacilor (între Str. Gen. Vasile Milea și Str. Moșilor).	2021-2023
45. Realizare drum de centură pe latura de Sud-Est, între DN 76 și DN 74	Drum de centură amplasat în zona de Sud-Est a orașului, care va asigura legătura între DN 76, intersecția Str. Decebal - Str. Vânătorilor - Str. Valea Izvoarelor și DN 74 (Str. Moșilor), km 0+850. Realizarea acestui element al rețelei rutiere va degreva rețeaua stradală urbană de fluxurile de trafic de tranzit și de vehiculele grele de marfă care în prezent traversează zona centrală.	2024-2027
46. Realizare pod nou peste Râul Crișul Alb și Pârâul Luncoi	În scopul îmbunătățirii conectivității rețelei stradale și a accesibilității satelor aparținătoare în relația cu zona urbană Brad, se propune realizarea unei noi traversări a Râului Crișul Alb și a Pârâului Luncoi.	2022-2023
47. Construire pod peste Râul Crișul Alb pe Str. Cloșca	Realizarea unei structuri noi de traversare a podului va conduce la creșterea siguranței circulației pentru transportul public și privat. Indicatorii tehnico-economici pentru obiectivul de investiții "Construire pod peste Râul Crișul Alb pe Str. Cloșca, în municipiul Brad, județul Hunedoara" au fost aprobați prin Ordinul Nr. 1495 din 05.04.2019 emis de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, care prevede ducerea la îndeplinire a investiției de Compania Națională de Investiții CNI prin Programul național de construcții de interes public sau social.	2022-2024

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
A.IV.2.2. Realizarea de parcuri publice		
48. Crearea unor parcuri colective	Realizarea de parcuri colective la periferia zonei centrale (Aleea Poștei; Str. Horea- Aleea Magnoliei; Piața agro-alimentară) - aproximativ 300 locuri. Acest proiect va produce efecte în cadrul unei politici de parcare la nivel urban din care se recomandă a se urmări eliminarea parcarilor pe stradă în zona centrală.	2022-2024
A.IV.3.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și pietoni		
49. Creare/ modernizare infrastructură pentru biciclete și pietoni	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor, reabilitare/ modernizare trotuare, care să faciliteze accesul inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale, realizarea unor trasee pietonale, amenajarea de zone de tip "shared space" (spații partajate).	2021-2027
50. Înființare centre pentru închiriere biciclete	Crearea unui sistem de închiriere biciclete gestionat într-un concept de tip smart-city, integrat în sistemul de e-ticketing propus a fi dezvoltat pentru transportul public local din Municipiul Brad.	2022-2024
A.IV.3.2. Dezvoltarea sistemului de transport public local cu mijloace ecologice		
51. Creare/ modernizare infrastructură pentru transportul public	Amenajare stații de transport public, implementare sistem de bilete integrat pentru călători, e-ticketing, dezvoltare terminal de transport public (stație de capăt și autobază)	2022-2024
52. Achiziție mijloace de transport public ecologice	Se are în vedere achiziționarea de mijloace de transport ecologice (electrice, electric-hibride, alimentate cu hidrogen / GNC), inclusiv pentru transportul elevilor, în scopul dezvoltării serviciului de transport public local.	2022-2024
A.IV.3.3. Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibride și achiziția de mijloace de transport ecologice		
53. Realizare rețea de stații de alimentare cu energie a autovehiculelor electrice și electrice hibride	Achiziționarea și montarea unor stații de alimentare cu energie electrică în parcurile publice și de reședință din Municipiul Brad.	2021-2027
54. Achiziție mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	În vederea îmbunătățirii calității aerului în mediul urban și creșterii eficienței energetice la nivelul autorității publice locale, se propune înnoirea parcului de autovehicule prin achiziționarea de autovehicule electrice (autoturisme, autoutilitare, autospeciale și autospecializate).	2022-2027
A.IV.4.1. Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare		
55. Extindere rețea de alimentare cu apă și canalizare	Extinderea rețelei de canalizare în toate localitățile din UAT Municipiul Brad.	2021-2024

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
A.IV.4.2. Înființarea / Extinderea sistemului de alimentare cu gaze naturale		
56. Înființare/ Extindere rețea de alimentare cu gaze naturale	Înființarea/ Extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale în toate localitățile din UAT Municipiul Brad.	2021-2024
A.IV.4.3. Extinderea spațiilor de înhumare		
57. Extindere Cimitir aferent Bisericii Adormirea Maicii Domnului Brad sau/și construire cimitir nou	Extinderea suprafeței de teren destinat înhumării în Cimitirul Bisericii Adormirea Maicii Domnului Brad sau/și construirea unui cimitir nou (Cimitirul Eroilor), prin achiziționarea de teren și realizarea amenajărilor corespunzătoare.	2021-2024
A.IV.5.1. Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor		
58. Dotare gospodării cu containere de compostare	Susținerea activităților de compostare a deșeurilor prin dotarea gospodăriilor cu containere de compostare.	2022-2024
59. Amenajare platforme îngropate pentru colectarea selectivă a deșeurilor	Platformele îngropate facilitează colectarea separată, transportul, neutralizarea, valorificarea și eliminarea finală a deșeurilor. Acestea vor fi amplasate în incinte impermeabile, care nu vor permite infiltrația sau exfiltrația apelor prin pereți/pardoseală. De asemenea, vor fi prevăzute cu sisteme de etanșare la suprafața de contact cu platforma metalică supradimensionată.	2022-2024
60. Modernizare stație de selectare, transport și compostare a deșeurilor	Modernizarea infrastructurii create prin proiectul „ECO BRAD - Stație de Selectare și Transfer și Platformă de Compostare în municipiul Brad și comunele partenere Crișcior și Ribîța” va conduce la eficientizarea procesului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară.	2022-2024
61. Realizare acțiuni de promovare a colectării separate a deșeurilor	Derularea de campanii de informare și conștientizare cu privire la beneficiile generate de colectarea separată a deșeurilor municipale, inclusiv în parteneriat cu unitățile de învățământ.	2021-2027
62. Realizare acțiuni de promovare a compostării deșeurilor	Derularea de campanii de informare și conștientizare cu privire la beneficiile generate de compostarea deșeurilor.	2021-2027
A.IV.6.1. Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a factorilor de mediu		
63. Implementare sistem inteligent de monitorizare a factorilor de mediu din Municipiul Brad	Realizarea unui program inteligent de gestionare a calității aerului - achiziționarea și montarea unor echipamente de monitorizare a factorilor de mediu și informare asupra calității aerului.	2022-2023
A.IV.6.2. Dezvoltarea sistemului de monitorizare video		
64. Înființare/ Extindere și modernizare sistem de monitorizare video la nivel local	Achiziționarea și montarea unor echipamente de monitorizare a spațiului public, în complementaritate cu sistemul în curs de implementare, prin integrarea intervențiilor de tip	2022-2024

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
	smart-city.	
A.IV.7.1. Elaborarea documentațiilor de planificare urbană		
65. Reactualizare PUG al Municipiului Brad	Finalizarea activităților de reactualizare a PUG al Municipiului Brad.	2021-2022
66. Realizare PAED al Municipiului Brad pentru perioada 2021-2027	Achiziționarea de servicii de consultanță pentru actualizarea PAED al Municipiului Brad pentru perioada 2021-2027.	2021-2022
67. Actualizare Registru local al spațiilor verzi	Achiziționarea de servicii de consultanță pentru actualizarea sistemului informațional al spațiilor verzi ca rezultat a lucrărilor de măsurare, identificare, inventariere și cartare a terenurilor definite ca spații verzi, precum și a culegerii de informații specifice privind speciile de arbori și vegetația existentă, cu determinarea indicilor calitativi și cantitativi, va cuprinde harta digitală tip GIS, banca de date privind spațiile verzi, liste de nomenclatoare specifice.	2021-2027
68. Realizare cadastru sistematic în Municipiul Brad	Achiziționarea de servicii de consultanță pentru realizarea Cadastrului la nivelul UAT Municipiul Brad, soluție care să permită integrarea în aplicația GIS.	2021-2024
A.V.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii verzi		
69. Modernizare sisteme de întreținerea a spațiilor verzi existente	Achiziționarea de echipamente moderne utilizate în procesul de întreținerea a spațiilor verzi.	2022-2024
70. Modernizare Parcul Central din Municipiul Brad	Propunerea vizează modernizarea Parcului Primăriei din Municipiul Brad prin intervenții asupra amenajărilor, mobilierului și introducerea unor soluții inteligente de irigații.	2022-2025
71. Dezvoltare infrastructură blue-green la nivelul localității	Se propune realizarea de lucrări de regularizare a cursurilor de ape (Musariu, Lunca, Răbăreasa, Valea Simească, Pârâul Lupesc, Valea Satului).	2024-2027
A.V.2.1. Dezvoltarea infrastructurii de agrement/ petrecere a timpului liber		
72. Amenajare zone de agrement pe malurile Pârâului Luncoi	Se propune amenajarea unei zone de agrement cu caracter sportiv și de promenadă. Totodată se vor realiza lucrări de regularizare a cursului de apă. În ansamblu, se va obține transformarea malurilor Pârâului Luncoi în coridor blue-green.	2022-2025
73. Amenajare promenadă pe faleză Râului Crișul Alb, modernizare zonă de agrement în Parcul Tineretului Brad, construire pod peste Râul Crișul Alb în Municipiul Brad, județul Hunedoara	Se propune amenajarea unei zone de agrement cu caracter sportiv și de promenadă. Totodată se vor realiza lucrări de regularizare a cursului de apă. Reprezintă un proiect matur pentru care Municipiul Brad a primit finanțare pentru elaborarea documentației tehnico-economice prin POAT 2014-2020.	2022-2025

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
74. Amenajare zone de agrement și modernizarea Parcului Gării din Municipiul Brad, județul Hunedoara	Se propune amenajarea unei zone de agrement Parcul Gării din Municipiul Brad. Prin implementarea proiectului se va obține creșterea suprafeței de spațiu verde la nivelul localității în zona de Nord. Totodată, se vor pune în valoare monumentele istorice "Gara Brad", "Linia ferată industrială cu ecartament îngust" și "Linia ferată industrială cu ecartament îngust Brad - Crișcior".	2023-2027
75. Reabilitare, modernizare și dotare complex sportiv Aurul Brad	Se propune efectuarea de lucrări de arhitectură, de construcții și de instalații, care vor avea ca scop obținerea unor spații cu funcțiuni specifice, prin care să se creeze condiții optime pentru desfășurarea activităților sportive de care să beneficieze întreaga comunitate.	2022-2025
76. Construire bazin de înot acoperit	Se are în vedere realizarea unei construcții noi cu o structură modernă, având capacitate, nivel de confort și dotări competitive.	2022-2024
77. Construire sală polivalentă	Se propune realizarea unei săli de competiții pentru derularea de evenimente sportive. Totodată proiectul va include și spații dedicate sportivilor (sală de antrenament, sală de forță, sală de fitness, vestiare, cabinete medicale), spații dedicate publicului (cafenele, alimentație publică, grupuri sanitare) și spații administrative. De asemenea, noua sală polivalentă va putea găzdui și evenimente culturale, concerte, festivaluri.	2022-2024
A.VI.1.1. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii		
78. Modernizare serviciilor electronice pentru relația cu cetățenii	Achiziționare și montaj echipamente IT și sisteme software (sistem front office) care să permită modernizarea serviciilor create prin proiectul "Creșterea gradului de transparență în administrația publică locală și facilitarea accesului cetățeanului la serviciile publice în format electronic la nivelul Municipiului Brad".	2025-2027
A.VI.1.2. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în interiorul administrației		
79. Modernizare sistem informatic la nivelul Administrației Publice Locale din Municipiul Brad	Achiziționare și montaj echipamente IT și sisteme software (sistem back office) care să permită digitalizarea serviciilor în acord cu noile tehnologii.	2025-2027
80. Realizare sistem de monitorizare a consumului de energie și apă pentru clădirile publice aflate în proprietatea Municipiului Brad	Achiziționarea unei soluții inteligente de contorizare și control al consumurilor de energie și apă pentru clădirile publice aflate în administrarea Primăriei Municipiului Brad, care să includă o platformă de management.	2022-2024
81. Formare continuă a personalului	Derularea de programe de formare continuă a personalului în scopul îmbunătățirii abilităților și pregătirii profesionale.	2022-2027

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
A.VI.2.1. Dezvoltarea schemei de personal cu atribuții în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă		
82. Angajare personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă	Propunerea vizează angajarea de personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă, care să întărească echipa actuală implicată în procesul de generare și gestionare a proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă (minim 4 persoane).	2022-2027
A.VI.3.1. Implicarea cetățenilor în planificarea dezvoltării locale		
83. Bugetare participativă	Acțiunea vizează derularea unui proces prin care cetățenii Municipiului Brad vor fi încurajați să identifice și să semnalizeze neajunsurile comunității, apoi să propună rezolvări ale acestora - prin soluții sub formă de proiecte. Acestea vor fi validate de autoritatea locală, după care vor fi supuse unui proces de votare, asigurându-se reprezentativitatea rezultatelor. Propunerile care adună cele mai multe voturi din partea cetățenilor vor fi integrate în proiectul bugetului local pentru anul viitor.	2021-2027
84. Consultare populației în etapele de realizare, evaluare și monitorizare a documentelor strategice	Derularea unui proces consultativ în toate etapele de realizare, evaluare și monitorizare a strategiilor/ planurilor de acțiune.	2021-2027
B.I.1.1. Dezvoltarea unei infrastructuri suport adecvate pentru afaceri		
85. Amenajare spații pentru dezvoltarea de activități tehnologice / industriale/ de business	Amenajarea spațiilor pentru dezvoltarea de activități tehnologice / industriale/ de business (zona Țebea), dotate cu utilități și infrastructură necesare investițiilor (atât de tip "brownfield", cât și "greenfield"). Se va avea în vedere inclusiv achiziționarea de terenuri.	2021-2024
B.I.1.2. Asigurarea accesului la educație și formare în scopul reconversiei profesionale în acord cu exigențele dezvoltării economice sustenabile		
86. Derulare programe de reconversie profesională pentru adulți	Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.	2022-2027
B.I.1.3. Susținerea antreprenoriatului prin sprijinirea afacerilor locale		
87. Acordare stimulente financiare pentru mediul economic (scheme de minimis)	Acordarea de stimulente financiare (scheme de minimis) pentru IMM-urile nou înființate, care desfășoară activități în Municipiul Brad.	2022-2027

Proiect	Scurtă descriere	Perioada de implementare
88. Derulare sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile	Implicarea Autorității locale în organizarea de sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile. Crearea unui birou specializat pentru atragerea investitorilor.	2021-2027
89. Plan Local de Acțiune pentru implementarea utilizării vehiculelor electrice de către companiile private	Acordarea de facilități fiscale (reduceri ale taxelor și impozitelor datorate la bugetul local) pentru IMM-urile care utilizează vehicule electrice.	2022-2027
90. Acordare facilități fiscale pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor din fonduri proprii	Acordarea de facilități fiscale (reduceri ale taxelor și impozitelor datorate la bugetul local) pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor.	2022-2027
91. Studiu de fundamentare a necesității și oportunității operării transportului feroviar	Realizarea de demersuri pentru operarea transportului feroviar de călători și adaptarea programului de circulație la nevoile cetățenilor.	2021-2022
92. Creare structuri asociative - Zona Urbană Funcțională Brad	Crearea unei structuri asociative, în centrul căreia să se situeze Municipiul Brad, având ca obiectiv dezvoltarea de proiecte și inițiative comune pentru susținerea activităților economice.	2021-2022
B.II.1.1. Valorificarea în scop economic a resurselor turistice și dezvoltarea infrastructurii suport		
93. Amenajare turistică "Drumul Aurului" și situl "Treptele Romane"	Valorificare patrimoniul local situat pe "Drumul Aurului" și introducerea în circuitul turistic.	2022-2027
94. Amenajare acces Traseu mocănița Brad - Crișcior	Îmbunătățirea infrastructurii de acces la punctul terminus al traseului și amenajarea peisagistică a teritoriului traversat de traseul Brad - Crișcior (monument istoric), în scopul creșterii atractivității turistice.	2022-2027
95. Promovare la nivel național și internațional a Municipiului Brad ca destinație turistică	Participarea la târguri naționale și internaționale de turism în scopul promovării zonei Brad, ca destinație turistică.	2021-2027
96. Amenajare punct turistic	Realizarea unui punct turistic în zona centrală a Municipiului Brad, în scopul creării și promovării unui concept turistic integrat la nivelul Municipiului Brad și al zonelor învecinate, inclusiv în mediul on-line.	2021-2023
97. Organizare activități culturale de promovare a Municipiului Brad	Organizarea de evenimente culturale în cadrul cărora să se promoveze tradiții și obiceiuri aparținând specificului local, cu scopul creșterii atractivității zonei.	2021-2027
98. Preluare în administrare a Muzeului Aurului sau administrarea acestuia în parteneriat	Realizarea de demersuri pentru preluarea în administrare a Muzeului Aurului și introducerea acestuia în conceptul turistic integrat la nivelul Municipiului Brad și al zonelor învecinate.	2021-2023

Intervențiile a căror implementare acoperă întreaga perioadă de analiză se încadrează în următoarele situații:

- vizează activități recurente, care se recomandă să se realizeze în fiecare an (*furnizarea serviciilor de asistență medicală comunitară; servicii de educație de tip "școala după școală"; programe remediale pentru elevii de liceu; campanii de consiliere și orientare în alegerea carierei; organizare evenimente cultural-educative; acordare facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale; campanii de conștientizare privind avantajele utilizării sistemului centralizat de energie termică; acțiuni de promovare a colectării separate a deșeurilor; acțiuni de promovare a compostării deșeurilor; actualizarea Registrului local al spațiilor verzi; formarea continuă a personalului; angajare personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă; bugetare participativă; consultarea populației în etapele de realizare, evaluare și monitorizare a documentelor strategice; derulare programe de reconversie profesională pentru adulți; acordare de stimulente financiare pentru mediul economic (scheme de minimis); derulare sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile; acordare facilități fiscale pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor din fonduri proprii; promovare la nivel național și internațional a Municipiului Brad ca destinație turistică; organizare activități culturale de promovare a Municipiului Brad);*
- se referă la proiecte importante a căror implementare necesită o perioadă îndelungată (*conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural; modernizare / reabilitare blocuri în Municipiul Brad; regenerare urbană a cartierelor de locuințe colective; reabilitare / modernizare străzi; creare / modernizare infrastructură pentru biciclete și pietoni; realizare rețea de stații de alimentare cu energie a autovehiculelor electrice și electrice hibride; achiziție mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală; amenajare turistică "Drumul Aurului" și situl "Treptele Romane"; amenajare acces Traseu mocănița Brad - Crișcior).*

În cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad s-a identificat un portofoliu extins de proiecte care să conducă la realizarea obiectivelor și a viziunii aferente orizontului 2027. Acestea au fost stabilite în raport cu principalele nevoi, probleme și elemente de potențial specifice Municipiului Brad, care surprind toate domeniile vieții sociale, economice, culturale și de agrement. În funcție de variațiile periodice ale cadrului de implementare, portofoliul de proiecte poate fi actualizat, astfel încât să se asigure echilibrul între nevoile de dezvoltare și resursele disponibile.

Prioritizarea proiectelor urmărește asigurarea continuității intervențiilor implementate recent sau în curs de implementare, armonizarea cu recomandările cetățenilor (identificate pe baza anchetelor realizate în etapa de fundamentare), susținerea dezvoltării sectorului privat (cu efect multiplicator în alte domenii), respectiv disponibilitatea finanțărilor (în special din Fonduri Europene Structurale și de Investiții 2021-2027). Astfel, pentru prioritizarea proiectelor propuse în etapele anterioare s-au identificat șapte criterii, ponderate în raport cu obiectivele strategice și sectoriale propuse pentru atingerea viziunii de dezvoltare locală (tabelul 5.3).

Tabelul 5.3. Criterii de priorizare a proiectelor.

Criteriu	Pondere alocată
C1. Soluționarea nevoilor cetățenilor	20%
C2. Soluționarea nevoilor sectorului privat și vizitatorilor	20%
C3. Sustenabilitatea financiară (existența unor surse de finanțare externă nerambursabilă)	20%
C4. Susținerea incluziunii sociale	15%
C5. Protejarea mediului (contribuție la reducerea impactului asupra mediului și schimbărilor climatice)	10%
C6. Generarea de efecte pozitive asupra altor sectoare ale dezvoltării (efect multiplicator)	10%
C7. Prioritatea în opinia membrilor grupurilor de lucru	5%

Pentru fiecare criteriu se pot aloca punctaje de la 1 la 10. Metodologia aplicată permite combinarea tuturor celor 7 indicatori care constituie criteriile, făcând posibilă stabilirea unui scor final pentru fiecare proiect. Punctajul final maxim pe care îl poate obține un proiect este 10.

Lista proiectelor în ordinea descrescătoare a punctajelor obținute este prezentată în tabelul următor. În cazul în care două sau mai multe proiecte au obținut același punctaj final, acestea apar în lista în ordinea numărului de identificare alocat la încadrarea proiectelor pe direcții de acțiune.

Tabelul 5.4. Lista proiectelor prioritizate.

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
55. Extindere rețea de alimentare cu apă și canalizare	10,00	7,00	10,00	9,00	10,00	8,00	9,39	9,02
28. Modernizare sistem centralizat de încălzire din Municipiul Brad	10,00	7,00	10,00	9,00	10,00	7,00	9,62	8,93
29. Construire centrală termică în Municipiul Brad	10,00	7,00	10,00	9,00	10,00	7,00	9,62	8,93
51. Creare/ modernizare infrastructură pentru transportul public	10,00	8,00	10,00	7,00	10,00	8,00	8,30	8,87
52. Achiziție mijloace de transport public ecologice	10,00	8,00	10,00	7,00	10,00	8,00	8,12	8,86
64. Înființare/ Extindere și modernizare sistem de monitorizare video la nivel local	10,00	8,00	10,00	8,00	10,00	6,00	9,21	8,86
14. Reabilitare, modernizare și echipare Liceul Teoretic Avram Iancu Brad	10,00	8,00	10,00	8,00	9,00	6,00	9,60	8,78
56. Înființare/ Extindere rețea de alimentare cu gaze naturale	10,00	8,00	10,00	6,00	10,00	8,00	9,52	8,78
95. Promovare la nivel național și internațional a Municipiului Brad ca destinație turistică	9,00	10,00	10,00	6,00	8,00	8,00	8,93	8,75
49. Creare/ modernizare infrastructură pentru biciclete și pietoni	10,00	8,00	10,00	7,00	10,00	6,00	9,44	8,72
93. Amenajare turistică "Drumul Aurului" și situl "Treptele Romane"	9,00	10,00	10,00	6,00	8,00	8,00	8,34	8,72
97. Organizare activități culturale de promovare a Municipiului Brad	9,00	10,00	10,00	6,00	8,00	8,00	8,18	8,71
96. Amenajare punct turistic	9,00	10,00	10,00	6,00	8,00	8,00	8,07	8,70
35. Reabilitare / modernizare străzi (rețea transport public)	10,00	9,00	8,00	8,00	8,00	8,00	9,59	8,68
79. Modernizare sistem informatic la nivelul Administrației Publice Locale din Municipiul Brad	10,00	8,00	10,00	8,00	9,00	5,00	8,92	8,65
78. Modernizare serviciilor electronice pentru relația cu cetățenii	10,00	8,00	10,00	8,00	9,00	5,00	8,72	8,64
73. Amenajare promenada pe faleză râului Crișul Alb, modernizare zonă de agrement în Parcul Tineretului Brad, construire pod peste râul Crișul Alb în Municipiul Brad, județul Hunedoara	10,00	8,00	10,00	8,00	10,00	4,00	8,69	8,63
23. Modernizare și dotare Casa de Cultură a Municipiului Brad -	10,00	8,00	10,00	9,00	8,00	4,00	8,77	8,59

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
monument istoric								
15. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" Brad	10,00	6,00	10,00	8,00	9,00	8,00	9,52	8,58
16. Reabilitare, modernizare și echipare Școala Gimnazială "Horea, Cloșca și Crișan" Brad	10,00	6,00	10,00	8,00	9,00	8,00	9,26	8,56
1. Modernizare Spitalul Municipal Brad	10,00	6,00	10,00	9,00	9,00	6,00	9,76	8,54
66. Realizare PAED al Municipiului Brad pentru perioada 2021-2027	9,00	9,00	8,00	7,00	10,00	8,00	8,98	8,50
59. Amenajare platforme îngropate pentru colectarea selectivă a deșeurilor	10,00	8,00	10,00	6,00	10,00	5,00	8,73	8,44
60. Modernizare stație de selectare, transport și compostare a deșeurilor	10,00	8,00	10,00	6,00	10,00	5,00	8,73	8,44
50. Înființare centre pentru închiriere biciclete	10,00	8,00	10,00	7,00	10,00	4,00	7,57	8,43
21. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	10,00	10,00	10,00	6,00	3,00	8,00	8,56	8,43
33. PUZ Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	10,00	8,00	9,00	8,00	8,00	6,00	8,48	8,42
92. Creare structuri asociative - Zona Urbană Funcțională Brad	9,00	10,00	9,00	7,00	6,00	8,00	7,27	8,41
72. Amenajare zone de agrement pe malurile Pârâului Luncoi	10,00	6,00	10,00	9,00	10,00	4,00	8,93	8,40
98. Preluare în administrare a Muzeului Aurului sau administrarea acestuia în parteneriat	7,00	10,00	10,00	6,00	8,00	8,00	9,27	8,36
65. Reactualizare PUG al Municipiului Brad	9,00	9,00	8,00	7,00	8,00	8,00	9,17	8,31
6. Creștere capacitate de gestionare a crizei sanitare Covid-19	10,00	6,00	10,00	10,00	2,00	10,00	7,23	8,26
18. Dezvoltare centru de excelență pentru identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor cu abilități înalte	10,00	6,00	10,00	10,00	3,00	8,00	9,04	8,25
76. Construire bazin de înot acoperit	10,00	6,00	10,00	8,00	10,00	4,00	8,58	8,23
13. Realizare diagnoză socială la nivelul Municipiului Brad	10,00	6,00	10,00	10,00	2,00	9,00	8,28	8,21
94. Amenajare acces Traseu mocanița Brad-Crișcior	7,00	10,00	10,00	6,00	8,00	7,00	7,47	8,17
68. Realizare cadastru sistematic în Municipiul Brad	10,00	8,00	8,00	6,00	8,00	8,00	8,97	8,15
34. Amenajare zona centrală a Municipiului Brad	10,00	8,00	10,00	6,00	8,00	4,00	8,38	8,12
70. Modernizare Parcul Central din Municipiul Brad	10,00	8,00	10,00	6,00	10,00	2,00	8,34	8,12

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
20. Derulare campanii de consiliere și orientare în alegerea carierei	10,00	8,00	10,00	10,00	3,00	3,00	8,20	8,11
32. Regenerare urbană a cartierelor de locuințe colective	10,00	4,00	10,00	10,00	10,00	4,00	7,93	8,10
86. Derulare programe de reconversie profesională pentru adulți	9,00	9,00	9,00	9,00	3,00	6,00	8,39	8,07
63. Implementare sistem inteligent de monitorizare a factorilor de mediu din Municipiul Brad	10,00	5,00	10,00	7,00	10,00	6,00	8,11	8,06
8. Construire locuințe pentru tineri	10,00	2,00	10,00	10,00	9,00	8,00	9,18	8,06
31. Reabilitare, modernizare și extindere sistem de iluminat public în satele aparținătoare din Municipiul Brad și în zonele de extindere a locuirii	10,00	5,00	10,00	8,00	10,00	4,00	9,07	8,05
61. Realizare acțiuni de promovare a colectării separate a deșeurilor	10,00	4,00	10,00	8,00	10,00	6,00	8,73	8,04
19. Derulare programe remediale pentru elevii de liceu	10,00	5,00	10,00	10,00	3,00	8,00	8,58	8,03
62. Realizare acțiuni de promovare a compostării deșeurilor	10,00	6,00	10,00	6,00	10,00	5,00	8,43	8,02
44. Realizare circulații carosabile - legături noi în rețea (conform PUG)	10,00	6,00	6,00	9,00	10,00	8,00	8,94	8,00
47. Construire pod peste Râul Crișul Alb pe Str. Cloșca	10,00	6,00	9,00	8,00	8,00	5,00	9,44	7,97
53. Realizare rețea de stații de alimentare cu energie a autovehiculelor electrice și electrice hibride	10,00	5,00	10,00	8,00	10,00	4,00	7,36	7,97
84. Consultare populației în etapele de realizare, evaluare și monitorizare a documentelor strategice	10,00	7,00	8,00	9,00	4,00	8,00	7,72	7,94
82. Angajare personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă	10,00	8,00	10,00	4,00	4,00	8,00	9,53	7,88
89. Plan Local de Acțiune pentru implementarea utilizării vehiculelor electrice de către companiile private	6,00	10,00	9,00	6,00	10,00	6,00	7,30	7,87
48. Crearea unor parcări colective	10,00	8,00	6,00	6,00	9,00	8,00	9,22	7,86
25. Modernizare/ reabilitare blocuri în Municipiul Brad	10,00	2,00	10,00	8,00	10,00	8,00	9,00	7,85
74. Amenajare zone de agrement și modernizarea Parcului Gării din Municipiul Brad, județul Hunedoara	10,00	6,00	9,00	8,00	10,00	2,00	8,69	7,83
88. Derulare sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile	6,00	10,00	9,00	7,00	3,00	10,00	8,10	7,76

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
69. Modernizare sisteme de întreținerea a spațiilor verzi existente	10,00	6,00	8,00	6,00	10,00	6,00	8,86	7,74
91. Studiu de fundamentare a necesității și oportunității operării transportului feroviar	9,00	6,00	7,00	9,00	10,00	6,00	7,11	7,71
87. Acordare stimulente financiare pentru mediul economic (scheme de minimis)	8,00	10,00	7,00	8,00	3,00	8,00	7,94	7,70
46. Realizare pod nou peste râul Crișul Alb și pâraul Luncoi	10,00	8,00	5,00	8,00	8,00	6,00	9,37	7,67
75. Reabilitare, modernizare și dotare complex sportiv Aurul Brad	10,00	6,00	8,00	8,00	9,00	3,00	8,51	7,63
58. Dotare gospodării cu containere de compostare	10,00	4,00	10,00	6,00	10,00	5,00	8,23	7,61
77. Construire sală polivalentă	10,00	6,00	8,00	8,00	9,00	3,00	8,25	7,61
9. Acțiuni de reducere a disparităților dintre copiii aflați la risc de sărăcie/excluziune socială și ceilalți copii	10,00	3,00	10,00	10,00	3,00	7,00	8,38	7,52
4. Modernizare cabinete de asistență medicală școlară	10,00	2,00	10,00	10,00	4,00	8,00	8,18	7,51
27. Reabilitare termică și modernizare clădire în care funcționează Primăria Municipiului Brad	10,00	4,00	10,00	6,00	10,00	4,00	8,09	7,50
36. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 1	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,35	7,47
67. Actualizare Registru local al spațiilor verzi	9,00	5,00	8,00	7,00	10,00	6,00	8,38	7,47
37. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 2	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,24	7,46
38. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 3	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
39. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 4	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
40. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 5	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
41. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 6	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
42. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 7	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
43. Reabilitare / modernizare străzi (fără rețea transport public) - pachet 8	10,00	6,00	6,00	8,00	8,00	6,00	9,20	7,46
7. Amenajare cămin pentru persoane vârstnice	10,00	2,00	10,00	10,00	9,00	2,00	9,04	7,45
26. Acordare facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a	10,00	2,00	9,00	8,00	10,00	6,00	8,36	7,42

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
locuințelor individuale								
85. Amenajare spații pentru dezvoltarea de activități tehnologice / industriale/ de business	4,00	10,00	9,00	6,00	6,00	9,00	7,95	7,40
3. Înființare centru de furnizare a serviciilor de asistență medicală comunitară și dezvoltarea serviciilor	10,00	2,00	10,00	10,00	3,00	8,00	7,77	7,39
17. Implementare servicii de educație de tip "școala după școală"	10,00	2,00	10,00	10,00	2,00	8,00	8,82	7,34
30. Campanii de conștientizare privind avantajele utilizării sistemului centralizat de energie termică	10,00	2,00	10,00	8,00	10,00	2,00	8,31	7,22
10. Dezvoltare servicii de educație și îngrijire pentru copii și servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili	10,00	2,00	10,00	10,00	2,00	7,00	8,27	7,21
83. Bugetare participativă	10,00	8,00	7,00	4,00	4,00	8,00	8,21	7,21
22. Organizare evenimente cultural-educative	10,00	4,00	8,00	9,00	4,00	6,00	8,17	7,16
80. Realizare sistem de monitorizare a consumului de energie și apă pentru clădirile publice aflate în proprietatea Municipiului Brad	10,00	6,00	10,00	2,00	10,00	2,00	8,32	7,12
12. Dezvoltare servicii sociale pentru persoanele vârstnice	10,00	2,00	10,00	10,00	2,00	5,00	8,28	7,01
71. Dezvoltare infrastructură blue-green la nivelul localității	10,00	6,00	8,00	4,00	10,00	2,00	8,16	7,01
24. Reabilitare fond construit în care au funcționat cămine culturale/ unități de învățământ din localitățile aparținătoare	10,00	2,00	10,00	9,00	5,00	3,00	7,88	6,94
11. Dezvoltare servicii suport care susțin îmbătrânirea activă	10,00	2,00	10,00	10,00	2,00	4,00	7,73	6,89
81. Formare continuă a personalului	10,00	6,00	10,00	4,00	4,00	2,00	8,95	6,85
5. Realizare campanii de promovare a schimbării stilului de viață și încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție	10,00	2,00	10,00	7,00	2,00	7,00	8,35	6,77
90. Acordare facilități fiscale pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor din fonduri proprii	3,00	10,00	7,00	3,00	10,00	8,00	7,86	6,64
54. Achiziție mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	10,00	2,00	9,00	4,00	10,00	4,00	7,39	6,57

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Proiect	Criteriu/ Punctaj							Punctaj final
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	
2. Modernizare cabinete medici de familie	10,00	2,00	8,00	7,00	5,00	6,00	6,65	6,48
57. Extindere Cimitir aferent Bisericii Adormirea Maicii Domnului Brad sau/și construire cimitir nou	10,00	2,00	3,00	10,00	10,00	4,00	8,19	6,31
45. Realizare drum de centură pe latura de Sud-Est, între DN 76 și DN 74	9,00	9,00	2,00	3,00	10,00	4,00	8,45	6,27

În ceea ce privește includerea proiectelor în Programul anual de investiții, în acord cu legislația în vigoare (Legea nr. 273/2006, cu modificările și actualizările ulterioare), ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale întocmesc anual programul de investiții publice pe clasificarea funcțională, pentru fiecare obiectiv inclus în program fiind prezentate informații financiare și nefinanciare, după cum urmează:

- Informații financiare: valoarea totală a proiectului, creditele de angajament; creditele bugetare; graficul de finanțare, pe surse și ani, corelat cu graficul de execuție; analiza cost-beneficiu, care va fi realizată și în cazul obiectivelor în derulare; costurile de funcționare și de întreținere după punerea în funcțiune;
- Informații nefinanciare: strategia în domeniul investițiilor, care va cuprinde în mod obligatoriu prioritățile investiționale și legătura dintre diferite proiecte, criteriile de analiză care determină introducerea în programul de investiții a obiectivelor noi, în detrimentul celor în derulare; descrierea proiectului; stadiul fizic al obiectivelor.

Unele dintre proiectele cuprinse în portofoliul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad vor fi finanțate din bugetul local, adică vor fi cuprinse în listele anuale ale programelor de investiții. Proiectele care reprezintă lucrări în continuare se vor cuprinde în buget și se vor finanța cu prioritate.

6. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

Componentă a procesului de planificare strategică (figura 6.1), evaluarea constă în colectarea și analiza de informații în scopul formulării unor concluzii asupra modului în care anumite intervenții de politici publice ating obiectivele scontate.

Figura 6.1. Etapele procesului de planificare strategică¹.

¹ Adaptare după: Howlett, M., M. Ramesh, and A. Perl. 2009. *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*. 3rd Edition. Toronto: Oxford University Press.

Monitorizarea și evaluarea rezultatelor politicii publice implementate se bazează pe analize de impact ex-post, derulate pe parcursul sau la sfârșitul etapei de implementare a politicii publice, măsoară și apreciază rezultatele obținute, identifică devierile efective de la obiectivul planificat, timpul suplimentar și costurile suplimentare privind resursele, etc.

Monitorizarea este pasul în care se stabilește continuitatea politicilor. După ce a fost adoptată o politică, trebuie verificat faptul că implementarea acesteia generează impactul dorit. Prin monitorizarea continuă se poate asigura acest lucru și, totodată, se stabilește dacă politica trebuie continuată, modificată sau încheiată.

Evaluarea este procesul prin care se măsoară succesul politicii în atingerea obiectivelor stabilite inițial. Totodată, în etapa de evaluare se determină măsura în care atingerea obiectivelor poate fi atribuită implementării politicii și nu altor factori.

Printre obiectivele principale ale etapei de evaluare a politicilor publice se regăsesc:

- Creșterea responsabilității;
- Sporirea eficienței de alocare a resurselor publice și îmbunătățirea performanței programelor;
- Obținerea de informații privind rezultatele intervenției;
- Îmbunătățirea formulării politicilor publice;
- Îmbunătățirea implementării politicilor publice;
- Identificarea de bune practici.

În funcție de stadiul de implementare al politicii evaluate, se întâlnesc următoarele tipuri de evaluări:

- Evaluare **ex-ante** - înainte de implementare

Evaluarea ex-ante analizează critic programele propuse, examinându-le obiectivele, planurile de implementare și rezultatele estimate, cu intenția de a determina dacă sunt cele mai potrivite intervenții pentru a îndeplini obiectivele relevante ale politicii.

- Evaluare **intermediară** - pe parcursul implementării

Evaluarea intermediară analizează în ce măsură programele sunt implementate în modul cel mai eficient și eficace, conform programării inițiale, și stabilește dacă programele sunt la fel de relevante ca în faza de programare, pentru satisfacerea nevoilor identificate.

- Evaluare **ex-post** - după implementare

Evaluarea ex-post analizează impactul programelor, prin raportare la nevoile pe care programul a urmărit să le satisfacă și, totodată, urmărește să determine dacă efectele pozitive ale programului sunt sustenabile în timp și după finalizarea implementării programului.

Structura de implementare a SIDU

Managementul și implementarea acțiunilor SIDU se vor realiza de către o structură extinsă de implementare, formată din:

- a) angajați ai Primăriei Municipiului Brad (structura internă) din cadrul unor compartimente/ birouri/ servicii/ direcții din aparatul de specialitate al Primarului, precum și angajați din cadrul serviciilor publice subordonate primăriei, cu atribuții conform fișelor de post;
- b) reprezentanți externi din partea diverselor instituții publice, companii, furnizori de utilități, instituții de învățământ de la nivel local, județean, regional, național și internațional.

Angajații Primăriei Municipiului Brad implicați în implementarea SIDU (structura internă) vor fi recrutați din următoarele structuri organizatorice existente:

- *Aparatul de specialitate al Primarului Municipiului Brad*
 - Conducerea Primăriei Municipiului Brad (primar, viceprimar);
 - Secretarul Municipiului;
 - Compartimentul Implementare Proiecte;
 - Compartimentul Buget, Finanțe, Contabilitate;
 - Direcția Tehnică;
 - Compartimentul Juridic;
 - Compartimentul Relații Publice;
 - Serviciul Poliția Locală.
- *Servicii publice subordonate Consiliului Local al Municipiului Brad*
 - Direcția de Asistență Socială Brad;
 - Biblioteca Municipală “Gh. Pârvu”;
 - Casa de Cultură Brad.

Responsabilitățile structurii de implementare a SIDU vor consta în:

- Organizarea, coordonarea și monitorizarea activităților derulate în cadrul proiectelor implementate, conform graficului de activități;
- Planificarea bugetului în vederea asigurării surselor financiare corespunzătoare proiectelor implementate;
- Efectuarea achizițiilor necesare implementării proiectelor, conform bugetelor aprobate;
- Asigurarea vizibilității proiectelor implementate în cadrul SIDU, în conformitate cu cerințele finanțatorilor;
- Cooperarea cu responsabilii de management al proiectelor implementate în cadrul SIDU, în scopul întocmirii în condiții optime a cererilor de finanțare, rapoartelor de progres, a rapoartelor finale și cererilor de rambursare.

Structura de implementare a SIDU Brad va fi numită prin dispoziția Primarului. În vederea managementului și monitorizării SIDU, se vor completa fișele de post corespunzătoare echipei de implementare, care va fi formată cel puțin din:

- Manager SIDU:
 - coordonează activitățile din cadrul proiectelor incluse în Strategie, în conformitate cu prevederile fiecărui contract de finanțare;
 - urmărește implementarea activităților fiecărui proiect în parte, în conformitate cu graficul de activități;
 - verifică întocmirea rapoartelor de progres ale proiectelor și rapoartelor finale;
 - aprobă graficele de depunere ale cererilor de rambursare;
 - asigură coordonarea contractelor semnate în scopul implementării proiectelor;
 - participă la întâlnirile de coordonare privind implementarea Strategiei și la luarea deciziilor adecvate privind implementarea portofoliului de proiecte;
 - coordonează activitatea membrilor echipelor de proiect;
 - informează superiorii conform procedurilor interne de organizare, atunci când aceștia solicită, referitor la progresul și stadiul proiectelor.
- Responsabil financiar:
 - verifică eligibilitatea cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului în conformitate cu prevederile contractului de finanțare;
 - colaborează cu consultantul care asigură managementul / auditul proiectului privind întocmirea rapoartelor financiare / cererilor de rambursare;

- pune la dispoziția consultantului documentele financiar - contabile justificative care însoțesc cererile de rambursare;
- coordonează evidența contabilă distinctă a proiectelor în conformitate cu legislația în vigoare;
- răspunde de gestiunea financiară a proiectelor și păstrarea documentelor contabile în conformitate cu regulamentele comunitare și naționale.
- **Responsabil tehnic:**
 - colaborează cu consultantul care asigură managementul proiectelor pentru întocmirea rapoartelor tehnice / rapoartelor de progres și raportului final, în ceea ce privește aspectele tehnice;
 - urmărește graficul de implementare a lucrărilor din proiecte;
 - urmărește respectarea legislației în vigoare privind implementarea contractelor de lucrări;
 - este responsabil de relația dintre beneficiari și instituțiile avizatoare (furnizori de utilități, etc.) în ceea ce privește avizele emise pentru lucrări.
- **Responsabil achiziții publice:**
 - urmărește / coordonează implementarea achizițiilor publice din cadrul proiectelor;
 - este responsabil cu respectarea legislației în vigoare privind achizițiile publice realizate în cadrul proiectului.
- **Responsabil comunicare:**
 - este responsabil cu elaborarea și aprobarea materialelor de publicitate / informare;
 - coordonează activitatea de promovare / informare a proiectelor;
 - răspunde de înregistrarea și difuzarea corespondenței legate de implementarea proiectelor;
 - coordonează și supraveghează arhivarea documentațiilor proiectelor conform cerințelor contractului de finanțare și procedurilor de organizare și funcționare;
 - colaborează cu asistenții de proiect și managerul SIDU pentru elaborarea materialelor de comunicare / diseminare și pentru organizarea activităților de diseminare.

În vederea asigurării unui proces de monitorizare și evaluare eficient și eficace a documentelor programatice de dezvoltare urbană durabilă, după emiterea dispoziției privind constituirea structurii de implementare a SIDU Brad, managerul va convoca membrii echipei pentru a participa la ședința de demarare a procesului de monitorizare și evaluare a *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului*

Brad 2021-2027. În cadrul ședinței se vor prezenta atribuțiile tuturor participanților, se vor aproba metodele de monitorizare și evaluare a Strategiei și se va stabili calendarul ședințelor de monitorizare, respectiv de evaluare a documentului de planificare strategică.

Monitorizarea și evaluarea internă a Strategiei va fi realizată de către membrii echipei de implementare pe toată perioada de programare stabilită în cadrul documentului strategic, respectiv până în anul 2027.

În activitatea de monitorizare și evaluare a documentului strategic se vor utiliza următoarele tipuri de ședințe:

- ședințe anuale de monitorizare a documentului strategic;
- ședință de evaluare preliminară a documentului strategic;
- ședință de evaluare finală a documentului strategic;
- ședințe ad-hoc de monitorizare / evaluare a documentului strategic.

Ședințele anuale de monitorizare a documentului strategic

Ședințele vor avea în vedere:

- monitorizarea stadiului proiectelor propuse în cadrul documentului strategic;
- stabilirea activităților pe următorul an și a responsabililor pentru fiecare activitate în parte;
- prezentarea eventualelor probleme identificate în îndeplinirea atribuțiilor desemnate.

În vederea realizării activităților de monitorizare propuse, se vor formula note interne către departamentele / serviciile din cadrul Primăriei Municipiului Brad în vederea colectării datelor și informațiilor necesare cu privire la stadiul proiectelor inițiate de municipalitate.

Acțiunile necesare pentru realizarea ședinței anuale de monitorizare vor fi inițiate și finalizate în primul semestru al anului și vor viza activitățile realizate în anul anterior ședinței de monitorizare. Ca urmare a desfășurării ședinței de monitorizare, va rezulta un Raport de monitorizare, elaborat în cel mult 3 zile de la momentul desfășurării ședinței de monitorizare, semnat de toți membrii echipei de implementare.

Ședința de evaluare preliminară a SIDU

Ședința va avea în vedere:

- stadiul atingerii indicatorilor stabiliți în planul de implementare a SIDU;
- gradul de atingere a obiectivelor stabilite în cadrul SIDU;
- analiza problemelor apărute sau care se previzionează;
- analiza recomandărilor venite din partea autorităților implicate în procesul de implementare a strategiei;
- propunerea de soluții în vederea atingerii obiectivelor și indicatorilor stabiliți în cadrul SIDU.

Desfășurarea ședinței de evaluare preliminară va presupune realizarea următoarelor activități:

- colectarea datelor necesare evaluării stadiului indicatorilor SIDU, respectiv transmiterea de adrese către instituții de interes local, regional și național și centralizarea informațiilor primite;
- organizarea unei întâlniri în cadrul căreia se va stabili modul de lucru pentru realizarea evaluării preliminare a documentului strategic;
- elaborarea și aprobarea Raportului preliminar de evaluare.

Ședința de evaluare preliminară a documentului strategic va fi realizată în a doua jumătate a anului 2026.

Ședința de evaluare finală a documentului strategic

Ședința va avea în vedere:

- stadiul atingerii indicatorilor stabiliți în planul de implementare a SIDU;
- gradul de atingere a obiectivelor stabilite în cadrul documentului strategic;
- impactul documentului strategic la nivel local.

Desfășurarea ședinței de evaluare finală va presupune realizarea următoarelor activități:

- colectarea datelor necesare evaluării stadiului indicatorilor SIDU, respectiv transmiterea de adrese către instituții de interes local, regional și național și centralizarea informațiilor primite;
- organizarea unei întâlniri în cadrul căreia se va stabili modul de lucru pentru realizarea evaluării finale a documentului strategic;
- elaborarea și aprobarea Raportului final de evaluare.

Ședința de evaluare finală a documentului strategic va fi realizată în a doua jumătate a anului 2027.

Instrumentele și mijloacele de monitorizare și evaluare prezentate mai sus, vor fi utilizate în vederea atingerii obiectivelor și indicatorilor propuși în cadrul *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027*.

Calendarul activităților de monitorizare și evaluare este prezentat în tabelul următor.

Tabelul 6.1. Calendarul ședințelor de monitorizare și evaluare.

Mijloace de monitorizare și evaluare	2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II
Ședință de demarare a procesului de monitorizare și evaluare														
Ședințe anuale de monitorizare														
Ședință preliminară de evaluare														
Ședință finală de evaluare														

În cazul apariției situațiilor cu risc, membrii echipei de implementare vor organiza ședințe ad-hoc de monitorizare / evaluare a SIDU. Astfel de ședințe pot viza activități generate de necesitatea revizuirii documentului strategic, de apariția de riscuri în implementarea documentului strategic, de situații neprevăzute.

Indicatori de monitorizare și evaluare

Pentru monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei, se propune următorul set de indicatori de rezultat (tabelul 6.2), care vor fi documentați periodic, în acord cu metodologia propusă anterior.

Indicatorii propuși au un caracter minimal-orientativ, putând fi dezvoltați ca urmare a elaborării documentațiilor tehnico-economice ale proiectelor.

Tabelul 6.2. Indicatori de rezultat.

Obiectiv sectorial	Indicator	Țintă 2027
A.I. Dezvoltarea serviciilor medicale și a celor sociale	Utilizatori ai unităților medicale modernizate	Creștere cu 20% față de anul 2020
	Persoane care beneficiază de servicii sociale	Creștere cu 20% față de anul 2020
A.II. Consolidarea unui învățământ dinamic și atractiv, adaptat cerințelor pieței muncii, vector al dezvoltării inteligente; Consolidarea mediului cultural	Utilizatori ai infrastructurii educaționale modernizate	Creștere cu 30% față de anul 2020
	Elevi care beneficiază de programe extracurriculare	30% din numărul total de elevi
	Utilizatori ai infrastructurii culturale modernizate	Creștere cu 20% față de anul 2020
A.III. Îmbunătățirea eficienței energetice	Consum final anual de energie (din care: utilizatori rezidențiali, privați nerezidențiali, publici nerezidențiali)	Reducere cu 10% față de anul 2020
	Consum final anual de energie (clădiri publice aflate în administrarea autorității publice locale)	Reducere cu 20% față de anul 2020
	Consum final anual de energie iluminat public	Reducere cu 40% față de anul 2020
	Emisii de CO ₂ produse de funcționarea sistemului centralizat de încălzire	Reducere cu 30% față de anul 2020
A.IV. Gestionarea eficientă a dezvoltării urbane și îmbunătățirea calității mediului	Populația rezidentă în cartiere în care au fost realizate lucrări de regenerare urbană	20% din numărul total de locuitori
	Lungimea străzilor orășenești modernizate	Creștere cu 30% față de anul 2020
	Populația care beneficiază de infrastructura pentru mijloace nemotorizate creată/modernizată (cu acces direct la piste pentru biciclete/trotuare/centre de închiriere biciclete)	20% din numărul total de locuitori
	Accesibilitatea populației la rețeaua de alimentare cu gaze	80% din numărul total de locuitori
	Număr de elevi transportați anual cu mijloacele de transport achiziționate	70% din numărul de elevi cu domiciliul/reședința în localitățile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
 Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Obiectiv sectorial	Indicator	Țintă 2027
		aparținătoare
	Deșeuri menajere colectate selectiv	50% din cantitatea totală colectată
	Acoperirea teritorială a sistemului de monitorizare video	80% din teritoriul intravilan
A.V. Extinderea rețelei de spații verzi și a ofertei de agrement/ petrecere a timpului liber	Suprafața de spațiu verde/ locuitor	26 m ² / locuitor
A.VI. Creșterea calității serviciilor publice locale, susținută de un model de administrație transparent și eficient	Utilizatori de noi servicii și aplicații digitale publice	50% din numărul total de locuitori
	Personal al Primăriei Municipiului Brad care a beneficiat de cursuri de formare profesională	80% din numărul total de angajați
	Proiecte incluse în bugetul local la propunerea cetățenilor	5 proiecte/ an
B.I. Diversificare economică, prin industrii noi și antreprenoriat, cu valoare adăugată ridicată și impact direct asupra structurii mediului economic	Unități economice înregistrate	Creștere cu 10% față de anul 2020
	Componenta Venituri proprii din Bugetul anual	Creștere cu 25% față de anul 2020
B.II. Valorificarea durabilă a specificului local	Număr de vizitatori în muzee	Creștere cu 20% față de anul 2020

Pentru cuantificarea indicatorilor de rezultat se vor folosi date de intrare aferente proiectelor asociate obiectivelor sectoriale și date statistice din surse oficiale.

7. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI

Una dintre principalele caracteristici ale procesului decizional modern este asigurarea transparenței și unui nivel înalt de implicare a părților interesate și a cetățenilor. Practicile îmbunătățite de consultare publică reflectă acest lucru și contribuie la consolidarea și legitimitatea proceselor de formulare a politicilor și deciziilor. Astfel, întocmirea *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad 2021-2027* s-a întemeiat pe un proces participativ - consultativ, în acord cu prevederile Ghidului pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală.

În procesul de elaborare a Strategiei au fost realizate grupuri de lucru la care au participat reprezentanți ai mediului economic, mediului educațional (toate unitățile de învățământ), mediului sanitar, operatorilor serviciilor de utilitate publică (termoficare, salubritate, iluminat public), organizațiilor de ordine publică (Poliția locală, Poliția Municipiului), instituțiilor de cultură (Muzeul Aurului, Muzeul de Etnografie, Casa de cultură), cultelor religioase, asociațiilor de proprietari și, nu în ultimul rând, reprezentanți ai societății civile. Totodată, s-au desfășurat grupuri de lucru la care a participat personal din aparatul de specialitate și aleși locali.

Figura 7.1. Activități grupuri de lucru.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Întâlnirile grupurilor de lucru au avut loc atât în etapa de analiză a situației actuale, având ca obiectiv identificarea punctelor tari și slabe, a oportunităților și amenințărilor specifice principalelor tematici studiate în cadrul Strategiei, cât și în etapa de identificare a viziunii și planului de acțiune. În cea din urmă serie a întâlnirilor, factorii interesați au fost implicați în prioritizarea propunerilor prin acordarea unui punctaj, a cărui valoare medie a fost preluată corespunzător unuia dintre criteriile utilizate în analiza multicriterială aplicată pentru ierarhizarea propunerilor din planul de acțiune.

La nivelul studiilor de fundamentare s-a realizat cercetarea cantitativă în cadrul unei anchete sociologice pe bază de chestionar, realizată pe un eșantion reprezentativ de peste 1% din numărul total de locuitori, cu o acoperire teritorială proporțională cu distribuția populației. Au fost formulate atât întrebări închise (cu variante de răspuns: dihotomice, cu răspunsuri la alegere, semantice, cu răspunsuri ierarhizate), cât și întrebări cu răspunsuri deschise.

Chestionarul a fost aplicat atât față în față, cât și în mediul online. Rezultatele cercetării cantitative au fost structurate într-o bază de date, corectată și etichetată, care include toți itemii din chestionar. Datele extrase au fost prelucrate, rezultatele fiind evidențiate prin reprezentări grafice ale răspunsurilor, frecvențe și analize de corelație între indicatori. Rezultatele au fost analizate în cadrul ședințelor de lucru din cadrul Echipei de implementare a proiectului prin care se realizează Strategia.

Varianta preliminară a portofoliului de proiecte a fost supusă consultării publice prin publicarea pe pagina web a Municipiului Brad.

Prin această abordare participativă aplicată s-a construit baza necesară susținerii implementării ulterioare a proiectelor din Strategie, precum și adresării în comun a unor probleme de importanță majoră pentru comunitate.

Percepția populației privind calitatea vieții în Municipiul Brad

Percepția populației privind calitatea vieții în Municipiul Brad este conturată pe baza chestionarelor aplicate în etapa de realizare a studiilor de fundamentare.

În urma prelucrării datelor, s-a constatat că respondenții provin din toate localitățile incluse în UAT Municipiul Brad, asigurând reprezentativitate teritorială.

Distribuția pe clase de vârstă a respondenților este prezentată în figura 7.2. Se observă că cele mai active persoane se încadrează în categoriile 36 - 45 ani (26%) și 46 - 55 ani (35%).

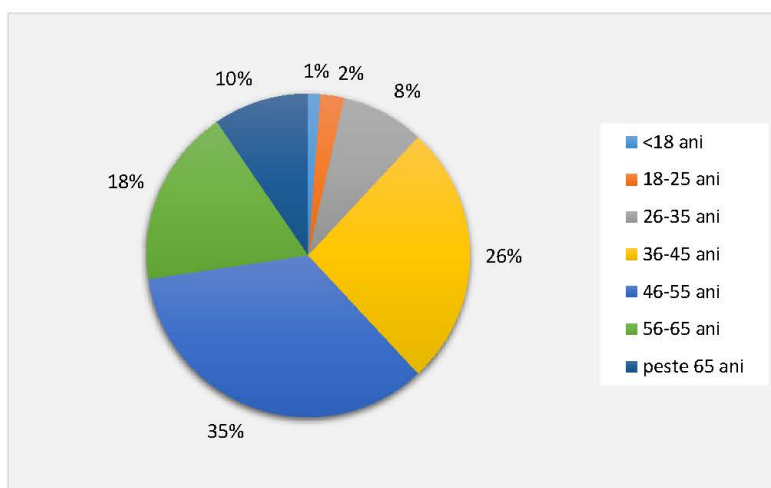

Figura 7.2. Distribuția pe clase de vârstă.

Răspunsurile referitoare la ultimele studii absolvite au fost încadrate în 7 categorii după cum urmează:

- ☐ învățământ gimnazial
- ☐ învățământ liceal
- ☐ învățământ postliceal
- ☐ învățământ superior de scurtă durată
- ☐ licență
- ☐ masterat
- ☐ doctorat

Din totalul personalului chestionat, 75% are studii superioare, din care pentru 38% din cazuri masteratul reprezintă ultima formă de învățământ absolvită (figura 7.3).

Din totalul persoanelor chestionate, majoritatea sunt de gen feminin (figura 7.4).

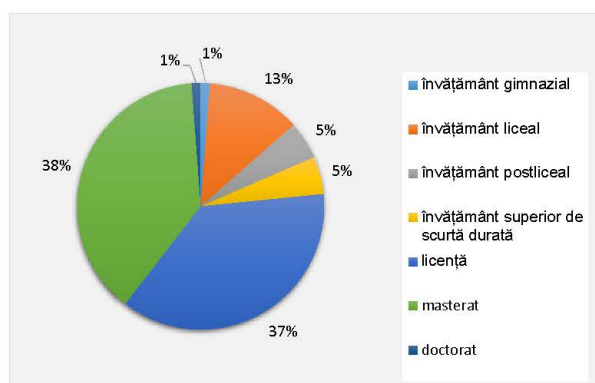

Figura 7.3. Studii absolvite.

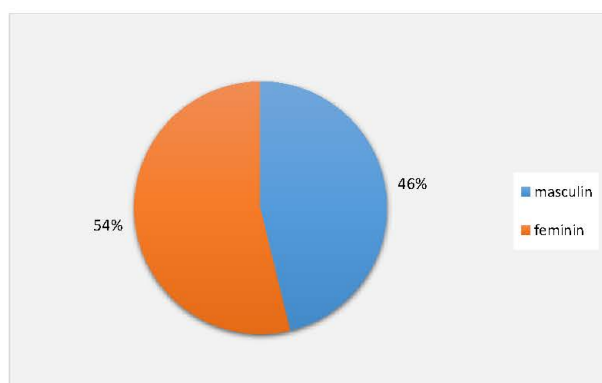

Figura 7.4. Genul persoanelor respondente.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

În ceea ce privește ocupația respondenților, din eșantionul anchetat 75% reprezintă persoane active în câmpul muncii (figura 7.5).

Solicitarea de a aprecia veniturile lunare a arătat că majoritatea respondenților se declară mulțumiți de câștigul lunar. Grupa persoanelor foarte mulțumite reprezintă 7% din total, iar 9% dintre persoanele chestionate s-au declarat nemulțumite (figura 7.6).

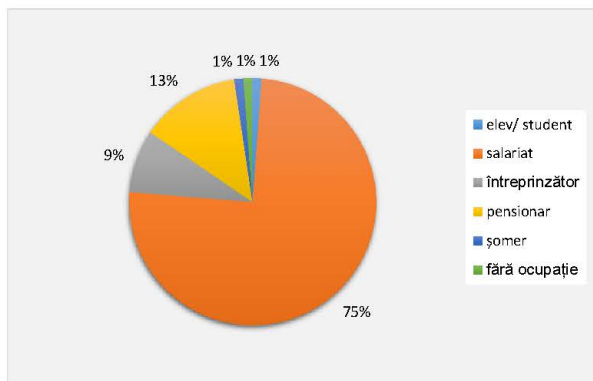

Figura 7.5. Ocupația persoanelor respondente.

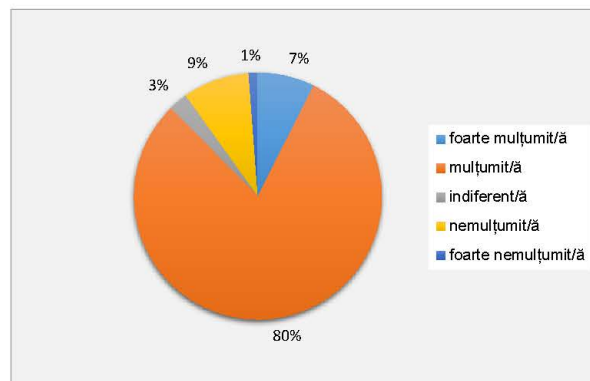

Figura 7.6. Veniturile nete lunare - apreciere.

Referitor la valoarea veniturilor, din analiza rezultatelor reiese că 31% dintre respondenți au un salariu mediu încadrat între 3001 - 4000 lei și doar 8% primesc un salariu de peste 6000 lei (figura 7.7).

O altă întrebare adresată face referire la suma economisită de către respondenți. Din eșantionul anchetat, 35% au declarat că nu reușesc să economisească nicio sumă de bani. Valori de până în 500 lei reprezintă economii lunare pentru 23% dintre persoanele chestionate (figura 7.8).

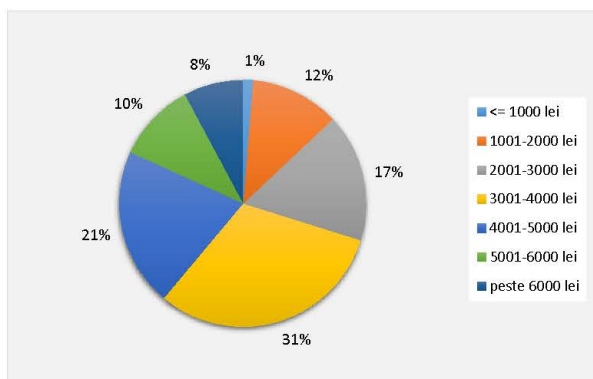

Figura 7.7. Valoarea veniturilor nete lunare.

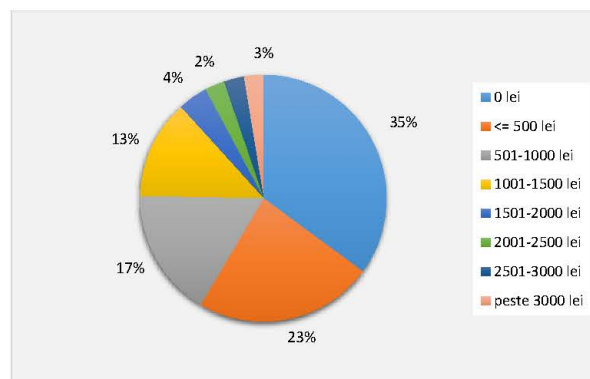

Figura 7.8. Suma economisită lunar.

Întrebați cum reușesc să-și acopere nevoile de trai din veniturile nete lunare, 43% dintre respondenți afirmă că se descurcă într-o măsură bună, iar pentru 40% nivelul de trai este satisfăcător (figura 7.9).

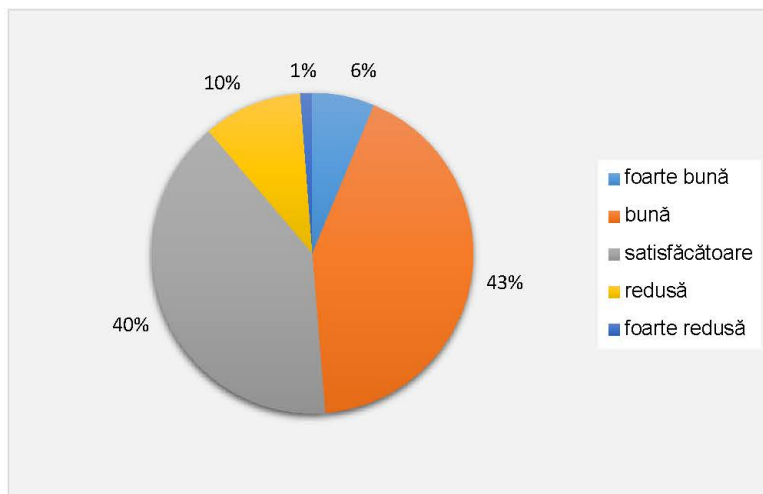

Figura 7.9. Acoperirea nevoilor de trai.

Persoanelor chestionate li s-a solicitat să aprecieze clădirea în care locuiesc din perspectiva următoarelor aspecte: calitatea spațiului comun, eficiența energetică, starea fațadelor, stabilitatea structurală (figurile 7.10 - 7.13). Majoritatea respondenților se declară mulțumiți de aspectele privind calitatea spațiului comun, eficiența energetică, starea fațadelor și stabilitatea structurală. Grupele persoanelor foarte mulțumite acoperă ponderi cuprinse între 12% și 18% din totalul respondenților. Grupa persoanelor nemulțumite reprezintă proporții care variază între 14% și 29% din total.

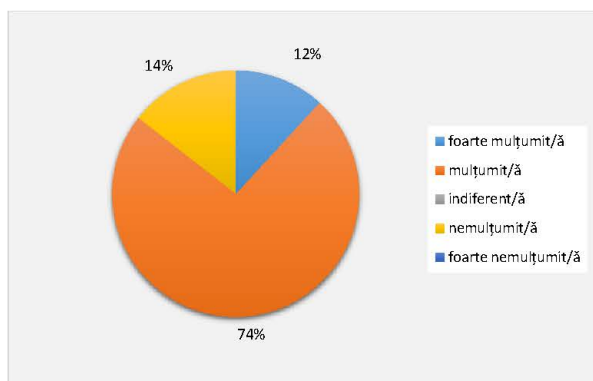

Figura 7.10. Calitatea spațiului comun.

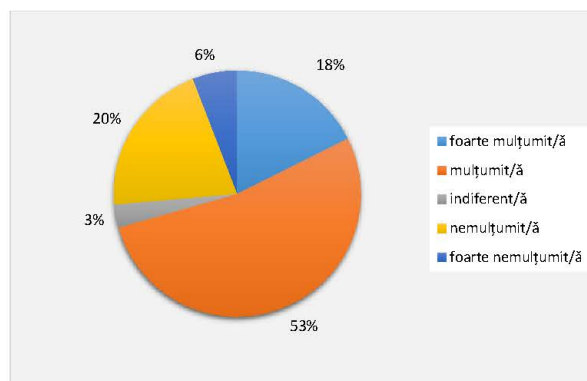

Figura 7.11. Eficiența energetică.

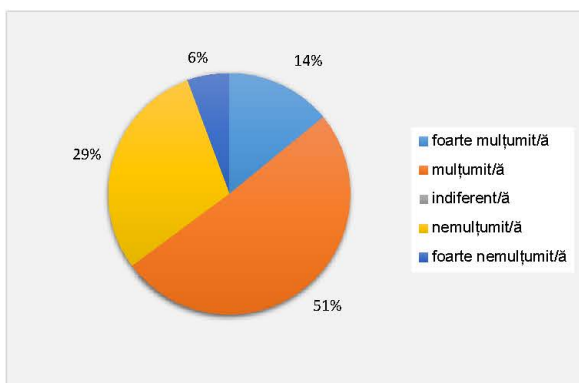

Figura 7.12. Starea fațadelor.

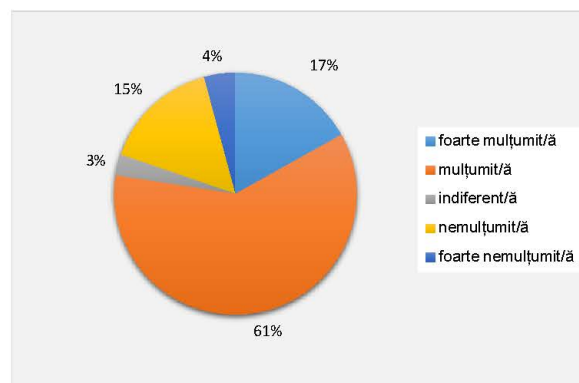

Figura 7.13. Stabilitatea structurală.

În ceea ce privește aprecierea generală a Municipiului Brad, majoritatea respondenților (67%) afirmă că sunt mulțumiți. Persoanele nemulțumite reprezintă 11% din totalul eșantionului anchetat (figura 7.14).

Principalele probleme existente la nivelul Municipiului Brad sunt legate în special de lipsa locurilor de muncă și calitatea infrastructurii. De asemenea, se semnalează și aspecte precum:

- Infrastructura slab dezvoltată;
- Lipsa locurilor de muncă
- Lipsa utilităților publice
- Lipsa investitorilor;
- Depopularea.

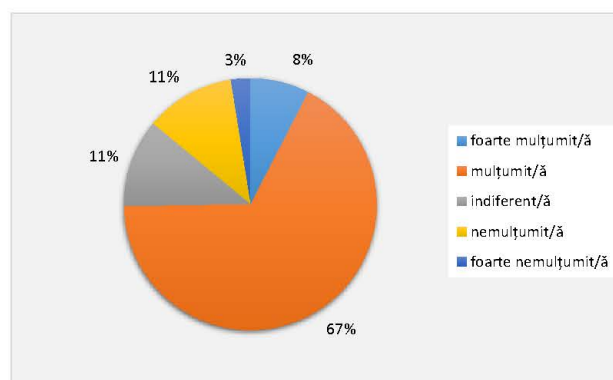

Figura 7.14. Aprecierea generală a Municipiului Brad.

Privitor la aspectele pozitive existente la nivelul Municipiului Brad, cei mai mulți respondenți au menționat poziția geografică bună și faptul că este un oraș liniștit. Alte aspecte pozitive în opinia respondenților sunt:

- Existența obiectivelor culturale;
- Infraționalitate scăzută;
- Implicarea autorităților.

Solicitarea de a aprecia implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor din Municipiul Brad a arătat că 40% din totalul persoanelor chestionate consideră că aceasta este bună, iar 32% apreciază implicarea autorității locale ca fiind foarte bună. În proporție de 15% se apreciază ca satisfăcătoare implicarea autorităților (figura 7.15).

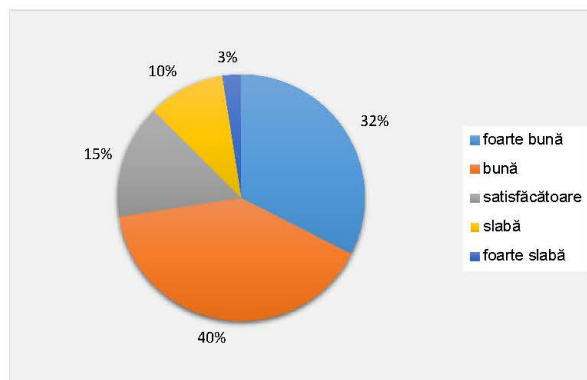

Figura 7.15. Implicarea autorității locale.

O altă întrebare adresată cetățenilor a fost legată de aprecierea zonei de locuit din următoarele puncte de vedere: curățenie, liniște și siguranță, utilități publice, spații verzi, locuri de joacă pentru copii, grădinițe și creșe, școli și licee, piețe agroalimentare, petrecerea timpului liber. Din răspunsurile formulate de către persoanele chestionate se observă că majoritatea apreciază zona de locuit ca fiind una bună din toate punctele de vedere expuse mai sus (figurile 7.16 - 7.24).

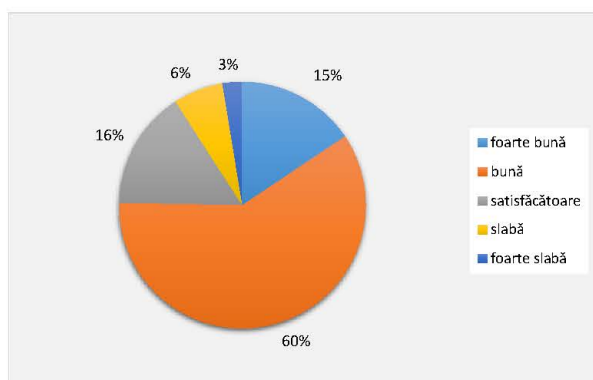

Figura 7.16. Curățenie.

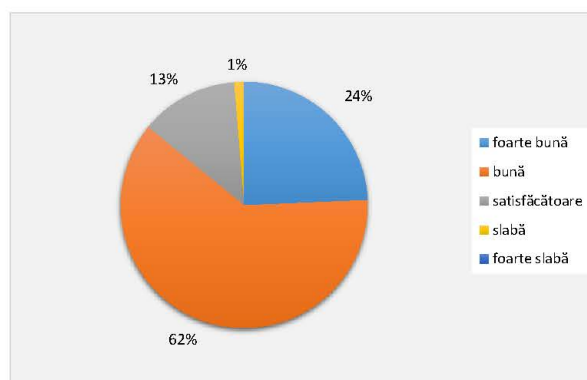

Figura 7.17. Liniște și siguranță.

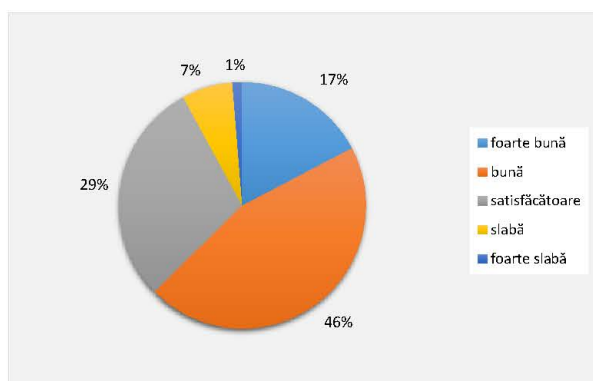

Figura 7.18. Utilități publice.

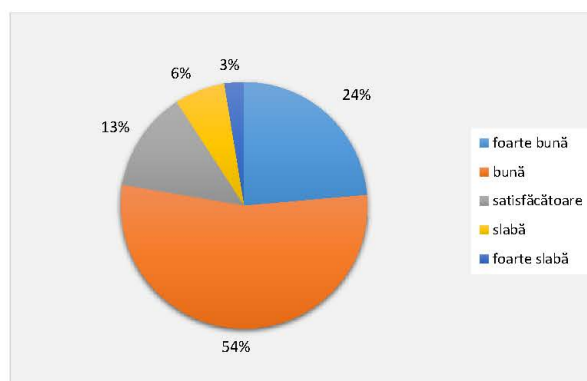

Figura 7.19. Spații verzi.

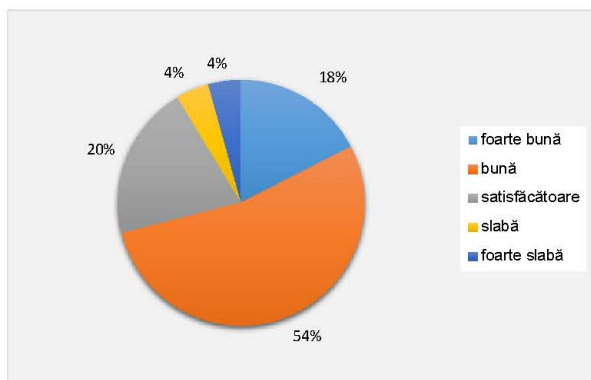

Figura 7.20. Locuri de joacă pentru copii.

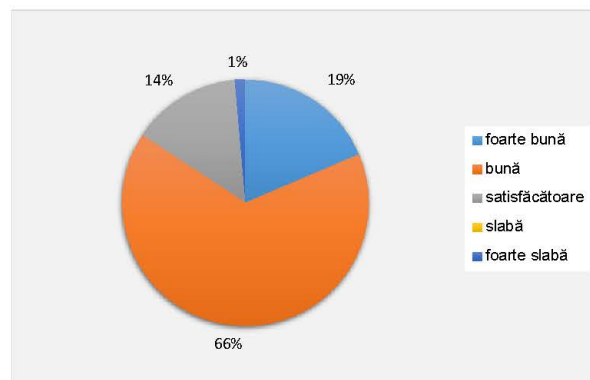

Figura 7.21. Grădinițe și creșe.

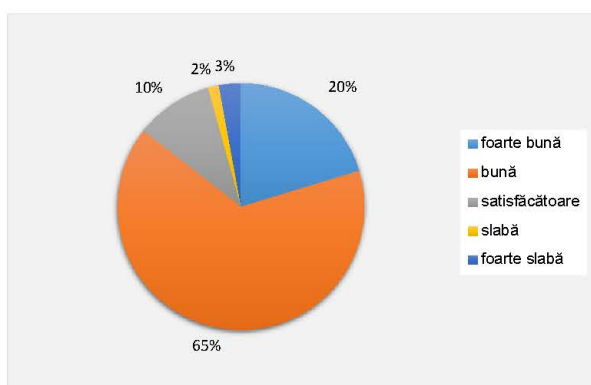

Figura 7.22. Școli și licee.

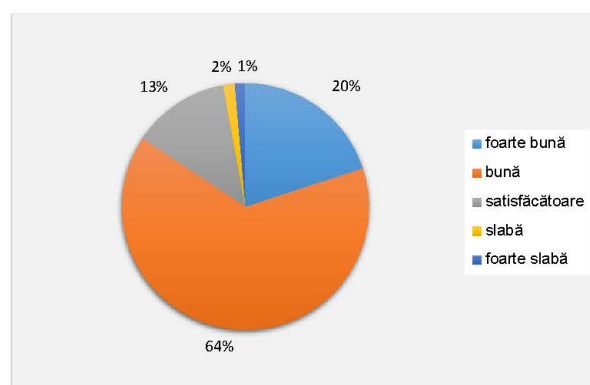

Figura 7.23. Piețe agroalimentare.

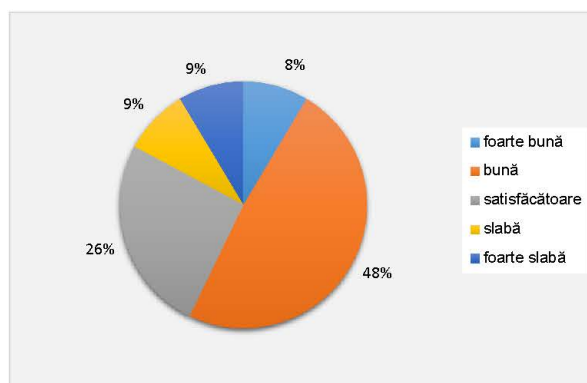

Figura 7.24. Petrecerea timpului liber.

Locuitorii au fost rugați să aprecieze sistemul de învățământ din perspectiva următoarelor aspecte: calitatea actului didactic, capacitatea unităților de învățământ, amenajarea unităților de învățământ, dotările acestora.

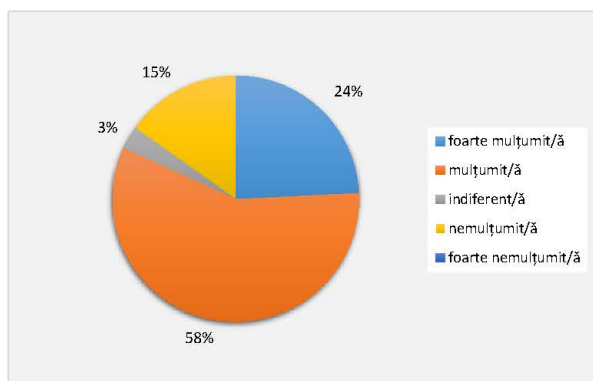

Figura 7.25. Calitatea actului didactic.

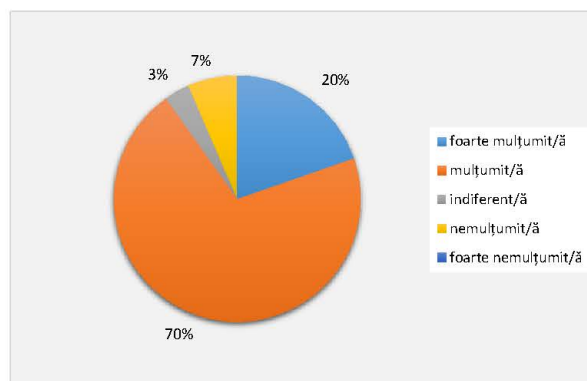

Figura 7.26. Capacitatea unităților de învățământ.

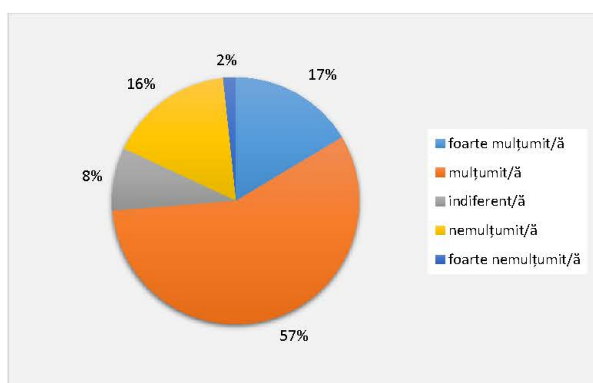

Figura 7.27. Amenajarea unităților de învățământ.

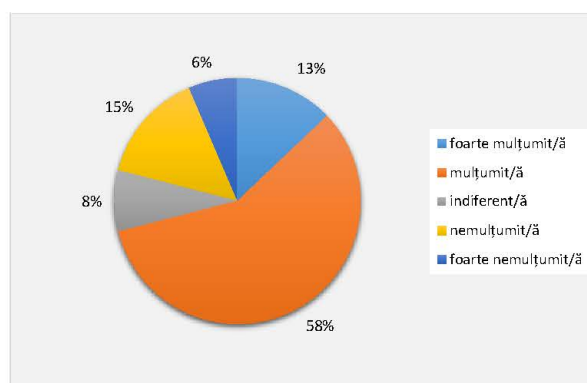

Figura 7.28. Dotările din unitățile de învățământ.

Din totalul celor anchetați, majoritatea persoanelor se arată mulțumite de sistemul de învățământ din Municipiul Brad (figurile 7.25 - 7.28).

Referitor la serviciile de sănătate, ponderea persoanelor care se declară foarte mulțumite de serviciile de sănătate variază între 6% și 29% din totalul respondenților, în cazul fiecăruia dintre cele patru aspecte analizate (figurile 7.29 - 7.32). Din totalul celor chestionați, peste 59% se declară mulțumiți de serviciile de sănătate.

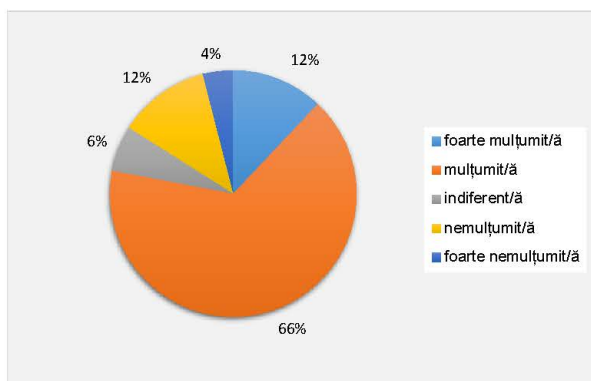

Figura 7.29. Calitatea serviciilor medicale.

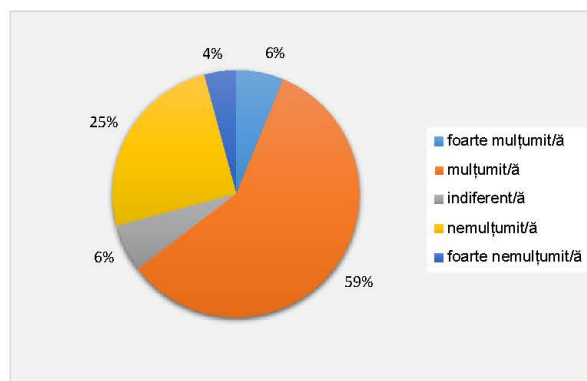

Figura 7.30. Capacitatea unităților sanitare.

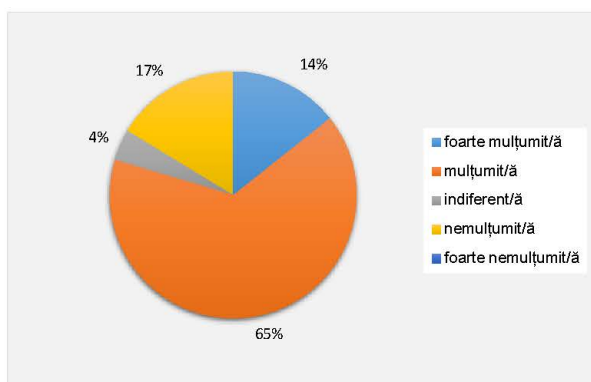

Figura 7.31. Numărul de cabinete medicale.

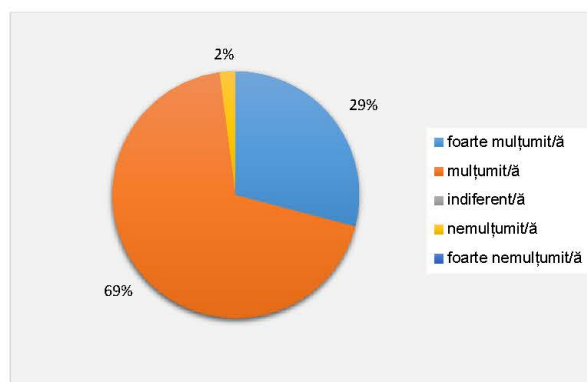

Figura 7.32. Numărul de farmacii.

Întrebați dacă au utilizat serviciile de asistență socială din Municipiul Brad, majoritatea respondenților au răspuns negativ (figura 7.33). Cei care au răspuns afirmativ se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de aceste servicii în proporție de 40%, respectiv 60% (figura 7.34).

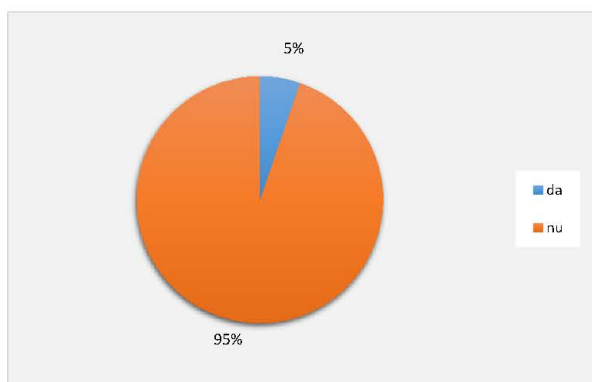

Figura 7.33. Utilizarea serviciilor de asistență socială.

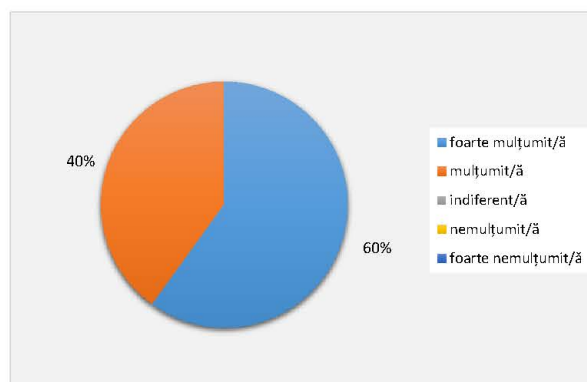

Figura 7.34. Aprecierea serviciilor de asistență socială.

Persoanelor chestionate li s-a solicitat să indice din cunoștințele pe care le au, disponibilitatea serviciilor de asistență socială din Municipiul Brad. Răspunsurile sunt centralizate în figurile 7.35 - 7.40.

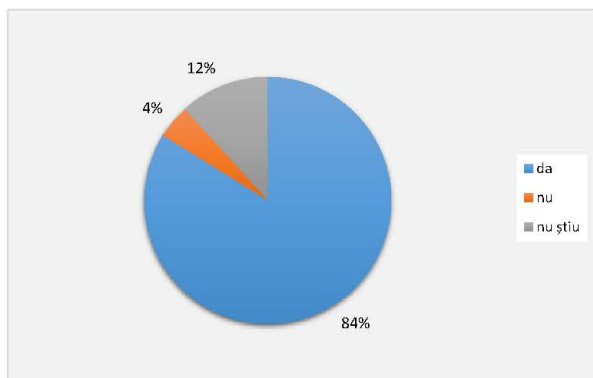

Figura 7.35. Cantina săracilor.

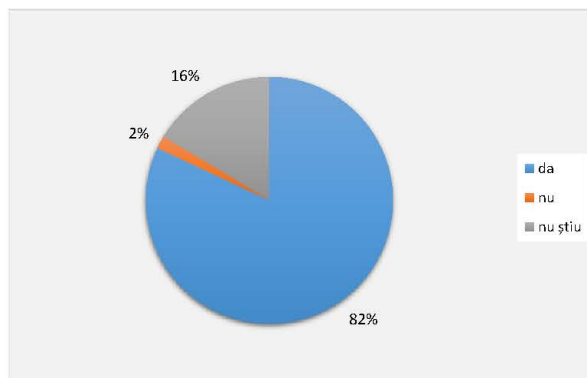

Figura 7.36. Asistență pentru persoane vârstnice.

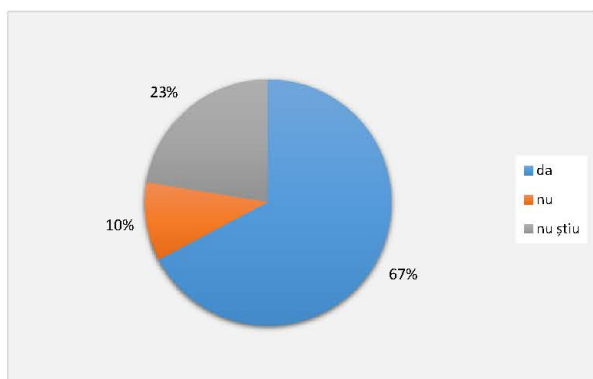

Figura 7.37. Asistență pentru persoane cu dizabilități.

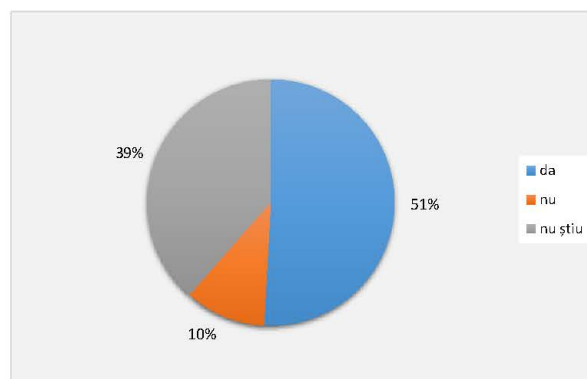

Figura 7.38. Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate.

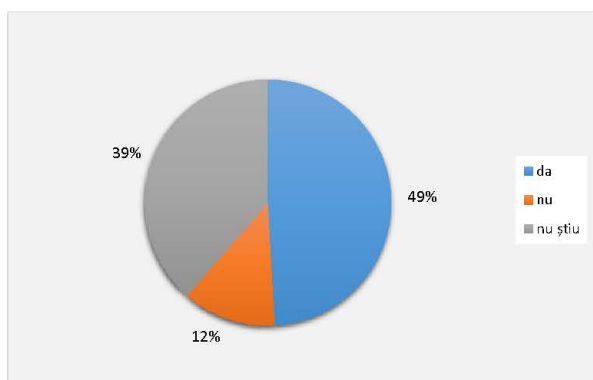

Figura 7.39. Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale.

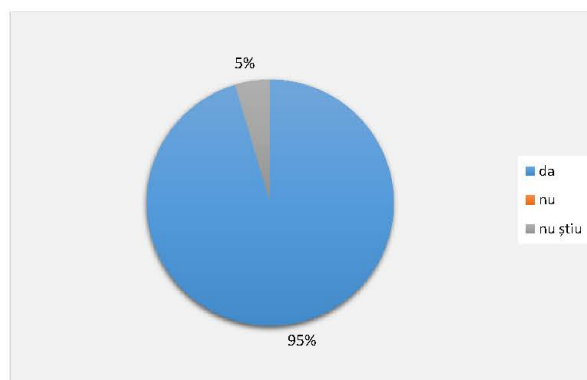

Figura 7.40. Ajutoare pentru încălzirea locuinței.

În concordanță cu întrebarea anterioară, majoritatea respondenților afirmă că sunt foarte necesare fiecare dintre serviciile de asistență socială existente la nivelul Municipiului Brad (figura 7.41 - 7.46).

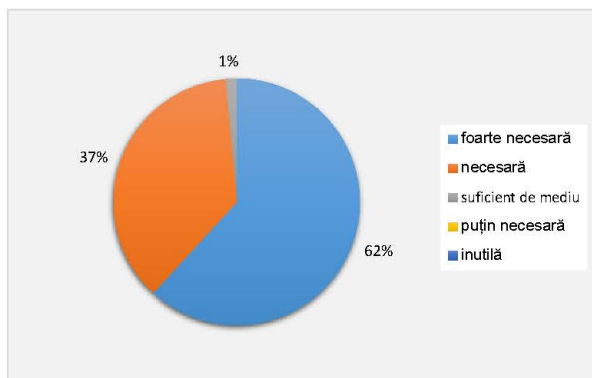

Figura 7.41. Cantina săracilor.

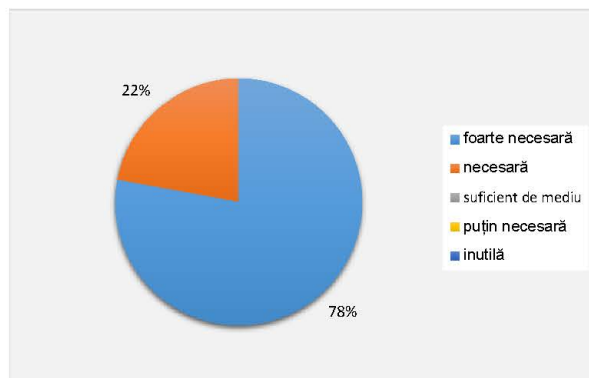

Figura 7.42. Asistență pentru persoane vârstnice.

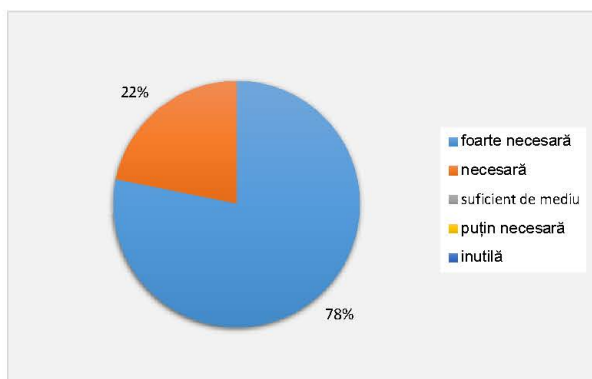

Figura 7.43. Asistență pentru persoane cu dizabilități.

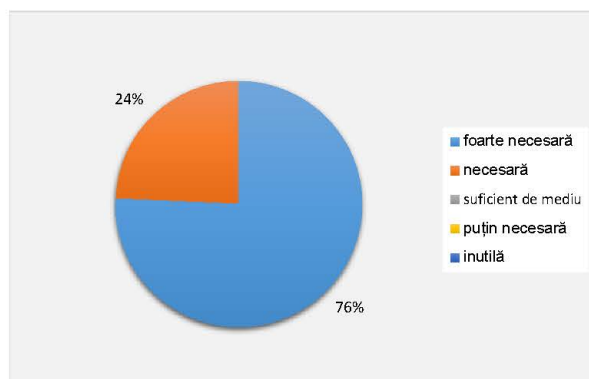

Figura 7.44. Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate.

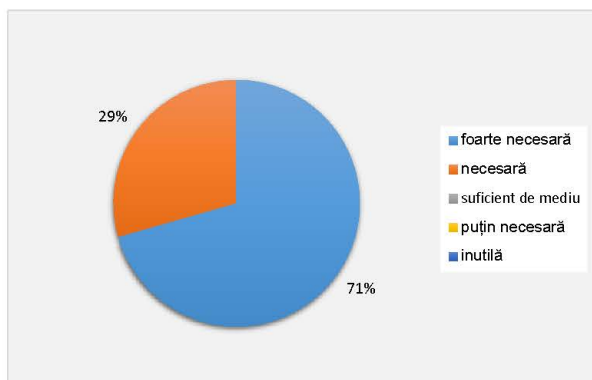

Figura 7.45. Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale.

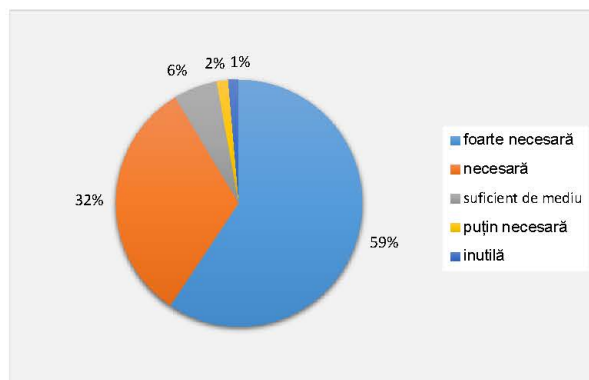

Figura 7.46. Ajutoare pentru încălzirea locuinței.

Referitor la calitatea spațiului public, din analiza răspunsurilor primite reiese că persoanele chestionate se declară mulțumite în proporție de peste 36% din total. Grupa persoanelor declarate foarte mulțumite reprezintă între 13% și 39% din totalul celor chestionați. În cazul locurilor de parcare, 35% din total se declară nemulțumiți (figura 7.47 - 7.52).

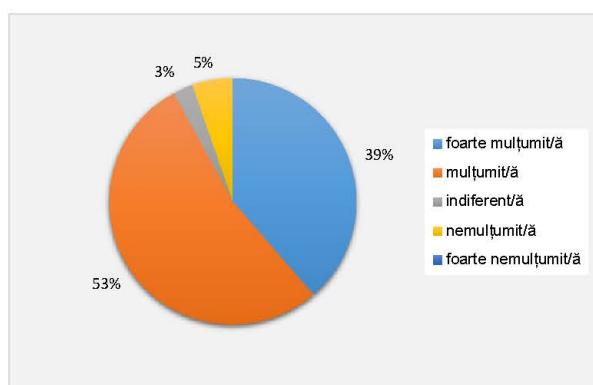

Figura 7.47. Iluminat public.

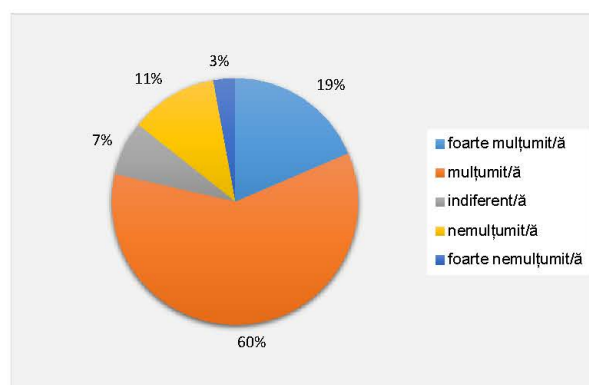

Figura 7.48. Curățenie.

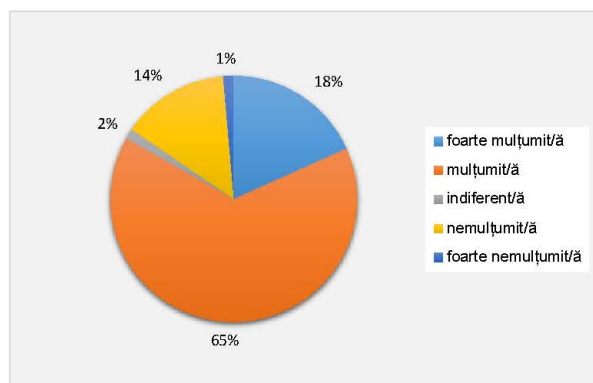

Figura 7.49. Mobilier urban.

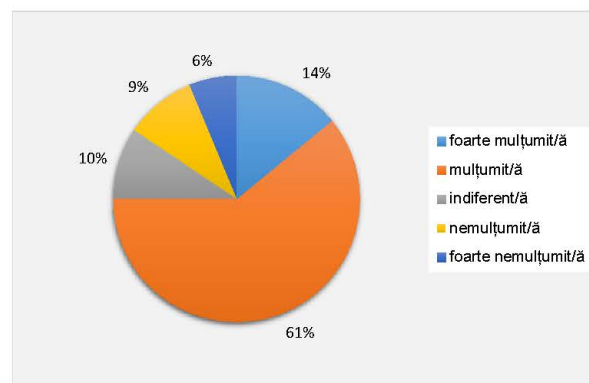

Figura 7.50. Finisaje.

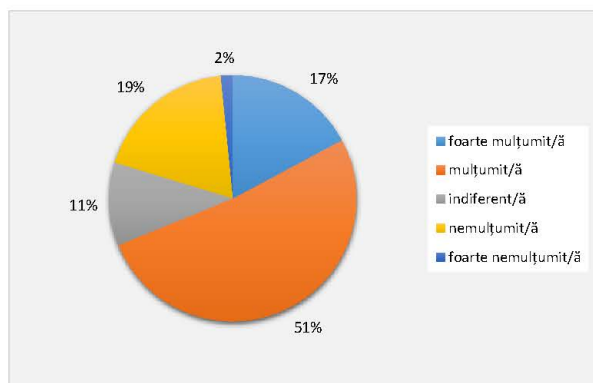

Figura 7.51. Accesibilitate.

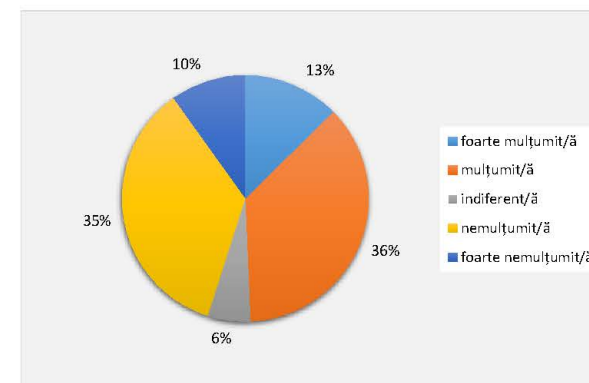

Figura 7.52. Locuri de parcare.

S-a solicitat factorilor interesați să indice dacă este nevoie de noi lucrări de infrastructură în zona în care locuiesc. Din eșantionul anchetat, peste 75% au răspuns afirmativ în cazul tuturor temelor analizate (figurile 7.53 - 7.56).

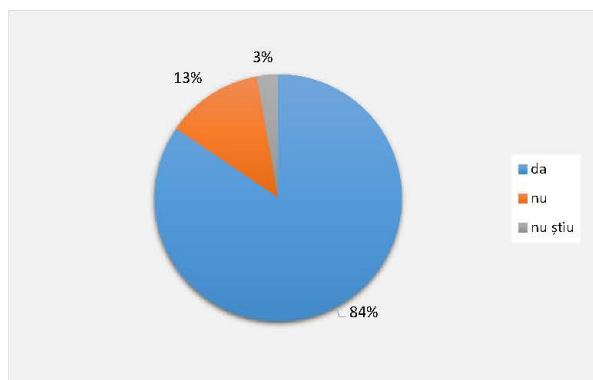

Figura 7.53. Reparare străzi.

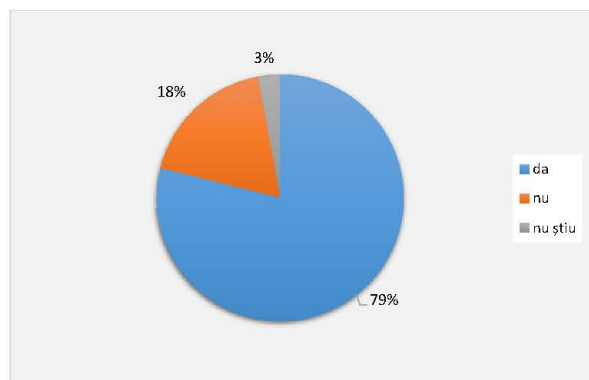

Figura 7.54. Asfaltare străzi.

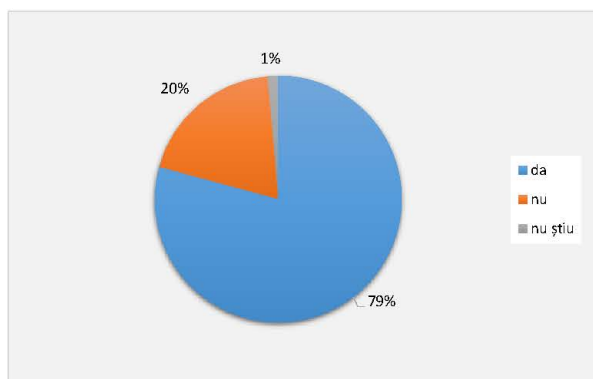

Figura 7.55. Amenajare locuri de parcare.

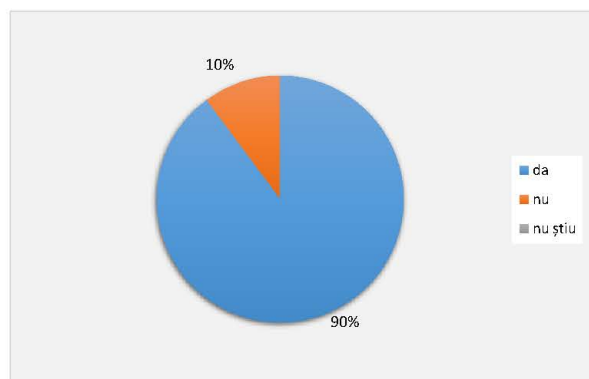

Figura 7.56. Reparare / amenajare trotuare.

Referitor la siguranța deplasării persoanelor pe timp de noapte, 56% dintre respondenți au afirmat că se simt destul de în siguranță (figura 7.57).

Privitor la colectarea selectivă a deșeurilor, 88% dintre persoanele anchetate au susținut că realizează acest lucru, însă sunt și persoane care nu o fac sau ar dori, dar nu știu ce presupune (figura 7.58).

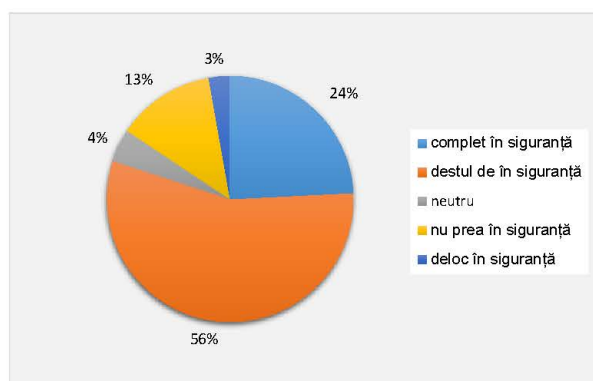

Figura 7.57. Siguranța deplasării pe timp de noapte.

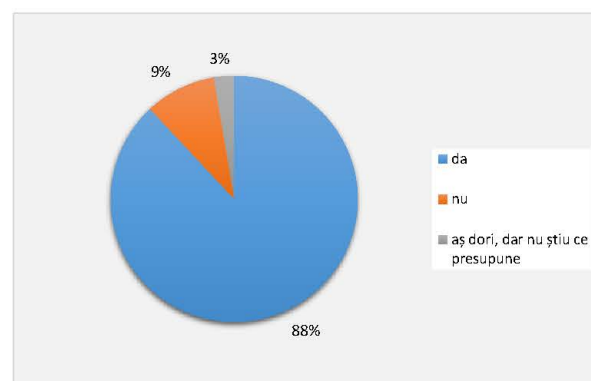

Figura 7.58. Colectarea selectivă a deșeurilor.

În ceea ce privește informarea asupra activității administrației publice locale, majoritatea persoanelor anchetate afirmă că de cele mai multe ori urmăresc site-ul instituției, comunicatele acestora din presa scrisă, radio, TV și online sau comunicatele instituției pe rețelele de socializare. Din totalul persoanelor interogate, 31% declară că adresează întrebări prin e-mail sau la registratură, în timp ce 24% dintre cei chestionați nu au adresat niciodată întrebări prin această metodă (7.59 - 7.63).

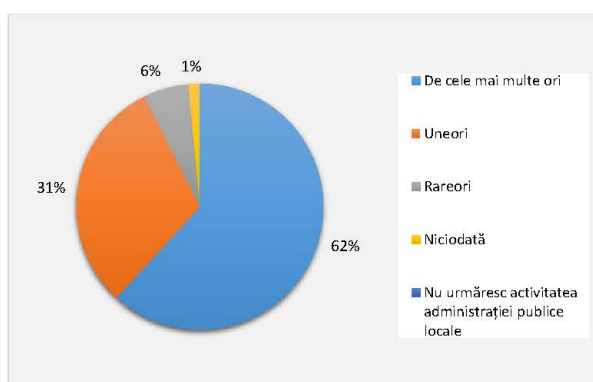

Figura 7.59. Site-ul instituției.

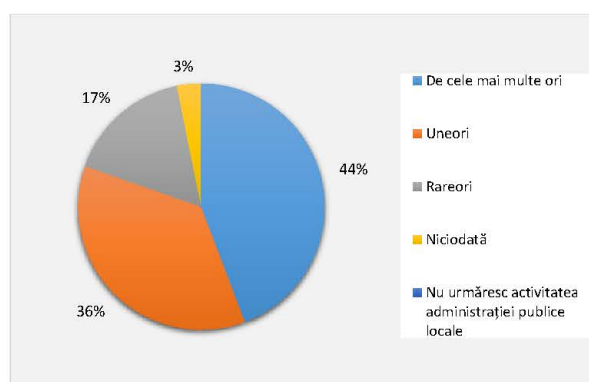

Figura 7.60. Comunicatele din presa scrisă.

În concordanță cu întrebarea anterioară, respondenții au fost rugați să spună ce instrumente consideră că ar facilita comunicarea între cetățeni și administrația publică locală. Din răspunsurile primite reiese că în proporție de 24% platforma e-administrație este considerată de către respondenți ca fiind cea mai bună soluție, în timp ce formarea unor consilii de cartier reprezintă cea mai dezavantajoasă variantă (figura 7.64).

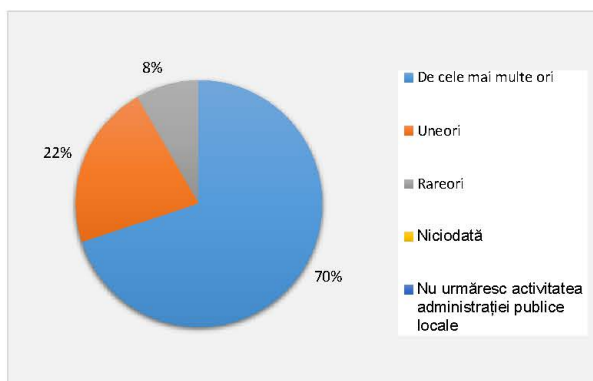

Figura 7.61. Comunicatele din presa online.

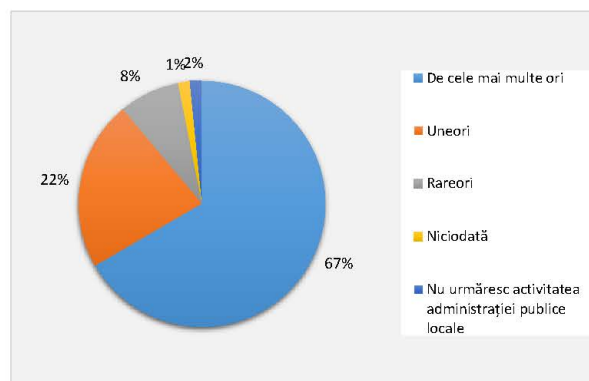

Figura 7.62. Comunicatele pe rețelele de socializare.

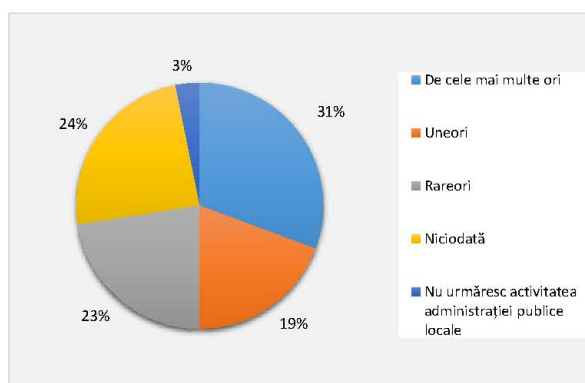
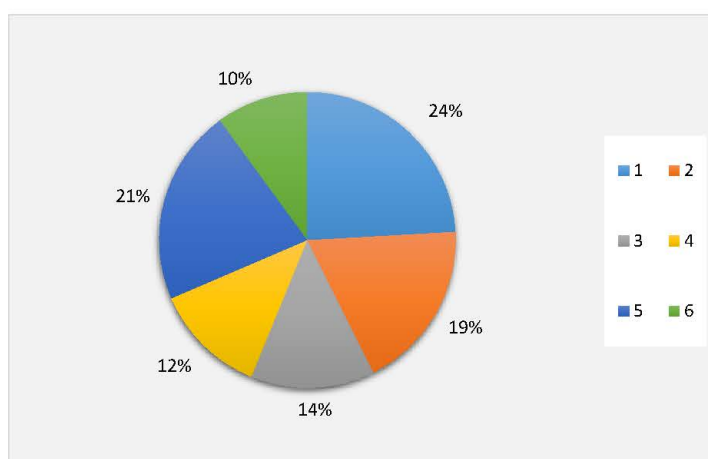

Figura 7.63. Întrebări prin e-mail sau registratură.

- 1 - platformă e-administrație
- 2 - centru de informare pentru cetățeni
- 3 - dezvoltarea unor aplicații pe mobil pentru comunicare rapidă (plăți prin SMS, sugestii, semnalarea unor probleme în timp real, solicitare informații)
- 4 - promovarea evenimentelor sau a programelor pentru comunitate pe rețelele de socializare sau prin aplicații pe mobil
- 5 - dezvoltarea unei platforme online axată pe proiectele care se desfășoară în oraș (prezentarea proiectelor, consultarea cetățenilor, sugestii de proiecte)
- 6 - formarea unor consilii de cartier

Figura 7.64. Facilitarea comunicării între cetățeni și administrația publică locală.

Întrebați dacă și-au pus vreodată problema mutării domiciliului în altă localitate în următorii 5 ani, 60% au răspuns negativ, 32% au răspuns pozitiv, iar 8% nu știu (figura 7.65). Dintre cei care au răspuns afirmativ, 61% susțin că s-ar muta într-un alt oraș din România (figura 7.66).

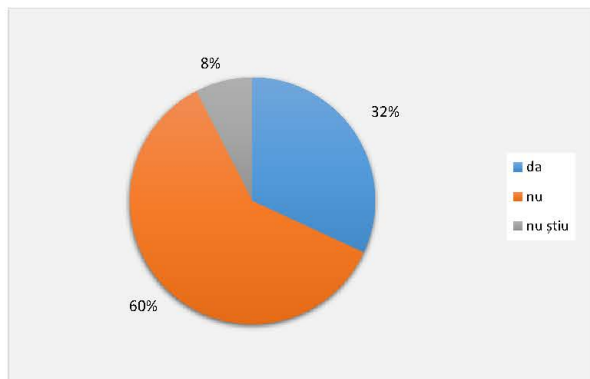

Figura 7.65. Schimbarea domiciliului.

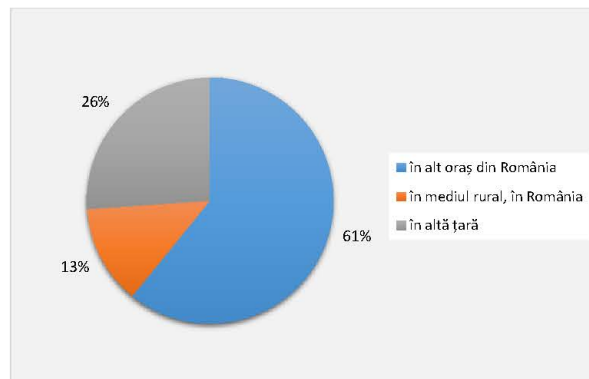

Figura 7.66. Interes pentru relocare rezidențială.

Motivele pentru care respondenții și-ar schimba domiciliul din Municipiul Brad sunt prezentate în figura 7.67. Se observă că cele mai mari ponderi se înregistrează în cazul locurilor de muncă mai bine plătite și în cazul serviciilor medicale mai bune.

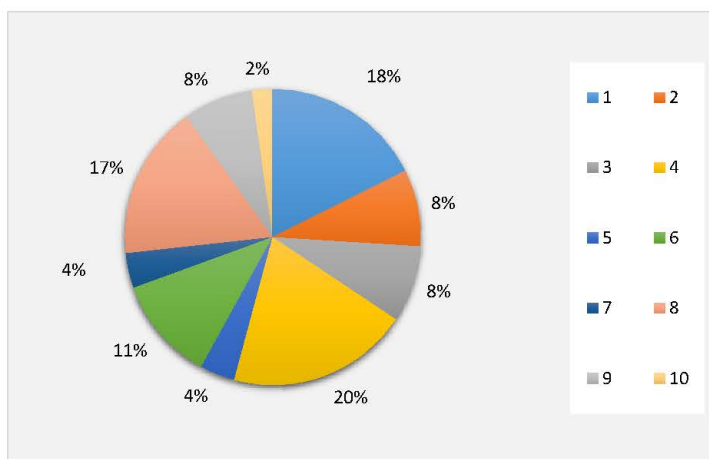
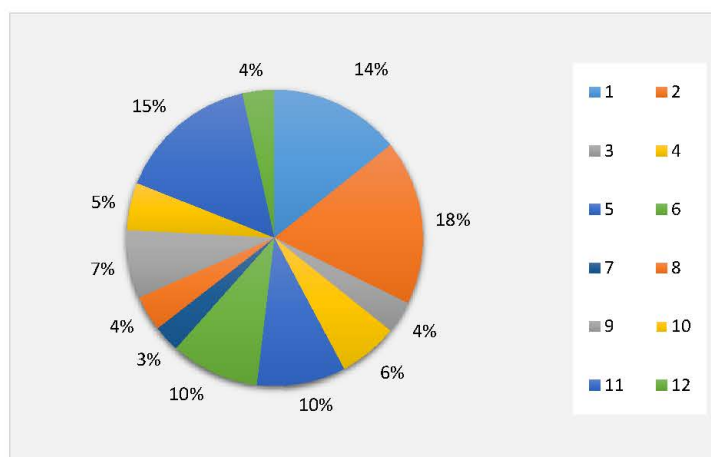

Figura 7.67. Principalele motive privind schimbarea domiciliului.

Ținând cont de problemele identificate anterior, respondenții au fost rugați să expună cele mai importante 5 domenii în care ar trebui să se intervină. Din răspunsurile formulate reiese că cele mai ridicate valori s-au înregistrat în cazul sănătății, oferta locurilor de muncă, educației, mobilității și eficienței energetice a clădirilor rezidențiale (figura 7.68).

- 1 - educație
- 2 - sănătate
- 3 - servicii sociale
- 4 - servicii publice
- 5 - mobilitate (transport în comun, infrastructură pentru biciclete, etc)
- 6 - eficiența energetică a clădirilor rezidențiale (anveloparea blocurilor)
- 7 - distribuția și calitatea spațiilor verzi
- 8 - infrastructura culturală
- 9 - oferta de petrecere a timpului liber
- 10 - stimularea spiritului antreprenorial
- 11 - oferta de locuri de muncă
- 12 - facilitarea comunicării dintre cetățeni și administrația publică locală

Figura 7.68. Principalele domenii de intervenție.

Principalele măsuri propuse de cetățeni pentru rezolvarea nevoilor în opinia celor chestionați, în funcție de importanță vizează: atragerea de investitori pentru crearea de locuri de muncă noi, îmbunătățirea infrastructurii și crearea de piste de biciclete, îmbunătățirea infrastructurii edilitare.

Rugați să precizeze orice alte aspecte relevante pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brad, respondenții au indicat următoarele: îmbunătățirea infrastructurii, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea turismului, îmbunătățirea serviciilor medicale, anveloparea blocurilor, etc. (figura 7.69).

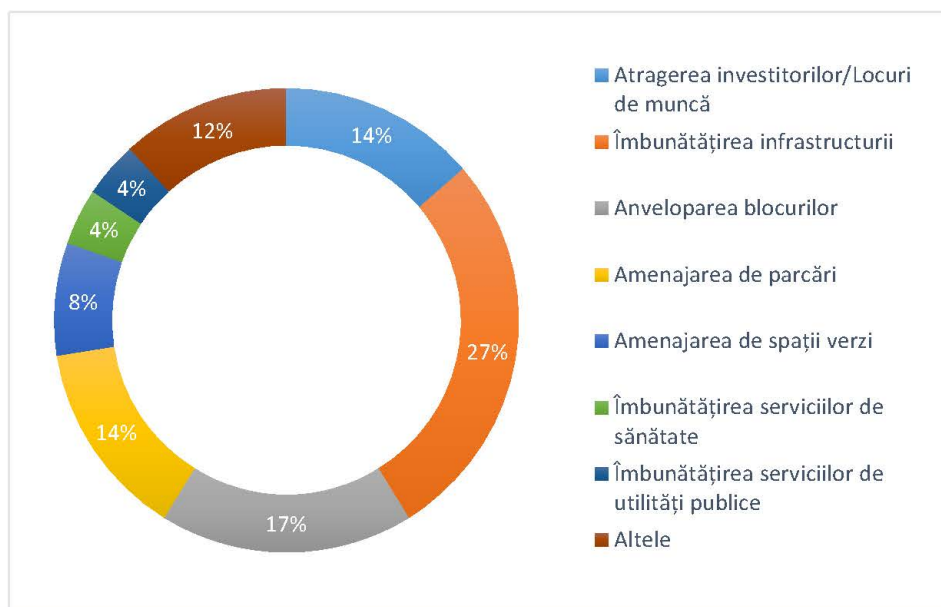

Figura 7.69. Măsuri de intervenție propuse de cetățeni.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Titlul proiectului: Consolidarea Capacității Administrative a UAT Municipiul Brad
Codul proiectului: MySMIS 136172 / SIPOCA 798
Denumirea beneficiarului: Municipiul BRAD
Data publicării: August 2021

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.
